VI. ÉVFOLYAM. 1. SZÁM.

Nemzeti Sport és az Automobil

Jelvények, plakettek, érmek, tiszteletdijak
izléses és olcsó kivitelben
FÁBRI S., Ferenciek-tere 2. szám, Király-bazár.

Budapest székesfőváros szerződtetett
a Magyar Athletikai Szövetség
a Magyar Athletikai Club □ □
és több előkelő egyesület szállitója.

József főherceg és Auguszta főhercegasszony Ő fenségeik sudáni vadászata.
Az első elejtett viziló.

Amerikai rendszerü uri szabóság
Budapest, IV., Szervita-tér 3. szám, I. em.

Kifogástalan szabású, legjobb minőségü angol és belföldi divatszövetekből készült **télikabátot 33 forint és 43 forintért**, csakis mérték és próba után adunk.
Adhatjuk. mivel áruinkat készpénzben olcsóbban vásároljuk.
Adhatjuk, mivel csakis készfizetés ellen szállítunk.
Adhatjuk, mivel nem hitelezünk, tehát veszteség nincs az árba kalkulálva.
Adhatjuk, mivel csakis szervezett, de elsőrendü munkásokkal dolgoztatunk.

Egyes szám ára 30 fillér, (vidéken 32 fillér).

Ne késsen el

hanem haladjon a korral!

Minden perc drága!

Itt az ideje, hogy jövő évi pneumatikjáról gondolkozzék és ha véleményét megalkotja, mindig tartsa szeme előtt, hogy ma csak egy pneumatik létezik, mely a kor követelményeinek megfelel és ez a

DUNLOP

Kérjen levelezőlapon árlapot **redukált árakkal.**

Vas Géza és Fia

Budapest

VI. kerület, Liszt Ferenc-tér 6. szám.

Sürgönycim: DUNLOP Távbeszélő: 65—43. (mellékállomással)

VI. évfolyam. 1908. január 4. 1. szám.

NEMZETI SPORT

MINDEN SPORTTAL FOGLALKOZÓ SZAKLAP.

A Magyar Athletikai Szövetség, a Magyar Labdarugók Szövetsége, a Magyar Országos Lawn-tennis Szövetség, a Budapesti Polo Club, a Magyar Athletikai Club, a Fővárosi Vivó Club, a Ferencvárosi Torna Club, a Műegyetemi Athletikai és Football Club, a Nemzeti Vivó Club és a Vén fiuk Vivó Clubja **hivatalos lapja**.

A lapot 1903-ban Folor Károly műegyetemi vivómester alapitotta.

Előfizetési ár: EGÉSZ ÉVRE 15 korona. FÉL „ 8 „ NEGYED „ 4 „

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetések postatakarékpénztári befizetési lappal eszközölhetők. — Postatakarékpénztári chequeszámla 20438. Clearing-forgalom.

Főszerkesztő: Dr. Polónyi Dezső laptulajdonos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Esterházy-utca 6. sz.

Felelős szerkesztő: Friedrich Nándor.

AZ UJ ESZTENDŐBEN.

Amint az események térben és időben eltávolódnak, úgy nő a kritikai birálat értéke és ereje. Alig egy pár perce és órája, hogy az elmult esztendő porát leráztuk magunkról. Még mindig az elmult események hatása alatt állunk, önmagunk igazságos birái tehát nem lehetünk. De miként a jó sáfár az esztendő végén megcsinálja mérlegét, úgy mi is egy pillantással végigsiklunk az elmult esztendő eseményein, hogy midőn az apró epizódok és kicsiny alkotórészek egy tömör egészben jelennek meg lelki szemeink előtt, erkölcsi mérlegünket megcsinálhassuk.

Nyugodt lelkiismerettel konstatálhatjuk, hogy az elmult esztendőben sem tértünk le arról a tradicionális útról, melyen lapunk alapitásakor megindultunk. Büszkeséggel látjuk egyszersmind azt a mély gyökeret, melyet lapunk Magyarország sportéletébe vert s azt, hogy munkásságunk nem volt meddő. Részt kértünk magunknak az év munkájában s felvetett eszméink közül nem egy talált megvalósitásra. Küzdöttünk az igazság érvényesüléséért és ostoroztuk mindazt, ami a magyar sportra veszedelmes vagy káros volt. Erre a meggyőződésre vezet bennünket a visszagondolás s érezzük hogy az erkölcsi mérleg a mi javunkra billen.

Az év eseményeinek méltatására nem térünk ki. Bármilyen nagy fontosságuaknak is lássanak azok lefolyásuk pillanatában, csak epizódok az egész sportkultura történetében. A történetirók távlatában jelentőségüket veszitik éppen azok, amelyeket mi most, a még közelmultban, jelentősebbnek itélünk. Amit mi káros harcnak és viszálynak itélünk, lehet, hogy csak a természetes fejlődés folyománya. Harc nélkül nincs fejlődés!

A testi kultura Magyarországon mértföldes lépésekkel halad előre s mi vele igyekszünk tartani. Lapunk terjedelme ehhez képpest megnőtt, s az ujesztendő küszöbét óriási mértékben meggyarapodott munkaprogrammal lépjük át. Midőn lapunkat nagy anyagi áldozatokkal kibővitettük s egyetemes, minden sporttal foglalkozó szaklappá emeltük, mély gondolatok vezéreltek. A testi kultura csak akkor tölti be hivatását s csak akkor lesz a nemzet kiapadhatlan erőforrásává, ha annak fontossága a társadalom minden izét áthatja s ha a nemzet minden rétegében százezrekre menő művelőre talál. Itt első sorban a középosztály és a munkásság ifjaira kell gondolnunk, mert ezeknek összességéből adódik ki az államalkotó elem, kik majdan hivatva lesznek az államot irányitani s annak gerincét képezni. A sport azonban a fejlettség oly fokára, hogy milliók hódoljanak neki, csak akkor juthat, ha az államhatalom, a kormányzó-testületek, főuraink, középosztályunk vezető egyéniségei külön-külön és együttesen támogatják erkölcsileg és segitik anyagilag. Erős reményünk van, hogy lapunk, most, mikor minden sportágat egyaránt felölel, szélesebb körökben mozogván, az illetékesek kezébe is eljut és azok előtt is hirdetni fogja a testi kultura országos fontosságát. Éppen ez oknál fogva a szorosan vett ember-sportokra mindig eminens sulyt fogunk fektetni a jövőben is.

Egy ország társadalmának meghóditása azonban nemcsak fent a csúcson, hanem a kezdet legelején kell hogy történjék. Ezért mindig legfontosabb feladatunknak fogjuk tartani a tanuló-ifjuság testi nevelése kérdésének felszinen tartását. Erőink legjelentékenyebb részét e kérdések megoldására fogjuk koncentrálni, mert minden lépés, mely a tanuló-ifjuság testi nevelése reformálása érdekében történik, óriási lendülettel viszi előre az egyetemes magyar sportkulturát.

A fény nyomában jár az árnyék. Az utolsó esztendők folyamán minden törekvés csak odairányult, hogy a sport a társadalom egyes rétegeibe minél nagyobb hóditást csináljon. E törekvés néha erőszakos keresztülvitele szinte észrevétlen módon a sport-erkölcsök erős meglazulását eredményezte. Sportéletünk egyes fázisaiban letért arról az útról, melyet az úttörők megjelöltek. Egyik ujabb feladatunk tehát a jövőben az lesz, hogy gátat vessünk és helyes mederben tartsuk a magyar sportot minden nyilvánulásában.

A letünt évek tapasztalatain okulva, fokozott munkakedvvel lépjük át az 1908-ik esztendő küszöbét. A megkezdett, kipróbált uton tovább haladunk s munkálkodni fogunk továbbra is mindaddig, mig elérkezik sportunk történetében az az ujesztendő, amely eszméink teljes diadalát fogja hirdetni.

József főherceg és Auguszta főhercegasszony sudáni vadászataiból.

A Habsburg uralkodó-család fenséges tagjai majdnem kivétel nélkül mind kiváló és szenvedélyes vadászok. Ezek között is legkiválóbb a mi fenséges urunk, József kir. főherceg, nemkülönben hivséges fenséges neje, Auguszta főhercegnő is, aki férjét nemcsak az időtöltő és szórakoztató vadászatokra szokta elkisérni, hanem a legveszedelmesebb és legveszélyesebb vadászkalandokban is, az ő ura mellett van — fegyverrel kezében. Ez a bájos és kedves főhercegnő a fegyvert bámulatos ügyességgel és pontossággal kezeli. Vadásznyugalma felülmulja a legnagyobb gyakorlattal biró exotikus vadászok nyugalmát is.

Legutoljára a fenséges ur Afrika vadonjaiban vadászott fenséges nejével együtt. E vadász-kirándulásukban a fenséges párnak Takács-Tolvay gróf, a kiváló vadász, a főherceg ur jó barátja volt hüséges kisérője és vadásztársa.

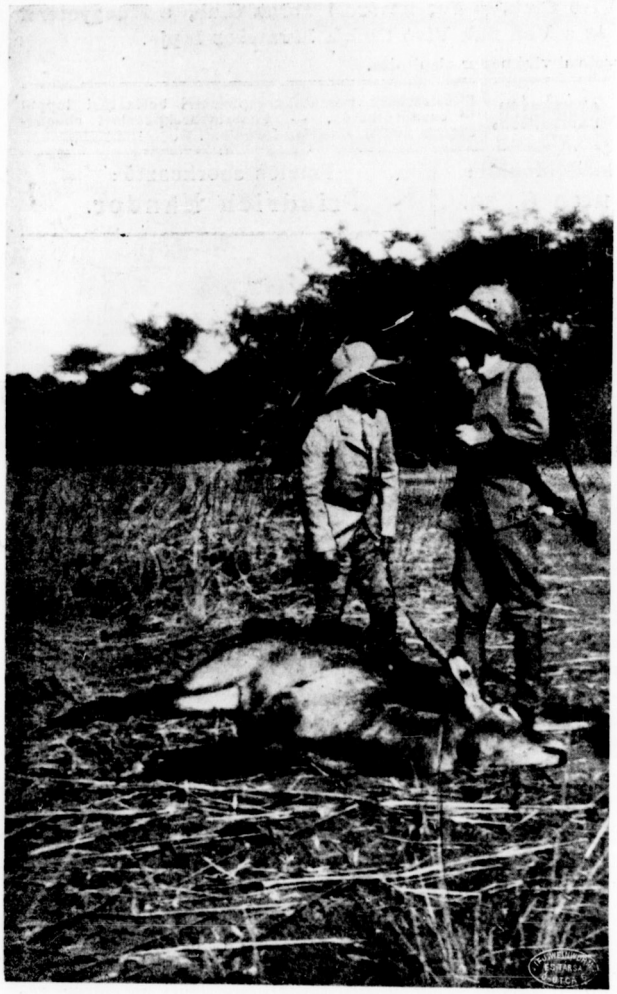

József főherceg az általa elejtett antiloppal, mellette báró Slatin pasa titkára.

Sudan. Vadászat az őserdőben.

József főherceg és Auguszta főhercegasszony az első elejtett vizilóval.

A fenséges ur e vadászatára elvitte Teleky Samu grófnak *„Fritz“* nevü vadászát is, — ki jártas lévén az afrikai vadászatokban, a fenséges ur könnyebbségére szolgált.

Ezen expediciószerü vadászatnál természetesen a kisérő-személyzeten kivül részt vett még a főhercegnő udvarhölgye, az udvari orvos, Slatin pasa titkárja, mintegy 36 főnyi benszülött segitő személyzettel.

Az első állomás, hol a hajó kikötött, Goz-Abu-Guma faluval szemközt lévő állomás volt; a 13. szélességi fokon. A fehér Nilus mentén mindjárt meg is kezd-

Auguszta fhgasszony tropikus vadász öltözetben.

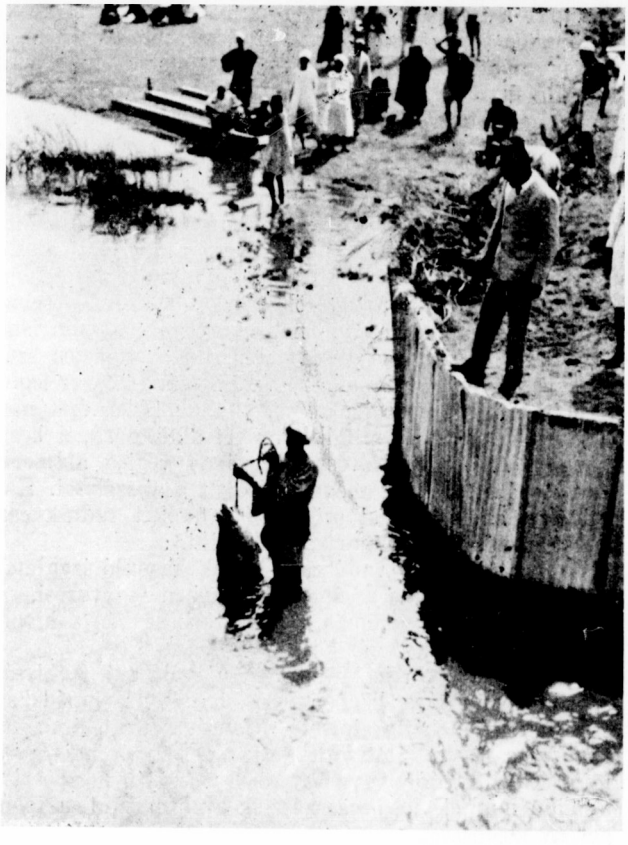

A fehér Niluson megvételre ajánlanak egy nagy halat.

József főherceg és Takács-Tolvay József gr. Egyptomban.

Az első elejtett vizilő partrahuzása a fehér Nilus partján.

ték a vadászatot. 38 fok Celsius mellett átrándultak vizi vadra vadászni a holt Nilus egyik ágához. Elszéledtek, ki jobbra — ki balra. A fenséges ur csak sörétes fegyvert vitt magával és itt azonnal érte az első, könnyen végzetessé válható vadászkaland is. A nádas egyik nyilásánál, alig mintegy 30 lépésnyire, egy hatalmas párduc állt szembe a fenséges urral. Egy pillanatra mindketten meghökkentek . . . a fenséges urnak 10-es számu madár-söréttel volt fegyverének mindkét csöve

töltve. Ilyen söréttel párducra lőni egy kicsit mégis csak merészség lenne. A fenséges ur pillanatig habozott, de amidőn a párduc megfordulva eltünni akart a lövést mégis megkockáztatta. A párduc tényleg erősen találva is lett. De ily gyenge lövedéket, természetesen, el is vitt.

Suda környékén a vadászat már vizilovakra történt, izgalmasnál-izgalmasabb jelenetekben bővelkedve. Itt már a fenséges asszony is mint résztvevő szerepelt Csónakba szállva, husz-harminc lépésnyire keresték fel az iszonyatos és rettenetes nagy állatokat, amelyek a viz alá merülve, horkolva, prüszkölve, orrukból a piszkos vizet mint valami szökőkut lövelve ki, hol alámerülve, hol ujra felszinre jőve, bukdácsoltak, mint valami rettenetes monstrum.

Egy hatalmas példányt a fenséges ur megsebzett. A megsebzett állat iszonyatos hánykolódásában többször a csónakra támadt, azt megtámadva, ujra meg ujra megtámadni akarta. A vér patakként folyt koponyájából, de — dacára a többszöri jól talált lövéseknek — a támadással felhagyni nem akart; azt folyton ismételve, a csónakot majdnem felboritva, rettenetes szája már csak mintegy 20 cm.-re volt a csónaktól. A legnagyobb veszély közepette a fenséges ur hidegvérét megőrizve, fegyverének mindkét csövét sütötte rá, a bestia koponyájába. Ezen lövésre a szörny végleg alámerült és az egész társaság megmenekedett a veszélytől. Harminchat ember óriási erőfeszitése mellett tudták csak a hatalmas állatot a partra vonszolni.

A vad bivaly vadászata is sok hasonló izgalmakkal járt. A fenséges asszony is, kezében fegyverrel, napokon keresztül nyomozta a rettentő hőségben a bivalycsordát és azok nyomát követő oroszlán-csapatot.

Epizódokban is bővelkedett a vadászat. A bivalycsorda nyomozása közben egy hatalmas lopódzkodó oroszlánra tették figyelmessé a fenséges urat, amelynek sörénye a sásból kilátszott. A fenséges ur és neje, valamint Takács gróf egymás közt a szerepet kiosztva, amidőn már eléggé becserkészték az oroszlánt, a fenséges ur legközelebb érve hozzá, — két lövéssel leteritette azt. Csak amidőn egész közelébe értek, vették észre, hogy a vélt oroszlán nem oroszlán, hanem — egy vörös-barna házi juh. Mindkét golyó benne volt. A fenséges ur nevetett rajta legjobban és ő maga is mondta, hogy nem bánja, mert legalább átélte az oroszlán-vadászat összes izgalmait.

A sikeres vadászat eredménye különben a következő :

József főherceg ő fensége elejtett:

9 viziló, 7 krokodilus, 1 kafferbivaly, 3 Watterbock, 1 antilop (Till), 3 sas, 2 marabu, 1 keselyü, 8 papagály, 2 kócsag, 4 lud, 2 daru, 5 ibis és több ismeretlen faju madárt.

A fenséges asszony elejtett:

3 viziló, 2 krokodilus, 1 Watterbock, 1 reedbock, 1 óriási gólya és több szárnyast.

Gróf Takács-Tolvay elejtett:

2 viziló, 2 krokodilust, 1 Watterbock és 20 különfélét.

Január hónapja a vadászatban.

Erdő, mező hópalást meze alatt pihen. Az egészen kopasz fákat dérvirágok fedik, s úgy tünek fel ezüst-fehér pompájukban, mintha megannyi kisértetek volnának. Az erdő szelleme mintha szomorúan sóhajtana, e sóhajra lehullatják a fák a rajtuk lévő dércsipkéket, gyöngyöket és hideg szirmukat; valóságos rémalakok benyomását teszik, melyek tar-üstökük, ágkarjaikat fenyegetőleg emelik a magasba ... Egyikről, másikról azt hihetnők, hogy a haldokló élet küzdelmes szivdobbanásaival, szellősóhajaival most készül Dryad lelke szabadulni a földi lét kinos bilincseiből, ám a harkály csörütéseitől származnak e hangok, hogy szétoszlassák illuzióinkat. Nagyot kacag reá a piros sapkás fekete erdei manó s dobálja magát fáról-fára tovább, mig megül az odvon, s ismét kacag rémes manó nyelvén, ismét felhangzik dobolása, s viszi a szél messze-messze a hangokat s távolról ugy hangzik, mintha koporsószegeket vernének be valahol, mintha temetnék a vadon szellemét, mely a káprázatból lehullt a megölt hangulat dérvirágos avarteritőjére .. . Aminő kietlen a természet képe, oly szegényes állatélete is.

Egy-két szomoruan csicsergő sármányon, egy-egy erős hussanásu kenderike csapaton kivül alig-alig akad valami apróbb madárszem elébe. Feltünőbb alakok, csak téli madárvendégeink közt kerülnek ott, hol a jégpáncél még rabigába nem verte a sik vizek szabadját. Elgyönyörködik a vadász szeme ily helyeken, a jeges kacsák, sarki buvárok s itt-ott egy-egy sirály buzgón tevékenykedő, idegenszerü alakján, a fától-fához, kutgémtől-kutgémig repkedő hóölyvek ütemes szárnyverésein, sőt néha-néha egy-egy bagolyszemü héja is leköti a figyelmet. Az erdő komoly hangulatát pedig a patakok mentén az örökvidor vizi rigó ügyes sürgés-forgása, derüs éneke enyhiti egy kissé.

Különben e bevezető hónapjában az évnek, mely tulajdonképen a vadászati évad záró hónapja, lassanként szegre kerül minden öldöklő szerszám, mert küszöbön van a vadászszezon végleges kapuzárásának ideje. A *nyulvadászatok* e hó végéig még folytatólagosak, a sörte vad is még a vadászat tárgyát képezheti oly pagonyokban, ahol váltóvadként szerepel, különben pedig a tenyészérdekek szempontjából békét lehet neki hagyni, mert most legfőbb bugásában van. A *túzok* kiállitott maszk segélyével és hajtásban folyvást lőhető, azonképen a *vadlúd* is a vadászat tárgyát képezheti, ha még el nem zavarta a zimankó!

A be nem fagyott vizek körül élő csalik segélyével vizi madarakra néhol jó puskázások esnek.

A *róka* és *farkas* a körülményekhez képest, hajtásból vagy lesből lőhető; *vidrára* is kisérletezhetni szép holdvilágos éjeken „csusztatói" vagy „lékjei" körül, nappal pedig vidrás ebekkel.

E hóban a *nagyvad* leginkább a zárt erdőket keresi; általában az oly helyeket, ahol a szél, s némileg a hideg ellen is védve van. A *szarvas* és *sörte vad,* valamint nagy hideggel az *őz* is falkában áll, de sőt igen nagy hideggel néha meg a nyulak is összebujnak.

A *farkas* nappal többnyire erdőszélek sűrűiben leselkedik, mig a *róka* kint csatangol. A *medve, borz* és *morga* téli álmát alussza. Az apró dúvadak (nyest, görény) pajták, romok s emberi lakok közelét keresi. A *nyúl* mindenütt található; a *vidra* lyukában, vackában s jégalatti üres helyeken vonja meg magát. A *fogoly* az emberi lakok közelét; a *túzok* a repceföldeket keresi s e végből nagy utakat tesz meg.

E hóban a *farkas* megkezdi a koslatást, sőt néha a *vadmacska* is pacsmagolni kezd. A *sörte vad* folyton búgat. Gyenge időjárás mellett a nyuszt és nyest is, sőt a róka és nyúl is üzni kezdi a nőstényt. — A *medve* fiadzik.

Gyakorlat. A folyton zordonabbá váló időjárás mindjobban megviseli a vadállományt, miért is a vadállomány sorsát szivén viselő vadászt mind nagyobb tevékenységre serkenti az óvás, gondozás és védelem terén. Idejekorán be kell ezért rendezni a szóróhelyeket, etetőket s a vad táplálására szakadatlan gond forditandó.

A pagonyokban a vad mindennemü nyugtalanitásától tartózkodni kell, sőt a sörte vadat is helyhez kötni igyekezzünk. Ahol nagy nyúllállomány tartatik fenn, az igen szigoru napok beálltával ezek etetése is megkezdendő. Hogy a fácánok szóróhelyei a legfőbb gondban részesitendők, azt mondanom se kell. Nem árt az apró vad etető helyei körül héjakosarakat és oszlop-csapdákat kiraknì; különösen a sólymok, héják és sasok miatt, melyek telente a fácánosokat különös előszeretettel látogatják. A varjak, szarkák és mátyások szükség esetében méreggel is irtandók, tartós hóállás és hideg esetében a farkasok és rókák is. Ez utóbbiakra lódög mellett az éjjeli leseknek most kezdődik a legfőbb ideje. Nyestek, nyusztok csapázandók. Nagy vadászatok után a sebzett vadak felkutatandók és összeszedendők, mert a könnyen szerezhető pecsenye sok káros elemet csődithet a területre. Az uhut is elő kell venni szélmentes napokon!

(*Kő.*)

A budapesti rókafalkavadászat.

Tally hó! A képre tekintve, az ember szinte hallani véli az ebek pokoli lármáját, melyek egy vén vitorlás vezérlete után, tüskén-bokron keresztül rohanják a versenyt, hogy ki birja tovább? Pedig, képünk csak az indulást illetve a felvonulást mutatja. A vadászat ezen neme igazán egyike a legférfiasabb mulatságnak, igénybe veszi a lovas minden tudását, sőt valóságos lovaglási művészetet követel és minduntalan alkalmat ad a lovasnak, hogy bravuros lovaglásával tündökölve a legveszélyesebb akadályokat is játszi könnyedséggel vegye.

Az ilyen lovas vadászatokon, különösen a nyolcvanas évek elején, igen gyakran résztvett Ő felsége a királynő is. A vadászat nemcsak rókára, hanem nyulra és szabadon eresztett szarvasra is gyakoroltatott. *R.-Palota* és *Fóth* között volt egy kis nyolcas *Cover* (10—12 hold kiterjedésü nádas), terepe egyike a legnehezebbeknek, mert a rétség közepén egy igen széles árok vezette le a vizet, mely árkon, 1878-ban egyedül csak Ő felsége a király tudott átugratni.

A környéken több ilyen Cover volt, részint könnyebb és nehezebb terepekkel.

A szarvas üzés közben többnyire a Dunába szaladt, s igy sokszor eredménytelen lett a vadászat. Dacára ennek a budapesti terep egyike volt mindig a legszebb terepeknek. Valóban kár, hogy ezen nemes sport manapság már némi hanyatlást mutat. Igaz, hogy rendkivül fáradságos és igen kiváló erős és kitartó lovat is igényel, de hát elvégre azért született a magyar lóra, hogy: ilyen bravuros lovaglások alkalmával saját egyéniségét is megmutathassa. A másik képünk Kosztka Emil dr.-t, a kitünő sportférfit szemlélteti, amidőn hatalmas lovával a falka vadászatra indul.

UTOLÉRHETETLEN REKORDOK, A LÖVÉSZET TERÉN. A vadászat révén a lövészet sportja mostanában szemlátomást fellendülni kezd. Különösen a főváros környékén. Ha ez a szenvedély hamarosan nem csillapodik, — akkor, mint értesülünk, — megfelelő óvintézkedések válnak szükségessé.

A főváros közelében eső egyik községben, a záró vadászatok alkalmával egy *hirhedt* Nimród egy lövésre: *macskát, kántort, kofát* és egy *vasuti bakter házat* hozott teritékre. Ez minden esetre oly eredmény mely még a tiroli „fölövészmesterek" vágyait is felülmulja és bármely más vasárnapi „Stüssi" legérdekesebb rekordjával is vetélkedik!...

Egyébiránt tudvalévő dolog, hogy „vadászati saison" alkalmával, a fent emlitett lövészeti eredményhez még furcsább lőeredmények is szoktak járulni. Ha végig sétálna valaki a főváros környékén, nem találna egyetlenegy felötlőbb tárgyat sem, mely a vérszomjas „vadászatok" jelét, belé durrogatott különnagyságu sörétek képében magán ne viselné! Távirdapózna, őrház, határkő, termetes sárga tökök, derék uborkák, kalarábék és ká posztafejek tanui a nagy diszlövészeteknek. Nem is számitva a sok sánta kutya és kerge macskákat. Némely tanyán a lábas jószág egészen elvadul, ugy, hogy az erősebb prüsszentést is puskadörgésnek halucinálva — rémültében pokolegyháza felé iramodik. A biciklisták is csak fehér zászlóval — a béke jelével — iramodhatnak, nehogy nyulnak nézettessenek, mivel ilyen is került már teritékre.

Némely tanyákon az óvatosságot már annyira viszik, hogy vasárnaponként kora hajnalban az összes ablakokat „strózsákkal"

tömik tele — igy keresve védelmet a kóborgó sörétszemek ellen. Most harmadéve történt, — gondolom a budakeszi határban — hogy egy fővárosi Stüssi, a vadászati törvény ide vágó §-a értelmében, verebekre „vadászván", megmagyarázhatatlan (?) tévedés folytán a falu zenegrófjának putriablakán durrantott be, oly sikerrel, hogy nem csak két női és három himnemü fáraó ivadékot de ezen kivül még különféle „hangsersámot" u. m. : bőgőt, hegedüt és klarinétot is „maus-todt,, treffelt" A kronologikus sorrend kedvéért meg kell még emlitenünk a mult évi rekordot is. Egy nem antialkoholista vadászkompánia, a leereszkedő reggeli ködben huzó vadludakat vélvén látni, (egy majorság közelében, ahol ruhateregetés fejezte be az éjjeli nagymosást) — nem kevesebb mint hat pendelt, ugyanannyi alsót és féltucat pelenkát „hozott teritékre," nem is számitva egy üszke borjut, melyet meg félsántára lőttek. De ki győzné mindazokat a világrekord számba menő lövöldözéseket följegyezni, melyeket fővárosunk derék Nimródjai elkövetni szoktak, különösen mióta a lövész ipar fellenditése céljából adományozott nagy versenydijak nemes vetélkedésre és gyakorlatozásra buzditják a „tettekkel tényező" ambiciót!... Hanem azért még mindig osztrák viszi el a nagy dijat... Pedig van nekünk oly virtuz lövőnk is, ki három, vagy négy évvel ezelőtt egyetlen lövéssel nem kevesebb mint 12, mondd : *tizenkét rezervistát* sörétezett pofon! Ez az igazi rekord!

Ezt csinálja utánunk Wien!

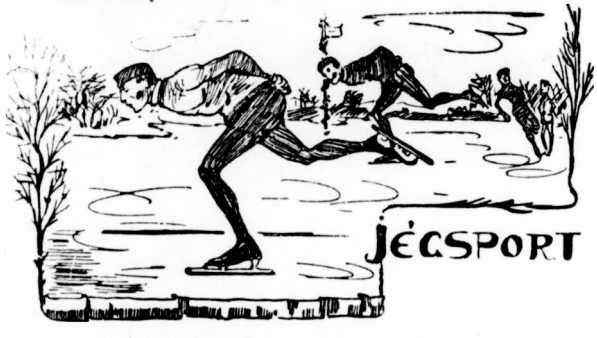

A szki Közép-Európában.

Néhány évtized csupán és Közép-Európa téli élete, mely hideg volt és üres, uj életre ébredt és ez uj életnek, mely meggyökeresedett hitet, elfogult nézeteket, begyepesedett felfogásokat döntött meg, mely egy uj életerőnek lett forrása és kitárta a természet rejtett gyönyöreit a világnak, két gyönge faléc volt megteremtője: a szki.

Amint a történelem nem képes megállapitani, hogy mikor vette kezdetét az öntudatos emberi lét, ugy vagyunk a szki történetével is, melynek nyomai ezer esztendőre nyulnak vissza. Szülőhazája Ázsia, ahol a tschuktschok ma is primitiv állapotában használják, a népvándorlással kerül Európába és Prokop és Jodanis K. u. 550-ben műveikben „Skid" név alatt ugy emlegetik, mint az északi népek természetes és általános közlekedési eszközét. Belekerül a mondákba, mint a Snorre Sturlasson regéjébe 900 körül és szó van róla a finnek világhirü nemzeti eposzában a Kalevalában is.

Nem célunk kiterjeszkedni a szki részletes fejlődésére, Norvégia lett neki klasszikus hazája, hol elérte valóban nemes felfogásból eredő ideális magaslatát, nemzeti népszerüségét s neki hódol királytól az utolsó parasztig szivvel-lélekkel mindenki.

Közép-Európában érthetetlen módon lett ismertté. Valvasor „Die Ehre des Herzogtum Krain" cimü művében már 1689-ben, tehát a XVII. században tárgyalja a norvég mintáju szkit; de amilyen ismeretlen módon jelent meg, ép oly érthetetlenül kiveszett és semmi befolyást nem gyakorolt a modern szksport fejlődésére.

E kor, melyben most élünk, s melynek jelszava lett az „edzés" kiforgatta a szkit is eredeti rendeltetéséből s azt nemzeti sportból, nemzetközivé tette. Norvégiában a 70-es években megalakul a Christiania Ski Club és az 1879-iki első versenyen Selemarki lakósok győznek az összes számokban, mintaképeit szolgáltatván egyuttal ama szép és utólérhetetlen stylusnak, mely a norvég szkielőket jellemzi. Vajjon mit tartsunk mi főinditó oknak, mely a norvég szkire ráterelte a művelt nyugat figyelmét, tán az első szki-egyesület megalakulását, az első szki-versenyt? — nem, mert mindezek csak helyi érdeklődésre tarthattak számot, egy nagyobb eseménynek kellett közbejönni, mely meglepőleg, mondjuk forradalomszerüleg hatott s ez volt Nansen vakmerő és sikerült vállalkozása szkieken Grönlandon át.

Főleg ennek hatása alatt 1889/90-ben dr. Tholus todtnaui (Schwarzwald) orvos hozat első izben szkieket Christianiából, hogy megkönnyitse magának betegeinek felkeresését az óriási hóban. 1891-ben Münchenben tesznek vele először kisérletet a korcsolyázó-egylet tagjai, de mindkét helyen hamar abbanhagyták, mert megtanulása nem ment sehogysem könnyen. Mindkét helyen azonban maradt két lelkes férfiu Todtnauban F. Breuer és C. Thoma II., Münchenben Finsterlin és dr. Madlener, kik teljes igyekezetüket latba vették, hogy ki ne aludjon a már égő parázs a hamu alatt. A todtnauiak, azaz schwarzwaldiak megelőzik a münchenieket, 1892. november 8-án megalapitják az első szki-egyesületet Közép-Európában, melynek első tiszteletbeli tagja Nansen lett. Schwarzwald tovább halad a fejlődés utján. Felkarolják a szkit a freiburgiak és 1895. december 1-én megalakul a Schwarzwaldi Ski Club osztályokkal és 1896-ban rendezik az első szki-versenyt. Norvég minta nélkül tanulnak szkielni s ugyanazokat a hibákat követik el, mint kezdetben a norvégek. 1900-ban fordulóponthoz érünk. B. Nilsen norvég mester a Feldbergen (Schwarzwald) bemutatta a szki-ugrást, mi az uj sport valódi stylusa és uj korszakra kél a szki egész Németországban és Svájcban a közönség legtávolabbi köreiben is. Norvég egyetemi hallgatók, kik itt folytatták tanulmányaikat, vagy kiknek hazájukban elért diesősége meg nem engedte, hogy otthon a fiatalabbak diesőségének gátul szolgáljon, lesznek mesterei az alakuló szki-egyesületeknek. S itt álljunk meg egy pillanatra — ne tévesszük őket össze trénerekkel, mert ők nem pénzért végzik nemes hivatásukat, hanem tisztán lelkesültségből, ők amatőrök a szó legszorosabb értelmében. Egy Rasmus Dahl, Harald és Hialmar Smith, R. Angell Hansen jönnek Közép-Európába, mindnyájan a „Verdande" egyesület tagjai, hol összesen csak 10-en vannak, de a legkiválóbbak — felkeresik Svájcot, Ausztriát, Németországot és tanitanak önzetlenül.

A szki óriási felkarolása és terjesztése egyesületek révén történt. Ez a germán faj természetére vall, mely egyesülés utján akar mindent elérni. Egyesületekből szövetségek lesznek s igy ma az Osztrák Szki Szövetségnek (Österreichischer Ski Verband), mely 1905 november 4-ikén alakult, 17 egylete van 1519 taggal. A német szki-szövetség (Deutscher Ski Verband) 1906/7. év végén 18 kisebb szövetséget és egyesületet 3718 taggal foglal magában és ide nines beszámitva az Oberharzer Ski Club 14 osztályvlyal 2000 taggal. A Schweizerischer Ski Verbandnak körülbelül 30 egyesület a tagja. E három szövetség együttes faktort létesitett a szki-sport egységes szervezésére a Mitteleuropäischer Ski Verband-ot, mely ténynyel a szervezés tekintetében Közép-Europa nemcsak megelőzte, de jóval tul is haladta Norvégiát, mondjuk Skandináviát, hol dacára, hogy százakra megy az egyesületek száma, egy szki-szövetséget létesiteni mindeddig nem sikerült.

Ausztriáról még nem szóltunk. Amig Németországban és Svájcban teljesen norvég minta után indul a fejlődés, Ausztriában egy érdekes jelenséggel van dolgunk. Itt ugyanis a szki-sport párhuzamosan fejlődik az előbbi országokéval, de norvég befolyás nélkül, mondhatnók önállóan. M. Zdarski — festő — esztendők óta tartó kisérletek után egy önálló kötést alkalmazott a falécekre, melylyel a lábat, illetve *talpat* szilárdan lehet tartani és ezt a kötést, mely egy teljesen uj technikára és stilus megtanulására készteti művelőjét „alpesi kötésnek" nevezte el. Zdarski, kit uj

Rőser tanintézet
BUDAPEST, VI., ARADI-UTCA 10.
I. Háromosztályu felsőkereskedelmi iskola.
II. Négyosztályu polgári iskola. III. Nevelő internátus.
IV. Egyéves kereskedelmi szaktanfolyam.

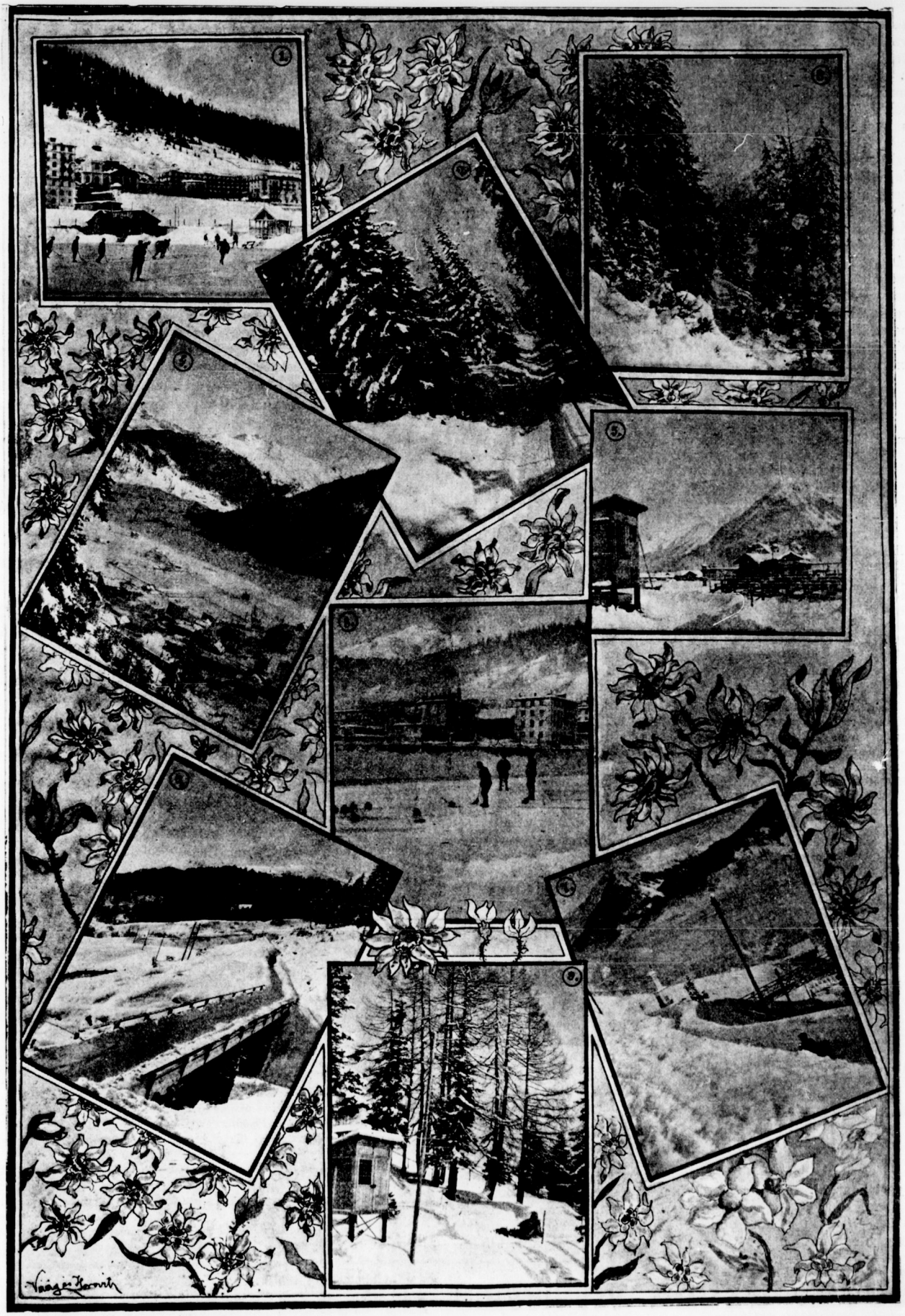

Davosi képek. Bartunek József am. felvételei.

1. *Jéghockey.* 2, 3, 4, 5, 9. ***Felvételek az uj bobslegh pályáról.*** Ezek közül a 4-ik kép azt a gyönyörü kilátást ábrázolja, amely a pálya 1790 m. magas pontjáról a davosi völgybe nyilik. Az 5-ik kép a célt és a tribünt ábrázolja, mig a 9-ik képen az '1860 m. magas start látható. 6. 7. *A régi bobslegh pálya.* 8. *Curling.* A baloldali alak Martin jockey.

találmányával soká nevetséges különcnek tartottak, megvalósitotta azt, amire Norvégiában évtizedek óta törekedtek, a talp szilárditását. Mert a norvég kötések, amint ezt a christianiai 1907. évi szki-kiállitáson is látni lehetett, már kezdettől fogva a *lábujjhegynek* megerősitésére fektették a fősulyt; ezen alapulnak a Hnitfeld és Eleffsen kötések s a talp szabadon mozoghat. Ez a minta terjed el általában Középeurópában és ezt használja a jelenleg legkiválóbb szki-egyesület, a Müncheni Egyetemi Szki Egyesület tagjainak 80%-a. Ez a kötés igen megfelelő a Középhegységben, alkalmas a nyilsebes lefutásokra és merész ugrásokra de aki magas, mondjuk alpesi vidéket akar felkeresni, mindenesetre gondolkodni fog azon, ne válassza-e a Zdarski által feltalált kötést, mely lehetővé teszi a biztos irányitást, rögtöni megállást. Zdarski találmánya és módszere, melyet „lilienfeldi"-nek nevezett el, lett uralkodó Ausztriában. De — Zdarski találmánya ki tudja mikor érvényesült volna, ha Rickmer-Rickmers az ismert kaukázusi utazó nem áll az élre s óriási propagandájával második megalapitója, mondjuk anyagi megteremtője lett a lilienfeldi módszernek.

Serényi Jenő.

(Folytatása következik.)

SKIKJOERING. Igy nevezik a ski-fogatot, amikor t. i. maga a skivel-menő befogja önmagát s lóerővel repül tova, mint azt a mult évfolyamunk 51-ik számában képben is bemutattuk. Most a Ski Club Davos január 13-án ilyen Skikjoering-versenyt rendez Davosban. Lesz ponnyverseny 500 méterre, ügető-verseny 2000 méterre és skikjoering 1500 méterre. Dijazás pénzértékben történik.

CURLING- ÉS HOCKEY-JÁTÉK DAVOSBAN. A Davosi „Belvedere Curling Club" és a „Davos Branch of the National Skatin Association" sportklub többnyire angol gentlemanokból álló tagjai naponta curling és hockeymatcheket rendeznek saját pályájukon. Mai számunkban két curling és három hockey képet mutatunk be olvasóinknak. A curlingpálya képen a budapesti sportközönség egy régi ismerőse látható, kezében a curlingjáték karakterisztikus jelképével — a *seprővel*. Ez t. i. nem más, mint *Martin* angol jockey, ki Rotschild lovait lovagolta a hazai lóversenyeken. A jól sikerült képek egyébként davosi tudósitónk, *Bartunek* József főhadnagy amatőr ügyességét dicsérik.

KÉPEK A DAVOSI SZÁNKÓ-VERSENYPÁLYÁKRÓL. December 14-én foly le az uj bobsleigh versenypálya ünnepélyes megnyitása, melyen a Nemzeti Sport tudósitója *Bartunek* József főhadnagy is részt vett. A beszédek elhangzása után az egész társaság, — rendezőség és meghivott vendégek, — leszánkóztak Davosba. E pályáról már egy izben kimeritően megemlékeztünk. Most csak azt mondhatjuk még, hogy e szánkópálya nemcsak technikailag Európa első ilyfajta vállalkozása, de ami a természeti szépségét s vadregényes fekvését illeti, páratlan a maga nemében. Különösen szép a kilátás le a davosi völgybe. Mai számunkban az uj bobsleigh-pályát tudósitónk pompás felvételeiben mutatjuk be, ugyszintén a régi schatralpi szánkópályáról is 2 gol szerkezetü többüléses szánok járhatnak, főképp a rodli és gol szerkezetü többizléses szánok járhatnak, főképp a rodli és sváici szánok által használtatik. December 21-én folyt le az uj pályán az első „bob" szánkó-verseny, melyről részletes tudósitást a következő számunkban hozunk.

A Jean Guyon dij.

A nagy nemzetközi kard-mester-verseny lezajlott. Megnyerték az olaszok, a franciák és belgák előtt. Az eredmény előrelátható volt, de annak dacára e verseny korszakot alkotó lesz a vivás történetében. Rendkivüli fontosságu Franciaország bevonása a kardvivó nemzetek sorába, de annál nem kevésbé fontos az, hogy a verseny a művészvivás szabályai szerint folyt le. Európa nyugati és északi nemzetei nagy hajlandósággal viseltetnek a kardvivás iránt, ami természetes is. A tőr egy a valóságban sohasem használt fegyver, mig a kard ott lóg minden katonatiszt oldalán. A hadseregeket mindenütt tanitják a kardvivásra, egy kis sportszellem kell tehát csak hozzá, hogy a katonaiskolák gyakorlataiból versenyek szülessenek, a polgárok is bevonassanak e gyönyörü sport keretébe és a kardvivás diadalra jusson. Ahol tehát a vivás általában gyenge lábon állott, ott a kardvivásnak a katonák révén mindenütt nagy előnye volt. Hogy mégis az egész világ a kardot fogadja el első fegyveréül, annak Franciaország a gátja. Franciaországban a tőrvivás oly magas fokon áll, oly multra tekinthet vissza, hogy mellette a kardvivás egészen eltörpül. Minthogy pedig e téren a nyugati és északi népeknek csak Franciaország lehet a példaképe, minthogy mindenki egész természetesen oly sportot szeret üzni, amely nemzetközi jellegü: a kardvivás ez országban is csak nehezen fejlődött. Ha pedig Franciaországban kardot vivtak, azt párbajrendszerben vivták, igy ami e téren történt, az mind kivül esett a müvészi vivás keretén.

A *Jean Guyon*-dij tehát kettős jelentőségü. Egyfelől megismertette a franciákkal a kardvivást, előtérbe juttatta a francia kardvivókat, másfelől megmutatta, hogy komoly, magas szinvonalu verseny csakis a müvészi számitás alapján képzelhető el. Semmi kétség, hogy a dij visszaszerzésének vágya tüzelni fogja a franciák önérzetét, a kardvivók száma szaporodni, azok szinvonala emelkedni fog. Ezzel Franciaországban uj hazája támadt a müvészi kardvivásnak és példáját a többi nemzet is követni fogja.

Az olasz mestereket ismét a legnagyobb elismerés illeti meg. Egy ujabb országot hóditottak meg a vivómüvészetnek. Az első volt Ausztria, a második Magyarország és most hoszu szünet után Franciaország.

A verseny igen nagy érdeklődést keltett és ha az első napok mérkőzései a szük Mimiaque-Rouleau teremben nem fogadhatták is be az összes érdeklődőket, az utolsó nap nagy estélye a Folies-Marignyban ott látta Páris előkelőségeit és minden számottevő sportténvezőjét. Oly képe volt a szinháznak, mintha egy nagy, lázas izgalommal kisért premiéreről lenne szó. Maga a programm is igen ügyesen volt összeállitva. Minden versenyszámot egy-egy akadémiai mérkőzés követett. A versenymérkőzésekből természetesen a legérdekesebbek maradtak az utolsó estére.

Legérdekesebb *Pessinának* küzdelme volt *Clery*-vel, a francia csapat kapitányával. A koros olasz bajnok csak 11:9-re verte meg ellenfelét. *Clery* hatalmasan támadottt, Pessina azonban elővágásaival és feltartó szurásaival biztos fölényt szerzett. *Colombetti* játszva 17:9-re verte Delibest, aki csaknem minden feltartó szurást bekapott. *Verbrügge* az athéni bajnok 7:5-re verte riposztjaival Chautelat, de ezzel a győzelmével már nem tudta második helyre hozni a belga csapatot. Az akadémiai mérkőzések közül Pessina és Gaudinie az olasz, *Clery* és Chautelat a francia kardiskolá volt hivatva bemutatni.

A verseny részletei a következők:

A versenybiróság elnöke volt Adrienne *Guyon*, a rendező *Sabrie* klub elnöke, *Renaud* József (francia) *Parise* Mataniello a Scola. Magistrale elnöke (olasz), *Conte* párisi vivómester (olasz), *Alcobandas* (Argentina). *Feyerik* Albert a belga vivó szövetség elnöke, *Golhetals* gróf (belga), időmérő (*Gaucheron.*)

Olaszok—belgák Colombetti megveri Petitet 7 : 3, Gaadin mv. Jancart 15 : 7, Pessino mv. Petitet 8 : 6, Colombetti mv. Werbrügget 11 : 8, Gondin mv. Petitet 12 : 5, Colombetti mv. Jancart 17 : 7, Gaudin mv. Pessinát 10 : 8. Az olaszok nagy fölényben voltak, de Pessina nehezen birta az erős küzdelmeket igy két mérkőzést vesztett.

Franciák—belgák Clery mv. Petitet 8 : 3, Delibes mv. Werbrügge-t 7 : 5, Chantelat mv. Sancart 9 : 7, Clery mv. Werbrügge-t 5 : 4, Delibes mv. Sancart 4 : 3, Chantelat mv. Petitet 6 : 4, Clery mv. Jancart 8 : 3, Delibes mv. Petitet 8 : 3.

A *Jean Guyon* dijat tehát az olaszok kapták meg, kik azt a római Scola Magistralebe viszik megőrzés végett. A legtöbb gyö-

LOVAS GYULA vivóterme
BUDAPEST, VI., Nagymező utca 28 II. em.
❦❦❦ Lelkiismeretes tanitás urak, hölgyek és gyermekeknek. ❦❦❦
Ez évben megnagyobbitva
❦❦❦❦❦❦ Kard-, vitőr- és ökölvivás, tornázás. ❦❦❦❦❦❦

zelmet aratott vivónak *Feyericht* által felajánlott díjat *Gaudini* kapta, a legjobb francia vivó díját *Clery* nyerte el. A Les Nouveaux Sports díját Pessinának, Guyon második díját Werbrügge-nek ítélték oda.

Olaszok—franciák Gaudin mv. Chantelat 9 : 5, Pessina mv. Colombettit 7 : 6, Pessina mv. Chantellat 3 : 2, Gaudin mv. Delibest 10 : 6, Colombetti mv. Chantelat 7 : 3, Gaudini mv. Cleryt 6 : 4-re. Cery győzelme Colombetti felett nagy lelkesedést keltett.

Végeredmény :

I. Olaszok :	Gaudini	6 győzelem.
	Colombetti	5 győzelem.
	Pessina	4 győzelem.
	összesen	15 győzelem.
II. Franciák :	Clery	4 győzelem.
	Delibes	3 győzelem.
	Chantelat	2 győzelem.
	összesen	9 győzelem.
III. Belgák :	Werbrügge	2 győzelem.
	Jancart	1 győzelem.
	Petit	0 győzelem.
	összesen	3 győzelem.

Az argentinai csapat nem érkezett meg igy nem vehetett részt.

A VÉN FIUK ÜNNEPI MÉRKŐZÉSEI. A *Vén Fiuk* ügyvivő igazgatóságának Heinrich Aladárnak szellemes ideája volt, hogy a karátsonyi szünetek alatt is egyesiti a főváros vivőit barátságos mérkőzésekre. Az eszme kitünően bevált, a Vén Fiuk helységei egész héten át telve voltak a legjelesebb vivókkal, kiknek sorában különösen sok vidéken állomásozó tisztet láttunk, kik felhasználták a szünidőt arra, hogy egy alapos mérkőző treningét vegyenek.

A mérkőzések sorozata karácsony másod napján kezdődött és Szilveszter este nagy kardcsattogás zárta be az uj esztendőt. A vendégek sorában ott láttuk a MAC., FVC., NVC.,MAFC. és más egyletek tagjait igen nagy számban.

A MÜEGYETEMI ATHLETIKAI ÉS FOOTBALL CLUB szombat este 6 órakor rendezte első vivóestélyét a Fodor-féle vivóteremben. A vivóestély sikere méltó módon koronázta azt a nagy igyekezetet, amelylyel a MAFC. vivószakosztálya az estélyre készült. Fényes és nagyszámu közönség jelent meg, melynek soraiban a müegyetem rektorát, dr. Wartha Vince és számos tanárát ott láttuk. A párok sorrendje a következő volt :

Merse Pál (NVC.—MAFC.) — dr. Karsa Eörs, Hajdu Pál (MAFC.) — Szilárdi Béla (MAFC.), Rozgonyi György — Fodor Gábor, Jaczó Győző (NVC.—MAFC.) — Daday Dezső (MAC.) ; Freund Leó — Rozgonyi György, Ember Sándor (MAC.) — Kratochwilla János (MAFC.), dr. Karsa Eörs (NVC.) — Czenker Béla, dr. Steger Hugó (NVC.) — Daday Dezső (MAC.), Zulavszky Béla (MAC.) — Werkner Lajos (NVC.—MAFC.), Hajdu Pál — Jaczó Győző, Katona János — Sztankay Sándor vivómesterek kard assaut-ban, Zulavszky Béla — Kratochwilla és Czenker—Rozgonyi tőr-assaut-ban.

Legszebb küzdelmek voltak: Zulavszky és Werkneré mindkét vivő teljes művészettel vitte véghez kombinált akcióit; Katona és Sztankay mesterek magyaros tüzzel mutatták be nagy tudásukat; a tőr-assaut-ban Zulawszky rég ismert művészetével tüntek ki. Rozgonyi és Czenker sokoldalúságukkal tüntek ki.

MISS SANDERSON a nő vivók világbajnoka, ki legutóbb megverte Párisban 3 tussra Mm. Brassát, most kihivást intézett bármely nőhöz, akár amatőr- akár professzionistához a világbajnokságért 200 guinea (kb. 4800 korona) tét mellett.

A LES ARMES e heti száma a MAC. vivóosztálya közgyüléséről közöl pontos tudósitást. A kitünő világlapot előfizetés céljából olvasóink szives figyelmébe ajáljuk.

KARDVIVÁS. Irta : *Arlow Gusztáv* lovag, vivómester. A modern (olasz) kardvivás teljes tankönyve, képekkel és ábrákkal. Ára : 5 K. Magrendelhető a szerzőnél, Budapest, Erzsébet-körút 1 szám.

MINDEN KÁVÉHÁZBAN KÉRJÜK A NEMZETI SPORT-OT.

Rovatvezető : *Kiss Géza.*

Visszaemlékezések.

Első bajnokságomnak éve — 1902 — különben is nagyjelentőségü volt nemcsak reám, de az összes — akkor még kisszámu — magyar uszóra nézve is. Ez az év hozta meg ugyanis akkor egyik leghőbb vágyunk teljesülését: hogy végre szinről-szinre láthattunk egy kiváló angol uszót. Addig még csak Halmay részesült abban a szerencsében, mikor az 1900. évi párisi versenyen együtt uszott a világ akkori két legjobbjával, Jarvis és Lane-el s mig a 200 m.-es versenyben Lane mögött, a 4000 m.-es versenyben Jarvis mögött lett második, verve azonban Bécs és Németország legjobbjait. Volt is mit mesélnie, mikor hazajött. Hogy néznek ki az angolok? Nagyok? Erősek? S ami fő, milyen tempóval usznak? Mikor pedig azután tőle telhetőleg bemutatta nekünk azokat, láttuk, hogy bizony Lane csaknem olyan tempóval uszik, mint mi — csak sokkal jobban. De már a Jarvis nagy erőt igénylő lábtempója rendkivül imponált nékünk, s akkortól kezdve minden épkézláb uszó a medence oldalába kapaszkodva egész nap csak ollózott a lábaival. Legjobban ment a dolog Balatoninak, mihelyt azonban elengedte a karfát s az ő kartempójával kombinálta össze az ollót, rögtön levitte a viz. A „*Zoli*“ információi persze még fokozták kiváncsiságunkat s mikor 1902 tavaszán meghallottuk, hogy az angol Life Saving Society-nek néhány tagja, — köztük Jarvis is — európai körutjokban Bécsbe is ellátogat, nagy volt az örömünk. Ha jól emlékszem, julius utolsó két napjára esett az IWASC. versenye, s mi már egy nappal előbb felmentünk, persze nem egyedül. Velünk jött a MUE. néhány lelkes embere, mások meg a versenyek második napjára utaztak fel Bécsbe. Hogy siettünk az uszodába, hogy az ut porát lemossuk magunkról s mennyire lehangolt minket az uszómester válasza: hogy Jarvisék éppen előttünk mentek el onnan. Alig vártuk a másnapot. Csaknem az elsők voltunk. A hatalmas uszoda pazarul volt diszitve zászlókkal, virágokkal s közönség óriási számmal volt jelen. A több, mint 3000 m.-nyi vizfelület olyan sima és félelmetes volt, szinte drukkoltunk tőle.

Jó ideig várva, egyszerre csak észrevettük, hogy mindenki a bejárat felé tekint. Persze rögtön arra indultunk. A várva várt angolok érkeztek meg. Elől egy hatalmas, jól táplált bajuszos angol, utána egy középtermetü, szintén testes bajusztalan. Utóbbi egy hölgyet vezetett. Utánuk jött egy hosszu, sovány, idősebb angol, annak is volt egy hölgye. A többiek jelentéktelen alakok voltak, kivéve egyet, kinek csak egy lába volt. Az első volt *Henry*, a L. S. S. titkára, az utána jövő pedig a félelmetes *Jarvis* és felesége. A másik pár: Jarvis trénere: *Farrand* England és a neje. Az a bizonyos négylábu nem nézte olyan áhitattal az uj kaput, mint mi meg a többiek *Jarvist*. Az alakját illetőleg csalódtunk ugyan. Jól hizott, s mosolygó, kövér arcu alak volt akkoriban, kb. 30—32 éves. Inkább hasonlitott egy csuhás barátra, mint a világ legjobb uszójára. Hanem ami rajta volt, az érdemes volt a bámulatra. Mindjárt az óraláncán függött egy hatalmas aranyérem, Viktória királynő képével és egy jókora brilliánssal. A nyakkendőtüje, a gombjai, az órája, lánca, gyürüje, nemkülönben a feleségéé és a trénerjéé, mind az ő nyereményei voltak.

Nem sokáig értünk rá a bámészkodásra, mert vetkőzni kellett. Levetkőzve Jarvis is másképpen festett. Kevés háj mellett, hatalmas mell és csupa husos, rostos, izmok voltak láthatók. Már előzőleg körbejárta a medencét, megvizsgálta a fordulókat és megmérette a vizet. Alig volt több 11 foknál.

Éppen nekünk való volt. Biztattuk is egymást Halmayval, de már akkor mindketten tudtuk, hogy nem uszszuk végig a mértföldet. A start hamar megvolt s *Jarvis* rögtön faképnél hagyott minket és ettől kezdve nem is láttam többé, csak mikor már 2 hoszszal vezetett s épp egyszerre fordultunk. Ez 1000 méter után volt, mikor én teljes erőmet kiadva egy hoszszat usztam vele, de a fordulónál már 5 m.-el volt előttem. *Halmay* már a 4-ik hossz után megelégelte. A szárazon azonban kárpótoltuk magunkat. Jarvist uszni nézni valóban gyönyörüség volt. Zsinóregyenes uszása, hatalmas, kiadós tempói, melyek mindannyiszor kis örvényt hagytak maguk után, szivóssága és fáradhatatlan, egyenletes haladása bámulatra ragadtak minket.

(Folytatjuk.)

Áttekintés. A MUE. versenyével véget ért az 1907. évi uszószezon, s uszóink talán végre-valahára hozzájutnak a megérdemelt pihenéshez. Egyleteink valóban hibáztak, mikor versenyt-versenyre halmozva — s éppen a téli hónapokban — a végsőig próbára tették uszóink szivósságát, tudva pedig, hogy az 1908. évi olympiád amugy is fokozottabb mértékben fogja próbára tenni azt. Reméljük, hogy uszóink a hátralévő időt nemcsak amolyan bumlizásra, de a legszigorubb pihenésre fogják forditani. Ez nemcsak a maguk, de uszó-sportunk érdekei szempontjából is kötelességük és feltétlenül szükséges, ha meg akarják a helyöket állani a londoni nagy világversenyen. Fokozottabb érdeklődéssel és vérmesebb reményekkel nézünk idei szereplésük elé, mint valaha és reméljük, hogy a nagy feladat, mely reájuk vár, őket is fokozottabb munkára fogja serkenteni. Eddigi diadalaik csak növelték uszósportunk hirnevét, az ezutániaknak sem szabad azt csökkenteni. Miként az előző olympiádok tették ismertté a világ előtt uszósportunkat, ugy az idei lesz hivatva bebizonyitani, hogy a világ elsői között elfoglalt helyünk méltán megillet bennünket s reális alapokon nyugszik. Uszóink ezidei feladata tehát sokkal felelősségteljesebb az eddigieknél, mert bár nehezebb dolog ujabb győzelmeket aratni, de százszorta fájóbb volna a nehéz küzdelmek árán szerzett babérokat elhervadni látni.

A MUE. évzáró versenye.

A teljes siker jegyében folyt le a MUE. vasárnapi évzáró versenye, méltó jutalmat szolgáltatva az egylet vezetőségének az egész éven át kifejtett lelkes munkálkodásáért. Nemcsak a hazai egyletek, de a legelső bécsi uszóegylet: az I. Wiener Amateur Schwimm-Club is megbecsülte a MUE. tevékenységét, mikor legjobb uszóival és vizipóló csapatával igyekezett emelni a versenyek jelentőségét. Az uszodát nagy közönség töltötte meg, mely zajosan ünnepelte a győzteseket. A nap egyébként szép küzdelmekben bővelkedett, melyek közül különösen kiemelkedik a fiatal *Baronyi* küzdelme a legjobb bécsivel — Scheidllel — a 60 m.-es főversenyben. A két ellenfél idén már 5-ödször mérkőzött egymással s miként az előző versenyeken, ugy mostan is Baronyi maradt a győztes. Nem kevésbbé izgató volt a staféta-verseny, mely azonban — Halmayval megerősödve — fölényesen verte az I. W. A. S. C. csapatát, melyet a MUE. csapata is leszoritott a harmadik helyre. Egy másik jelentős versenye volt a napnak a hátonuszás főverseny, melyben végre *Hendl* Kornél is elnyerte szorgalmas tréningje jutalmát, megvervén multkori legyőzőjét, a bécsi bajnokot, Kellnert (I. W. A. S. C.). Igen jól uszott még Hégner (MUE.) az egyleti 100 yardos bajnokságban, hol komoly ellenfél nélkül is 1 p. 04 mp. alatt uszta meg a távot.

A fényesen sikerült meetinget a napnak szenzációs eredménynyel végződő vizipóló matche fejezte be a MUE. és az I. W. A. S. C. között. Kevesen várták a MUE. győzelmét, a magyar fiuk azonban kellemes csalódást okoztak s szép és változatos játék után fölényesen verték a bécsi csapatot 8:2 arányban. Az eredmény nagyon meglepte a bécsieket, de minket is, kik nem reméltük a bajnokcsapatunk ily nagymérvü javulását. Vasárnapi játékával a bécsi bajnokcsapatnak — a WAC.-nak — is veszélyes ellenfele akadt volna. A csapat sikerének oroszlánrésze a MUE. vendégtagját, a bécsi Freund J.-ot illeti, ki rövid itteni tartózkodása alatt, fáradhatatlan buzgalommal tanitotta és hozta mai formájába a jó anyagból álló csapatot. A rendezőség jó munkát végzett s fennakadás nélkül bonyolitotta le a népes versenyeket.

Egy illusztris vendége is volt a versenynek, *Polónyi* Géza volt igazságügyminiszter, ki a zsüriben foglalt helyet és a versenyek végéig kitartva, nagy érdeklődéssel nézte a küzdelmeket, különösen a vizipóló mérkőzést, melynek derüs mozzanatai nagyon tetszettek neki.

A részletes eredmények a következők:

I. *Kezdők versenye 40 m.* 1. *Bauer* Gyula (Magánuszó) 28 mp. 2. Kell Kornál (MAFC.). 3. Helfer Kornél (BAK.). Indultak még: Porkoláb L., Bosnyákovits J., Fogas J., Hauber E. (NSC.), Hammersberg B. (Balaton U. E.).

II. *60 m.es hendikep.* 3 előfutam után a döntőben: 1. *Horváth* László (BUE.) 6 mp. h. 0 p. 46·6 mp. 2. Strasser Bódog (BUE.) 7 mp. h. 3. Péntek Ödön (MUE.) 4 mp. h. 4. Borovi Ferenc (magán.) 4 mp. h. Indultak még: Heidrich H. (IWASC.) 0 mp. h., Magyar Rezső (MUE.) 4 mp. h., Fühl J. (FTC.) 7 mp. h., Wagner J. (IW.A.S.C.) 1 mp. h., Friedmann T. (MUE.) 7 mp. h., Ferber O. (BAK.) 9 mp. h., Freund J. (MUE.) 4 mp. h., Ember V. Sándor (MUE.) 6 mp. h., Sarlós D. (BAK.) 10 mp. h.

III. *Melluszás főverseny 60 m.* 1. *Baronyi* András István (MTK.) 43·6 mp. 2. Scheidl Theodor (IWASC.). A nap legszebb küzdelme. Eleinte a bécsi vezet egy kevéssel s előbb is fordul, a 2-ik fordulónál azonban Baronyi már eléri, a célnál pedig testhosszal veri.

IV. *Buvár uszás (1 percen belül).* 1. *Barber* Ernst (IWASC.) 53·5 méter 0 p. 51·5 mp. alatt. 2. Farszky Gyula (MUE.). 3. Sliviczka Ignác (FTC.).

V. *Junior melluszás 100 m.* 1. *Honti* Gábor (BUE.) 49 mp. 2. Domonkos Pál (FTC.). 3. Friedmann Tibor (MUE.). Indultak még: Tárnoki L. (SKK.), Tolnay F. (MAFC.), Pogány A. (BAK.), Pöltzel J. (FTC.).

VI. *Hölgyek versenye, kezdők részére 40 m.* 1. *Muntyán* Ilonka (MUE.), 2. Roder Evelin (MUE.).

VII. *Staféta verseny (3×40 m.) (Mell-, hát-, magyar uszás).* 1. *MTK.* (Baronyi, Hendl, Halmay) 1 p. 20 mp. 2. MUE. (Onódy, Ádám, Hégner). 3. IWASC. (Scheidl, Kellner, Baader).

VIII. *Junior verseny 100 m.* 1. *Ádám* Aladár (BAK.) 1 p. 18 mp. 2. Ember Sándor (MUE.). 3. Strausz Ernő (SKK.). Indultak még: Hégner E. (MUE.), Keszthelyi A. (MUE.), Fogas J. (MUE.), Zierlich E. (FTC.).

IX. *Hölgyek versenye 40 m. Nagelbach* Matild (MUE.) 0 p. 41.8 mp. Lengyel Jucika (MUE.). 3. Huber Nusi (MUE.) Indultak még: Zwillinger H. (MUE.), Drechsler Karolina (MUE.).

X. *Plunging (2 ugrás).* 1. *Onódy* Károly (MUE.) 16 m. 90 cm., 2. Garzon István (MUE.) 16.35 m., 3. Schaffhauser Béla (MUE.) 15 m. 10 cm. Indultak még: Grünwald E. (WAC.), Porkoláb L. (MUE.), Holub József (MAC.).

XI. *Hátonuszás főverseny 100 m.* 1. *Hendl* Kornél (MTK.) 1 p. 24·4 mp. *Kellner* Ferenc (WAC.) a versenyt a 4-ik hossz után — mikor már 2 testhosszal volt hátul — feladta.

XII. *A MUE. 100 yardos bajnoksága (zárt).* 1. *Hégner* Jenő 1 p. 04·8 mp. 2. Fogas László. Indultak még: Rickert J. és Magyar Rezső.

XIII. *Külföldiek versenye 60 m.* 1. *Baader* Ottó (IWASC.) 0 p 44·2 mp., 2. Buchfelder R. (IWASC.), 3. Kellner R. (IWASC.). Indultak még: Grünwald E. (WAC.), Barber E. (IWASC.) és Eckhardt O. (IWASC.).

FODOR-féle vívóterem Koronaherceg-u. 3.

XIV. *Középikolai tanulók versenye. I—IV. osztály* részére. 40 m. 1. *Burgmayer* F. (FTC.) 0 p. 28.6 mp., 2. László Károly, 3. Weisz Lajos (BAK.). *V—VIII. osztály reszére.* 1. *Verő* Sándor (BAK.) 1 p. 0.3 mp., 2, Fogas Jenő (MUE.), 3. Keltai Béla (Balaton).

XV. *Hölgyek staféta-versenye* 3×20 m. 1 p. 1. MUE. I. (Huber, Nagelbach, Lengyel). 2. MUE. II. (Muntyán, Zwillinger, Nagelbach Magda).

XVI. 200 *m.-es főverseny* (titkos handikap). 1. *Hornung* Gyula (MTK.) 2 p. 49.3 mp. 2. Pois István (OTE.), 3. Krausz Tivadar (MUE.). Indultak még: Grünwald E. (WAC.), Farszky Gy. (MUE.), Szigeti P. (Balaton), Ott Mihály (BAK.). A *titkos handikep* győztese Pócs István (OTE.), 2. Hornung Gyula (MTK.).

XVII. *Tányér keresés* (2. *kisérlet*). 1. *Sliviczka* Ignác (FTC.) 19 tanyér, 2. Farszky Gyula (MUE.) 13 tányér, 3. Becske Kálmán (MAC.) 12 tányér. Indultak még: Domonkos P. (FTC.), Keszthelyi A. (MUE.), Barber E. (IWASC.).

XVIII. *Müugrás az IWASC. tagjai részére.* 1. *Scheidl* Theodor, 26⅓ pont, 2. Köllner R. 25½ pont. *Vizipóló mérkőzés a MUE. és az IWASC. I. csapatai között.* Győztes a MUE. csapata Schaffhauser (kapus), Gavora, Suba (hátvédek), Onódy (fedezet), Freund, Hégner, Ádám (csatárok), mely 8:2 arányban verte az IWASC. csapatát (Buchfelder, Eckhardt O., Reisner J., Köllner R., Kellner F., Löw B., Baader O.). Mindjárt a játék elején látszik már a MUE. fensőbbsége, melynek emberei jóval gyorsabbak a bécsieknél. Onódy, Hégner, Ádám, tetszés szerint szöknek meg a bécsi fedezésektől, mig Freund gyönyörü játékával válik ki a többiek közül. Az első félidő 4:1 arányban végződik. A 2-ik félidőben a bécsiek teljesen védekezésre szorulnak; egyedüli jó emberük, Baader, egymaga tehetetlen, a bécsi kapus pedig nem képes az erős lövéseket kivédeni. A kis pálya inkább a bécsieknek kedvezett. A játék egyébként nagyon heves volt s mindkét részről számos szabálytalanság történt s a vezető birónak, *Halmaynak* valóban nehéz dolga volt, hogy tisztségét megelégedésre töltse be. A székesfőváros is méltányolta legrégibb uszóegyletünk tevékenységét s a póló-játék győztesét városi nagy ezüst emlékéremmel tüntette ki.

HÖLGY USZÓOSZTÁLY. A MUE. valóban méltó módon fejezte be ezidei tevékenységét, nemcsak a karácsonyi uszóversenyével, de az első magyar női uszóosztály megalakitásával is, mely hivatva lesz uszósportunkat a szép nem körében is elterjedtebbé tenni. A december 12-iki alakuló ülésen az érdeklődő hölgyek nem remélt nagy száma jelent meg. A megejtett választás eredménye a következő: Elnök: *Spitzer* Adél k. a. Alelnökök: *Nagelbach* Matild k. a. és *Huber* Nusi k. a. Főtitkár: *Kállnai* Knopp Paula k. a. Titkár: *Roder* Evelin k. a. Főjegyző: *Nagy* Rózsi k. a. Jegyzők: *Kemény* Aranka k. a. és *Zwillinger* Hilda k. a. Kapitány: *Lengyel* Jucika k. a. Háznagy: *Weisz* Zsigmondné úrhölgy. A 3 tagu választmány *Müller* Olga k. a., *Muntyán* Ilonka k. a. és *Lipthay* Olga bárónőből áll.

Az uj uszóosztály — miként értesülünk — nemcsak a szokásos versenyeken fogja szerepeltetni tagjait, hanem az idei év folyamán önálló női uszóverseny rendezését is tervbe vette.

USZÓZÁRLAT. December 27-ével kezdődött meg a MASz. ezidei uszóversenyzárlata s eltart április végéig. A most megalakult MUSz. egyik legfontosabb feladatának tartanók ezen versenyzárlat kiterjesztését, olyképen, hogy az már december 1-ével kezdődnék. Ugyancsak fontos kérdésnek tartjuk a versenyterminusoknak lehetőleg már az idény elején való megállapitását. Jellemző az uszószakosztály mostani tisztviselőire, hogy a versenyzárlatot hivatalosan sem ki nem hirdették sem nem közölték.

Sportfelvételeket, képeket és rajzokat — bármely sportra vonatkozzanak is azok — közlés céljából szivesen fogad lapunk szerkesztősége. A képek a felvevő (rajzoló) megjelölésével és a szükséges magyarázó szöveggel szerkesztőségünkbe (Budapest, VIII., Esterházy-utca 6) küldendők.

Rovatvezető: *Lázár József.*

Az 1907-iki athletikai év statisztikája.

I. A MASz. versenyei.

A MASz.—MOTESz. harc folytán az idén nem közölhető egységes statisztika a magyar atlétikáról, mert a két tábor teljesen elkülönitve működött, s igy természetszerüleg az eredmények is leghelyesebben két egymástól egészen független összeállitásban csoportositandók.

Hozzájárult még a már különben is zavaros helyzet összekuszálásához a Főiskolai Szövetség megalakitása is. Mint a lefolyt év eseményei mutatják, erre a legujabb szövetségre nem valami nagy szükség volt, de miután, felhasználva a zavaros időpontot, tényleg megalkult s működött is, az ő általa, illetve az ő fennhatósága alatt rendezett „főiskolai" (?) bajnokságok és versenyek eredményeiről szinte külön statisztikát készitettünk, miután ezeken a versenyeken a Masz. és Motesz. versenyzők vegyesen indultak.

Alább közöljük a MASz. fennhatósága alatt rendezett összes versenyek statisztikáját. Szenzációszámba megy a vidéki kiváló szereplése. A kiirásra került 257 versenyből 9 vidéki egylet 89-et, tehát több mint a harmadát megnyerte, sőt a legkiválóbb vidéki egylet, a Debreceni Torna Egylet második helyre került össznyereség dolgában a MAC. mögött, megelőzve az összes többi fővárosi egyletet.

Ime a statisztika:

A MASz. fennhatósága alatt 1907. év folyamán rendezett versenyek:

Versenyszám.

Idő	Rendező Egylet	Bajnokság	Scratch	Handicap	Junior	Csapat	Összetett	Ifjusági	Összesen
IV/21.	MAFC.	—	—	4	5	—	—	—	9
V/1.	MAC.	—	1	—	—	1	—	—	2
V/9.	BAK.	—	1	4	3	1	—	—	9
VI/2.	NyTVE.	1	6	—	2	3	—	—	12
VI/9.	MAC.	—	11	1	—	—	—	—	12
VI/16.	MTK.	—	—	1	9	—	—	—	10
VI/29.	MASz.	11	—	—	—	—	—	—	11
VII/7.	DTE.	—	7	—	—	3	1	—	11
VIII/4.	FTC.	—	4	6	1	1	1	—	13
VIII/15.	FTC.	—	1	—	—	—	—	—	1
VIII/18.	BAK.	1	7	1	—	4	—	—	13
VIII/20.	KASE.	3	—	—	—	—	—	—	3
VIII/25.	UTE.	—	—	4	5	1	—	—	10
IX/1.	SzAC.	2	8	—	—	—	—	—	10
IX/8.	AAC.	1	9	—	—	3	—	—	13
IX/15.	TAC.	—	7	1	—	—	—	—	8
IX/15.	DTE.	1	4	1	1	2	—	—	9
IX/22.	MTK.	1	7	1	—	3	1	—	13
IX/29.	BEAC.	—	4	2	4	1	—	—	11
X/6.	MAC.	—	11	1	—	—	—	—	12
X/13.	MAFC.	—	6	6	2	4	—	3	21
X/13.	KAC.	2	6	1	—	2	—	—	11
X/27.	MAC.	—	1	7	1	—	—	—	9
XI/3.	NyTVE.	—	3	1	—	—	—	—	4
	25 verseny	23	104	42	33	29	3	3	237

EDELSTEIN KÁROLY bookmaker ❁ TELEFON 83—02. ❁
Budapest, VIII. ker., Rákóczi-út 19, Mátyás-udvar, Szentkirályi-utca sarok. ❁ Wien, I., Adlergasse 6.

1. Egyéni nyilt versenyek statisztikája.

Magyar Athlétikai Club.

Versenyző	Baja	Serafth	Hep.	Junior	Ifjuság	Győzelem Összesen
1. Veres Sándor	1	6	—	—	—	7
2. Vangel Gyula	2	4	—	—	—	6
3. Simon Pál	1	5	—	—	—	6
4. Medgyessy Iván	—	6	—	—	—	6
5. Mudin István	—	6	—	—	—	6
6. Szigethy Elemér	1	3	—	—	—	4
7. Halmos Károly	1	2	—	—	—	3
8. Becske Kálmán	—	2	—	1	—	3
9. Kiss Imre	1	1	—	—	—	2
10. Veres Imre	1	1	—	—	—	2
11. Kazár Emil	—	2	—	—	—	2
12. Péchy Ernő	—	1	1	—	—	2
13. Katona József	—	—	1	1	—	2
14. Merényi Lajos	—	—	1	—	—	1
15. Földessy Tibor	—	—	—	1	—	1
16. Reichenhaller Jenő	—	—	—	1	—	1
17. Szathmáry László	—	—	—	1	—	1
18. br. Taxis Egon	—	—	—	—	1	1
18. versenyző	8	39	3	5	1	56

Műegyetemi, Athlétikai és Football Club.

1. Spancsek Antal	—	—	3	2	1	6
2. Szende Andor	—	2	1	2	—	5
3. gr. Csáky István	—	1	1	2	—	4
4. Fekete István	—	—	1	2	—	3
5. Jakoby Antal	—	—	2	—	—	2
6. Batizi Gusztáv	—	—	1	—	—	1
7. Bodó Kornél	—	—	1	—	—	1
8. Kell Kornél	—	—	1	—	—	1
9. Szlávik János	—	—	1	—	—	1
10. Domonkos György	—	—	—	1	—	1
11. Fáry István	—	—	—	1	—	1
12. Kiss Ferenc	—	—	—	1	—	1
12 versenyző	—	3	12	11	1	27

Magyar Testgyakorlók Köre.

1. Antal Pál	1	4	—	—	—	5
2. Rökk Ede	1	1	—	2	—	4
3. Radóczy Károly	—	3	—	—	—	3
4. Holics Ödön	—	3	—	—	—	3
5. Hoffer István	—	—	1	1	—	2
6. Kemény Gusztáv	—	—	2	—	—	2
7. Weisz Richárd	1	—	—	—	—	1
8. dr. Radó Arthur	—	1	—	—	—	1
9. Hirschler József	—	—	1	—	—	1
10. Balázs Dezső	—	—	—	1	—	1
11. Pető Pál	—	—	—	1	—	1
11 versenyző	3	12	4	5	—	24

Debreceni Torna Egylet.

1. Mudin Imre	2	6	—	1	—	9
2. Horváth Aladár	—	—	3	—	—	3
3. Vadon Géza	—	2	—	—	—	2
4. Zöld József	—	2	—	—	—	2
5. Fényes Jenő	—	1	—	—	—	1
6. Izsák Dezső	—	—	—	1	—	1
6. versenyző	2	11	3	2	—	18

Debr. Akad. A. C.

1. Kiss István	1	4	—	1	—	6
2. Székelyhidi Béla	—	3	—	1	—	4
3. Szabó Béla	1	1	—	—	—	2
4. Igyártó Sándor	—	—	1	—	—	1
5. Szunnyogh Rezső	—	—	—	1	—	1
5 versenyző	2	8	1	3	—	14

AAC.

1. Szathmáry Kálmán	1	3	—	—	1	5
2. Alt János	—	3	—	—	—	3
3. Szathmáry László	—	2	—	—	—	2
3 versenyző	1	8	—	—	1	10

Budapesti Atl. Klub.

1. Lovas Antal	—	2	2	—	—	4
2. Gerő Jenő	—	—	2	—	—	2
3. Miskey Árpád	—	1	—	—	—	1
4. Pick Pál	—	1	—	—	—	1
5. Auerbach János	—	—	1	—	—	1
6. Faragó Jenő	—	—	1	—	—	1
6 versenyző	—	4	6	—	—	10

FTC.

1. Manglitz Ferenc	1	4	—	—	—	5
ó. Palotai Ottó	—	1	2	—	—	3
3. Braun Ferenc	—	—	1	—	—	1
4. Ladányi Miksa	—	—	1	—	—	1
4 versenyző	1	5	4	—	—	10

KAC.

1. Mudin István	1	3	—	—	—	4
2. Stefán Ferenc	—	1	—	—	—	1
3. Hériez Géza	—	—	1	—	—	1
4. Nováky Gábor	—	—	1	—	—	1
4 versenyző	1	4	2	—	—	7

BEAC.

1. Holics Rezső	1	2	—	—	—	3
2. Mamusich István	—	—	1	—	—	1
3. Zólyomi Dezső	—	—	1	—	—	1
4. Wiesner Frigyes	—	—	—	1	—	1
4. versenyző	1	2	2	1	—	6

OTE. Egylet.

1. György Vince	—	—	1	3	—	4
2. Helmich Miksa	1	1	—	—	—	2
2 versenyző	1	1	1	3	—	6

WAC.

1. Kwieton Félix	—	3	—	—	—	3
2. Spiegler Jenő	—	1	—	—	—	1
2 versenyző	—	4	—	—	—	4

NyTVE.

1. Kirchhoffer Kálmán	1	—	—	—	—	1
2. Csermák Lajos	—	1	—	—	—	1
3. Matulka Odön	—	—	—	1	—	1
3 versenyző	1	1	—	1	—	3

MTE.

1. Kéméndy Ernő	1	1	—	—	—	2
1 versenyző	1	1	—	—	—	2

TAC.

1. Lengyel Ede	—	1	—	—	—	1
2. Radocsay Mór	—	—	1	—	—	1
2 versenyző	—	1	1	—	—	2

SzAC.

1. Kéri József	—	1	—	—	—	1
2. Rácz László	—	—	—	1	—	1
2. versenyző	—	1	—	1	—	2
Slavia Neejedly Arnost	1	—	—	—	—	1
Sárosp.ATE. Pály József	—	—	—	1	—	1
MUE. Kazár Tivadar	—	—	1	—	—	1

Összegezés

Egylet	versenyző	Győzelem	II	III
MAC.	18	56	32	21
MAFC.	12	27	30	22
MTK.	11	24	34	30
DTE.	6	18	26	14
DAAC.	5	14	12	12
AAC.	3	10	12	14
BAK.	6	10	13	15
FTC.	4	10	7	11
KAC. j.	4	7	1	3
BEAC.	4	6	10	9
OTE.	2	6	—	3
WAC.	2	4	1	1
NyTVE.	3	3	5	13
UTE.	1	2	6	1
TAC.	2	2	6	7
SzAC.	2	2	1	4
SC. Slavia	1	1	—	
Sárosp. ATE.	1	1	1	—
MUE.	1	1	2	2
Törekvés	1	1	—	—
20 egylet	89 versenyző	205	199	183

Győzelemhez nem jutottak de helyezést nyertek a következő egyletek

Typografia SC.	3	—	3	3
KASE.	2	—	1	1
Aradi Meteor	1	—	1	1
Aradi postás	1	—	—	1
Bácska Sz. AC.	1	—	1	—
5 egylet	8 versenyző	—	5	5

Összesen tehát 25 egylet 97 versenyzővel nyert 205 első, 204 második és 188 harmadik díjat nyílt egyéni versenyekben.

Az északi népek atletikája.

A nagyobb svéd városok egyikéből sem hiányzik egy modernül felszerelt, ha nem is oly pompás sporttelep, mint a fővárosi, atlétikai sporttelep, mely rendesen az állam, az illető város, vagy magános ember, esetleg mind a három tényező együttes áldozatkészségéből emelkedett. Valamely sportág fejlődését elsősorban a tréningpályák bősége, a versenyek nagy száma és a megfelelő emberanyag biztositja. Ez a három feltétel Svédországban bőségesen ki van elégitve. Az atlétikai szezonban minden vasárnap, sőt néha hétköznap is vannak versenyek. Csucspontját a versenyzés szeptember havában éri el, mikor Svédország legnagyobb sportegyesülete, az Idrottsföreningen Kamraterna Stockholmban nagy versenyét rendezi. E versenyt az idén szept. 15-én kezdték meg s három napig tartott. Óriási áldozatokat hoz ez egyesület, hogy versenyét sportszempontból a legfényesebb siker koronázza. Az idén Angliából *Mc Gough* a skót 1 ang. mfd-es bajnok és *Morton* Anglia többszörös bajnoka, a legjobb norvég és fin, továbbá Németországból és Ausztriából a legismertebb versenyzők vettek részt a Idr. Kamraterna versenyén. Az atlétikai versenyek iránt a svédek oly érdeklődést mutatnak, amelyhez hasonlót a kontinensen máshol megközelitőleg sem tapasztahatunk. Ennek bizonyitására elégséges annak megemlitése, hogy e versenyen több mint 4000 fizető néző jelent meg.

A sportviszonyok a lehető legegészségesebb és lehető legbékésebbek. Az ifjuság minden társadalmi osztálya, hivatalnokok, főiskolai hallgatók, diákok és katonák egyformán kultiválják az atlétikai sportokat. A katonaságnál a sportüzés annyira el van terjedve, hogy a közeljövőben már Angliával is vetekedni fog. Minden ezrednek meg van a saját sportegylete, mely a Stockholmba székelő központi egyletnek a tagja. Az ezredek egymással mérköznek, sőt évenkint a központi egylet a katonai bajnokságokat is megrendezi.

A svéd sportfelfogásban erősen uralkodó vonás, amely kétségtelenül az országban oly nagy mértékben elterjedt tornászatban leli magyarázatát: a testrészek egyenletes fejlesztése és ezt az atlétikába is átvitték. A versenyzők legnagyobb rész az általánosságra, az all round-ságra törekszik, ami kétségtelenül az egyes eredmények rovására megy. Az utóbbi időkben, ugyan az Angliában élő *Helström, Mellander, Grönings* befolyása következtében, lassanként tért hódit a specializálásra való törekvés aminek elfogadása esetén a svéd atléták fejlődése még bámulatot keltőbb volna.

Ez a specializálás azonban csakis egyes versenyzőknél mutatkozik, mert a hivatalos vezetőségek s a szövetség mindent elkövet, hogy az ifjuság az atlétikai sportok minden nemét egyaránt kultiválják. Ez az elv magánál a tömegnél kétségtelenül előnyös, azonban a versenyzés és az abszolut jó eredmények elérhetőségének rovására megy. Ez az elv talál érvényesülést az egyes dobó versenyeknél hol mindkét kézzel kell dobni, s a két dobás összege adja a végső eredményt. Ennek dacára is bal kézzel való tréning meglehetősen el van hanyagolva, ami az egyes versenyekből is kitünik. Igy pl. a norvég Arne *Halse*, aki Stockholmban 20·17 m. összeredménynyel nyerte a sulydobás, a balkézzel 7·10 cm.-t dobott, ami nem vall erőteljes baikezes tréningre. A rövid távu 400 m.-es staféta versenyben, mely a svédek egyik legkedvencebb versenyneme, csodálatos jó időket érnek el. Igy a fent emlitett stockholmi versenyen, a 400 m.-es staféta versenyt (4 ember), dacára, hogy a stafétáik külön-külön időre futottak az Allmänina Idrotts Cluben csapata 45.6 mp. alatt nyerte meg. A második 46·8 mp., a harmadik 47 mp., a negyedik 47·8 mp.-es időt ért el. E kiváló időknek az a magyarázata, hogy az egyes futók repülőstarttal indulnak, amit úgy kell érteni, hogy pl. az első stafeta nem a 100 m.-es váltó vonalon, hanem néhány m.-rel hátrább foglal helyet, s megindul mielőtt még a háta mögötti futó beérte volna. Lassankint lendületbe jön, s a felvaltó vonalnál, ahol a másik stafétát utólérte, ott már ő is teljes erejéből fut. Igy maga a váltás, mely legtöbb idővesztességet okoz, ki van küszöbölve.

A svédek az atlétikai sportágak közül a futásban érték el a legkiválóbb eredményeket. Alakjuk, a magas, karcsu testalkat, jó izomzatuk elsősorban erre utalják őket, de a többi sportágakban, nem szólva nemzeti sportjukról, a svédgerelyhajitásról, elég jó eredményeket érnek el. A görög olimpiádon is, a futásokban aratták a legtöbb babért. Hirneves sprinterük Knut *Lindberg* volt az egyetlen kontinensbeli atléta, ki a 100 m.-es döntőig tudott jutni. Kr. *Hellström* az 1500 m.-es futásban Lightbody és McGough harmadik lett. J. *Svanberg* a Marathon futásban 2 óra 58 perces idejével második volt a kanadai Sherring mögött, 7 perc különbséggel, s ugyancsak második lett az 5 ang. mértf. sikfutásban. *Mellander* megnyerte az atlétikai pentatlont, *Söderström* második lett a rudugrásban 338 cm.-t ugorván, *Lemming* pedig a svédgerelyt nyerte 53·49 m.-rel, mig a sulydobásban egy harmadik hely jutott *Lemming* révén Svédországnak. Ezek az eredmények hiven tükröztetik vissza Svédország atlétikai erejét 1906-ban. Azóta nagyot fejlődtek. Legjobb sprinterjük most is Knut *Lindberg*, kinek 100 yardra 9·9 mp., 100 m.-re 10·8 mp. a legjobb ideje. Ezek azonban nem feltétlenül megbizható idők, mert Svédországban, mint a kontinens több más országában is az időmérők legtöbb esetben nagynevü emberek, a szükséges gyakorlat nélkül. Ezt megerősiti többek között az a tény is hogy pl. az idén szeptemberben *Morton*-nak 100 yardon, mikor *Lindbergei* Stockholmban megverte 9·9 mp.-et mértek, amely formát, Morton egész evi szereplését véve tekintetben, semmiesetre sem érhette el épen Svédországban 2—3 napi utazás fáradalmát érezvén lábaiban. Különben ezt a versenyt 10 nappal megelőzőleg *Lindbery* Norvégiában, Christianiában *Morton*-t 100 m.-en 11 mp. alatt megverte. Ugyancsak a bécsi Axel Dürr-nek, ki Stockholmban a 100 m.es sprintet megnyerte 11·1 mp.-t mértek, amely idő elérésére Dürrt nem tartjuk képesnek. A sprinterek rangfokozatában *Lindberg* után második helyen Fritz *Carlson* következik, ki az elmult évben ismételten nyert 100 m.-es versenyeket 11·2 mp. és 100 yardosakat 10·1 mp. alatt. Legerősebbek a svédek a távfutásokban.

Itt első helyen *Svanberg* áll. Szereplése és elért eredményei Európaszerte ismeretesek. Azokat külön ismertetni szükségtelennek tartjuk. Svanberg mellett Dahl, Björn, Petersen és Landquist a legjobbak. Dahl legjobb az 1500 m.es távon, amelyen 4 p. 11·9 mp.-es idejével, melyet most a nyáron ért el, svédrekordot tartja. Mikor *Dahl* e rekordot felállitotta, e versenyen Björn 4 p. 13·6 mp.-el második helyen végzett. *Petersen* a 3000 m.-en legerősebb, hol ismételten ért el 9 p. 12 mp. — majd 9 p. 18 mp.-es eredményeket. Landquist a hosszabb távokon jó, igy 5000 m.-re ideje 16 p. 9 mp. körül ingadozik. Svédország legjobb távolugrója jelenleg *Jensen*. Eredményei 640—650 cm. között ingadoznak. Elismert jó allround atléta Wiessländer is, akit bécsi szerepléséből már ismerünk. Az emlitett nevek mellé még a közepes erők nagy tömege sorakozik.

A svéd szövetség a mult évben még egy bizonyos intézményt honosított meg. Ugyanis az elképzelhető legkülönfélébb sportágakat kb. 14-15 csoportba osztotta. Az egyes csoportokban meglehetős ellentétes természetü sportneméket egyesitvén, s minden sportágra bizonyos minimális eredményeket határozott meg. Azok, akik 2 éven át egy kijelölt bizottság előtt valamely szabadon választott csoportban bizonyságot tesznek arról, hogy az eredményeket el képesek érni, bronz érmet, akik folytatólagosan 4 éven át érik el az eredményt ezüst, 8 év után pedig arany érmet nyernek. Ezzel reméli a svéd szövetség elérni egyrészt azt, hogy a nagy tömeg is állandóan atlétizáljon, másrészt pedig, hogy az atléták éveken keresztül kitartsanak sportjuk mellett.

Meg lehet állapitani azt, hogy a svéd atlétika már most is igen magas nivón áll, s eddigi rohamos fejlődését véve alapul, biztosra vehető, hogy a közel jövőben már az angol és amerikai atlétikának is veszélyes ellenfele lesz. A fejlődés mérvét különben alkalmunk lesz az 1908. évi londoni olimpiádon konstatálni.

(Folytatjuk.)

ANDRÁSSY GÉZA GR. A MOB. ELNÖKE. Mint ismeretes a Magyar Olimpiai Bizottság megalakulását s az ezzel kapcsolatos ügyeket szabályozó tervezet a közoktatásügyi miniszteriumnál van jóváhagyás végett. E tervezeteket, mint értesülünk, a miniszter lényegtelen változtatásokkal jóváhagyta s annak egyik pontja értelmében *Andrássy* Géza gr. v. b. t. tanácsost nevezte ki a megalakitandó olimpiai bizottság elnökévé. A választás kétségkivül igen szerencsés volt, mert gr. *Andrássy* Gézában, hozzáértő, lelkes féfiu kerül a MOB. élére. Érdeklődésére annál is inkább lehet számitani, mert hir szerint a Budapesti Poló Club csapatot szándékozik kiküldeni az olimpiai poló mérkőzésekre. Most, hogy a miniszterium a tervezetet jóváhagyta, remélhetőleg a MOB. mihamarább megalakul és sürgősen megkezdi tevékenységét.

OXFORD—CAMBRIDGE egyetem között cross-country-versenyt Cambridge nyerte meg 28 ponttal Oxford 27 pontja ellenében. Az oxfordi csapat ez alkalommal jobb volt, de egyik futójuk verseny közben letört s utolsónak jött be. Ugyanis eltérőleg a mindenhol bevett szokáshoz az egyetemközi mezei versenyen minden egylet csak öt futót indithat, ami természetesen gyakran irreális eredményre vezet.

Rovatvezető: *Moór Jenő.* (h. szerk.)

Labdarugó sportunk 1907-ben.

Irta: **Moór Jenő.**

Második közlemény.

A vidék labdarugás fejlődése.

A MLSz. 1907. évi tevékenységével szorosan összefügg a vidéki labdarugás szemléletlő fejlődése, ami általános testnevelési szempontból az év egyik legfontosabb eredménye. Annak az évek óta tartó agitációnak következménye ez, melyet ugy lapunkban, mint a szövetségi tanács-asztal mellett kifejtettünk. Az illetékes tényezők rögtön átlátták a kerületi szervezkedés nagy fontosságát és nem is a szövetség központján mulott, hogy a már három év óta meglévő kereteket csak most sikerült élő tartalommal megtölteni. Nehezen ment ez a munka és a legtöbb nehézséget maguk a vidéki központok támasztották. Igen sokszor a kulisszák mögött lefolyó személyes torzsalkodás vágta utját az egy kerületbe tartozó egyletek közös akaratának, de nem kevésbbé gyakran az egyes vidéki városok között meglévő rivalizmus is. A szövetség azonban ebben a kérdésben eléggé nem méltányolható higgadt és koncilliáns politikát követett. A helyi érdekeltségek majd minden kivánságát teljesitette, amivel aztán a felső és a nyugatmagyarországi kerületekben sikerült is megrendezni az első kerületi bajnokságokat. E bajnoki mérkőzések mindjárt első izben erősen fölkeltették nemcsak a kerületi sportkörök, hanem a nagyközönség érdeklődését is, miáltal igen alkalmas eszköznek bizonyultak a sporteszme terjesztésére. És ez igen fontos. A vidéki egyleteket a nagyobbfajta rendezésektől a közönség részvétlensége tartja vissza, ugy, hogy az eddig tartott nagyobbszabásu atletikai rendezések kedvezőtlen anyagi oldala éppen nem volt buzditó hatással az esetleg nagyobb anyagi áldozatot igénylő városok közötti vagy megfelelő nemzetközi mérkőzések megtartására. A már egyszer-kétszer látott szomszédból való csapat, ujabb vendégszereplése nem kelt érdeklődést, mert hiányzik a küzdelemből az a jelleg, ami izgatja nemcsak a játékosokat, hanem a laikusokat is. A footballt még csak hiréből is alig hogy ismerő vidéki közönség ugyanis nem ismeri azt az erkölcsi együttérzést a csapattal, amely ezrével csalja ki a közönséget a budapesti tribünökre s ami annyi izgalmas és viharos jelenet szülője a — tribünökön. A sporteszme iránt még egészen közönyös nagy tömeg érdeklődésének lekötéséhez olyan dolog kell, ami önmagában véve is megragadja a figyelmet. Ilyen pl. a rivális város legyőzése bármely téren, vagy valamely kitüzött dij megszerzése a város ifjusága részére és dicsőségére stb. Igy van ez a fővárosban is. A Budapest-Bécs mérkőzés, vagy egy fontos bajnoki, avagy az ezüstlabda döntő küzdelme, sokkalta inkább vonz közönséget, mint ugyanazon csapatok „barátságos" matche. Tehát Kassa—Eperjes mérkőzése sokkal vonzóbb a laikusra nézve is, ha izgatja az a kérdés, hogy melyik város ifjusága szerzi meg a bajnoki cimet. De magát a küzdő XI-et is szorgalmasabb tréningre és képességeinek fejlesztésére sarkalja a bajnoki jelleg. Igy lesz a kerületi bajnokság intézménye igazi rugója a vidéki labdarugás fejlődésének.

A legnehezebb kérdésen, a kezdet nehézségein tehát már átestünk. A biztató kezdet után bizonyára egészséges kerületi élet fejlődik majd. Szükséges azonban, hogy a szövetség is éber figyelemmel kisérje a kerületek adminisztrativ ügyeit, nehogy megfelelő vezetés hiján az el nem kerülhető egyleti torzsalkodások miatt maga az ügy szenvedjen kárt. Ugy látjuk, — már az eddigiek alapján is, — hogy igazunk volt akkor, amikor a *kerületi szervezet decentralizálását* kivántuk. A MLSz. eredeti szabályzata igy is készült s később a MASz. is a decentralizálás elve szerint állitotta föl kerületi szerveit, amelyek igy igen sikeresen müködtek. Ezzel szemben a MLSz. az 1907. év tavaszán szakitott a régi szabályzat szellemével s a centralizálás hive lett. Az északmagyarországi kerületi bajnokságok őszi fordulóját a MLSz. már a központból rendezte. Kezdetben simán is ment a dolog; amint azonban a mérkőző felek kissé összekülönböztek s a központnak igazságot kellett szolgáltatnia: a közvetlen információ nehézsége és jórészt — hiánya, a központ helyzetét is sulyossá tette. Igy történhetett csak meg, hogy egy egylet egész bajnoki fordulóját igen szép sikerrel játszotta le — egyik ellenfele részére igazolt két játékossal, ami semmiesetre sem történt volna akkor meg ha a mérkőzéseket a kerületi intéző-bizottság őrizte volna ellen. Reformok alkotása sohasem késő; *állitsa föl a MLSz. is a kerületi intéző-bizottságokat,* amelyeknek munkássága egyrészt uj köröket nyer meg a szövetségi adminisztrációnak, másrészt megkönnyiti és közvetlenebbé teszi majd az érintkezést magukkal a kerületi érdekeltségekkel. Nem is szólván arról, hogy peres ügyek esetén a kerületi intéző bizottság a szükséges vizsgálatot sokkal inkább megejtheti, mint a szövetségi központ s az ennek alapján hozandó itéletek is sokkal inkább kelthetnek megnyugvást minden irányban, mint a most divatos eljárás mellett hozottak.

Sportszempontból a lejátszott kerületi bajnokságokkal tanulmányunk során alább még foglalkozunk; ezuttal még általában óhajtunk néhány megjegyzést tenni a vidék footballsportjára. *Fejlődés* tapasztalható az egész vonalon, ami az uj egyletek alakulásában is kifejezésre jut. Külön ki kell itt emelnünk azt az eredményes munkát amit a *MÁV. mühely-munkásai* végeznek anyaegyletüknek, a budapesti keleti mühelyben alakult Törekvés SE.-nek vezetésével. Győr, Debrecen, Kolozsvár, Kaposvár, Zágráb, Fiume stb. munkásai között csendes, de egészséges footballélet van, amely üditő hatással van a legtöbb helyen az illető város nyilvános sportjára is. Hogy pedig szociális szempontból mily nagy értéke van ennek, azt külön hangsulyoznunk nem is kell.

A labdarugás szempontjából a vidéki városok közül most *Pozsonyé* a vezető szerep, nemcsak a müködő egyletek számánál, hanem a rendszeres mérkőzések tartásánál és a sport fejlettségénél fogva is. Az év végével Pozsonyban már négy életképes csapat müködött. A hegemóniát a Pozsonyi Torna-Egylet még biztosan tartja ugyan, azonban a többi fiatal csapat is igen jó anyaggal rendelkezik, mely — ha megfelelő komoly vezetés alatt fejlődhetik — nemsokára erős ellenfeleket szolgáltat a PTE.-nek is. A Pozsonyban megalakitandó kerületi intéző-bizottság lenne hivatva arra, hogy e négy csapatot foglalkoztassa és a köztük lévő versenygést a produktiv sportmunka korlátai között tartsa. Pozsony footballügyei elég gyakran kerülnek szóba a fővárosban is. Sok panasz hangzott el az ott járt budapesti csapatok és sportemberek részéről. Mi magunk is több hibát tettünk szóvá e hasábokon; sohasem roszindulatból, hanem ellenkezőleg mindenkor azért, hogy az illetékes körök ismerjék föl a bajt s orvosolják azokat. Igy különösen a pozsonyi közönség tulkapásai ellen szólaltunk fel. Sajnálattal láttuk, hogy törekvéseinket annak idején éppen azok értették félre, akiknek velünk vállvetve kellett volna dolgozniok, a baj megszünte-

tésén. Ezzel szemben éppen a rakoncátlan elemek találtak védelmet részükről. Elmult azóta két év s ime most a pozsonyi lapokban majdnem szóról-szóra ismételve találjuk mindazokat a panaszokat és intelmeket a közönséghez, amelyek miatt annak idején kigyót-békát kiáltottak ránk az ősi koronázó városból. Szomoru elégtétel ez nekünk s őszintén kivánjuk, hogy föllépésüknek több eredménye legyen, mint amennyi a mi akciónknak volt. Mert Pozsonyt szerencsés földrajzi fekvése és fejlett sportélete egyenesen utalja arra, hogy az ország második sportgócpontja legyen s igy az ott lefolyó események országos érdeklődésre tarthatnak számot s az előforduló hibák orvoslása közérdeket képez. A viszonyok egyébként kedvezők. A középiskolák, különösen a hatalmas lyceum, tanári karai nem ellenségei a sporteszmének; a főiskolai ifjuság is igen jó anyag, mig a munkások között egészséges talaja van a footballnak. Emellett igen kedvező vasuti összeköttetése van Sopronnal, Győrrel, Budapesttel és — Bécscsel, honnét könnyüszerrel kaphat ellenfeleket. A hiba csak ott van, hogy a PTE., eddig elég helytelenül, nem igen válogatta meg ellenfeleit. Természetesen ellenfeleivel, Győrrel, Sopronnal, Komárommal feltünő keveset érintkezik; ugyszintén Budapesttel is. Főleg Bécsből szerez ellenfeleket. Ez elvégre magában véve nem baj: de baj az, hogy a másod, sőt harmadklasszist is elfogadja, amelytől sem játékstilust, sem technikát nem tanulhat. Azt hiszszük, hogy nem járunk messze az igazságtól, mikor a közönség zabolátlanságának okát részben a minden jó izlést nélkülöző selejtes bécsi csapatok viselkedésében keressük. Pozsony labdarugó sportjának szinvonala emelkedni igazán csak akkor fog, ha a vezetőszerepet betöltő csapat ellenfeleit ugy válogatja meg, hogy azoktól valamit *tanulhasson* is. A fővárosi footballsport is igy fejlődött. Ha vezetőegyleteink olcsó dicsőségre törekedtek volna csak s megelégedtek volna a bécsi és prágai csapatokkal szemben elért sikereikkel, labdarugó sportunk szinvonala még soká érte volna csak el a kontinentális nivót. Azonban az egyleti vezetők előrelátó és helyes sporterzékkel fölismerték annak igazságát, hogy csapataink klaszszisa csak a nálunknál kiválóbb csapatokkal való mérkőzések révén emelkedhetik. Igy jöttek létre az angol mérkőzések. És ma senkinek sem jut eszébe szégyenleni a tucatnyi gólzáport: ellenben mindenki hálával gondol azokra, kik a labdarugás eme igazi iskoláját nálunk is meghonositották. A vidékre nézve a fővárosi vezetőcsapatokkal való mérkőzések képviselik ezt az iskolát: és helyes vezetés csak az lehet, mely módot nyujt erre is. Az a vereség, melyet a *jobbik* csapattól szenvednek el, nem szégyen.

Egyébként a Pozsonyi TE. igen nagy tevékenységet fejtett ki és néhány szép eredményt ért el. Kár, hogy ez évben Budapesten nem mutatkozott be. Vándordijáról alább külön szólunk.

Pozsony után legrendszeresebb footballélet *Kassán* volt, hol a *Kassai Akadémiák SE.* vitte a vezérszerepet. Csapata bemutatkozott április 30-án Budapesten is (a MAFC. ellen) s jó képességekről tett bizonyságot. Az egylet agilitása hozta létre az északmagyarországi kerületi bajnokságot is. Ezenkivül nagy érdeme ez egyletnek az Eperjessel való mérkőzések rendszeresitése is. Mellette — különösen őszszel — a Kassai Athletikai Club szerepelt meglepő eredményesen, mig a munkások körében is igen sikeresen alakitott csapatot a Munkás Torna-Egylet. Ez utóbbi egylet támogatása igen fontos sportszociológiai érdek s mindkét egyletnek, de a szövetségnek is nagy gondot kell rá forditania. — Ha nem is széleskörü, de annál értékesebb müködést fejtett ki az elmult évben *Sopronban* a Soproni FC. Néhány figyelemreméltó eredményt ért el (Főv. TC., SC. Rudolfshügel stb. ellen), amelyek jó fényt vetnek a csapat képességeire. A Sopronban lévő igen nagyszámu tanulóifjuság jó anyagot szolgáltat; a vezetés is jó kezekben van, bár nem ártana, ha a csapat több mérkőzést játszhatna. Az év őszén football szempontból is egyre nagyobb sulyt nyert *Kolozsvár*. A kereskedelmi akadémia ifjuságának már régebben müködő csapatja most ellenfeleket kapott a vasutasok és a Kolozsvári AC. csapataiban. Ez a három egylet aztán elég élénken müködött is s reményt nyujtanak arra, hogy a labdarugás szép sportját Erdély többi városaiban is meghonositják. Kivánatos lenne, ha a KEAC. és a nagyszámban lévő postások is megalapitanák csapataikat. — Az előző évben oly nagy tevékenységet kifejtett *győri* Egyetértés ez évben szükebb körben mozgott. Nyilván sulyosan érezte azt, hogy szövetségestársát, *Komáromot* a MLSz. boykottja tétlenségre kárhoztatta. Reméljük, a Komáromi FC. csakhamar visszatér a szövetség kötelékébe s folytatja egykor oly sikeres müködését. Állandó csapatja volt még *Eperjesnek*, hol az ETVE.-ben játszott egy nagyrészt jogászokból álló nehéz sulyu csapat, mely igen szép sikereket ért el. Dunántul még a *Kaposvári AC.* és a *Pécsi AC.* müködtek. Az előbbi néhány fővárosi csapattal játszott szép sikerrel, mi az utóbbi főleg a pécsi kiállitás alatt játszott néhányszor. Igazán kár, hogy nem bir állandó müködést kifejteni. A délvidéki csapatok között az *Aradi AC.* viszi a vezetőszerepet. Csapatának állandó programja van és egészséges szellemben nevelkedik. A szomszéd városokkal tartott hagyományos matchein kivül vendégül látott még néhány fővárosi csapatot is, amelyek mind a legjobb benyomásokkal távoztak köréből. Ez évben egyébként inkább atletikai tevékenységére helyezett sulyt az egylet. Riválisa, a *Temesvári FC.*, szintén szükebb körben müködött csak és képességeiről közvetlen összehasonlitásunk ez évben alig van. Ellenben erős csapatnak bizonyult *Szabadkán* a „Bácska" Sz. A. C., mely a vidéken néhány szép eredményt ért el. *Szegedről* és *Debrecenből* — sajnos — kevés footballhir jött ez évben. Mindkét város inkább az atletika terén müködött, ugyszintén *Fiume* is. Néhány mérkőzéssel életjelt adott magáról *Besztercebánya* és *Tata* is. Ez utóbbi hely visszahóditás a labdarugás számára, mert Tatán jóformán még előbb footballozott az ottani angol kolónia, mint a fővárosi ifjuság. Valóban, kedvező talaja is van itt az embersportoknak, melyeknek életképességét a főváros közelsége is biztositja.

A *horvát labdarugásról* ez évben szintén kevés hir jött, bár tudomásunk szerint *Zágrábban* s a megyei és iskolai székhelyeken elég élénk volt az élet. Egyleteinkre és a szövetségre vár az a szép feladat, hogy midőn közgazdasági és politikai téren oly heves ellentétek vannak a két nép között: a minden politikától ment sportérintkezés terén hozzák közelebb a két nemzet ifjuságát, hogy igy egymás megértésével előkészitői legyenek a jövő békés együttmüködésének.

Ezzel röviden elmondottuk volna mindazt, ami a vidéki labdarugás terén 1907-ben előfordult. Láttuk, hogy a mult esztendő egy nagy lépéssel vitte előre a vidéki labdarugás ügyét. Mindazonáltal még igen sok teendő van hátra. Hiányzik a vidéki labdarugásból az egységes müködési irányzat. És éppen ez hivatott pótolni a kerületi bajnokság. A szövetségnek pedig módot kell még találnia arra is, hogy az egyes kerületek egymás között is mérkőzhessenek. Erre lenne legalkalmasabb eszköz a tervezett *„Magyar kupa"*, melyért a kerületi bajnokok mérkőznének évről-évre, kiesési módszer szerint. Ily módon müködési kört biztositanánk a vidéki csapatoknak, mivel azok állandóságát biztositanók. Igy emelkednék a vidéki sport nivója s arányosan emelkednék a fővárosié is, mert a vidéki anyag egy része évről-évre természetszerüleg a fővárosba kerül.

(Folytatjuk.)

A hétről. Az évforduló csendben, minden zavaró hang nélkül mulott el. A nedves tél a máskülönben javithatatlan játékosokat is pihenésre késztéti s igy most már minden figyelem a szövetség müködésére irányul. Ez pedig méltó a figyelemre. A bajnoki és dijmérkőzések nyujtotta igen nagy adminisztrációs anyagtól megszabadult szövetségi tanács — annyi idő multán — végre ismét elővette az alapszabályok reviziójának kérdését. Az idő alkalmas rá. A kedélyeket most nem izgatja olyan kérdés, ami reviziós munkálathoz szükséges nyugalmat és tárgyilagosságot megzavarhatná. A közel mult zöld asztal mellett lezajlott sportjudikaturai eseményei a maguk abszurd voltával meggyőztek minden komoly sportembert arról, hogy a szövetség kormányzó szerve, a tanács, a természetes fejlődés folyamán erősen megváltozott viszonyoknak immár meg nem felelhet. Égetően szükséges immár az, hogy áttérjünk a *választott tanács* intézményére, melynek érdekében sikra kell szállniok mindazoknak, akik a szövetség jövendő egészséges fejlődését szivükön viselik.

Az uj esztendő egy más, örvendetes hirt is hozott. Messze nyugaton, az uj világban, Amerikában élő véreink önálló sportszervezkedéséről és működéséről kaptunk hirt. És ez a hir kedvesen hangzik minden magyar fülnek. Nagy átka népünknek a kivándorlás. Rettenetes vérvesztesége a magyar fajnak. Mert az anyaföldtől elszakadtak többnyire végleg elvesztek a magyarságra nézve. Mert amilyen jó beolvasztó a magyar faj itthon a maga egységes nemzeti jellegével: idegenben, az élet verejtékes harcában épp olyan hamar asszimilálódik s elveszti öntudatos nemzeti jellegét és érzését. És az olyan kicsi és rokontalan népre, mint aminők mi vagyunk, kétszeresen átok. Ezért fontos minden olyan mozgalom, mely *külföldön* a magyar faji jelleg megőrzését és megerősitését célozza. És ebben van a *clevelandi* magyar sportegylet működésének nagy eszmei tartalma a testi kultura alapeszméin kivül. Az az ifjuság, mely abban a *magyar* sportegyletben erősiti testileg és lelkileg magát: a magyar faj erejének, ügyességének, életképességének tudatában nevelkedik föl s ha üt az óra, szive dobogni, karja feszülni tud majd — az igazi, az édes hazáért is! . .

Mérkőzések. Hirek.

MAGYAR FOOTBALL-KLUB AMERIKÁBAN. A magyar faj sportszeretetének és sportratermettségének igen szép jele az, hogy *Clevelandban* (Egyesült Államokban) az ott lakó magyar ifjuság immár másfél éve „*Magyar Association Football Club*" néven egy virágzó sportegyesületet tart fönn, melybe az ottani magyarság oly tömegesen iratkozott be, hogy az egyesület immár állandó helyiséget is tart fönn. A klub csapata *Weiss* Ferenc kapitánysága alatt már eddig is szép sikereket ért el.

EFA.—AFA. Az angol amatőrök önálló szervezkedése diadalmasan halad előre. A professzionisták érdekeit képviselő EFA. kijátszotta még a nyáron egyik legerősebb ütőkártyáját, az amatőr AFA.-ba tartozók boykottját. Mint előre látható volt, ez a fegyver visszafelé sült el. A társadalom az AFA. mellé állt, mely a boykottot meg sem érezte. Ellenben sulyosan érezte — különösen erkölcsileg — az EFA., mely most már kénytelen volt a boykottot az iskolákra és a főiskolákra nézve fölfüggeszteni. Ez az „engedékenység" bizony az — AFA. nagy erejét bizonyitja.

NÉMET EREDMÉNYEK. *December 22-én*: *Berlinben*: BBC—Stern 4:3. Érdekes, hogy ezt mérkőzést a berlini szövetség azért játszatta ujra, mert a biró tévedett az időmérésben s néhány perccel korábban lefütyölt. *Hamburgban*: Viktoria—Altonaer FC. 10:1. *Halleban*: Wacker—Hallescher FC. 2:1. *Leipzigben*: Britannia—Fortuna 6:1,Ballspie C.—Lipsia 7:2. *Stuttgartban*: Kickers—Freiburger FC. 4:0.

A karácsonyi ünnepek erős munkában találtak országszerte a német csapatokat, amelyek az időjárás kedvezése folytán ekkor rendszerint nagy nemzetközi matcheket szoktak tartani. *Berlinben* igen nagy érdeklődést keltett a Viktoria—Preussen 5:2-ős eredmény. Szép és izgalmas játék. A berlini labdarugó szövetség az ünnepek alatt még két kombinált csapatot is szerepeltetett, az északi és a déli egyleteiből válogatván azokat. Győztek a déliek 3:1 arányban. *Lipcsében* a Bewegungspielerek 4:0 arányban legyőzték a Karlsruher FV.-t. A többi nagy német városban valóságos *özöne volt a nemzetközi mérkőzésnek*. Igy játszott egy *hollandi* csapat a *hertogenboschi FC. Wilhelmina* a BV. Gelsenkirchen ellen, melyet 4:1. a Dortmunder FC. ellen, melyet 6:0 arányban vert el, mig a másik hollandus csapat, az uttrechti Hercules Köln ellen már csak 1:1 arányban játszott, mig a Dowisbarger FV.-től 1:0 arányban kikapott. Ugyancsak a Rajnavidékén járt egy jó nevü *francia* csapat is, a Cercle Athletic de Paris, amely a Gladbachban 1:0-ra kikapott, mig a schalkei „Spiel und Sport" ellen 2:2 arányban játszott. Szerencsésebb volt a Racing Club Roubais, mely a Kölner BC-ot 10:3 arányban legyőzhette. Ellenben azok a hollandiai csapatok, amelyek Északnémetországban vendégszerepeltek, igen figyelemre méltó eredményeket értek el. Igy *Hamburgban* a *Dortrechter FC.* (Hollandia) 4:2 arányban legyőzte a FC. Altonát, a Viktoriát pedig 7:1 arányban. A hollandusok rövid, szép adogatással dolgoznak, de lassuak: ellenben tulerélyesek is. A másik hollandus csapat a FV. Winschoten, *Brémában* már nem volt ilyen szerencsés, mert gyengébb játéka daczára is megnyerte ugyan a brémai Lloyd ellen 5:4 arányban, azonban a Sportklubtól 6:1 arányban mégis kikapott. Egy *svájci* csapat, a *FC. Zürich* is vendégszerepelt Németországban, honnét sulyos vereséggel tért haza, mert *Wiesbadenben* a SV. Wiesbaden 7:1 arányban elverte, ugyszintén a FSpV. *Frankfurt* is 3:2 arányban.

A *prágai* Deutscher BC. Sturm Nürnbergben vendégszerepelt, hol az I. FC. Nürnbergtől 11:1 arányban kikapott, mig egy kombinált csapattal 5:5 arányban játszott. Egyéb eredmények: *Pforzheimban*: I. FC. Pforzheim—Hermannia (Frankfurt) 8:1, Pforheim—Kickers (Stuttgart) 1:0. *Münchenben* Phönix (Karlsruhe)—Bayern 7:1.

NÉMET CSAPATOK BELGIUMBAN. Karácsony másodnapján az aacheni Allemania *Antwerpenben* játszott és a belga bajnokság harmadik helyén álló Beerschot Athletic Clubtől 3:2 arányban kikapott. Racing Club de Roubais—Köllner BC. 10:5.

A belga csapatok egyébként szintén szorgalmasan mérköztek karácsonykor. Az Union St. Cilloise *Rotterdamban* az ottani Spartát 1:0 arányban legyőzte, mig *Gravenhageban* a Racing Club 1:0 arányban a Haagsche VV. ellen.

FRANCIA-BELGA MÉRKŐZÉSEK is voltak az ünnepek alatt. *Lilleben* (Franciaország) a Darius Club 3:2 arányban győzte le az Olympique Lilloist, mig *Tourcoingban* viszont CC. Brugeois—Union Sp. Tourguennoise matchet 2:1 arányban a belga csapat győzött.

LONDON—PÁRIS 6:1. Karácsony másodnapján mérkőzött e két város válogatott csapata, illetve London részéről csak az EFA. válogatott csapata. A mérkőzésen az angolok végig nagy fölényben voltak. Félidő 3:1.

ANGOL EREDMÉNYEK. Megszakitás nélkül programmszerüleg peregnek le az angol ligabajnokságok, melyek közül a *déli ligában* a mult szombati eredmények a következők:

Northampton—Tottenham Hotspur 2:1. West Ham United—Plymouth Argyle 1:1. Queen's Park R.—Southampton 3:0. Swindon—Norwich City 1:1. Luton—Reading 3:1. Crystal Palace—Watford 3:1. Brigton and Hove—Leyton 3:2. Portsmouth—Bristol Rovers 5:2. New Prompton—Milliwall 0:0. Bradford—Brentford 1:0.

A déli ligában Queen's P. Rangers vezet 29 ponttal; követik: Plymonth Argyle 27 ponttal, Bradord, Bristol Rovers ponttal , West Ham-Tottenham Hotspur, Swindon Town 22 ponttal, Southampton 21 ponttal stb., utolsó Leyton 12 ponttal.

A *ligaeredmények* a következők:

Woolwich Arsenal—Sunderland 4:0. Aston Villa—Chelsea 0:0. Everton—Shaffield Wed. 2:1. Liverpool—Sheffield United 3:0. Pesten North End—Manchester United 0:0. Bolton Wandevers—Notts County 1:0. Newcastle United—Middlesbrouch 1:1. Manchester City—Blackburn Rovers 2:0. Buny—Notts Forest 0:0. Bristol City—Birmingham 0:0.

követik: Newcastle United 25 ponttal, Sheffield Wednesday,

A ligabajnokság élén Manchester United áll 24 ponttal; Bury 24 ponttal, Bristol City 23 ponttal, Manchester City, Everton 22 ponttal, Aston Villa 21 ponttal; utolsó Sunderland 15 ponttal.

Ifjusági Labdarugás.

Az érdekelt egyesületek irásban beadott észrevételei csak az esetben vétetnek figyelembe, ha a felszólalás nyolc napon belül ajánlott levélben megküldetik.

Az ifjusági bajnokság 1906/1907. évi őszi fordulójának végleges állása.

Az egylet neve	Játszott	Nyert	Eldöntetlen	Vesztett	Adott gólt	Kapott gólt	Pontok száma
Ferencvárosi SpC.	10	9	—	1	30	7	18
Erzsébetvárosi TC.	10	8	1	1	28	9	17
Budapesti LI.	10	8	—	2	17	16	16
Budai TK.	10	6	2	2	28	16	14
VI. ker. Lab. E.	10	6	—	4	17	30	12
Megyeri SpC.	10	5	1	4	16	26	11
Kőbányai SpC.	10	3	—	7	14	18	6
Összetartás SpE.	10	3	—	7	9	20	6
Barátok köre SC. [1]	10	3	—	7	15	17	6
R.-Szt.-Mihály	10	1	—	9	3	5	2
Terézvárosi SI. [2]	10	—	—	10	2	16	—

[1] A R.-Szt.-Mihályi k. és Spk.-K csapata az összel csak két mérkőzésben vett részt.

[2] A Barátok Köre Sp. C. és a Terézvárosi Sp. J. feloszlottak.

A szövetségi dij őszi fordulójának végleges állása az 1907 1908-évben.

Egylet neve	Játszott	Nyert	Eldöntetlen	Vesztett	Adott gólt	Kapott gólt	Pontok száma
ETC.	10	9	—	1	17	6	18
BLJ.	10	9	—	1	13	6	18
FSC.	10	9	—	1	20	10	18
OSE.	10	6	—	4	9	10	12
BTK.	10	6	—	4	5	13	12
MSC.	10	4	—	6	5	8	8
KSpC.	10	4	—	6	8	20	8
BKSpC. [1]	10	2	1	7	8	3	5
RSzt.-Mih. [2]	10	1	1	8	6	4	3
TSJ.	10	—	—	10	—	1	—
VIkLE. [3]	10	—	—	10	—	—	—

[1]) A BKSpC. és a TSI. feloszlottak.
[2]) A R.-Szt.-Mihályi k. és Spk.-K. két mérkőzésben szerepelt.
[3]) A VIkLE. második csapatot egyáltalán nem tart fenn Dacára ennek ellenfeleik a két nyerőpontot megkapták.

Intéző bizottság.

Husvéti kupa. Az AFA—EFA harca miatt a Federation J. de F. A. szabályai, nem kevésbé a MLSz. állásfoglalása miatt az 1908. husvétjára tervezett *Corinthián F. C.* vendégszereplések elmaradnak. A dolgok mostani állása szerint ez év husvétján nemzetközi mérkőzések nem is lesznek. E helyett a MAC, FTC, MTK és BTC egy közösen kitüzendő „Husvéti kupáért" és érmekért mérkőzéseket rendeznek oly módon, hogy az első nap lesznek az előmérkőzések két-két egylet között. Ezeknek győztesei másnap a döntőt vívják meg, mig az előző nap vereséget szenvedett csapatok a harmadik helyért mérkőznek. Mind a négy mérkőzés a millenáris pályán lesz. Kétségtelen, hogy érdekesség dolgában páratlan lesz ez a két napos torna.

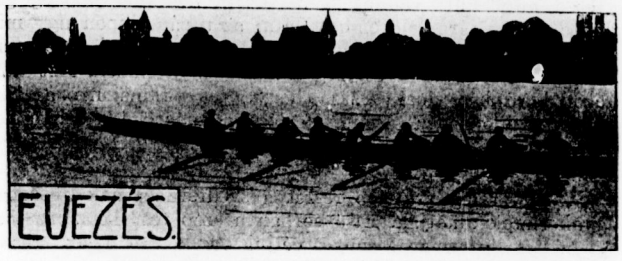

Rovatvezető: *Lázár József.*

A Magyar Evezős Szövetseg és az Olympiád.

Hosszas vajudás után végre az evezős szövetség is foglalkozott a jövő évi londoni olympiáddal. December 20-án tartott igazgatótanácsi ülésében egy ötös bizottságot választott meg, melynek tagjai: *Ábrai* Zoltán, dr. *Oppler* Emil, dr. *Perger* Ferenc, dr. *Szurmák* Rezső és dr. *Tedesco* Lajos. Ez a bizottság lesz hivatva minden, az olympiád evezős számaira vonatkozó intézkedést megtenni. A szövetség igazgatótanácsa nagyon tág müködési kört engedett ennek a bizottságnak, ugy, hogy olympiai evezős kérdésekben ez a bizottság a legfőbb faktor, melynek határozatai ellen nincs appelláta. Éppen ezért nagyon fontos volt a bizottság tagjainak gondos megválogatása. S csakugyan, a megválasztott tagokban megtaláljuk azt a személyi garanciát, mely ez igazán nagyfontosságu kérdések szakszerü és elfogulatlan kezelését biztositja. Csak egytől félünk; attól, hogy az evezősök között divó nemtörődömség alól ez a bizottság se tud megszabadulni; félünk, hogy a bizottság megalakulásával müködését szinte be is fejezte. Pedig nagy és nehéz kérdések várnak megoldásra. Az kétséget se szenved, hogy evezőseinknek, kik a magyar névnek immár annyi dicsőséget szereztek, meg kell adnunk az alkalmat arra, hogy győzelmeik babérkoszorujába ujabb, minden eddiginél értékesebb leveleket füzhessenek. Meg kell adnunk nekik ezt az alkalmat annál inkább, mert az uszástól eltekintve nincs sportág, melyben a siker nagyobb reményével vehetnők fel a küzdelmet, mint az evezésben.

Természetes dolog azonban, hogy a kiküldetéshez is, éppen ugy, mint a háboruhoz, első sorban is három dolog kell: pénz, pénz és pénz. Honnan vegyük a kiküldetéshez szükséges pénzt? Ugy értesültünk, hogy az Olympiai bizottság a rendelkezésére álló összegből 2000 koronát szándékozik az evezés céljaira forditani. Ez az összeg annyira csekély, hogy kiváló skiffistáink bizonyára méltán képviselnék a magyar evezős sportot, mégis egy, az evezés terén nem kis tekintélylyel biró nemzet, igazán méltóan csak akkor jelenik meg a nemzetek nemes vetélkedésének küzdőterén, ha a legklasszikusabb versenyszámban, a nyolcasban, méri össze erejét a többiekkel. Skiffistát mindenesetre kell kiküldenünk, de csak a *„nagy"* nyolcas csapattal együtt, mert a skiffiista bármily kiváló is, bizony csak saját egyéni kitünőségét juttatja érvényre, mig egy nemzet evezős-sportjának mértéke csak a csapat s főleg nyolcas versenyben elért eredmény lehet. Ennek költségei legalább is 6—8000 koronára rugnak, nem felejtvén ki azt a körülményt se, hogy ha az itthoni tréning alatt éppen pénzügyi okokból nem is volna lehetséges trénert szerződtetni, a legalább is 3 hétig tartó angliai tartózkodás alatt ez szinte nélkülözhetetlen. Ennek az összegnek a megszerzése lesz első sorban is az ötös-bizottság feladata.

Sajnos, evezős-sportunk, az ég tudja, kinek a hibájából, még nem tudott oly foku népszerüségre szert tenni, mint az egyéb sportágak: football, atletika, tennisz, vivás, uszás stb. Ha ezekben a sportágakban rendeznek versenyeket, a rendezőség a szebbnél-szebb, értékesebbnél-értékesebb tiszteletdijakat, némi utánjárással nagyon könnyen megszerezheti, az illető sport iránt lelkesedő mecénásoktól. Az evezés iránt, mint sport iránt alig érdeklődik valaki, a regattákat csak azok látogatják, kiknek személyes ismerőseik versenyeznek. Igaz, hogy a budapesti regatta nem is nyujt valami kiváló sportélvezetet. Mennyivel másként van ez külföldön, ahol az intelligens társadalom minden rétege rajong az evezésért és azt tehetsége szerint támogatja is. Pl. a német evezős egyletekben 800—1000 a pártoló tagok száma s egyik nagy egylet elnöke az ezredik tag belépésének örömére egy race-nyolcast ajándékozott klubjának.

Mecénásaink! Nem is kell mindkét kezünk ujjait igénybe venni, ha el akarjuk számlálni azokat, kik az evezős sportért áldozatokat hoztak. Rázza le magáról ez a bizottság az immár hagyományossá vált közönyt, mely tagadhatatlanul kényelmes ugyan, de károsabb, mint a nyilt ellenséges támadás. Vegye kezébe a bizottság az evezés nagy ügyét, csináljon széleskörü propagandát a kiküldetésnek, emelje ki ennek fontosságát, vona be müködése körébe a társadalom mentül szélesebb rétegeit, keresse fel egyéb sportokra áldozó nagyuraink at s keltse fel érdeklődésüket a sportok e legnemesebbike iránt, s a siker nem maradhat el. De dolgozni, lelkesedni és lelkesiteni kell egyaránt, fáradhatatlanul. A megbizatás, melyet a bizottság tagai elvállaltak, nagy munkával és még nagyobb felelősséggel jár, hiszszük, hogy ők az eddigi sportszereplésük folytán beléjük vetett bizalommal meg is fognak felelni.

A második nagy kérdésben, t. i., hogy a legjobb egyénekből összeállitott válogatott, vagy pedig a legobb egyleti csapat küldessék-e ki, mi már állást foglaltunk multkori cikkünkben és ajánljuk ott felsorolt érveinket a bizottság figyelmébe, akkor, mikor efelett a kérdés felett kell dönteniök. Ilyenkor, mikor egy nemzet méltó képviseltetéséről van szó, csak az lehet döntő, hogy melyik csapat nyujt nagyobb eshetőséget a győzelemre. Bizzunk itt is a bizottság tagjainak a kipróbált sportszakértelmében és elfogulatlanságában s bizton hiszszük és reméljük, hogy ők is a mi, oly sok és nyomós érvvel támogatott álláspontunkat fogadják el. Cikkünkben felsoroltuk mindazokat a nehézségeket, amelyek egy kombinált csapat kellő érvényesülhetésének utját állják s végeredményképpen oda jutottunk, hogy *csakis a legjobb egyleti csapat kiküldetése kecsegtet siker reményével, csakis egy egylet kebelébe tartozó evezősökből alakult csapat képes oly tréninget folytatni, amely ily nagyfontosságu versenynek nélkülözhetetlen előfeltétele.* Ehhez azonban komoly tréning munka és nem nyomdafesték kell. Mi nemes versengésre buzditunk minden egyletet; módjában áll minden evezős-egyletnek megmutatni, hogy ki a legjobb. S aki a hazai vizeken a legjobb, az méltó arra is, hogy a messze külföldön képviselje a magyar szineket.

E tekintetben az ötös-bizottság tevékenységét nagyon meg fogja könnyiteni az a körülmény, hogy, értesülésünk szerint, idén a Dunán és Pannonián kivül a Nemzeti is készül szenior csapatversenyekre. Igy lesz alkalom a vetélkedésre, lesz alkalom a kitünésre. *B.*

Lapunk zárlata

***szerdán délben** van, miért is kérjük a közleményeket eddig beküldeni. Közlésre alkalmas sportképeket szivesen veszünk.*

A szerkesztőség.

A svéd testi nevelés.*)

A svédtornázás Ling által történt megalapitása óta Európa művelt népeinél állandó érdeklődés tárgya. Ling anatómiai és fizológiai tanulmányai alapján az egyes mozgási formáknak csak akkor, s annyiban ismerte el gimnasztikai értékét, amennyiben képes volt a testre való hatásukról meggyőződést szerezni. Ling ezen elvével megadta a svédtornának a gyógygimnasztikai jellegét, amint az is találóan jellemez, hogy gimnasztikájának legbecsesebb tornaszere, maga az emberi test volt, melylyel a maga ellentállási gyakorlati anyagát végezte.

Idővel a svéd gimnasztika Ling elvei alapján tovább fejlődött, gyakorlati anyaga bővült, különösen akkor, midőn tornaszerek beállitásával a svéd gimnasztika az iskolai testinevelés tényezőjévé lett. Ez időtől fogva a svéd torna nemcsak mint gyógygimnasztika, de mint iskolai testnevelési eszköz kezd szerepelni a három éjszaki népnél, s később másutt Európában is.

A svéd gimn. rendszernek egyik főelve nem az egyes, hanem a tömegképzés, csakhogy a svédrendszernek a tömegképzésre alkalmasabb szerei lévén mint a németrendszernek, e főelvet jobban sikerült megoldania, mint a németrendszernek. A svédrendszer magában véve igen egyszerű, minden összetételektől ment testgyakorlati rendszer, mely a test tagjainak egyszerü és természetes alapokon nyugvó mozgatásából áll. Ezen elvből kifolyólag a svédtorna testgyakorlati formái teljesen egyszerüek, semmi féle összetétel nincs bennök, olyanok tehát, melyeket az egész tornázó tömeg minden előképzettség nélkül azonnal gyakorolhat. Tulzás nélkül mondható, hogy talán minden svéd gyakorlatnak testnevelési és egészségügyi szempontból meg van a maga célja és hivatása, legyen az rend-, szabad-, vagy szergyakorlat.

Ezen az alapon van berendezve a svéd iskolai tornaóra lefolyása. Ugyanis egy tornaóra gyakorlati anyaga úgy van összeállitva, hogy a test nevezetesebb szerveinek és izmainak minden tornaórán lehetőleg arányosan kijusson a munkából. Ezért minden tornaórán majdnem minden tornaszer sorra kerül, melyen az ifjuság 1—2 gyakorlatot végez, aszerint, mint miféle testrészeket és izmokat óhajtanak általuk erősebben foglalkoztatni. Ilyképen egy-egy tornaórán van lábgyakorlat, vannak gerinc, hát és az egész test nyujtását és feszitését célzó gyakorlatok, függeszkedő és sulytemelő, lebegő, a hát, nyak és váll, has és törzsizmok gyakorlása majd az ugrás és a légzőszervek fejlesztése. Hogy mindezen izmok és testrészek minden tornaórán gyakorlásra kerüljenek, azért az osztály minden elővett szeren 1 nehezebb vagy 2 könnyebb gyakorlatot végez, s azonnal áttér más szerre, majd egy harmadikra, közben mászást, szabadgyakorlatot stb. vesz elő, a szerint milyen testrészeket óhajt gyakoroltatni. Kétségtelen ezek után hogy még a svéd iskolai testgyakorlás is az ortopedikus tornázás jellegével bir. E testgyakorlási mód tornaórája változatos, mert az osztály jóformán mindig helyét változtatja a teremben és mindenütt végez bizonyos testgyakorlatot, de mindezen mozgás kevés, mintegy korlátok közé van szoritva és még a nyugodtabb vérmérsékletü, de azért nagyon fürge svéd ifjuságnak is kevés lehet. Valószinüleg ezért frissitik fel a svédek tornaórájukat a vegyes ugrásokkal lovon, bakon és plinten, ami aztán több elevenséget és több mozgást, több éltető elemet hoz be tornaórájukba.

A svédrendszer hasonlóan a németrendszerhez rend-, szabad- és szergyakorlatokból áll. A rendgyakorlatokra nagy súlyt nem vett, eszköznek tekinti, melynek segélyével az ifjuságot a zabadgyakorlathoz felállitja. Éppen igy értelmezzük mi is a rendgyakorlatok feladatát ami rendszerünkben csak hogy mi nevelési szempontból a fokozatos fejlődést is szemeelőtt tartjuk. Amit pedig a svédrendszer a gyakorlatokban célnak tekint úgy mint a rendes s a lábujjon való járást, s a rövid tartalmu futást, azt mindkét nemű ifjusággal, minden tornaóra elején s gyakran más testgykorlati nemek közt is gyakoroltatja és ismétli az elemi iskolától fel a középiskola befejezéséig. A járásra a svéd gimnasztika nagy gondot fordit szép, egyenes tartásu járásra szoktatja az ifjuságot. A rendes járással felváltva mindig a lábujjon való járást is gyakoroltatja ami egyrészt a testet a járásban nagyon ügyesiti, könnyedté teszi, másrészt pedig erősiti a lábfejét és az alsó végtagokat. A járás és a futásnak ilyszerint állandó gyakorlása bizonyára nagyon előnyösen befolyásolhatja a művelt osztály egyenes tartásu járását. Kivételek természetesen mindenütt vannak, s az északi népeknél is elég görnyedt hátul járó-kelő embert látni az utcán, éppen ugy mint másutt a világon. Sőt láttam svédkatonaságot is menetelni hiányos testtartással és még hiányosabb ütemben. Ezt talán azon körülmény magyarázza, hogy a svéd falusi nép az iskolában ez idő szerint semmiféle testgyakorlati oktatásban nem részesül, s a kormány most fejt ki nagy buzgalmat a falusi iskolai testnevelés szervezése körül.

Egyik legfontosabb részét a svédtornázásnak a szabadgyakorlatok alkotják. Első sorban a szép test képzésre törekednek, s ilyformán bizonyos céljuk van a test egyes részeinek helye irányban való fejlesztésében. S minthogy a társadalomban élő nép legnagyobbrészt ülőhelyzetben, görnyedt háttal végzi napi munkáját, a svédtorna ezen általános testi hátrány ellensulyozására oly szabadgyakorlatokkal száll sikra, melyek a gerinc és hát egyenetisétésére és az egész test nyujtására törekednek, s mivel az ember napról-napra, állondóan görnyedten dolgozik, azért a svédtorna ezen hát és gerinc egyenesitő s testnyujtó gyakorlatokat a többi testedző nemek között nemcsak a szabadgyakorlatok hanem a szergyakorlatok között is legsürübben s legnyomatékosabban gyakorolja s gyakorlás folyamán céljára ismételve vissza, visszatér.

A hát és gerinc egyenesitő szabadgyakorlatok mellett a svédtorna kiváló gondot fordit a törzs és a hasizmok gyakorlására. S minthogy a nőnem szervezetének éppen a gerinc és a hasizmok egyik leggyöngébb részei, úgy a svédtorna szabadgyakorlatai a leánytornázának is különös jó szolgálatot tesznek.

Mivel a svédszabadgyakorlatok főcélja a test szép fejlesztése, azért a gyakorlatok kivitelében a lehető leghibátlanabb testtartásra törekednek. Aki ezeket a gyakorlatokat úgy óhajtja végezni, annak nagyon komolyan és teljes odaadással kell azokat végeznie és ha nincs is összetétel bennök, de teljes kifogástalan testtartásra törekszünk, ugy olykor a svéd szabadgyakorlatok nagyon megerősitő testgyakorlat számba mennek. Minél lassabban végezzük ezeket a szabadgyakorlatokat, annál nagyobb hatással vannak a testre, azért rendszerint lassu ütemben s folyton magyarázó vezényszóra végzendők.

A svédgyakorlatok egészségi szempontból is értékesek: mély lélegzetvételre szoktatják az ifjuságot, ami fontos jelenség az ember rendszerint nem igen szokott ügyelni a mély lélegzésre. Ezen szabadgyakorlatok figyelmeztetik tehát erre s hasznát veheti. De ha végeztetjük csakis a lehető pormentes helyen, máskülönben inkább hagyjuk el.

A svédtornarendszer csak puszta kézzel végeztet szabadgyakorlatokat, semmiféle kéziszereket nem használ. Ez testnevelési szempontból mindenképen hiányt jelent, ami tornarendszerünk nagyon helyesen jelöli a kéziszereket is, mert minden oldalu testképzés fokozatos fejlesztésének múlhatatlan kellékei s az iskolai ifjuság a tapasztalás bizonyitja, a kéziszerekkel végzett szabadgyakorlatokat nagyon kedveli, jobban kedveli mint a puszta kézzel végzetteket, mert testedző hatásukat saját magán azonnal érzi és megfigyelheti. Kézi szereket szabadgyakorlatokkal kapcsolatosan sűrün használnak franciák és az angolok is ezek között is különösen a buzogány a legkedveltebb kézi tornaszerük még a leánytornázásban is.

Nagy hátrányunak tartom nemcsak azt, hogy a svédtornarendszer a szabadgyakorlatoknál kézi szereket nem használ, amelyek nálunk szépen beváltak, de azt is, hogy az ezek

*) Dr. Ottó József előadását az ő előzékenységéből módunkban van közölni. Értékes tanulmánya országszerte érdeklődésre tarthat számot.

körébe tartozó társasszabadgyakorlatokat mellőzi. A társasszabadgyakorlatoknál tudvalevő az életben ismétlődő testmozdulatok használatosak, s igy természetes alapon hasznosan ügyesitik az ifjuságot s ezen felül igen szórakoztató eszközei a testi nevelésnek, s az ifjuságot társulásra s egymás segitségére utalják és szoktatják. Tehát nemcsak testedző, hanem nevelő hatásuknál fogva is fontos alkatrészét teszik az ifjuság testi és lelki nevelésének.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

Az évforduló aklalmából szerkesztőségünk a hozzája intézett számos szives jókivánságért ezuton mond köszönetet. Viszont olvasóinknak mi is boldog, a réginél jobb ujesztendőt kivánunk.

Weiss F. Cleveland. Az amerikai MAFC.-ról kilátásba helyezett hireket és képeket szivesen várjuk.

Andrényi I. Budapest. Tessék a sporttelep igazgatójához, dr. Olgyay Istvánhoz (III. Margitszigeti Sporttelep) fordulni.

Zborói M. Varasd. A horvát labdarugókról bizony kevés hirt kapunk. Ha tudna valakit ajánlani, aki ezekről rendszeresen informálná a magyar közönséget, megköszönnök.

Egy versenyző. A nevezett sportlap, mint azt a napi lapokban is közzé tette, azért nem osztotta ki az érmeket, mert az érem stanzája eltörött. Várjon türelemmel.

HIVATALOS RÉSZ.

Magyar Athletikai Szövetség.

III. Margitszigeti sporttelep

Elnök: Bárczy István dr. *Alelnökök:* Gerenday-György dr., Virava János dr. *Titkár:* Stankovits Szilárd (IV. Kossuth Lajos-utca 3.) *Pénztárnok:* Hajdu Marcell dr (VIII., József-körut 21.). *Ellenőr:* Bartay Oszkár. *Jegyző:* Kugler Sándor, *Atletikai szakosztály* elnöke: Stankovits Szilárd előadója: Lindner Ernő (Üllői-ut 4. II. 25.) *Uszó-szakosztály* elnöke: Virava J. dr. előadója: Kugler Sándor (III., Zsigmond-utca 70.) — *Vivó-szakosztály* elnöke. Nagy Béla dr (VIII. Rezerédi-u. 13. II. em. előadóia: ifj. Földváry György dr. — *Suljemelő- és birkozó szakosztály:* elnöke: Brüll Alfréd (VI., Andrássy-ut 9) előadója: Vida Henrik (VI., Mozsár-utca 9. I. emelet 6.)

Magyar Labdarugók Szövetsége.

Elnök: Kárpáti Béla (IX., Ferenc-körut 41.) *Alelnökök:* Steiner Hugó (V., Akadémia-utca 9.) (Uilaki Tégla- és Mészégető RT. Füzeséry Zoltán dr. (Andrássy-ut 48.) *Főtitkár:* Malecki Román (VI, Andrássy-ut 48. II. 10.) Hivatalos órák minden szerdán este 7—8-ig az Edison-kávéház külön termében. *Titkár:* Cseke Gyula (II., Csalogány-u. 6.) *Pénztáros:* Glauber József (IV., Deák Ferenc-u. 5. Iparbank.) *Ellenőr:* Olgyay István dr. *Intéző-bizottság:* Oprée Rezső, Balogh Hugó, Vida Henrik. *Ülések:* VI., Teréz-körut 24a. sz. Edison földszinti külön termében tartatnak

Az I. osztályú bajnokság állása 1907. november 9-ik bezárólag.

Az egylet neve	MTK.	MAC.	FTC.	BTC.	UTE.	BAK.	Törekv.	Főv. TC.	Typogr.	Adott gólt	Pontok száma
MTK.		1:1 E	4:2 Gy	4:3 Gy	2:0 Gy	7:0 Gy	— Gy	5:0 Gy	5:1 Gy	28	15
MAC.	1:1 E		7:1 Gy	4:3 Gy	1:0 Gy	16:0 Gy	2:2 E	5:2 Gy	3:1 Gy	39	14
FTC.	2:4 V	1:7 V		2:2 E	6:0 Gy	4:1 Gy	10:4 Gy	9:1 Gy	2:2 E	36	10
BTC.	3:4 V	3:4 V	2:2 E		6:0 Gy	2:1 Gy	5:0 Gy	17:0 Gy	2:3 V	40	9
UTE.	0:2 V	0:1 V	0:6 V	0:6 V		3:1 Gy	4:2 Gy	2:0 Gy	2:0 Gy	11	8
BAK	0:7 V	0:16 V	1:4 V	1:2 V	1:3 V		4:0 Gy	5:1 Gy	1:0 Gy	13	6
Tö.ekv.	1:5 V	1:3 V	2:2 E	3:2 Gy	0:2 V	0:1 V		2:6 V	1:0 Gy	10	5
Főv. TC.	— L	2:2 E	4:10 V	0:5 V	2:4 V	0:4 V	6:2 Gy		1:2 Gy	15	3
Typogr.	0:5 V	2:5 V	1:9 V	0:17 V	0:2 V	1:5 V	0:1 V	2:1 Gy		6	2
Kapott gólt	7	10	21	14	18	33	21	29	45	—	—

Ezen eredmény táblázat elleni kifogások (óvások) a közzétételtől számitott 8 nap alatt az intéző-bizottságnak bejelentendő.

KIVONAT AZ IGAZGATÓ-TANÁCS 1907. DECEMBER 6-IKI ÜLÉSE JEGYZŐKÖNYVÉBŐL. (Folytatás). A *„Kassai Munkás Torna-Egyesület“*, a *„Pannonia Pozsonyi Első Labdarugó-Egyesület“* és a *„Lithografia Football-Club“* Budapest, a szövetség tagjai közé felvétetnek.

A hivatalos lap előfizetési költsége fejében: 1907. évre 70 korona, az 1908. évre 120 korona kiutalványoztatik.

KIVONAT AZ IGAZGATÓ-TANÁCS 1907. DECEMBER 20-IKI ÜLÉSE JEGYZŐKÖNYVÉBŐL. A *Pozsonyi Torna-Egylet* bejelentése, hogy vándordijának 1908. évi mérkőzéseire a nevezés határidejét folyó évi december 31-ben állapitotta meg, tudomásul vétetik.

Főtitkár jelenti, hogy a szövetségi játékbirák egyesületté óhajtanak tömörülni, e célból értekezletet tartottak, melyen meghivás folytán ő is résztvett. Jelenti továbbá, hogy az 1908. évi londoni olimpiai versenyeken a MLSz. egy csapatának részvétele ügyében az intézőbizottság az érdekelt klubok bevonásával értekezletet tartott, mely értekeziet egyelőre meddő maradván, az intézőbizottság a további teendőket magának tartotta fenn.

Elhatároztatott, hogy a prágai *„Slavia“* football-egyesület fennállásának 15-ik évfordulója alkalmából táviratilag üdvözöltessék.

Elrendeli a tanács az 1907. évi jelentés kinyomatását, és egyuttal utasitja az intézőbizottságot, hogy az egyleteknek 8 napnal a közgyülés előtt megküldessék. A kinyomatás költségeire 80 korona szavaztatott meg.

Az alapszabályok módositása ügyében megbizatott az elnökség, hogy a már 1904. évben tárgyalt tervezetet — és pedig a már letárgyalt §§-kat módositsuk szerint, — nyomatassa ki, az ezen alapszabályok tárgyalására összehivandó tanácsülést pedig akként tüzze ki, hogy az alapszabálytervezet ezen tanácsülést megelőzőleg legalább nyolc nappal előbb juthasson a tagegyesületek és tanácstagok birtokába.

A *„Budapesti Ramblerek“* azon bejelentése, hogy folyó hó 22-én a millenáris pályán mérkőzést tart, tudomásul vétetett.

Az 1907/8. évi I. és II. oszt. bajnoki és szövetségi mérkőzések őszi fordulójának eredménytáblázata a hivatalos lapban közzéteendő, elrendeltetett azzal, hogy az I. oszt. bajnokság eredménytáblázata a hivatalos lap legközelebbi számában, a többi táblázat a következő számban jelenjenek meg. A közzétett eredménytáblázatok elleni kifogások vagy észrevételek (óvások) a közzétételtől számitott 8 nap alatt jelentendők be az intézőbizottságnak.

A *pályarendszabályok* tervezetének összeállitására egy külön bizottság küldetik ki, melybe: Steiner Hugó alelnök, Oprée Rezső, Stobbe Ferenc és Maleczky Román főtitkár választattak. Megbizatik ezen bizottság, hogy a pályarendszabálynak a pályatulajdonosokat érintő pontjai megállapitásánál, valamint a pályabérek rendezése ügyében a pályatulajdonosokkal lépjen érintkezésbe. Elrendeli a tanács, hogy amennyiben a pályatulajdonosok ezen bizottság meghivása dacára az összehivandó értekezleten meg nem jelennének, a pályarendszabályok őket érintő pontjai meghallgattatásuk nélkül fognak megállapittatni. Határozatilag kimondja a tanács, hogy *a játéktereknek szilárd, fából készült korláttal való ellátása* a pályarendszabályban okvetlenül beveendő.

A *„Monori Sport-Club“*-nak a *Kaposvári Athletikai-Club“*-bal egyetértőleg a *Délmagyarországi bajnokság* ügyében tett azon javaslata, hogy: tekintettel az idő előrehaladott voltára, kedvezőtlen talajviszonyokra és időjárásra, és mivel egy forduló 3 hét alatt lejátszható, tartassék kivételesen 1908. év tavaszán két forduló, és pedig április és május havában, a folyó bajnokságra nézve egyhangulag elfogadtatott.

Dobronyi Béla (FTC.) játékos ellen hozott és a hivatalos lap 47. számában közzétett int. biz. itélet ellen a FTC. jelenlévő képviselője által tett illetékességi kifogás elvettetett és ez ügyben a tanács egyuttal a következő határozatot hozta: Tekintettel azon tanácsi döntvényre, amely szerint a tanács a birákat minden támadás ellen megvédi, továbbá, mert ezen itélet az int. biz. hatáskörről alapszabályok 17. §. 4. pontja értelmében, tehát szabályszerüen hozatott, végül mert az int. bizottsági itélet a szabályszerű időben meg nem felebbeztetett, a Dobronyi Bélára vonatkozó int. bizottsági itélet annak indokai alapján is jóváhagyatott.

Az 1906/7. évi bajnoki és szövetségi dij-érmeket nyert játékosok névjegyzéke az érmek elkészithetése céljából a szöv. pénztárnokának kiadatik, az érmek költsége megszavaztatott és kimondatott, hogy az érmek az illető játékosoknak valamely tanácsülésen osztandók ki.

A birák bizottságának az utóbbi időben kifejtett tevékeny müködéséről szóló jelentés örömmel tudomásul vétetett.

A birák bizottsága kiegészitése tárgyában a tanács következő határozatot hozta:

„A tanács felhatalmazza (tehát nem kötelezi) a birák bizottságát, hogy a birójelöltek megvizsgázása alkalmával magát esetről-esetre más, nem birák bizottságába tartozó játékbirákkal kiegészithesse, amely esetben ezen behivott tagok a vizsgázottak minősitésénél szavazati joggal birnak“.

A birák névjegyzékének kiigazitása tárgyában hozott és a hivatalos lap 49. számában megjelent birák-bizottsági határozat tárgyalása a legközelebbi tanácsülés napirendjére kitüzetik.

Cseke Gyula sk.,
titkár.

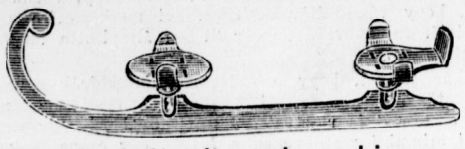

A legjobbaknak elismert
remscheidi gyártmányú

korcsolyákat

szolid készitmény, célszerü rendszer s olcsó árak mellett következőkép ajánljuk:

„PUCK“ korcsolya, a legujabb minta, egyszerü, kényelmes és olcsó; **csiszolt** párja kor. 3.50, **nickelezett** kor. 5.50.
„NORMAL CURRIR“ korcsolya, **fin. nickelezett,** párja kor. 9.—
Női „GAZELLA“ korcsolya **fin. nickelezett,** párja kor. 10.—
„JACKSON HAINES“ korcsolya, **fin. nickelezett,** párja kor 15.—
„ROLAND“ korcsolya, kitünő és célszerü minta, **fin. nickelezett,** párja kor. 16.—
Rohonczy-féle „COLUMBUS“ korcsolya, hegyes vagy gömbölyü orral, **fin. nickelezett,** párja kor. 17.—
„HALIFAX“ korcsolyák, **csiszolt,** párja kor. 3.—

Továbbá nagy készlet jégpatkók-, korcsolyaszijak-, hótalpakban; szobatornaszerek, vivószerek s mindennemü egyéb sportcikkekben.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

ZUBEK BERTALAN ÉS TÁRSA sportcikkek ::áruháza::
BUDAPEST, IV. ker., Múzeum-körut 29.

Eckmayer József

BUDAPEST,
VI. ker., Aradi-utca 32.

ajánlja **acélpléh, bolti gőr-redőny, napellenző és esslingeni ablakredöny** gyártmányait kartellen kivül legolcsóbb árak mellett.

Kérjen ajánlatot!

❄ Magyarok! A kész ruha bécsi gyári munka! ❄

Klein Adolf férfi-szabó-üzlete

Budapest, VI., Dessewffy-utca 23. sz.

Készit **mérték szerint** öltönyt vagy felöltőt 15 forinttól feljebb valódi gyapju-szövet maradékokból. — Több évi tapasztalatomat **Neuländer Testvérek** és **Weiner és Grünbaum** cs. és kir. udvari szabóknál szereztem.

Művészies munka.

Tiszta üde fej

kétszeres munkaképességet jelent. Kit gyakori felfájás gyötör, az ne mulaszsza el a használatát, mert ez 5 perc alatt mindenféle bármilyen heves fejfájást, még ha ideges és krónikus is, biztosan megszüntet. — Egy 24 pasztillát tartalmazó doboz ára 1 K r 20 fill. — Kapható minden gyógyszertárban és drogériában, Főraktár: **BERETVAS TAMÁS** gyógyszerész. **KISFEST, Rákóczi-u. 10.** Postán 3 **doboz** bérmentve

Migrain-pasztilla

Beretvás-féle

OLBRICH L.

magyar football- és sportkülönlegességek árjegyzéke kivánatra ingyen és bérmentve.

Budapest, VI., Teréz-körút 6.

TELEFON: 80-44.

Hirdetéseket sport-versenyekről jutányosan vesz fel a kiadóhivatal, VIII., Esterházy-utca 6.

A
„Nemzeti Sport“
egyes számai minden
nagyobb tőzsdében kaphatók.

EGYLETI TÜZZOMÁNOK
JELVÉNYEK
JEROUSCHEK K.
ÉKSZERÉSZ
BUDAPESTEN
SAJÁT GYÁRTMÁNY
TELEFON 14-87
SEMMELWEIS-UTCA 4.

VI. évfolyam. 1908. január 4. 1. szám.

AZ AUTOMOBIL

a „Magyar Automobil Club“ hivatalos lapja.

Főszerkesztő: FRIEDRICH NÁNDOR | Felelős szerkesztő: LINDNER ERNŐ | Főmunkatársak: BIRÓ LAJOS és HOLUB JÓZSEF | Szerkesztőség: Budapest, VIII., Eszterházy-u. 6.

A könnyü kocsi.

Amikor az automobil-krizisről volt szó, végeredmény gyanánt bebizonyitottnak vettük, hogy az voltaképen nem egyéb, mint a könnyü, olcsó kocsinak győzelmes előnyomulása. Az azóta lefolyt rövid idő mind ujabb és meggyőző bizonyitékokat hozott fel e mellett, ezek között nem utolsó helyen áll pl. a Fiat cég által legujabban forgalomba hozott 8—10 lóerős 4 hengerü cardan-kocsi, mely mintha előfutárja volna az összes nagy kocsikat gyártó cégek pálfordulásának. Ilyen körülmények között azután időszerü kérdés, hogy milyen legyen tehát az a könnyü kocsi, milyen követelmények eleget tegyen meg, hogy ugy a vevőközönséget, mint a gyárost minden tekintetben kielégitse, ezzel szándékozom alábbiakban foglalkozni.

A párisi Berliet „Stand“

Tehát első sorban, mint neve is mutatja, könnyü legyen, magától értetődik, hogy ez az egy követelmény a többieknek egész sorozatát vonja maga után, mert a kis sulyt nem szabad bizonyos dolgok elhanyagolásával elérni. Ezért tehát csakis elsőrendü anyagot szabad felhasználni, még pedig ugy, hogy az anyagnak lehetőleg minden részét igénybe vegyük, a nagy erők hatása alatt álló részeket lehetőleg csak abszolut igénybe vételnek (huzás vagy nyomás) vessük alá, miáltal az anyag minden része ki lesz használva s a legkisebb és költség előnyére szolgál. Általában látszólagos komplikációkat, amelyek a költségeket nem tulságosan növelik, mindig meg lehet engedni, kivéve, ha azok az üzembiztosság és kezelési egyszerüség rovására mennek. Elitélendő egész légiója azon konstrukcióknak, melyek a kisebb előállitási árat és a kis sulyt szükséges részek elhagyásával vélik elérni. Igy például nem hagyható el a differencial; ez ép oly szükséges alkatrésze a kocsinak, mint a kormánymü és hiánya csuszós uton könnyen végzetessé válhat, ami igen könnyen megmagyarázható.

Tudvalevő dolog, hogy két test között fellépő surlódás függ attól, vajjon a két test között van-e el

csuszás, vagy nem. A surlódási együttható előbbi esetben sokkal kisebb, mint az utóbbiban, ebből következik, hogy a hajtott kerekek ha egymástól függetlenül mozoghatnak, majdnem tisztán gördülő mozgást végezvén, igyekeznek tartani. Nem igy, ha a kerekek gördülés közben csusznak, ami a differenciál nélküli kocsinál fordul elő. Ekkor t. i. a surlódási együttható sokkal kisebb és ami a legnagyobb baj, nem egy előre meghatározott irányu, ha tehát a kocsira akár a kanyarodóban keletkező centrifugális erő, akár pedig egyenetlen ut folytán keletkező vonóerőtulmány felülmulják az igy megkisebbedett surlódást, a kocsi utja egy előre meg nem állapitott pálya lesz, melyre a kormánymű igen csekély befolyással lesz. Jobb esetben a kocsi hátulja hirtelen előrefordul (Schleudern), rosszabb körülmények között a kocsi fel is borulhat. A differenciál hiánya tehát veszedelmes; azonkivül a pneumatic is szenved s igy végeredményben a kocsi üzemben jóval drágább, mint a differenciállal ellátott.

Vegyük most részletesen sorra a kocsi alkatrészeit. Első kérdés, milyen teljesitményü motor felel meg legjobban a célnak.

A motor teljesitménye 10 és 16 HP között vehető. Ezen alul a motor már filigránná fajul, s véle csakis kis, kétüléses voiturettek szerelhetők fel, mert különösen emelkedéseken és rossz utakon az ilyen motorok csak nagyon kis sebességgel s csak jó állapotban levő kocsit birnak vontatni. 16 HP-n felüli motorok, ha csak nem 70—80 km. sebességü kocsin épittetnek, sikon és kis emelkedéseken nem használhatók ki teljesen.

A motor hengereinek száma is röviden eldönthető, itt a különböző hengerszámu motorok sajátságain kivül azok árai és sulyai is tekintetbe veendők.

Pfitzner („Der Automobilmotor und seine Konstruktion", Krayn, 1907. Berlin) szerint az egyhengerü motor 2·5 HP-ig legelőnyösebb sulyu, 2·5—4·5 HP között legkisebb sulyu a kéthengerü, 12·5 HP-n felül a 6 hengerü motor sulya a legkisebb, az árak szerint 7·5 HP-ig az egyhengerü, 18 HP-ig a kéthengerü, 29—42 HP között a négyhengerü motor ára a legkisebb.

Az egyhengerü motor nem felel meg a követelményeknek. Ha ugyanis:

N a motor teljesitménye eff.lóerőkben (á 75 kgm)
n a motor percenkénti fordulatszáma,
d a henger fordulata cm.-ben,
h a lökethossz cm.-ben,
v a dugattyu középsebessége cm.-ben.
pe az expanziólöket alatti effekció középnyomás at.-kban (kg./cm)
s a hengerek száma.

$$N = s.\frac{d.^2\ h.\ pe.\ n.}{2.60.\ 100.\ 75} = s.\frac{pe.\ n}{900{,}000}\ d^2\ h \quad . \quad . \quad . \quad 1.$$

A d-h=V nem egyéb, mint a hengerlöket köbtartalma.

Ha már most behelyettesitjük a legjobban megfelelő és legtöbbször használt pe és n értékeket

pe — 5 at. és n = 1200,

ugy már a 10 HP motornál

$$V = 1500 \text{ cm.}^3$$

Ha ezt most egy hengerbe szoritjuk, ugy 6 m. max. dugattyu- középsebeségnél

h = 15 cm. és d = 11·3 cm.

Ez a motor teljesen alkalmatlan, az ilyen furathoz való dugattyu és hajtórud tömege már igen nagy és igy a nagy löket folytán keletkező tömeghatások oly nagyok, hogy a motor rázása rövid időn belül tönkreteszi a motort, eltekintve attól, hogy az ily kocsin való utazás nem épen a legkellemesebb. A dugattyusebességet csökkenteni lehet, mivel 6 m. már közel áll a megengedett határhoz, ezzel azonban nem sokat érhetünk el, mert ez által a motor sulya tetemesen nő.

Kéthengerü motornál a viszonyok tetemesen javulnak. Ugyanolyan pe és n esetén egy henger löketköbtartalma az egyhengerünek fele, tehát V = 750 cm³, s ekkor v = 4·8 m/sec.-nál

h = 12 cm. és $\frac{d^2\ II}{4}$ = 62·5 cm².
d = 8·9 cm.

A dugattyu és hajtórud tömege a kisebb furat és löket folytán jóval kisebb lesz, ami egybevetve a dugattyusebesség csökkenésével, az egy hengerre eső tömeghatásokat erősen gyöngiti. Azonban itt egy másik kellemetlen tünemény lép fel. Ha ugyanis a két henger forgattyuja 180°-al van elforgatva, akkor a tömeghatások részben ki vannak egyensulyozva, keletkezik azonban egy forgató nyomaték, mely a kocsit egy a hossziranyában fekvő függélyes sikban igyekszik lengetni s mely nyomaték a motor felerősitő karjait erősen igénybe veszi. A V-alaku kéthengerü motornak Adler szerinti kiegyensulyozása ugyan nagyon jó, ellenben a forgattyuknak ez elrendezésénél szükségelt 540°-os (illetve 90°-os) elhelyezése a forgató nyomaték egyenletességét rontja, ami viszont nagyobb lenditő tömeget kiván s rossz befolyással van az átvivő szerkezetekre. A forgattyuk 360°-al való elforgalása esetén ugyan a forgató nyomaték egyenletesebb lesz ellenben a tömegkiegyensulyozás ugyanoly rossz, mint az egyhengerüé.

A háromhengerü motort, melynek tömegkiegyensulyozása nagyon jó, ki kell kapcsolnunk a számitásból, mert szerkezeti nehézségek miatt nem használatos. Ha most az ezután következő négyhengerest tekintjük, már első pillanatra feltünik annak alkalmas volta. pe = 5 at, n = 1200 és v = 4%-t felvéve, egy henger löketköbtartalma V = 375 cm³ és

h = 10 cm. d = 7·1 cm.

Itt már az egy hengerre eső tömegerők kicsinyek, a normális forgattyuelhelyezés folytán azonban még ezek nagy része is kiküszöbölteti. A motornak billentő nyomatéka nincs s egyenetlenségi foka is kicsiny, tehát a motor ugy tömegerőkre, mint forgatónyomatékra igen jól ki van egyensulyozva. Üzembiztonsága nagyobb, mint az előbbieké, mert egy henger kihagyása esetén még más három lehet üzemképes.

A hathengerü motor tökéletesen ki van egyensulyozva, elaszticitása pedig oly nagy, hogy a legnagyobb áttétel alkalmazásával még utcai közlekedésre alkalmas. A könnyü kocsiban azonban használhatatlan és felesleges is, mert kis dimenziói a motor hatásfokát lényegesen rontják, ugyanis v = 4.0 m. dugattyusebességnél egy hengerben

$$V = 250,\frac{d^2\ II}{4} = 25,$$

s igy, d = 5·8 cm, h = 10 cm.

Ez a furat már oly kicsi, hogy az ily kicsiny furatra elosztott belülről melegedő felületek sok meleget vezetnek el s az ily kis motor fogyasztása aránylag nagy, egyuttal az elvezetendő nagyobb meleg menynyiség nagyobb hütőt kiván. A motor jóval drágább s ami nagy baj, nagy hossza miatt a kocsi kihasználható hosszából sokat elvon.

A szükebb választás tehát a két- és négyhengerü motorok között eshetik, célszerüségi szempontok a négyhengerüt helyezik előtérbe, tehát még a suly és ár dönthetnek. A kéthengerü motor sulya 14 HP körül kb. 20%-al nagyobb a négyhengerünél. Emennek ára azonban kb. 10%-al nagyobb az előbbinél. Mivel a 10% ártöbblet, mely az egész kocsi árának 2·5—3%-át teszi csak ki, elenyészik, végeredményként kimondhatjuk, hogy e könnyü kocsinak legjobban a négyhengerü motor felel meg.

(Folytatjuk).

Kiállitási hirek.

BERLINI KIÁLLITÁS. A berlini kiállitás első része, a luxuskocsi kiállitás f. hó 15-én véget ért. Amint már mult számunkban megirtuk ennek a kiállitási résznek sem volt meg már az a luxus-jellege, mint akár a párisinak, akár pedig az előző berlini kiállitásoknak. Visszatükröztették ezt már a standok is, amelyek bár többnyire izlésesen, sőt müvésziesen, de nem oly pazarul voltak feldiszitve mint a párisiak (lásd a mai számunkban a Bárdi-cég szivességéből bemutatott Berliet standot). De az ugynevezett luxuskiállitás külsejénél és a kiállitott tárgyaknak inkább a praktikus felé irányuló készitésmódjánál sokkal inkább tünik fel az idők jeleként az a körülmény, hogy a berliniek kénytelenek voltak kiállitásukat kétfelé osztani. A második kiállitás, amely dec. 19-én nyilt meg, nem kevésbbé terjedelmes mint az első és a hasznos kocsik legkülömbözőbb fajtáit és tipusait tartalmazza: üzleti kocsikat, motor omnibuszokat, teherkocsikat, mentő- és betegszállitókocsikat, katonai célra szolgáló kocsikat, vasuti motorkocsikat, tüzoltókocsikat, utcatisztitókocsikat stb. Nem kevésbé érdekes a motorcsónakok osztálya, amely a motorikus hajtásu vizijárművek legváltozatosabb fajtáit foglalja magába. Láthatunk itt turahajókat, folyamrendőrségi csónakot, motoryachtokat és szalonhajókat a legelegánsabb és legpraktikusabb kivitelben. Ugy mondják, hogy a kiállitás 2-ik részénél a cégek jobb üzleteket csinálnak mint az első résznél, ami mindenesetre örvendetes jelenség, mert hisz azt mutatja, hogy automobilra ma már szükségük van az embereknek, nemcsak mulatság hajtja őket a vételre. Itt is, mint a luxuskiállitásnál, kevés volt az eredeti kiállitó cég, hacsak nem volt berlini mint a N. A. G. és Siemens—Schuckert-ék, hanem a berlini képviselők állitottak ki, ami azonban nem látszott meg a standokon. Természetesen eltünt a luxusstandok nagy része, hogy egyszerübb utódjának helyet csináljon, de megmaradt teljes egészében a karzat, amelyen az alkatrészek kiállitása folytatódik. A legtekintélyesebben a Neue Automobil-Gesellschaft, Daimler, Brüssing és Adler vannak képviselve. A N. A. G. kocsijai közül elsősorban emlitést érdemel a 3000 kg. teherbirásu 18—20 HP-s négyhengeres, mely tipikus teherjármü. Igen érdekes az Oroszországnak szánt Imperial omnibusz, továbbá egy gyorsjáratu 28—32 HP-s turista omnibusz, melynek teraszszerüen felépitett karosszeriája kb. 12 embernek nyujt kényelmes ülőhelyet, ahonnan a vidéket remekül szemlélhetik. Ilyen kocsit rendelt meg legutóbb a román királyi uradalmi igazgatóság a bukarest—sinaiai utvonal számára. Emlitést érdemel még egy 10—12 lóerős univerzálkocsi, mely mint könnyebb teherszállitó kocsi és szükség esetén mint személyszállitó kocsi szerepelhet. A Daimler Motoren Gesellschaft gépeinél ugyszólván tulozza az egyszerüsitést, lehetőleg minden vezetéket kerül és blokba önt minden mellékszerkezetet amit csak lehet. A motor könnyitésére szintén nagy sulyt fektet, s azért az aluminiumot sok helyen használja. A keret a három pont felfüggesztése alapján épül, ami az elrendezésben némi változtatást idézett elő az előbbi kocsikkal szemben. A gyár góliátja, az 5 tonnás, 35 HP-s teherkocsi valóságos tanulmánytárgy elmés elrendezésével. Igen szépek a cég omnibuszai és motorcsónakjai is. A Büssing-cég omnibuszaival remekel, amelyeknél az alváz kedvező igénybevétele és a helyes rugózás tünik fel. Könnyebb teherkocsikat, automobil-bérkocsikat és omnibuszokat állitott ki igen tetszetős kivitelben az Adler-társaság. A berlini hasznoskocsi kiállitás általában azt a benyomást teszi a szemlélőre, hogy a németek teljes erővel a hasznos kocsira vetették magukat, s e tekintetben talán már túlszárnyalták a franciákat. Minthogy ma már kétségtelen, hogy a jövő a hasznos kocsié, ezt a kijelentést talán ugy is variálhatjuk: a jövő a németek-é.

Az alkatrész kiállitásról igen röviden emlékezhetünk meg: konstatáljuk, hogy a németek itt olcsóbbak bármely nemzet gyárosainál, de a kivitel szépsége és a szerkezetek szellemessége tekintetében messze elmaradnak a latin népfajok alkatrész gyártóival szemben.

BRÜSSELI KIÁLLITÁS. Mult szombaton nyilt meg minden nagyobb ünnepség nélkül. Lipót belga király, az automobilizmus régi barátja, természetesen mindjárt első nap látogatta meg a kiállitást és teljes két órát töltött a standok szemlélésében. A belga uralkodó különösen a belga cégek által nyert versenyek iránt érdeklődött és Hautvasttal a Pipe-cég versenyzőjével a Taunus-versenyről, a Minerva-társaság képviselőjével pedig az ezen cég által nyert Ardennen-versenyről beszélgetett. A kiállitás maga külsőleg igen jó benyomást tett ugy a kiállitott anyag, mind pedig a diszitést és világitást illetőleg. A belga motorgyártó cégeket számban felülmulták ez alkalommal a karosseria gyárosok, kik ugylátszik nagyobb fontosságot tulajdonitanak a kényelemnek, mint a szépségnek. A franciák nagyrészt belga képviselőik révén állitottak ki. A németek, kik szintén erősen vannak képviselve, főleg teherautomobilokat és hasznos kocsikkal jelentek meg. Ujdonságokról természetesen alig lehet szó. Emlitésre méltó a belga gyárak előszeretete a 12/20-as könnyü járművek iránt.

AMSTERDAMI AUTOMOBIL-KIÁLLITÁS. A *De Rywielsen Automobiel-Industrie* nevü hollandi automobilipari egyesület 1908. évi január hó 17-től 26-ig automobil-, motorkerékpár- és motorcsónak-kiállitást rendez, amelyen azonban csak a nevezett egyesület tagjai vehetnek részt.

A BERLIET „STAND." Mai képünkben a párisi kiállitás egyik egyszerü, de izléses „stand"-ját mutatjuk be, mely a hires Berliet-gyár rendezőinek munkáját dicséri.

Hirek.

NEW-YORK-TÓL PÁRISIG AUTOMOBILON. A *„Matin"* már meg is állapitotta a New-York-Párisi automobil versenytura útvonalát. A résztvevőknek már február hóban kell New-Yorkban startolni, ahonnan Saint Louis-on és Omabán keresztül Seattle-be kell hajtaniok (körülbelül 4000 kilométer). Seattleből a versenyzők hajón mehetnek Skagway-ig, Klondyke kikötőjéig. Skagvay-ból a Jonkon folyó jegén Alaskán keresztül Fort Selkirkbe, Nome Citybe és végül a Behring-szorosig (1800 kilométer) kell menniök. Ideérkezésük idejéül április hó elejét számitották ki. A Behring-szoroson bárkákon fognak átkelni, azután East Cape-ban ellátva magukat minden szükségessel Ninje kolinsk, Jakutsk, Tomsk, Ekaterinoslew, Pétervár és Berlin érintésével Párisba utaznának (10.000 kilométer). Az egész ut hossza tehát körülbelül 16.000 kilométert tenne ki. A „Matin" szerint eddig a következők részvétele biztositattott: 1. Werner. 2. Dion Bouton. 3. Holtan Automobile Club (Amerika). 4. Charom Ltd. 5. Sicyl-Brequet. 6. Carneiro de Cabrella. 7. Benz et Co. 8. G. A. Hensley (Amerika). Az Alaska-Siberian Company már 5000 franknyi dijat is tüzött ki azon versenyző számára, ki az East Cape-tól elsőként éri el a keletszibériai vasutnak egy Maus és Tschita közti állomását.

AUTOMOBIL-SZABÁLYRENDELET. A kereskedelemügyi miniszter által a gépkocsik közhasználatának szabályozása tárgyában folyó hó 21-ére összehivott értekezlet bizonytalan időre elhalasztatott. Ezen halasztás csak hasznára lehet az automobilizmus ügyének, mert az uj értekezlet egybehivásakor remélhetőleg már elintéztetett a Magyar Automobil Club által szorgalmazott soffőriskola kérdése is. A soffőr-ügy rendezetlensége mindenestre akadályul szolgált volna a tárgyalásoknak, mig annak rendezése után a kereskedelmi és belügyminiszter közösen és véglegesen elintézhetik az automobilizmus szabályozását.

AZ ANGOL 2000 MÉRTFÖLDES TURAVERSENY előkészületei máris élénken foglalkoztatják Anglia szakköreit. A 2000 mértföldes utból 750 mértföldet Skóciában fognak végezni és pedig a Skót Automobil-Club által rendezendő turaversenynyel együttesen. A verseny közben 20 mértföldnyi távon hegyi versenyek lesznek és végül a brooklandi pá-

lyán egy 200 mértföldes gyorsasági-verseny. A turaverseny feltételei hir szerint olyanok lesznek, hogy a brooklandi sebességi-verseny győztese lesz egyuttal az egész verseny győztese is. Érdekes, hogy a verseny 2000 mértföldes távjára ugyanannyi időt számitanak, mint amennyit 1900. évi 1000 mértföldes turaverseny ideje kitett.

NIZZAI HEGYI-VERSENY. Az Automobile Club de Nice és az AC. de Fréjus február hóban az Esterel-hegy meredek lejtőjére hegyi-versenyt terveznek, mely az ut nehézségeit tekintetbe véve érdekesnek igérkezik.

AZ OSZTRÁK AUTOMOBILCLUBOK KÖZGYÜLÉSE a mult hét folyamán foglalkozott az osztrák automobilizmust fenyegető automobiladó- és automobil-kártéritési törvénynyel. Az összes szónokok élénken tiltakoztak a képviselőháznak az automobilipart nagy veszélylyel fenyegető álláspontja ellen és azon reményüket fejezték ki, hogy a törvényjavaslatnak a közgazdaság és a véderő érdekeit támadó rendelkezései el fognak távolittatni.

AZ AUTOMOBIL CLUB DE FRANCE jövő évi április hó 25-től, május 25-ig automobil teherkocsi és automobil-omnibusz versenypróbákat szándékszik tartani, amelynek feltételei bennünket, kik a májusi kiállitás tartama alatt hasonló versengést fogunk Budapesten láthatni, kiválóan érdekelnek. A versenyző kocsik a feltételek értelmében nyolc osztályba osztatnak. 50—200, 201—900, 901—1500, 1501—2000, 2001—3000 és 3000 kilogramm teherbirásig. A hetedik osztályba tartoznak 6—10 ülőhelyes omnibuszok, a nyolcadikba 10 ülőhelynél többel biró omnibuszok. A kocsik tengelynyomása teljes terheléssel a négy tonnát meg nem haladhatja. A teherkocsi verseny körülbelül 25 részletben fog megtartatni. Az 1., 2., 3., 7. és 8. osztály számára az átlagos sebesség óránkénti 12 kilométerben, a 4., 5. és 6. osztály számára pedig 10 kilométerben van megállapitva. A maximális sebesség nem lehet egyik kategóriában sem nagyobb 25 kilométernél. A helyezés a (T×C):(P×D) formula szerint történik, amelyben T az időt órákban, C a tüzelőanyag fogyasztást frankban, D a kilométerszámot és P a szállitott terhet jelenti. 20 kilométeren felüli sebességek az 1., 2., 3., 7. és 8. osztályoknál nem számittatnak, 15 kilométeren felüliek pedig a 4., 5. és 6. osztályban nem. A javitások a kocsinak csak bizonyos alkatrészeire nézve engedélyeztetnek. Kerékabroncsok vagy rugalmas kerekek alkatrészei nem cserélhetők. Pneumatikok használata ki van zárva.

AZ 1908. ÉVI GRAND PRIX pályája kérdésében a mérleg ismét a szivós dieppeiek felé billent, kik 50.000 koronás ajánlatukat megduplázták, csakhogy a verseny a dieppei körpályán tartassék meg. A fényes ajánlat nem tévesztette el hatását és most alig van ellenzője a dieppei körpályának.

OSZTRÁK ÁLLAMI AUTOMOBIL-VONAL. A julius hóban megnyilt Neumarkt—Predazzói automobilvonalat december hó 15-én követte a Linz—Eferdingi vonal, amelyen az eddigi postakocsik helyett 16 ülőhelylyel biró, 35—37 HP-s postaautomobilok fognak közlekedni 32 kilométer maximális sebességgel. A kocsi sulya körülbelül 3700 kilogr. A menetdij 60 fillér és 1 kor. 60 fillér. Az automobil a 26·3 kilométer hosszu utat a megállások beszámitásával 1 óra 40 p. alatt teszi meg.

AZ AMERIKAI VESZÉLY ismét kisért. Anglia automobilgyárosai és kereskedői körében jelenleg nagy felháborodással tárgyalják azt az ajánlatot, amelylyel egy amerikai cég Mr. Harvey du Cros-hoz, a Dunlop cég igazgatójához fordult, nagyszámu amerikai kocsi megvételét ajánlva 40—50%-al értékük alatt. Harvey ezt a „fényes" ajánlatot, mely a „pánikárakból" mesés hasznot igért neki, tekintettel arra, hogy a virágzásnak induló angol motoripar elleni erkölcstelen merényletnek tartja, kereken visszautasitotta.

AUTOMOBIL BÉRKOCSIK BUDAPESTEN. A mint értesülünk a Laurin és Klement cég Budapesten egy modern nagy városi igényeknek megfelelő automobil-bérkocsi vállalatot akar létesiteni. Reméljük, hogy a cégnek ezen terve mihamarább sikerül, s hogy nemsokára egy modern közlekedési eszköz birtokában leszünk.

AZ AUTOMOBILISTÁK VÉDSZENTJE tudvalevőleg szent Kristóf és misem természetesebb, minthogy az ipari művészet sietett a védenceknek izléses kivitelü Kristóf-szobrocskákat, illetve plaketteket rendelkezésükre bocsátani, amelyek Franciaországban máris nagy kedveltségnek örvendenek. A szobrocskák elől a radiatörre, a plakettet pedig a szerelékdeszkára (Spritzbrett) szokás erősiteni. Mindkét helyen igen jól festenek ez izléses szentképek és a gép előli puszta részét határozottan élénkitik. A két művészi értékü szentképet, melyet jelen számunkban bemutatunk, a Bárdi-cég szivességéből közöljük olvasóinkkal.

Bárdi I. ART. cég clichéjd.

AZ 1908. ÉVI GRAND-PRIX előreláthatólag a következő cégek versenyzőit fogja a startnál összegyüjteni:

Franciaország: Lorraine-Dietrich, Panhard-Levassor, Brasier, Bayard-Clement, Renault, Charron, Motobloc, Brégnet, Mors, Gobron, Westinghouse.

Olaszország: Fiat, Itala, Isotta-Fraschini és S. V. A.

Németország: Mercèdes, Benz, Opel.

Belgium: Pipe, Germain, Minerva.

Anglia: Ariel, Weigel.

Amerika: Christie.

A FRANCIA KÉPVISELŐHÁZ ÉS AZ AUTOMOBIL. Az automobilizmus francia ellenségeinek sikerült ügyüket a képviselőház elé vinni, hol Mignandé képviselő vállalta magára a szomoru szerepet, hogy adókettőztetéssel próbáljon az automobilizmusban kárt tenni. A javaslatot, miután még a pénzügyminiszter is, aki pedig mindenütt az adóemelés mellett szokott lenni, ellenezte, nagy szótöbbséggel elvetették.

SZÁMOLÓLÉC A MOTORERÖSSÉG MEGHATÁROZÁSÁRA. Egy motor munkaképességének kiszámitása annak méreteiből, motorjaink egyszerü szerkezete mellett kielégitő pontossággal eszközölhető és számtalan formula létezik, amely e számitást egyszerüsiteni igyekszik.

Az Automobil Club de France müszaki bizottságának formulája, mely a dugattyu-keresztmetszeten alapul, teljesen téves; mert a motorerősség sokkal gyorsabban növekszik,, mint a furat négyzete. Az Arnóux-féle formula mint állandót, meghatározott motorerősséget vesz fel: 2—5 lóerőre még eléggé pontos, de azután tulnagy lóerőszámot ad.

Ténylegesen legjobban megközeliti a valóságot, ha a lökethosszt is számításba vesszük. A lökethossznak különösen organikus szempontból van befolyása. A dugattyunak ugyanazon sebessége mellett nemcsak a lökethossz lesz kisebb, hanem a löketszám is nagyobb lesz és ezáltal a rázások és a belső hatások sokkal érezhetőbbek lesznek. Faroux francia hirlapiró az előrebocsátottak alapján a következő formulát állitotta fel:

$$P = KD^{2{,}4} L.^{0{,}6}$$

ezáltal a lökethosszt téve változónak.

Ezen formula leginkább megközeliti a kisérleti uton kapott eredményeket.

Egy másik francia szakember M. Faozon pedig ismét a löket és furat alapján és számos kisérlet tekintetbevételével kimutatta, hogy a K állandónak, különböző motortipusok számára eszközölt számitásoknál nem adható ugyanazon érték.

Konstatálnunk kell azt, hogy az egyhengeres elrendezés nem simul pontosan azon általános törvényhez, mint pl. a négycylinderes, de ha az ember speciális koefficienst használ, mely a cylinderek számának függvénye, a formula pontossá válik, de a logarithmus használatának szükségessége ezen változó hatványkitevő exponensek miatt megfosztja ezt szerencsés egyszerüségétől.

A formula, amelynek alapján ezt megszerkeszthetjük, a következő:

$$P = KD^{2{,}1} L^{0{,}8}$$

ahol K = 0·01 az egyhengeres motorokra, 0·0086 a kéthengeresekre, és 0·007 a 4 és 6 hengeresekre. A kezelés módja rendkivül egyszerü. Valamely egy vagy többhengeres motornál elegendő a mozgatható tolókat a furat jelzése alá helyeznünk, ekkor azután egyszerüen leolvassuk a lökethossz alatt látható számjegyet, amelyet egy henger szolgáltat, ha a motor 4 hengeres, ugy a leolvasott eredményt négygyel kell szoroznunk.

VOITURETTE-VERSENY. A párisi Auto rendezésében negyedszer fog megtartatni a könnyü kocsik versenye 1908. évi szeptember hó 10—11—12 és 13-án.

Nevezett lap, hogy a rendezés munkáiban lehetőleg mindenkit kielégithessen, s ezáltal is biztosithassa a nevezők nagy számát mindent felölelő megbeszélő üléseket tart, melyeken minden gyár legkiválóbb képviselőivel részt is vesz. A legélénkebb vita tárgyát a 4 hengeres kocs k elbirálása képezi. A mult évek szabályzata ugyanis a négyhengeres vioturettenál a furat maximumát 65 mm.-ben állapitotta meg s igy kizárta a versenyből a „péril americain"-t az amerikai Ford-kocsikat, melynek négyhengerese 95 mm. furattal bir. Henri Depasse, a Ford-kocsik képviselője erélyes levélben tiltakozott az ilynemü kiirás ellen, de ismerve a franciák intencióit alig hiszszük, hogy felszóllalásnak eredménye legyen.

A LÓERŐ ÁRA 1905—1907. A három utolsó év kiállitásain jegyzett chassis (alváz) árakat osztva a lóerőszámmal nyerjük a lóerő árát az egyes években. Valóban tanulságos képet nyujt egy ilyen több gyártmányra vonatkozó összeállitás mely a hatalmas áresést élénken tükrözteti vissza. Az áresés okai mindenesetre a gyártás kiterjedésében, az egységesitésben és a célszerü idő- és munkatakaritó szerszámgépek alkalmazásában keresendők. A következő kis táblázat nyujtja olvasóinknak a legjobb felvilágositást.:

Gyártmány	Lóerő ára koronákban		
	1905	1906	1907
	november havában		
Berliet	600	420	442
Brasier	730	670	576
Cenard-Walker	635	535	400
Clement	685	621	518
Daimler	604	516	370
Darracq	617	642	410
De Dietrich	793	630	600
De Dion Bouton	724	704	623
Delaunay-Belleville	775	685	622
Fiat	662	578	470
Gobron-Brillié	672	586	605
Itala	665	610	512
Lion—Bollée	780	610	622
Mercédes	730	666	548
Mors	840	630	540
Napier	680	462	422
Paulhard	718	778	710
Pipe	492	548	460
Renault	778	812	724
Siddeley	555	527	516

AZ ANGOL MOTORJÁRMŰ KERESKEDELEM. Az angol Board of Trade közlései az 1906 és 1907. évi motorjárműkereskedelemre vonatkozólog a következő rendkivül érdekes adatokat tartalmazzák:

Kivitel jan. 1-től dec. 1-ig.

	1907		1906	
	darab	érték	darab	érték
Gépkocsi	2116	782·958	1224	437,837
Motorkerékpár	722	25·186	703	21,973
Gépkocsialkatrész	—	433·527	—	280,799
Motorkerékpár	—	24·461	—	26,474
Alkatrész	—	—	—	—

Ujrakivitel.

	1907		1906	
	darab	érték	darab	érték
Gépkocsik	479	228,986	604	278,947
Motorkerékpárok	72	2,457	55	1,880
Gépkocsi alkatrészek	—	111,417	—	86,789
Motorkerékpár alkatrészek	—	3,603	—	2,706

Bevitel.

	1907		1906	
	darab	érték	darab	érték
Gépkocsik	4615	2,002,068	5553	2,385,261
Motorkerékpárok	1699	48,612	1694	49,141
Gépkocsi alkatr.	—	2,325,756	—	1,764,285
Motorkerékpár alkatrészek	—	27,463	—	27,692

A BENZINÁRAK ESÉSE. A benzinárak folytonos csökkenését sokan az amerikai Standard Oil Co. árainak csökkentésére vezették vissza, sokan pedig a benzinárak csökkentéseit más tüzelőanyagok fokozottabb felhasználásának tulajdonították. Mindkét felfogás teljesen téves, a Standard Oil egyáltalában nem csökkentette árait és az egyéb tüzelőanyagoknak elterjedése korántsem tart lépést a motoripar fejlődésével és elelterjedésével ugy, hogy ez utóbbi nézet teljes tájékozatlanságra vall.

Ausztria-Magyarországon az utóbbi hónapokban bekövetkezett horribilis petroleum áresés egy, az itteni gyárak, — különösen pedig az amerikai befolyás alatt álló ujonnan alakult Vacuum Oil Co. gyárak — késhegyig menő harcza által okozott tisztán lokális jelenség és sem a világpiaccal, sem a benzinárakkal összefüggésben nincsen.

A benzinárakat a világpiac kínálata és szükséglete szabályozza. Az elmult években ugy a motórikus, mint a gyáripari célokra szükségelt benzin fokozott keresletével szemben, ugy az amerikai mint az európai termelés, tehát a kínálat is aránylag csekély volt; ez okozta a benzinárak emelkedését.

Utóbbi időben azonban indiai termőhelyekről nagyobb mennyiségü benzin került angol és kontinentális kikötőkbe, mely körülmény a kínálat nagyobbodását és az árak mérséklését vonta maga után. A világpiaci ár csökkenése pedig a hazai árak csökkenését eredményezte.

DAS AUTOMOBIL

Offizielles Organ des „Magyar Automobil Club“

AN UNSERE DEUTSCHEN LESER. Der *Ungarische Automobil-Club* wählte unser Blatt in seiner am 17. November stattgehabten Ausschuß-Sitzung zu seinem offiziellen Organ. Diese ehrende Wahl, die wir hiemit unseren deutschen Lesern zur Kenntnis bringen, legt uns natürlich die Pflicht auf, den ungarischen Automobilismus — soweit es in unseren Kräften steht — zu fördern und propagiren. Die engen gesellschaftlichen und Handelsverbindungen, die zwischen Österreich, Deutschland und Ungarn bestehen, ließen es wünschenwerth erscheinen, unserem Blatt eine kleine deutsche Beilage anzufügen, aus dem sich das der ungarischen Sprache nicht mächtige Ausland über die ungarischen Verhältnisse informiren kann. Unser Beiblatt wird als offizielles Organ des Ungarischen Automobil-Clubs nicht nur sämtliche offiziellen Mittheilungen des Clubs veröffentlichen, sondern überhaupt alldas, was auf dem Gebiete des Automobilismus in Ungarn vorkommt, unseren Lesern vermitteln. Wir hoffen mit diesem unseren Unternehmen nicht nur den sich interessirenden Ausland, sondern auch unserem Automobilismus einen Dienst zu erweisen und bitten deshalb um freundliche Unterstützung aller unserer Leser.

DIE BUDAPESTER AUTOMOBIL-AUSSTELLUNG. Die vom *Ungarischen Automobil-Club* veranstaltende vierte internationale Automobil-Ausstellung findet in der Zeit vom 17. bis 31. Mai 1908 in der Budapester Industriehalle statt. An der Ausstellung kann mit Luxus- und Nutzautomobilen, Motorbooten, Ausrüstungsgegenständen u. s. w. theilgenommen werden. Von den Ausstellern wird eine Platzmiete von 25 Kronen pro Quadratmeter Bodenfläche und 15 Kronen pro Quadratmeter Wandfläche eingehoben. In dem Preise der Bodenfläche ist die Miete eines 15 Centimeter hohen Holzpodiums inbegriffen. Die Ausschmückung, Einfriedung u. s. w. des Podiums bestreiten jedoch die Aussteller. Anmeldungen zur Ausstellung sind spätestens bis 15. März 1908 an das Exekutivkomitée der Ausstellung einzusenden. Die Ausstellungsgegenstände werden prämiirt. Das Exekutivkomitée der Ausstellung besteht aus den Herren: Graf Béla Rudolf Zichy, Präsident; Otto Titus v. Bláthy, Vicepräsident; Béla v. Krisztinkovich, Direktor; Eugen v. Baruch, Direktorstellvertreter; Béla v. Krisztinkovich jun., Sekretär; Dr. Theodor Delmár, Béla Fényi, Graf Felix d'Harnancourt, Karl v. Hatvany, Kornelius Kobek v. Bátorkesz, Ladislaus Kovách v. Kicsetény, Dr. Akusius v. Molnár, Dr. Koloman v. Széchy, Baron Ladislaus Vécsey.

In Verbindung mit der Ausstellung wird der Ungarische Automobil-Club, die Haupt- und Residenzstadt Budapest, sowie die Budapester Verkehrs-Unternehmung A.-G. einen Autobus- und Lastwagen-Wettbewerb veranstalten, auch soll für den Fall, daß Motorbootsausstellung eine genügende Beschickung erfährt, auf der Donau ein Motorbootsrennen ausgetragen werden, dessen Veranstaltung dem Bund Ungarischer Rudervereine übertragen werden soll.

REGELUNG DES AUTOMOBILVERKEHRS IN UNGARN. Die Verkehrkommission der Haupt- und Residenzstadt Budapest begann in ihrer letzten Sitzung die Verhandlung des Budapester Automobil-Verkehrsstatuts, doch wurden diese Verhandlungen unterbrochen und auch eine in dieser Frage vom Handelsministerium einberufene Enquête wurde vertagt, da, wie verlautet, die einheitliche Regelung des Automobilverkehrs seitens des Ministeriums des Innern in kurzer Zeit erfolgen wird und die obengenannten Behörden dieser einheitlichen Regelung nicht vorgreifen wollten. In ungarischen automobilistischen Kreisen sieht man übrigens dieser Regelung mit voller Beruhigung entgegen, da die automobilfreundliche Gesinnung seiner Excellenz des Ministers des Innern, Graf Julius *Andrássy*, allgemein bekannt ist.

DIE BOSNISCHE TOURENFAHRT UND DER UNGARISCHE AUTOMOBIL-CLUB. Der *Ungarische Automobil-Club* richtete an den Österreichischen Automobil-Club die Einladung, die geplante bosnische Tourenfahrt über Budapest—Pécs—Eszék zu veranstalten. Im Falle der Annahme dieser Einladung wird der Ungarische Automobil-Club die auf ungarischen Terrain erforderlichen Vorbereitungsarbeiten übernehmen.

DIE STRASSENKARTE VON UNGARN. Dieser unentbehrliche Behelf der Automobiltouristik soll Dank der Opferwilligkeit des *Ungarischen Automobil-Clubs* bereits im Frühjahr 1908 fertiggestellt werden. Der Ungarische Automobil-Club wandte sich seinerzeit an den ungarischen Handelsminister mit dem Ersuchen, ihm die Karten der ungarischen öffentlichen Strassen zur Verfügung zu stellen. Handelsminister Franz Kossuth entsprach diesem Verlangen bereitwilligst und übersandte dem Club die auf Grund der Specialkarten der Regierungsbauämter angefertigten Karten sämmtlicher ungarischer staatlicher, Komitats und städtischer Wegen. Der Ungarische Automobil-Club läßt nun durch den renommirten Kartographen Stowanzel eine Strassennetz-Karte anfertigen, die auch im Buchhandel zu erhalten sein wird. Mit der Anfertigung dieser Karte hilft der Club einen langgefühlten Mangel ab.

EIN ELEGANTES MOTORBOT hat Herr Alfréd *Brüll*, der bekannte ungarische Sportsmann bei den Chantiers de la Sirene bestellt, daß den poetischen Namen „Napfény" (Sonnenschein) erhalten soll. Das Boot wurde nach den Plänen von Pitrea erbaut und erhält einen kräftigen Mercèdes-Motor. Ein eleganter Salon, ausgestattet mit den modernsten Errungenschaften der Einrichtungstechnik, gestaltet das Boot zu einem recht angenehmen Aufenthaltsort.

UNGARISCHE MOTOREN IN AMERIKA. Die Automobilfabrikation steckt in Ungarn leider noch in den Kinderschuhen, es ist daher umso erfreulicher zu hören, daß die verwandte Eisenbahnmotorenfabrikation sich bereits im Auslande Anerkennung verschafft. Wie wir erfahren, bestellte die Intercolonial Railway of Canada bei der renommirten Firma Ganz & Co. einen 120 HP. Ganz-Motorwagen, der bei den Probefahrten eine Geschwindigkeit von 43 Meilen (69·10 Kilometer) entwickelte und stündlich 12·31 englische Pfund Kohlen verbrauchte. Der Motorwagen dient zur Beförderung von 40 Personen und besitzt eine Gesammtlänge von 8·2 Meter.

UNGARISCHER MOTORFAHRER-VEREIN. Die Statuten dieses im laufenden Jahre gegründeten Vereins sind dieser Tage vom Minister des Innern anerkannt worden, so dass nunmehr dem erfolgreichen Wirken dieses Vereins nichts mehr im Wege steht. Der Verein bewies im übrigen auch mit seiner bisherigen Thätigkeit, daß es seiner Leitung an der nöthigen Agilität nicht fehlt; wir erinnern nur an das 105 Kilometer-Rennen Vác—Aszód—Gödöllő—Budapest, an das Johannesberger Bergrennen, sowie an das Budapest—Pécs-er Rennen, um diese unsere Behauptung zu bekräftigen. Der Verein wird seine diesjährige ordentliche Generalversammlung am 11. Jänner 1908. abhalten und hiebei sollen besonders die Einbeziehung der Voiturette- und Beiwagenfahrer besprochen werden. Die Kandidaten für die Vereinsleitung sind Hauptmann Alexander *Král* und Sekretär Josef *Holub*.

DAS AUTOMOBIL UND DIE KOMMUNE BUDAPEST. Oberbürgermeister Koloman *Fülepp* und Bürgermeister Dr. Stefan *Bárczy* werden sich an Stelle der bisher benützten Zweispännerwagen, wie wir erfahren, Automobile anschaffen. In den maaßgebenden Stellen der Kommunalverwaltung herrscht übrigens eine ziemlich autofreundliche Stimmung und die Stadtverwaltung wird sich auch nicht mit der Anschaffung dieser beiden Personenwagens begnügen, sondern soll auch Kehrmaschinen und Motorspritzen beschaffen, die zweifelslos die besten Reinigungsmaschinen für das sich immer mehr ausbreitende Asphaltpflaster bilden.

AUSLÄNDISCHE VERTRETUNGEN IN BUDAPEST. Das wachsende Interesse gegenüber dem Automobilismus in Ungarn veranlasste neuestens wieder mehrere ausländische Firmen in Ungarn Generalvertretungen zu gründen, von denen wir folgende erwähnen: Die Firma *Berliet* übertrug ihre Vertretung der bewährten Automobil-Großhandlung A. G. *Bárdi & Co.*, die Jungbunzlauer Automobilfabrik *Laurin und Klement* errichtete eine selbstständige Generalvertretung unter der eigenen Firma und sucht auch in der ungarischen Provinz solvente Vertreter, und endlich betrauten die Triester *Alba-Werke* die Budapester Firma Ignaz *Vajda* mit ihrer Vertretung.

WESTINGHOUSE - AUTOMOBILFABRIK IN UNGARN. Die bereits seit langer Zeit geplante Errichtung einer Automobilfabrik der Societé Westinghouse in Ungarn soll trotz der Krise der amerikanischen Mutterfabrik keine Verzögerung erfahren, da die ungarische Filiale eine Gründung der französischen Gesellschaft ist, die bei der Krise der amerikanischen Gesellschaft nicht interessirt ist. Die Stadt Arad, in der die Fabrik errichtet werden soll, bekundete übrigens ein grosses Entgegenkommen gegenüber der Unternehmung, indem sie ihr ein Grundstück, sowie 100.000 Kronen Subvention antrug. Die Karosserien der Westinghouse-Wagen werden wahrscheinlich in der berühmten Arader Waggonfabrik Weitzer hergestellt werden, die Beleuchtungsgegenstände aber bei der Arader Benoidgas-Gesellschaft. Die neue Fabrik wird ihren Betrieb übrigens nicht nur auf den Automobilbau beschränken, sondern sich auch mit dem Bau von Eisenbahnmotorwagen beschäftigen, die bei der Arad-Csanáder Eisenbahn und bei den ungarischen Staatsbahnen eine immer größere Verwendung finden. Hier erwähnen wir auch, dass die letzte Motorwagenbestellung der ungarischen Staatsbahnen einen Westinghouse benzin-elektrischen Motor betrifft.

DAS AUTOMOBIL UND DIE RETTUNGSGESELLSCHAFT. Die Firma *Laurin und Klement* hat der Budapester Freiwilligen Rettungsgesellschaft für Silvestertag einen Automobil zur Verfügung gestellt, mit welchem die Mitglieder der Sammelkommission ihre Rundfahrten in der Stadt unternehmen werden. Die Rettungsgesellschaft besitzt bereits ein Aertzte-Automobil und wie wir erfahren, ist es nicht ausgeschlossen, daß die Gesellschaft ihren Rettungswagenpark successive auf Automobilbetrieb umwandelt.

CHAUFFEURSCHULE IN BUDAPEST. Der *Ungarische Automobil-Club* und die Direktion des *Königlich Ungarischen Technologischen Gewerbemuseums* haben in einem an das kön. ung. Handelsministerium gerichteten Memorandum die Errichtung eines Chaffeur-Curses an der genannten höheren Gewerbeschule befürwortet. Das Memorandum enthält einen vollständigen Studien- und Beschäftigungsplan des Kurses der vorläufig auf drei Monate beschränkt werden soll. Falls sich dieser Kurs als entsprechend bewähren wird, soll derselbe zu einem halbjärlichen Kurs erweitert und mit Hinzuziehung der nothwendigen Nebenkurse als Chauffeurschule einer separaten Fachsektion entwickelt werden. Mit der weiteren Verfolgung der Chauffeurbildungsfrage wurden seitens des Ungarischen Automobil-Clubs die Herren Otto Titus *Bláthy* und Direktor Béla v. *Krisztinkovich* betraut.

IV. NEMZETKÖZI

AUTOMOBIL KIÁLLITÁS ÉS VÁSÁR BUDAPESTEN

A VÁROSLIGETI IPARCSARNOKBAN

1908 május 17-től 31-ig.

Minden az automobilizmussal, léghajózással, motortechnikával és touristikával vonatkozásban levő kiállitási tárgy bejelenthető naponkint délután 6—8 óra közt **a Magyar Automobil-Club titkárságánál**, IV., Királyi bérpalota I. emelet, hol a kiállitási szabályzatok dijtalanul kaphatók és felvilágositások szivesen adatnak.

RENDEZŐ-BIZOTTSÁG:

GRÓF ZICHY BÉLA REZSŐ
ELNÖK:

BLÁTHY OTTÓ TITUSZ
ALELNÖK.

KRISZTINKOVICH BÉLA
IGAZGATÓ.

FELSŐVÁNYI BARUCH JENŐ
HELYETTES IGAZGATÓ

FÉNYI BÉLA, GRÓF HARNONCOURT FÉLIX, HATVANY KÁROLY, BÁTORKESZI KOBEK KORNÉL, KISCZÉTÉNYI KOVÁCH LÁSZLÓ, DR. MOLNÁR ÁKOS. DR. SZÉCHY KÁLMÁN, BÁRÓ VÉCSEY LÁSZLÓ, VAS FRIGYES, DR. DELMÁR TIVADAR
TAGOK.

IV-IK NEMZETKÖZI AUTOMOBIL KIÁLLITÁS ÉS VÁSÁR BUDAPESTEN 1908-BAN.

A IV. nemzetközi automobil-kiállitás diszbizottsága:

Elnök:

JÓZSEF FŐHERCEG Ő FENSÉGE.

Tagok:

Gróf ANDRÁSSY SÁNDOR v. b. t. t.
a magyar automobil-club elnöke.

Gróf ANDRÁSSY GYULA v. b. t. t.
magyar kir. belügyminiszter.

DARÁNYI IGNÁC v. b. t. t.
magyar kir. földmivelésügyi miniszter.

jekel- és margitfalvi JEKKELFALUSSY LAJOS
v. b. t. t. magy. kir. honvédelmi miniszter.

KOSSUTH FERENC v. b. t. t.
magyar kir. kereskedelemügyi miniszter.
a magy. automobil-club tiszteletbeli-tagja.

Dr. CHESTER FERENC DYER
az amerikai Egyesült-Államok főkonzulja.

H. de la MARTINIERE gróf
francia főkonzul.

FREDERIK SEYMOUR CLARKE
angol főkonzul.

SCHÖNBURG-WALDENBURG HERMANN herceg
német főkonzul.

MATTEOLI PASQUALINI lovag
olasz főkonzul.

Prince ALEXANDRE SOLMS-BRAUNFELS
az osztrák automobil-club elnöke,
a magyar aut.-club tiszteletbeli tagja

RATIBOR VIKTOR herceg
a német császári automobil-club elnöke,
a magyar aut.-club tiszteletbeli tagja.

DUKE OF SUTHERLAND K. G.
az angol királyi automobil-club elnöke.

BIBESCO GYÖRGY herczeg
a román automobil-club elnöke,
a magyar aut.-club tiszteletbeli tagja.

ZORN MÓR

BUDAPEST — BÉCS

Butorszállitási és berak-tározási vállalata.

Képviselve bel- és külföldön minden nagyobb városban.

BUDAPEST,

VIII., József-körut 18. sz.

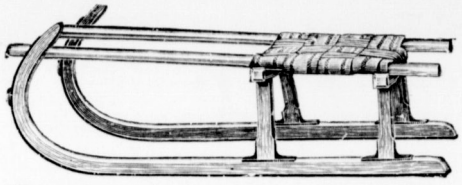

Téli sport-cikkek.

Műkorcsolyázók részére „Les Alexander" legelső minőségü versenykorcsolya 9 forint.

Gyorskorcsolyázók részére, Hagen, Eriksen, norvég és svéd versenykorcsolyák.

Halifax forint 1.50, Mercur, Jackson Haynes Jégvitorlák és vitorlakorcsolyák

Jégjátékok Hockey ütők és labdák, Jéghockey játékszabály 10 kr.

Svéd-, norvég-, svejci-, tiroli-, hallvölgyi- és amerikai **rodel**

Sport és gyermek-szánkók

Rennwolff, Tobbogan, skeleton stb. Norvég **ski**-k, lábszánok, hótalpak.

Lilienfeldi ski párja 15 frt.

Téli sportöltözékek, fejre húzható hósapkák, teljes felszerelések, legnagyobb választékban

Kertész Tódor sport-üzletében

BUDAPEST, IV. ker., Kristóf-tér.

Teljes sport árjegyzék ingyen és bermentve.

A legnagyobb kincs a jó egészség, melynek főkelléke tiszta levegő! Hogy szobánkban állandóan tiszta, üde levegő legyen, rendeljük meg

BECK KÁROLY szab. ablakszellőztető készülékét.

E találmány kitünően bevált. Egyszerü szerkezetü és minden ablakra alkalmazható. A legcélszerübb és leghigiénikusabb szellőztetőkészülék Levélbeni megkeresésre bővebb felvilágositással szivesen szolgál **BECK KÁROLY, szab. ablakszellőztető készülék-készitő Budapest, VIII., József-utca 14. sz.** A szellőztető-készülék kiválóságáról tanuságot tehet számos előkelő intézet stb. Igy a m. kir. **keresk. ministerium,** a pozsonyi **áll. női tanitóképezde,** a **Pesti Napló** szerkesztősége és kiadóhivatala, továbbá számos állami intézet, iskolák, kórházak, a hová az ablakszellőztető bevezettetett és kitünőnek találtatott.

Nincs többé idegbántalom cs tyukszem.

I. természetes gyógyitási módszer

saját (otthoni) kezelés

Sporteipők korcsolya- és football-cipők a legjutányosabb árban készittetnek.

Kivánatra több külföldi orvosoktól elismerő levéllel és nyilatkozatokkal is szolgálok.

Hygienikus „MONOPOL" egészségcipő és gőzfejlesztőkészülékem Európa nagyobb államaiban szabadalmat nyert.

Egyedüli szabadalombirtokos:

Rytkó Győző

BUDAPEST, DOB-UTCA 48, SZÁM.

Nincs többé csuz, asthma és testszurás.

Nincs többé rheuma. Minden előitéletet felülmul.

Nincs többé lábdaganat, lábizzadás, lábfájás.

Olajfestésü arcképeket

festek 50 koronától feljebb 10 koronás részletekben életnagyságban, élőmintáról vagy fényképről is. Iparművészet tervezések, fabeégetések, tájképek, szentképek, Rákóczi, Kossuth, Petőfi, Aradi vértanuk arcképei, valamint általam is festett mesterművek másolatokban megrendelhetők

Daróczy Sándor

festőművész műtermében

Budapest, VIII., Szűz-u. 3. sz.

Elsőrendü ajánlatok! **Személyi hitel!** Elsőrendü ajánlatok!

Válaszbélyeg melléklendő. Kérjen prospektust!

Kezes és kezes nelkül katonatisztek-, papok-, lelkészek-, udvari-, állami-, megyei- és magántisztviselők, tanitók, kereskedők, iparosok, nyugdijogosult hölgyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak 1/4—20 évig terjedő időre havi, 1/4, 1/2 és egész évi tőkekamat-törlesztéssel!

Különlegesség: A páris-bécsi enquête értelmében tőkésitem a jövedelmet.

Jelzálog hitel! 300 koronától feljebb I. II. és III. helyre földek-, városi és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdőépületek, malmok, ásványviz és egyéb források és kőbányákra, a becsérték 3/4 részéig.

Épitési hitel! épitésfélben levő ingatlanokra 2—3 részletben, oly arányban, amilyen arányban az épitkezés előrehaladt.

Bank- és magánadósságok konvertálása!

Előnyösen! Szolid alapon és gyorsan eszközlöm mindezen fenti műveleteket elsőrangu bel- és külföldi intézetek által.

ZÁBORSZKI JÓZSEF leszámitoló és bankiroda, Budapest, VI., Szív-u. 28.

SIMON PÁL
PÁRIS SZÁLLODÁJA
BUDAPEST, Váci-körút 25. sz.
Jóhirnevü szálloda 100 szobával. Sport-egyletek leszállóhelye. A margitszigeti sporttelepтől 1/4 órányira. Direkt villamos összeköttetés az összes sporttelepekhez.

Pneumatik-javitások
(tömlő és köpeny) szab. angol vulkanizálási eljárás szerint mérsékelt áron eszközöltetnek.
VAJDA IGNÁC
pneumatik-javító-műhelye
Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 18.
TELEFON 88—36. SZÁM.

BERLIET-AUTOMOBILOK
legkevesebb benzin- és pneumatik-fogyasztás!
BÁRDI-GARAGE
BUDAPEST
VI. ker., Mozsár-utcza 9.
(Fővárosi Orfeum mellett.)

PEJTSIK KÁROLY
József Főherceg cs. és kir. Ő Fensége kamarai szállitója

fényképészeti czikkek szaküzlete
BUDAPEST
IV., Városház-utca 1. sz.
(vagy Kossuth Lajos-utcza 4.)
Árjegyzékkel és felvilágositással a legnagyobb készséggel szolgál.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

EGGER pasztillái
gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedségnél és elnyálkásodásnál, feliilmulhatatlanok a torok és légzési szervek működési zavarainál, a gyomrot nem rontják és kitünö izüek. Kaphatók minden gyógyszertárban és drogériában. Doboza I K. és 2 K. (Próbadoboz 50 f.)
Főraktár:
NÁDOR-gyógyszertár
Budapest, VI., Vaczi-körut 17.

EGGER mellpasztilla csakhamar meggyógyitott!

A Nemzeti Sport 1908/2. (január 11.)

száma hiányzik.

VI. ÉVFOLYAM. 3. SZÁM.

Nemzeti Sport és az Automobil

Ferencvárosi Torna Club Jégpálya villamosvilágitással
IX. ker., Közraktár-utca 30. szám
Boráros-tér sarkán.
Idényjegy 6 korona, gyermekjegy 5 korona. Napijegy 60 fillér. Vasár- és ünnepnap 1 korona.

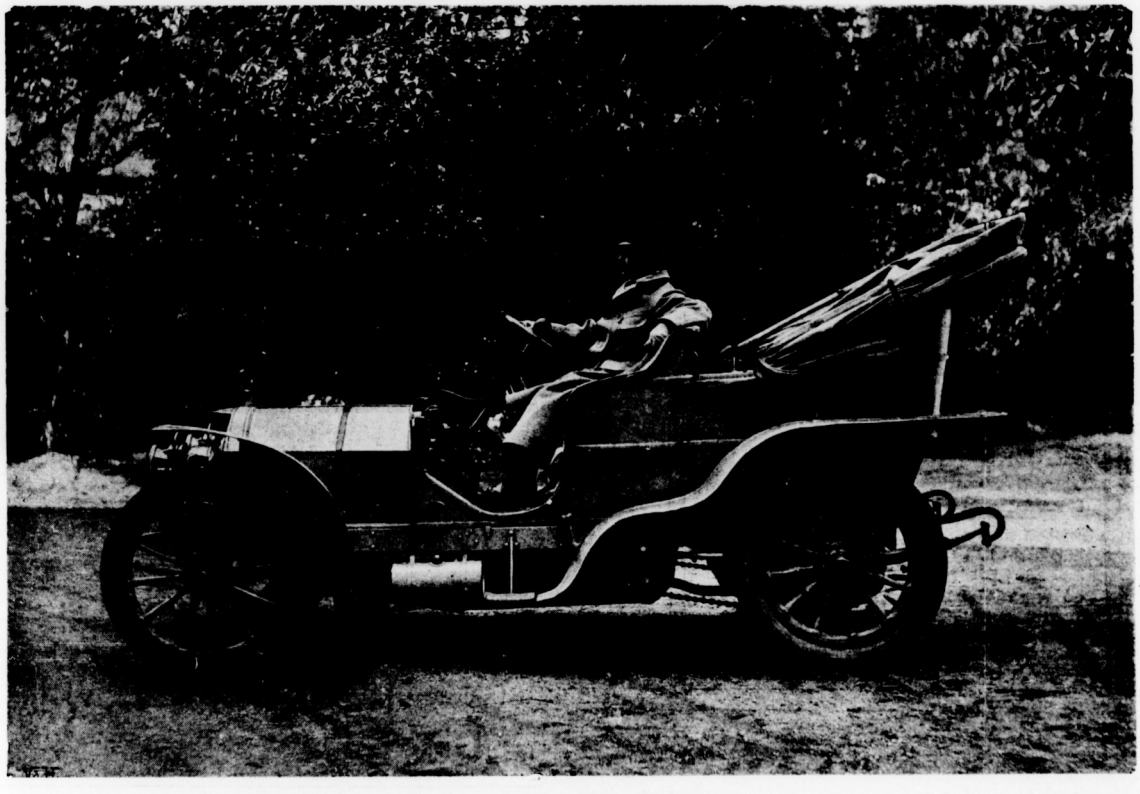

Gróf Zichy Béla Rezső
a Magyar Automobil Club alelnöke.

LAURIN & KLEMENT gyárt motorkerékpárt, voiturettet, városi kocsit, turakocsit, teherkocsit, autobuszt.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐ:
Budapest, IV., Semmelweiss-utca 9. sz.

Egyes szám ára **30** fillér, (vidéken **32** fillér).

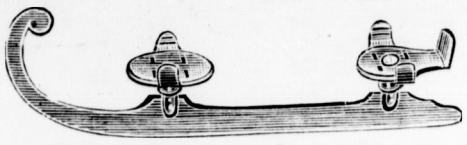

A legjobbaknak elismert
remscheidi gyártmányú

korcsolyákat

szolid készitmény, célszerü rendszer s olcsó árak mellett következőkép ajánljuk:

„PUCK“ korcsolya, a legujabb minta, egyszerü, kényelmes és olcsó; **csiszolt** párja kor. 3.50, **nickelezett** kor. 5.50.
„NORMAL CURRIR“ korcsolya, **fin. nickelezett,** párja kor. 9.—
Nöi „GAZELLA“ korcsolya **fin. nickelezett,** párja kor. 10.—
„JACKSON HAINES“ korcsolya, **fin. nickelezett,** párja kor. 15.—
„ROLAND“ korcsolya, kitünő és célszerü minta, **fin. nickelezett,** párja kor. 16.—
Rohonczy-féle „COLUMBUS“ korcsolya, hegyes vagy gömbölyü orral, **fin. nickelezett,** párja kor. 17.—
„HALIFAX“ korcsolyák, **csiszolt,** párja kor. 3.—

Továbbá nagy készlet jégpatkók-, korcsolyaszijak-, hótalpakban; szobatornaszerek, vivószerek s mindennemü egyéb sportcikkekben.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

ZUBEK BERTALAN ÉS TÁRSA sportcikkek :: áruháza ::
BUDAPEST, IV. ker., Múzeum-körut 29.

Eckmayer József

BUDAPEST,
VI. ker., Aradi-utca 32.

ajánlja **acélpléh, bolti gőr-redőny, napellenző és esslingeni ablakredőny** gyártmányait kartellen kivül legolcsóbb árak mellett.

Kérjen ajánlatot!

A

NEMZETI SPORT

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

EGÉSZ ÉVRE ..	15 KORONA
FÉL ÉVRE.. ..	8 KORONA
NEGYED ÉVRE	4 KORONA

EGYES SZÁM ÁRA 30 FILLÉR, VIDÉKEN 32 FILLÉR.

KAPHATÓ MINDEN DOHÁNYTŐZSDÉBEN. :: AZ ELŐFIZETÉSEK E LAP KIADÓHIVATALÁBA (VIII., ESZTERHÁZY-UTCA 6) KÜLDENDŐK.

Tiszta üde fej

kétszeres munkaképességet jelent. Kit gyakori felfájás gyötör, az ne mulaszsza el a **Beretvás-féle**

Migrain-pasztilla

használatát, mert ez 5 perc alatt mindenféle bármilyen heves fejfájást, még ha ideges és krónikus is, biztosan megszüntet. — Egy 24 pasztillát tartalmazó doboz ára **1 kor 20 fill.** — Kapható minden gyógyszertárban és drogériában, Főraktár: **BERETVÁS TAMÁS** gyógyszerész. **KISPEST, Rákóczi-u. 10. Postán 3 doboz bérmentve.**

Hirdetéseket sport-versenyekről jutányosan vesz fel a kiadóhivatal, VIII., Esterházy-utca 6.

❊ Magyarok! A kész ruha bécsi gyári munka! ❊

Klein Adolf férfi-szabó-üzlete

Budapest, VI., Dessewffy-utca 23. sz.

Készit mérték szerint öltönyt vagy téli kabátot 22 forinttól feljebb valódi gyapju-szövet maradékokból. — Több évi tapasztalatomat **Neuländer Testvérek** és **Weiner és Grünbaum** cs. és kir. udvari szabóknál szereztem.

— Művészies munka. —

A
„Nemzeti Sport“
egyes számai minden
nagyobb tőzsdében kaphatók.

EGYLETI TŰZZOMÁNC
JELVÉNYEK
JEROUSCHEK-K.
ÉKSZERÉSZ
BUDAPESTEN
GAZA GYÁRTMÁNY
TELEFON: 14-87.
SEMMELWEIS-UTCA 7.

VI. évfolyam. 1908. január 18. 3. szám.

NEMZETI SPORT

MINDEN SPORTTAL FOGLALKOZÓ SZAKLAP.

A Magyar Athletikai Szövetség, a Magyar Labdarugók Szövetsége, a Magyar Országos Lawn-tennis Szövetség, a Budapesti Polo Club, a Magyar Athletikai Club, a Fővárosi Vivó Club, a Ferencvárosi Torna Club, a Műegyetemi Athletikai és Football Club, a Nemzeti Vivó Club és a Vén fiuk Vivó Clubja **hivatalos lapja.**

A lapot 1903-ban Folor Károly műegyetemi vivómester alapitotta.

Előfizetési ár: EGÉSZ ÉVRE 15 korona. FÉL „ 8 „ NEGYED „ 4 „

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetések postatakarékpénztári befizetési lappal eszközölhetők. — Postatakarékpénztári chequeszámla 20438. Clearing-forgalom.

Főszerkesztő: Dr. Polónyi Dezső laptulajdonos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Esterházy-utca 6. sz.

Felelős szerkesztő: Friedrich Nándor.

BÁRÓ BARKÓCZY SÁNDOR.

Alig egy évtizede annak, hogy a magyar sport csodálatos fejlődésnek indult. Az atlétika és nyomában az atlétikai szellemü sportok meghóditották a magyar közönséget és azóta a magyar testi kultura nemzetközi viszonylataiban is oly fényes diadalokat arat, amelyek messze felülmulják nemzetünknek a nagy világ egyéb nemzeteihez viszonyitott jelentőségét. Sajnos, az iskolai testnevelés egyáltalán nem tartott lépést e fejlődéssel, sőt messze elmaradt mögötte. Annak idején, midőn hazánk közoktatásügyét egyszerre kellett megteremteni, nem volt reá idő és mód, hogy a testnevelés annak fontosságához mért figyelemben részesittessék. A szervezés általában német mintára történvén, mi sem természetesebb, mint hogy a testnevelés alapjául is a német tornarendszer fogadtatott el. Magában véve ez még nem lett volna baj, de évtizedek multak el azóta, anélkül, hogy komoly és számbevehető lépés történt volna a régen elavult tanterv reformálására. A pedagógusok, kiknek helyesen felfogott feladata csak az lehet, hogy merész ujitásoktól tartózkodva, a kijegecesedett és kétségbevonhatlan igazságokat tanitsák, a dolog természete szerint, mindig konzervativok. Tőlük igazságosan alig volt várható az, hogy a testi nevelést, melyben tulnyomó részben laikusok, reformálják. A tornászat ügyének vezetése, sajnos, egyáltalán nem volt oly kezekben, amelyeknek munkája a haladást biztositotta volna. Ez okból ép ugy, amint a tornasport ügye messze elmaradt a többi nemzetek mögött, ugy az iskolai tornázás is, fejlődés helyett megmaradt a régi elavult állapotában. Az élet messze elvált az iskolától, az ifjuság más testedzés után vágyott, mint a minőt a tornaórák nyujtottak neki és kilépvén az életbe, a tornában felnőtt ezernyi ezer ifju hátat forditott a megunt mulatságnak. Ily körülmények között igazán elérkezett a reformok ideje. Minden komoly sportembertől távol áll az a gondolat, hogy azokat a sportokat, melyek következetes keresztülvitelükben kifejlett szervezetet kivánnak meg, most már teljes erővel bevigye az iskolába. Csak a pedagógiai elveket szem előtt tartó fokozatos fejlődés a helyes irányban, az elavult tornászat modernné tétele, a szabadtéri és versenysportok óvatos alkalmazása jelölhetik az ujitás irányait.

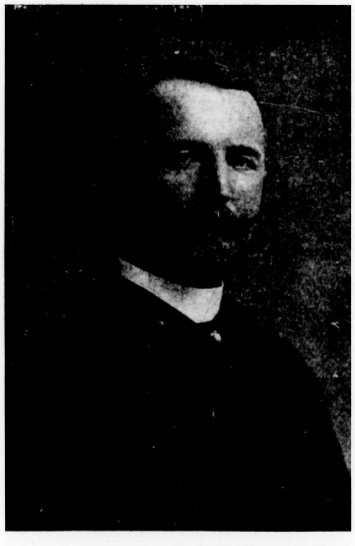

A mi különleges közéleti viszonyaink mellett az ilyen sportreformok általában, az iskolai reformok pedig kizárólag csak a közoktatási kormány céltudatos vezetése mellett valósithatók meg.

Kétségtelen ugyan, hogy az előző kormányok is nagy érdeklődést mutattak a testedzés és sportok ügye iránt, de az igazi nagy fordulat e téren a jelenlegi kormány működéséhez füződik.

Mikor nemzetünk egyik legnagyobb fia, *Apponyi* Albert gróf vette kezébe a magyar kultura irányitásának gyeplőit, az egész ország várakozása fordult felé. És e várakozás a testnevelés terén is jogosult volt. *Macaulay* mondja, hogy a nagy államférfi egyik legfontosabb tulajdonsága, hogy méltó munkatársakat tud választani. Mi lett volna Napoleon dicsőségéből, ha nem méltó tábornokok vezetik hadoszlopait, ha háboruinál is nagyobb jelentőségü jogi és kulturális alkotásaiban nem arra hivatott tanácsadókat szólit maga mellé?

A magyar vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak a magyar testi kultura vezetésére hivatott osztálya élén báró *Barkóczy* Sándor áll.

Méltó vezér, méltó tábornoka. Azóta az idő óta, mióta az ügyosztály ügyeit ő vezeti, a testi nevelés terén pezsgő élet uralkodik. Az iskolai testnevelés reformálása megkezdődött.

Báró *Barkóczy* Sándor nem tartozik ama bürokraták közé, akik hivatalszobájuk 4 fala között az akták szürke betütömegén át látják a világot és akiknek ha egy uj kérdésben kell állást foglalniok, ha egy-egy reformot kell megvalósitaniok, a szakemberek egész tömegére, az ankétek egész sorára van szüksége. Az élet embere, aki saját szemeivel szokott nézni, saját kezével cselekedni. A testi nevelés és sportok vezetése lett a hivatása, megszerezte tehát az ehhez szükséges ismereteket. Megszerezte pedig a legegyszerübb módon. Felkereste az atlétikai viadalokat, disztornákat, footballmérkőzéseket, megismerkedett a magyar sport vezéreivel, áttanulmányozta a sportirodalmat. A nagystilü férfiak éleslátásával, az elfogulatlan, magasan a kicsinyes harcok felett álló szemlélő éles kritikájával ismerte fel a magyar sportélet fény- és árnyoldalait. Természetes,

hogy azonnal belátta a reformok szükségességét. Szerencsés kezekkel válogatta meg munkatársait és a tetthez látott. Első alkotása a tornászati tanterv reformja a svéd tornászat szellemében, napvilágot látott. Ez a reform nemcsak értékes tartalmával, hanem pusztán megjelenésével is rendkivüli hatást keltett. Végre megkezdődött a reformok várvavárt sora. Megkönnyebbülten lélegzettek fel azok, akiknek működésére lidércnyomásként nehezedett néhány tornászvezér maradi szelleme. Ilyen reformoktól csak azok félnek, akik tanulni nem akarnak. Tornászaink és tornatanáraink tulnyomó többsége azonban tanulni, dolgozni, haladni akar. A megindult reformmunka életet, munkakedvet, eszméket teremt, amelyek ismét előre viszik az ügyet fejlődésében. Akiknek szeme tul lát a Kárpátok bércein, az jól tudja, hogy a tornában ezidő szerint a skandináv népek és elsősorban a svédek vezetnek. A tornászat tehát csak ezek példája nyomán reformálható. A kiadott miniszteri rendelet arról tanuskodik, hogy az uj tanterv készitői alaposan értik a dolgokat és alaposan értenek ahhoz is, hogyan kell az ilyen reformokat az életbe átultetni.

Aki ismeri báró *Barkóczy* Sándornak tetterős egyéniségét, alapos tudását és nagy koncepcióju terveit, az tudja, hogy a svéd tornázás bevitele iskoláinkba csak első lépése a tervezett reformakcióknak, amely végeredményben iskolai testnevelésünket a nyugati hatalmas nemzetekével egy szinvonalra fogja emelni. A tornafelügyelők intézménye, amelyben legkiválóbb tornatanáraink és más kitünő sportembereink nyertek helyet, igazán szerencsés eszköz arra, hogy az egész ország iskolai testnevelésének szelleme egyöntetü legyen és maradjon.

A szabadtéri sportoknak mind nagyobb és nagyobb térhóditása az iskolák szabad óráiban, azok az atlétikai-, uszó-, vivó- és korcsolyázó-versenyek, melyek mindig több és több iskolában rendeztetnek és melyeknek helyes és egészséges lefolyását mindig az egész tanári kar jelenléte szokta biztositani, szóval a szabadabb és sportszerübb levegő jelzik a haladás irányait. Tervbe van véve és rövid idő alatt meg fog valósulni az önképzőkörök mintájára az iskolai sportkörök alakitása, amelyek a tornatanár vezetése mellett mindenütt kötelezők lesznek és amelyek az egészséges, nemes vetélkedést az egyes iskolák között is elő fogják mozditani. Mindezen reformokat a tornatanárképzés reformálása fejezi be, minek előkészitése folyamatban van.

Az iskolai testnevelésen kivül különös gondját képezi a minisztériumnak, illetve az ügyosztály kitünő vezetőjének a nyilvános egyletek és testületek sportüzése is. E tekintetben *Barkóczy* báró a sportélet minden mozzanatáról a legalaposabban tájékozott. A kulturális szempontból eredményes munkát végzett testületek mind nagyobb és nagyobb erkölcsi és anyagi támogatást élveznek és készséggel siet a miniszterium segélyére minden arra méltó testületnek helyes céljai megvalósitásához. Midőn a Magyar Labdarugók Szövetségének mondhatni országos fontosságu okokból képviselőt kellett kiküldeni az amsterdami kongresszusra, mikor a Magyar Atlétikai Szövetség az egész ország sportjainak kerületenként való szervezését saját anyagi erőivel alig valósithatta volna meg, midőn a még meg sem alakult Magyar Olympiai Bizottság vezetői egy nagyobb olympiai segélynek a költségvetésbe való felvevését kérték, midőn az egyletek tornatermekért, anyagi támogatásért, tiszteletdijakért nyujtottak be kérvényeket: mondhatjuk, hogy egyetlen kérelem se talált süket fülekre és akiknek kérése igazságos és méltányos volt, az mind teljesült.

A minden hazafias és nemes dolgot szivén viselő gróf Apponyi Albert miniszter mellett a kormánynak mindezek az üdvös intézkedései elsősorban *Barkóczy* Sándor bárónak képezik érdemét és bizonyos az, hogyha üdvös működését folytatva, eszméit kitünő munkatársai segélyével valókra válthatja, neve fényes lapot fog betölteni a magyar sport történetében.

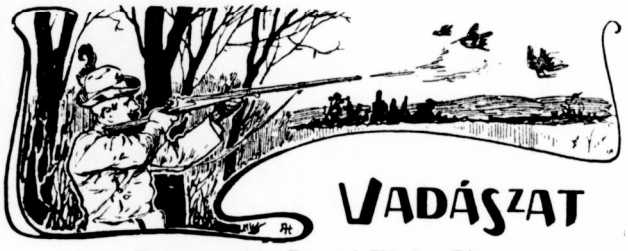

Rovatvezető: *Remetei Kőváry János.*

A csapa és nyom ismertetése.

(*Kő.*) A vadcsapázás, a kinyomozás mestersége a régibb vadászok korában sokkal nagyobb gonddal és szakavatottsággal üzetett, mint mostanában. Ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy jelenleg a hivatásos vadászok nem értenek

TÁRCA

Senki sziget és lakói.*

Regényes történet a szabadságharc idejéből.

Irta: *Remetei Kőváry János.*

A «Nemzeti Sport» eredeti tárcája.

A mult század negyvenes éveiben, mikor még az ur nem tudta azt, hogy mi a nép; — a népnek meg fogalom volt az ur és pór volt a nép hazájában, természetesen a viszonyok is mások voltak.

E viszonyok, hogy megváltoztak, első sorban — hál' Istennek — csak vadászati szempontból sajnálhatjuk. Örök igazság marad, hogy mindnyájan Isten képére vagyunk teremtve, tehát egyenlőek — egyenlőknek is kell lennünk ugy jogilag — mint egyénileg. Az egész Európa érezte az örök igazságot, mindenfelé lángoltak a lelkek, elernyed rabszolgaságban és járomba sinylődő nemzetek ébredtek saját erejüknek tudatára és az ébredésükkel nagy átváltozáson keresztül esve, vérükkel pecsételték meg a „szabadság, testvériség és egyenlőség" magasztos eszméit!

Mi is keresztül estünk e nagy rázkódtatáson és most láthatjuk igazán, hogy „egyenlők" — soh'sem leszünk!

Ez időtájban a Tisza még nem olyan büszkén „folydogált", hullámos habjai nem igen „nyaldosták" a partjait, mint ezt manapság sok alkalmi póéta jambusokban és daktylusokban szépen megénekeli.

Folydogált ugyan akkor is, csakhogy e folydogálása közben ráért, és vett magának annyi időt, hogy egy-egy kicsit el-elnézegetett a szomszédba is, és az ősi magyar vendégszeretethez hiven, ahová a lábát betette, egyhamar nem is igen mozdult onnan.

A Tisza, mint nemes büszke tősgyökeres magyarhoz illik, nem ette meg a vendéglátó ház utolsó falatját is hosszu ott tartózkodása alatt, hanem viszontszolgálat fejében olyan földi paradicsomot rögtönzött, hogy a messze idegenből ide vándorló száz- meg százféle és fajtáju szárnyasok állandó tanyájukul választották.. Csodás és büvös erő volt e vizben. Ha elvonult, helye nem a pusztulás, hanem a Kanaán bőségét mutatta. Még a szikes talajon is buja növényzet és mesés tápot nyujtó fü fakadt nyomában. A buza acélos szeme tette világhirüvé a magyar gabonát! A hol pedig a nádnak nyujtott éltető elemet, ott egy más világ keletkezett; egy mesés, egy titkos élet — a minek titkait és nyüzsgő életének minden létét csak megénekelni, de kifürkészni — soha senkinek sem sikerült! De nem is fürkészte senki! Minek annak titkát keresni, ki velünk jót tesz? Már pedig a Tisza, nem csak ő, hanem a kiöntése is mindenkivel jót cselekedett; emberrel, állattal egyaránt. Kielégitett mindenkit. A munkás kéz fáradhatatlanul dolgozhatott — munkájának sikerét mi sem befolyásolta. A naplopó naphosszakat merenghetett tétlenül, csak ujját kellett kinyujtani, illetve száját kitátani — a sültgalamb is belerepült. A természettudomány iránt érdeklődők, vagy akár ornithologusoknak ezer meg ezer megoldatlan probléma vált

* Közlésre minden jog fenntartva.

e mesterséget, sőt inkább az a baj, hogy csak a hivatásosak tudják; a jelenlegi vadász, vagy bérlő urak tulnagyobb része nem is konyit hozzá. Ugy gondolják, hogy e mesterség a hivatásos vadászok kötelessége; a vadász eleget tesz azzal, ha a rávezetett vadra ráhibáz, vagy legjobb esetben azt megsebzi.

A régi vadászok nem igy gondolkoztak, ők a vadászat mesterségét épp oly tudományos foglalkozásnak tartották, — a férfias szórakozáson kivül, — mint akár a jelenkorban a finn- és ugornyelv rokonságait kutató pápaszemes tudós bácsik a saját okoskodásaikat.

Azért nem mondhatjuk, hogy mostanában éppenséggel nem volnának szakavatott nyomozó vadászok, azt azonban bátran állithatjuk, hogy sokan tartják magukat igazi „avatott szarvasvadász"-nak, pedig a sok közül vajmi kevesen „igazán" azok; vajmi kevesen értik alaposan a szarvasvadászatnak a csapázástól kezdve fölfelé minden jelentékenyebb momentumait.

Hazánknak vadban bővelkedő bércein és sok helyt még őserdőkkel boritott nagyszerü vidékein a nagy vadállomány szaporodása, a mult évtizedek, de a jelenlegi vadászati törvények hiányos és célszerütlen volta mellett sem csökkent annyira, hogy — Oroszország egyes helyeit kivéve — ne lehetnének oly vadas területeink, aminők Európa más országában már nincsenek és az illető helyek tulnépesedése folytán nem is lehetnek.

Már e fontos körülmény is teljesen elegendő arra, hogy a vadászat tudományának mivelését előmozditani és terjeszteni hazánkban inkább lehet és kell, mint a vadban szegény szomszéd országokban.

A vadász-embernek legszükségesebb tudnivalói közt sok oly dolog van, amelyet csupán gyakorlatilag tanulmányozva, egy életen át is nehezen lehet elsajátitani, holott segédeszközök mellett az igazi vadász mesterségének legbiztosabb fogásait könnyen magunkévá tehetjük.

A csapa- és nyomisme, a különféle vad kinyomozásának mestersége nemcsak hogy fontos része, de ugyszólván abc-je a vadászati tudománynak. A vadat csapái vagy nyomai után felismerni, azok után a vad állapotát következtetni; a nyomokon haladva, a vadat fölkeresni és elejtése, megsebzése esetén ujra a nyomok segélyével rájönni, oly dolgok, melyek teljes ismertetésére e közlemény keretében vállalkozni nem lehet, csak rövid utmutatást adva, ennek felhasználásául kell, hogy a vadász a gyakorlati vadászatnál bővitse ki ismereteit; mégis azt kell hogy állitsuk, hogy a vadászat kedvelője fővadra vadászni addig ne induljon, mig a csapa, kinyomozás módjait nemcsak elméleti, de gyakorlati uton valamennyire el nem sajátitotta.

Külföldön nevezetesebb vadászok a csapa- és nyomisméről kötetes munkákban foglalkoznak, de irjanak bármennyit és bármily kimeritő ismertetéseket, az ily könyvek csak utmutató jelleggel birhatnak arra nézve, hogy a gyakorlat (az igazi mester) utján miként érhetünk el rövidebb idő alatt praktikus eredményt. Ezért mi is csak utmutatással szolgálunk, nem e munkák, hanem a gyakorlati vadászat alapján.

A fővad-csapákról.

A vad nyoma és csapája kifejezések közt a legtöbb vadász mi különbséget sem ismer és igy a vadászati kifejezések tisztázása végett is föl kell emlitenünk, hogy a nagy vad lábainak puha talajon vagy havon látható lenyomatát csapának és a kis vad lábjeleit nyomnak nevezzük.

Csapát vagy nyomot ismerő vadásznak tarthatja magát mindaz, ki megkülönbözteti a fővad csapáit a dámvadéitól, a sertevad-csapát az őzcsapáktól, továbbá ki ismeri a róka, menyét, vidra stb. nyomait. Mindezek megismerését könnyen és rövid idő alatt elsajátithatjuk, ellenben sok tanulmánynyal összekötött fáradtság, kitartás, éber figyelem és az egyszer észlelt dolgokat jól emlékben tartó tehetség kivántatik ahhoz, hogy valaki magát a csapa és nyom ismeretében otthonosnak érezze s hogy avatott nyomozónak tarthassa magát.

A csapa- és nyomisme alapos ismerete feltételezi, hogy nem csupán egyik állat nyomát a másikétól, de ugyanazon vadnak különböző nyomaiból következtetni tudjuk az illető vad korát, nemét, állapotát, sőt körülbelül azon időt is, amelyben a nyomok keletkeztek; továbbá a csapák alakja és az egymás közt való távolságból azt is, hogy lépésben-e, avagy futva, legelés vagy megriasztás közben keletkeztek-e a talált csapák.

A csapa- és nyomisme elsajátitására törekvő vadász, ha erdőn, mezőn haladva oly helyekre jut, hol a vad csapáinak alakját jobban kivenni lehet, sohase mulaszsza el azokat jól megfigyelni, vadászbotjával vagy egyéb mértékkel megmérni és a legközelebb talált csapákkal azokat összehasonlitani. Ily összehasonlitások és a formák többszöri megfigyelése után lehet lassankint megkülönböztetést tenni az agancsár és a tehén csapái közt, továbbá az állat korára nézve is.

Sziklás talajon és minden oly helyeken, hol a vad csa-

---

szemlélhetővé lépten-nyomon. Nem csak a vad, hanem a házi állat is élvezte áldásait. Meghasonlott emberek, a társadalomból kiközösitettek, üldözöttek vagy bujdosók leltek végtelennek látszó nádasok utvesztőiben biztos menedéket. Már rég kiveszett mesterségek jellegzetes alakjai, a csikászok, horgácsok, hal- és tollcsiszárok, nádverők, zsuppolók, gyékényesek, nadályosok, pákászok, uttörők és szegénylegények — különféle vállfajai képzelték, hogy e hely nem lesz csak az ő életük és vágyaik netovábbja, hanem egyuttal az örök élet kutforrása is. Tisza-öntéses nádasok csodás belsejét és azok örvénybe vezető utvesztőit vajmi kevesen ismerték, akik meg ismerték, mint valami szent hitet tartották, hogy azt csak üldözöttnek, de üldözőnek soha sem szabad megmutatni! Ismeretlenül járni e helyen a végzet kisértése lett volna. Avatatlan kéz érintésére is száz meg száz út nyilt meg a suhogó nádak között a vándor részére, de vajjon akadt-e csak egy is, aki a rálépett utról valaha visszatért volna?

Mintha Scyllák és Charybdisek csábitották volna az avatatlant, hogy hatoljon a belsejébe! Itt kőszilárd utak, ott leteritett pázsitos szőnyegek, hosszu szallagalaku benyilók, amott felületének mindegyike mintha mondaná: Jer-jer hozzám, én vagyok az igazi, én vezetlek tovább! Ezek pedig mind utak voltak befelé, csakhogy mind elvesztek az ingoványba, aki végig haladt rajtuk, az sohasem tért vissza! És mégis, a kik ismerték, ugy jártak rajta éjjel-nappal, mintha a világ legbiztosabb utja lett volna mindegyik. Egyszer a bevezetőül a „locsogó" szolgált, de tudni kellett a módját, hogy mikor kell átlépni a pázsitosra és innen a kemény szikes talajra, vagy megforditva. A milyen biztos volt egy darabig a kemény szikes talaj, épp oly bizonytalanná válhatott már a legközelebbi lépés alatt. Valósággal eltünt és ujra visszajött. Az ismerősnek száz meg százféle körülmény és jel mutatta a biztos utat. Itt egy különös növény, amott meg egy furcsa sikoltásu madár, vagy egy disznó röfögéséhez hasonló béka-féle állat jelenléte, egy pók, vagy szöcske, mind megannyi külön vezetők lettek.

Az ember önkénytelenül kérdezte, hát minek is menjünk a belsejébe, — ha ilyen veszélyes. Miért? Hát az embernek nincsen tudása és vágya, egy ismeretlen után? Pedig itt hiába minden kiváncsiskodás, aki ismeri, az ugysem kiváncsi; aki meg kiváncsi és nem ismeri, ugy sem hatolhat be oda — soha.

A nádasok rengetegjében nem csak kis oázisok, hanem valóságos kis földi paradicsomok is keletkeztek, a természet csodás szeszélyei által mintegy elszigetelve a külvilágtól. Egy-egy ilyen nádasrengetegben gyakran lehetett gomolygó füstkarikákat látni, vagy az időjárásnak megfelelően nyilegyenesen felfelé szállni. Aki pedig közelébe juthatott, bizony ha még éhes is volt, különös inycsiklandozó szag megüthette az orrát, ami nem a nádas titokzatos rejtelmeiből, hanem a házi tüzhely mellett forró „lebbencs" leves, vagy a „bográcsos"-tól eredt. A szél, ha lecsapta a füstöt, annál fojtóbb volt annak, aki érezte; különös fütőanyag is az, amitől ez ered — az alföld hires tüzelőanyaga — mit erdős vidéken hirből sem ismernek: a tőzeg. De . . . hát ki süt, ki főz e rengeteg nádasban? Hol még ember sem járhat, ahová még ut sem vezet. Malac sivitás, tyúk kotkodácsolás, meg tompa kutyaugatás is hallatszik, mindazok a hangok, mindazok a jelek, melyek az emberlakta helyek közelségét szokták a vándornak megmutatni. Vándornak? Hisz' nem jár erre vándor. A vándor csak járt utakat keres fel. Idegen nem vetődik erre. Az idevalósi meg ismeri a dörgést. Ezek-

páit észlelni kevésbbé lehet, sok mindenféle más jelre figyelmez a vadász. A vad hulladéka, vizellete, az agancshámzás okozta surlódások a fák részein, vagy bokrok tört ágai, szőr, agancsról lehámlott részek végre a vad megsebesitése esetén a sebvér, annak szine és mennyisége mind oly jelek, mikből sok utbavezető dolgokra jő rá a vadász és alapját képezheti ismereteinek.

A *fővad* (rőtvad) körme hasitott és a következő részekből áll:

a *„csülökköröm"* (álcsülök), mely két oldalt álló, hegyes szaruállománynyal födött köröm, a csülök hátsó részén, a nagy köröm fölött foglal helyet;

a fővad *sarka,* a köröm belseje vagy a talp.

A csapák közt nem nehéz megkülönböztetni a borjú, üsző, suta, csapos, villás és agancsár csapáit és nem csupán a csapa formája, *de az azok közti nagyobb távolságokból* is biztosan lehet tudni, hogy a talált csapa nem sutától, hanem szarvastól ered, mert már a *villás körmei is nagyobbak* a *suta* körmeinél, ugyszintén *nagyobb* az előbbinek egyes csapái közötti *távolság.* A szarvas korával együtt nő a köröm külterjedelme és az egyes csapák közti távolság is.

A suta csapái *hegyesebbek,* mint a szarvaséi. A szarvas első lábcsapái néha 6—8 cm.-rel szélesebbek, mint a hátsó láb csapái. A suta csapái közt ily különbséget alig lehet észlelni.

Ha a vadász az egyes csapák nagyságából akarja megbirálni a fővad korát, az ehhez való ismereteket csupán gyakorlati uton szerezheti meg és pedig olyformán, hogy ha minden egyes látott szarvas agancs ágainak megszámlálása után az illető állat csapáit figyelmesen megvizsgálja, megméri s a tapasztalt észleleteket jól emlékébe vesi; csakhogy ez a megfigyelés nyilt területen rendkivüli nagy utánjárással és fáradtsággal jár, sokszor majdnem kivihetetlen, ellenben zárt és nem háborgatott területen mi nehézségekbe sem ütközik.

A fővadnak haladásban, forgásban való három főbb járásmódját különböztetjuk meg. A bizalmas lépésben való haladást, a neszelés közben való apróbb szökést, ügetést és a gyors szökést. Az első két tempóban az *agancsár csapai zárt körmöket mutatnak,* vagyis a hasadék a lenyomaton csak egy gyenge vonalat mutat és a körömalakok a menet irányában való egyenes vonalból *hegygyel kifelé állanak* és pedig a jobb körmök jobbra, a bal körmök pedig balra.

Ellenben a gyors szökés közben támadt csapákon már nem csupán a köröm, de a *csülökköröm* nyomai is meglátszanak, a nagy körmök pedig *szétvállottan* nyomódnak le. Minnél tovább tart a gyors ütemben való szökés, annál inkább szétválva nyomódnak le a körmök; ez a jelenség azonban a *beteg fővadnál* lassu haladás közben is mutatkozik.

A *suta* minden egyes lábának csapája lassu haladás, *forgás* közben is meglehetősen széjjelálló nyomokat mutat, tehát ebben is elüt a szarvas csapáitól; ezenkivül a suta körömlenyomatai a menet irányában *egyenesen állanak* és nem kifelé a vonalból, mint a szarvas csapák és ezenkivül még rövidebbek is mint a vele egykoru szarvaséi. A gyors szökésben adott lenyomatok az előbbiek figyelembevételével itt is szétválva mutatkoznak.

A régibb és praktikus szarvasvadászok állitása szerint a szarvas és suta csapáinak megkülömböztetésére vagy 72 féle jeleket ismertek; ez azonban már csak legfeljebb mint theorétikus fejtegetés jöhet számitásba. A megkülömböztető jeleket igen sokszor a talaj, az időjárás minősége befolyásolja, ezért aztán ennek a hosszu lére eresztett ismertetése nem is felelne meg a rövid utmutatásnak. A természeténél fogva szenvedélyes vagy a vadászat iránt érdeklődéssel viseltető vadásznak, vagy hivatásánál fogva rátermett vadásznak tökéletesen elegendő egy rövid utmutatás, hogy ennek alapján ismereteit a gyakorlati vadászatnál egészitse ki; mig ellenben egy ünnepi vagy egészségügyi vadásznak szánandó és kötetekre terjedő ismertetés is — hiába való lenne.

Ezért a csapázó vagy nyomozó vadász az első csapák föltalálásával sohase elégedjen meg, hanem iparkodjék a csapák menetét követve, mennél többféle talajon megvizsgálni azokat, hogy helyesebb összehasonlitást téve, önmaga is rájöhessen a különféle ismertetőjelekre.

„A lépés."

Mennél erősebb a fővad, annál hosszabbakat lép és igy a szarvas és suta csapái közt a legbiztosabb ismertető jelek egyike, hogy annak léptei nagyobbak; már a négy éves szarvas nagyobbakat lép, mint az öregebb suta. A csapáknak egymástól való kisebb vagy nagyobb távolsága, biztos ismertető jel az évnek minden szakában és bármely minőségü talajon is.

A lépések nagyságát, ha nem is egész pontossággal, de eléggé megközelitőleg a következő táblázat mutatja:

---

nek a helyeknek nincs nevük, a térkép is csak pusztaságnak és érnek jelzi őket. Itt vannak az igazi senki szigetek. Itt van az igazi szabadság, itt van a testvériség — de egyenlőség itt sincs!

A Tiszának a Hortobágy felé nyuló részei, meg a szegedalji részek voltak a „Senki szigetek" eredeti, ős hazája. Ma már ezeknek hire-hamva sincs! Eltüntek a szemhatárról a mértföldekre terjedő nádasok; el az ingoványok, a vizi liliomos róna. Hová lettek a régi hináros tóvilágnak lakói? Nem nehéz megmondani. A viz szük határok közt lefolyik a Tisza medrében. A régi lakók meg elmentek messze, egy uj hazába, hol nem jár, nem szalad a kultura ördöngős szekere és a furfangos inzsellér háromlábu kis asztala nem mutatkozik előhirnöke gyanánt — a biztos pusztulásnak.

Azt mondják, hogy nagyon sok jó keletkezett e pusztulás után; lehet, hogy közgazdaságunkra vonatkoztatva igazuk is van az okosoknak, de eredetiség és vadászat szempontjából ez a mult már csak olyas valami, ami többé vissza nem tér.

A Hortobágyot is sok Isten csapása látogatta meg ez idő óta, amiket azelőtt hirből sem ismertek és végtére még igaza lesz *Istenes Szőts Imre* öreg számadónak is, aki a Tisza szabályozása alkalmával azt mondta az inzselléreknek: „az urak most elviszik tőlünk a vizet — lesz még idő, hogy pinzir is visszahoznák, ha gyünne, ö. m. a. f.!"

És tényleg, Debrecen városa nagy pénzügyi műtétet akar véghez vinni a Hortobágy csatornázása végett.

Na, de nézzünk csak le egy olyan senki szigetére, hátha valami érdekest találhatunk ott.

A természet szeszélye bámulatos alkotásokat teremt. A nádrengetegnek kellős közepén egy nagy darab szárazföld terül el; egyik felében kristálytiszta vizü tó huzódik meg, körülvéve vastag, törpe füzek által, miknek leomló ágai valóságos koszorúként övezik partjait. Nem állóviz a tó vize; hanem a talajból táplálkozva, vagy pedig valamely csodás forrás utján leli meg éltető erejét, vize folytonosan tiszta marad. A sziget végében iromban összetákolt és nádkévékkel fedett kunyhó belsejéből száll magasra a füst és érzik a konyha inycsiklandozó szaga, szárnyasok raja csipeg jobbra-balra, a pázsiton meg bámészkodva nyujtózkodik egy tehén, farkával idestova csapdosva űzi el az alkalmatlankodó legyeket. A szigettől alig egy pár lépésnyire már hinár és ingovány mindenfelé; az ember önkénytelenül is azt gondolja, talán ide szorultak e sziget lakói, vagy az égből pottyantak alá! A kunyhó eresztámasztékán nagy, nehézkes, kovás mordály függ, tehát gazda is van a háznál.

A kunyhó belsejéből egy bánatos arcú, még javakorbeli, magyaros viseletü, olyas félig paraszt, félig úri formáju fehérnép jön ki; vizsgálva nézi az alászálló napnak a tó vizében megtörő sugarait, mintha az időt vizsgálná, mintha várna valakit. Tesz-vesz a kunyhó körül, talán még jókor van, várakozásának nincs még itt az ideje — befordul, még bent is kerülhet valami dolog.

A leszálló nap sugarai végleg megtörnek a tó vizében, leszáll az alkonyat is, kezdetét veszi az a különös hangverseny, amelynek fülsiketitő lármáján és összevisszaságán csak az tud eligazodni, aki a lápok világában teljesen otthon van.

(Folytatjuk.)

a borju	léptének hossza	nyáron	326	mm.
„	„	„ ősszel	350	„
az üsző	„	„ nyáron	408	„
a csapos	„	„ „	408	„
a villás és erős suta	„	„ „	500	„
a VI-os szarvas	„	„ „	515	„
a VIII-as szarvas	„	„ „	530	„
a X-es szarvas	„	„ „	575	„
a XII-ős szarvas	„	„ „	590	„
a XIV-es szarvas	„	„ „	604	„
a XVI-os szarvas	„	„ „	625	„

Természetesen e táblázatnak a gyakorlati vadászatnál csak annyiban van értéke, hogy a többszöri szemlélődések és megfigyelések után elsajátitott ismereteinket legalább hozzávetőlegesen szemmértékül megfelelően felhasználni tudjuk, mert elvégre nem az a cél, hogy a vadász a csapa után azt állapithassa meg, hogy a csapázott vadja mikor született, pontosan hány éves és hányas, hanem különbséget tehessen a szembetünően fiatal bika és esetleg egy XVI-os bika vagy suta között. Ha véletlenül egy 8-ast csapáz a vadász és helyette egy 12-est talál, még ez sem lehet valami nagyon elszomoritó, a vérbeli vadászra sem. Minthogy azonban a fővadnak gyengébb vagy erősebb kifejlődése a táplálléktól, éghajlati viszonyoktól és más sok egyéb feltételektől függ, ez megmagyarázza azt is, hogy az itt közölt csapaméretek *föltétlen* zsinórmértékül nem is szolgálhatnak; ezért szükséges az észlelt méreteket figyelembe venni és megjegyezni, mi azonban az itteni méretektől sem fog légenyesen nagyobb eltérést mutatni.

A körömlenyomat méretei.

A fővad körmének lenyomata alakra és terjedelemre nézve annyira váltakozik, hogy e különbözetek is elegendő ismertető jelek arra nézve, hogy a fővad korát, nemét kisebb-nagyobb biztossággal megtudhassuk.

A fővad körömlenyomatainak (szélességi) méretei:

	az első lábak körömlenyomata	a hátsó lábak körömlenyomata
a borju nyáron	ca 34 mm.	ca 32 mm.
a borju ősszel	„ 38 „	„ 35 „
az üsző nyáron	„ 46 „	„ 43 „
a csapos „	„ 48 „	„ 45 „
a villás és kinőtt suta	„ 51 „	„ 48 „
a VI-os szarvas	„ 55 „	„ 51 „
a VIII-as „	„ 57 „	„ 53 „
a X-es „	„ 59 „	„ 55 „
a XII-ős szarvas	„ 62 „	„ 57 „
a XIV-es szarvas	„ 64 „	„ 59 „
a XVI-os szarvas	„ 67 „	„ 61 „

Ugy ennél, mint az előbbi táblázatnál figyelemmel kell lennünk az előrebocsátottakra, a méretek itt is általánosak, mint a lépés-hosszméretnél.

Ugyanez áll a körömlenyomatok hosszméretére is. A borju körömlenyomata nyáron körülbelül 40 mm. hosszu, a csaposé 56, a villásé 66, a VI-os szarvasé 72, a X-esé 88 és igy feljebb.

A fővad körömlenyomatának különös jellege.

Lassu, bizalmas haladás közben a szarvas körmének lenyomata a földbe vagy hóba teknő-alaku gödröcskéhez hasonlit, melybe az emberi kéz gömbölyü tenyérizma — ha hüvelykünket tenyerünkbe fogjuk — úgyszintén simán fektetett két ujjunk belefér. A suta körmeinek lenyomatán mindezt nem észlelhetjük, a suta a sertevadhoz hasonlólag, inkább csúsztatva nyomja körmeit a talajba, mig a szarvas körmeinek lenyomata, úgy elől, mint hátul, egyforma mélyen nyomódik be a talajba.

A négy sarok lenyomata.

A szarvas jóval erősebb lévén a sutánál, következésképpen *sarkizmai* is mélyebben hatolnak a talajba, azonkivül már a VI-os szarvasnak is erősebb talpizmai vannak, mint az erős sutának. Ha a fővad haladás közben hátulsó lábával átlépi az elsőket, akkor az első és hátulsó lábainak sarkizmai egymást érintve nyomódnak le.

Az ily csapát „mind a négy sarkizom lenyomatá"-nak nevezzük.

Ha e lenyomatok egyformán mélyek, akkor szarvastól származnak, mert a sutának hátsó sarkizmai keskenyebbek, minek folytán a két sarkizom lenyomata közt mindig marad egy kevés föld, vagy hóból álló köz.

A fővad keresztcsapája.

A fővad testének, különösen a mellnek erősebb vagy gyengébb kifejlődése okozza azt, hogy a lépések nincsenek egyenes vonalban egymásután, hanem más vonalat képeznek; a jobb vonalt és a balfelől eső bal . . . . jobb közti távolság *keresztköznek* neveztetik.

A fővad ugyan mindig keresztezi csapáit, azonban a suta keresztezése annyira gyenge, hogy a majdnem egyenesnek látszó csapán azt észlelni igen bajos; ellenben a szarvas mindig és mennél erősebb példány, annál erősebben keresztezi csapáját.

A szarvas erősségéhez mérten a keresztezés köre 10, 15, sőt 20 centiméternyire is keresztez, ezáltal a keresztezésből az erősebb szarvast könnyen megkülömböztethetjük a fiataltól és a sutától.

Az eltompult körmök.

Kemény talajon, sziklás erdőkben élődő fővadnak a körmei jóval tompábbak s igy a puha talajban állomásozó fővad csapáitól könnyen megkülömböztethetők. Ha sziklás talaj közel nincs, akkor az ilyen lenyomat erős szarvastól vagy öreg sutától származik. A kopás a sutánál gyengébb, a végei kissé hegyezettek.

Az érintkező és egymást takaró lenyomatok.

Nyugodt haladásban (ügetésben) a suta hátsó körmeinek lenyomata az első körmök lenyomatát rendesen takarja. A szarvasnak ellenben nem, hanem azoktól oldalvást nyomódnak le. Mennél erősebb a szarvas, annál inkább oldalt tér a hátsó körmének lenyomata — az első lábak lenyomatától.

(Folytatjuk).

A kis ártatlan orvvadászok.

A társas vadászatok, illetve a nyulvadászatok ideje van. Kedvez az időjárás is. Vadász, ur, bérlő igyekszik a bérösszeg egyenlegét — hacsak lehet — a lelövéssel egy kicsit javitani. Ilyen, ugynevezett körvadászatra természetesen nemcsak a puskások szine-java, hanem minden ép kézlábu puskaforgató ember is hivatalos szokott lenni. A dögszagra megjelenik a szarka is. Csakhogy nem az a fényes tollazatu, fehér mellényes, fekete jaquetü, hosszufarku szarka, hanem egy egészen másfajtáju, amit nálunk ugy neveznek, hogy — *isteni nép!* Az az isteni nép, akinek az „enyém-tied" közti fogalma még némi hiányosságon alapszik.

Igaz ugyan, hogy az ilyen körvadászat, hacsak egy kissé is rendszertelen, akkor sokkal nagyobb számban hordja el irháját a szegény agyonhajszolt állat — tüdejében a sorvasztó különféle sörétekkel — mint amennyi tényleg terítékre kerül. Mert rendszeres körvadászat olyan ritka szokott lenni, mint a fehér holló! Nem is lehet kivánni sem, mivel különféle természetü és koru puskások az ilyen rendszert nem is ismerhetik.

A résztvevők egyike flegmatikus, mint egy angol; a másik sanguinikus, mint egy olasz; a harmadik kapzsi, mint egy . . . de minek is folytassam. Elég az hozzá, hogy az egyik vadász a feléje zsinóregyenest jövő nyulat bevárja a

Rőser tanintézet
BUDAPEST, VI., ARADI-UTCA 10.
I. Háromosztályu felsőkereskedelmi iskola.
II. Négyosztályu polgári iskola. III. Nevelő internátus.
IV. Egyéves kereskedelmi szaktanfolyam.

legnagyobb nyugodtsággal, mozdulatlanul; amidőn már a kellő lőtávolságra jut, fegyverét lövésre emelné... egyszerre csak durran a szomszéd puskája... a nyul megtorpan, a másik vadász meg káromkodik, boszankodik, kiabál a másik vadász felé — miért lő elébe? Az visszafelel. — Hát miért nem lő maga? stb. Ez alatt nemcsak a megsebbzett nyul, hanem még egy pár társa is, ha nem is szerencsésen, de valahogy mégis csak a körből kimenekül.

Az ilyen változatos jelenetek szokták „állitólag" élvezetessé tenni a körvadászatot. Mi sem természetesebb, mint hogy az ilyen megsebzett nyulak — különösen nagy hidegben — csakhamar el is hulnak. Az ily döggé vált vadak a ragadozók természetes táplálékául szolgálnak, holott őket mindenféle módon irtani kellene.

Talán ezért is az „isteni nép" ugy gondolkozik, hogy: nem jó a ragadozókat mesterségesen táplálni; inkább az „isteni nép" jusson egy kis nyulpecsenyéhez, ebben a husinséges világban, mikor mindenki csak azt kiabálja, hogy — jogot a népnek! A falusi nép a jog helyett beéri a hussal is; azt mondja, hogy a vadász-bérlőnek joga van a vadat lelőni, neki meg irgalmas cselekedet az „elhultakat" eltemetni, ha mindjárt csak a tarisznyába is!

Ne ütközzön meg senki, ha ezen irgalmas cselekedet ösztönéből kifolyólag — a lövéseket hallva — körvadászatokra a faluból a nép apraja-nagyja tarisznyákkal felszerelve a küzdtéren megjelenni kezd.

Ahány ház, annyi szokás! Hontmegyében a nép már irgalmasabb természetü, nemcsak a tarisznyát viszi magával, hanem előkészíti a régi mordályokat is és ha ezek a modern fegyvertechnika nem minden vivmányának felelnek is meg, még mindig alkalmasak egy-egy „kegyelemdöfés" megtételére. Hont vármegyében, Ipolypásztó, Szekeresd, Zalaba, Kisgyarmat községek mintegy 13.000 kt. holdat kitevő területeit birja bérbe *Lits Gyula* főispán. 16 tagu vadásztársaságával vadássza. Annyi mindenféle hir szárnyal az egész országban a főispánok nagyhatalmi állásukról, hogy minden vadász önkénytelenül is azt gondolja, hogy: no, mikor a főispán vadászik, akkor már bizton szünetel a „nép irgalmas cselekedete is." Aki ezt hiszi — az csalódik!

A napokban a főispán általánosan ismert szives vendégszeretetét vettem igénybe és a nála megtartott körvadászaton résztvéve, magam győződtem meg róla, hogy a „nép" itt sem tesz kivételt. Dacára annak, hogy kiküldetésben — az orvvadászat meggátlása végett — hivatalosan egy pár csendőr is közreműködött.

Gyönyörüség volt nézni, egy-egy kör után, mint szállingózott a nép 20—30-as csoportba elszéledve egy-egy domboldalon, kergetve, üldözve a megsebzett nyulakat. Aki egyet megcsipett, az kiválva a csoportból, igyekezett hazafelé zsákmányával, hogy még estére egy kis paprikást lehessen elkészíteni. Nemcsak bottal, puszta kézzel, hanem puskával is felszerelve, nyomozták a vadat. A csendőrök is megfogtak egy-egy atyafit a nyulat cipelve, másiktól meg a fegyvert elvéve, de mindegyik felelete ugy hangzott, hogy: találtam kérem, csak ugy felvettem a földről. A legérdekesebb az gészben, hogy a „becsületes megtalálók" közt a falu *„hivatalos csősze"* is közreműködött.

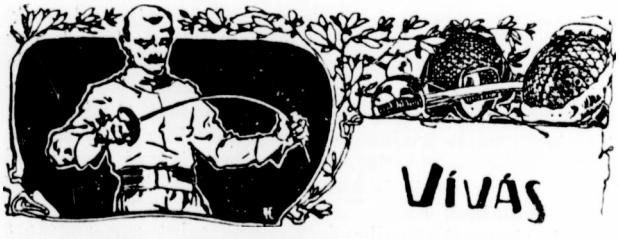

A német vivósport fejlesztéséhez.

Irta: **Casmir G.** vivómester, Drezda. *)

A sajtóban ugy, mint vivókörökben már gyakran élénk panasz tárgyát képezte az a minimális érdeklődés, melylyel a németség a vivással szemben viseltetik. Ez a sport, melyet a velünk szomszédos államokban számos klub nagy szeretettel üz, nálunk csak csigaléptekkel halad előre. Mindaz a nagy fáradság, sok áldozat, melyet klubjaink pl. Berlinben, Frankfurtban és Drezdában a vivás terjesztése érdekében hoztak, nem termették meg várható gyümölcseiket. Hányszor, de hányszor rendeztek akadémiákat, a vivásnak eme leghathatósabb agitációs eszközeit, — s erősen meg vagyok győződve, hogy a nyujtott látványosság minden nézőt megelégedéssel töltött el; mert a sportnak és esztétikának minden barátja jóleső érzéssel gyönyörködik a fejlett izomzatu vivók szép mozdulataiban. És mégis — a bármily élénk tetszésnyilvánitásnak nem volt semmi gyakorlatilag értékes hatása; — a csekély részvétel okozta panaszok még mindig nem akarnak elnémulni.

A vivás egyáltalában nem érdemli meg azt a mellőzést, mert szembeállitva egyéb sportokkal, okvetlenül az első helyen áll a test egyenletes kifejlesztése tekintetében. Ezt a legilletékesebb fórumok már számtalanszor bebizonyitották s én csak egyszerüen utalok dr. Holstein orvostudor tartalmas cikkére, melyben kimutatja, hogy a vivás, a testre és szellemre egyaránt gyakorolt jóltevő hatásánál fogva a többi sportágakkal szemben egészen különállóan méltatandó.

Ez alkalommal csak azon okokat szeretném felsorolni, melyeknek következménye a vivásnak nálunk mostoha sorsa, — s másrészt azon eszközöket, melyek a vivás müvészetét nálunk is föllendithetnék.

A számos ok körül, melyek nálunk a vivás elterjedésének gátját álljak, első helyen van a mesterkérdés. Minden ország állami intézetekben gondoskodik vivómestereinek szakszerü kikénzéséről, s őket hivatalos vizsgának veti alá, melyen tudásuknak bizonyitékát kell adniok. Csak Németországban elegendő, hogy ha valaki egy vivómesternek a fia vagy segédje, feljogositva érezze magát arra, hogy utód lehessen. Minthogy vivómestereink jövedelmük legnagyobb részét a tanulóifjuság köréből szedik, érthető, hogy főleg diákmódra slägerekkel és nehéz párbajkardokkal vivogatnak s a vitőrt és könnyü kardot csaknem egészen elhanyagolják. Pedig éppen ez a két utóbbi fegyver ad a vivásnak magasabb sportszerü és nevelő jelleget. Az a néhány klub, amely feladatául a feltétlenül nemesebb könnyü kard és tőrvivást tüzte ki, képzett mesterek hijában tanerőit külföldről kénytelen szerződtetni. Minthogy azonban az ilyen szerződtetéssel egyéb erkölcsi köteletség is hárul a szerződtető félre, igy csak nehezen határozzák el magukat külföldi mesterek meghivására. S minthogy a vivás általában a kissé költségesebb sportokhoz tartozik, ugy ennek müvelése csak bizonyos meghatározott körökre szorul, melyeknek tagjai tanulóéveiktől napjainkig, ha vivásról hallottak, csak slägerekre és párbajkardokra gondoltak, a flőrett és könnyü kard fogásaihoz nem értenek, és van erre is eset, megmagyarázhatatlan ellenszenvvel viseltetnek ezen modern fegyverekkel szemben.

Sokakat visszariasztanak azon nehézségek is, melyekkel a könnyü fegyverekkel való bánás jár. Azután számosan abban a téves hiszemben vannak, hogy a vivóklubok a párbajmánia melegágyai, s igy idegenkednek a vivástól. Ez természetesen teljességgel hibás felfogás, mert a példa azt bizonyitja, hogy a vivásnak, mint sportágnak komoly müvelése éppen korlátozza a párbajok számát.

Ezen a négy főokon kivül még egyéb körülmények is vannak, melyek károsan hatnak a vivás széleskörü müvelhetésére, — mégis a fentieknek precizirozása után áttérhetünk arra a kérdésre, mit kellene tennünk, hogy a lovagkorban divott vivómüvészet nálunk ismét általános érvényre jusson.

Azon tapasztalás szerint, hogy egyesülésben rejlik az erő, időszerü volna, hogy az egyéb sportokkal foglalkozó egyesületek mintájára az összes német vivóklubok egyetlen *német vivószövetséggé* tömörüljenek, hogy gyümölcsöző munkát végezhessenek.

Ezen központból mindjárt a sajtó utján hathatós agitációt lehetne kifejteni a vivás érdekében; s a szorosabb összetartozás érzete biztositaná az egyes klubok által rendezendő akadémiákon a kölcsönös támogatást. S hogy a vivók érdeklődését állandóan fenn lehessen tartani, nem ártana meghatározott időközökben, esetleg kétévenkint nagyobbszerü országos versenyeket rendezni, melyek sorjában az egyes vivóklubok székhelyein folynának le. Erre a célra

*) Aktuálisnak tartjuk Casmir jeles német vivómesternek a „Sport in Bild"-ben megjelent cikkét, és azért közöljük.

a Szövetség pénztárába az egyes klubok tagjaik száma arányában fizetnék be rendes évi járulékaikat, mely összeg aztán a soros versenyrendező kluboknak jutna.

Nagyon hasznos tevékenységet fejtene ki a Szövetség a nagyobb német városokban történt vívóakadémiák rendezésével, olyan helyeken, ahol, mint pl. Königsbergben, Magdeburgban, Boroszlóban, egyáltalában semmiféle vívóklub nincs. A Szövetségnek ilyen irányu müködése mindenesetre a legélénkebb visszhangot keltené a társadalom legszélesebb rétegeiben és a vivás nemes müvészete fellendülne nálunk is.

Ámde mindezen fáradozás célhoz nem vezetne, ha a vivómesterkérdés idején megoldáshoz nem jutna. És szerintem erre helyezendő a fősuly. És ugyan ki hivatott ezen kérdés megoldására? *Ebben az ügyben rendezett viszonyokat teremteni nem volna képes senki más, csak az állam.*

A jövendő német mestereit a hadsereg szolgáltatná; ezáltal jó pozicióhoz jutnának a hadseregből kilépő mesterek, s jövőjük a polgári életpályán biztositva volna. S ha fontolóra vesszük, hogy az állam gondoskodik a tornatanárok kiképzéséről, gondja van arra, hogy állami oklevéllel biró kézimunkatanitónőink, vizsgázott uszómestereink legyenek, csodálkozással kérdjük: *hát az hogyan lehet, hogy nekünk ellentétben más államokkal, nincs állami vivóiskoláink, hol jeles német mestereket képeznének vivóink számára.* És ez a cél nem is járna nagy anyagi áldozatokkal. Mindössze csak azon a vivás kiképzésre szükségelt eszközöket kellene összpontositani, melyek most szétszórtan, minden valamelyes haszon nélkül a legkülönfélébb intézetekre fordittatnak, s igy ugyanazon anyagi hozzájárulás mellett lényegesen több volna nyujtható a vivás kiképzésére.

Ha már van gondosan kiképzett vizsgázott vivómestergárdánk, ugy ők lesznek a vivás legjobb terjesztői szerteszéllyel az országban s egy régi német müvészet fog felvirágzani ujból, jobb, nemesebb alakban, sok ezreknek üdvére, boldogságára széles e hazában.

Az első magyar csapatverseny.

A MAC. vivóosztálya f. hó 10-én tartott ülésében elfogadta igazgatójának azt az inditványát, hogy a klub február 27-étől március 1-ig egy országos kard-csapatversenyt rendezzen.

Ezzel az első magyar csapatverseny ideája megvalósult.

Aki a külföldi vivóviszonyokat figyelemmel kiséri, az jól tudja, hogy ott kint a vivó-sport gerincét, az u. n. *csapatversenyek képezik.* Az olympiádokon épp ugy, mint más nemzetközi mérkőzéseken, a vivók a legnagyobb sulyt csapataik küzdelmére fektetik, mert hiszen e mérkőzésekben nemcsak az egyes vivók kiválósága, hanem az egész ország vivó-sportjának szupremáciája, helyzete jut kifejezésre. De nemzetközi versenyeken kivül tág teret talál a csapatverseny klubok és vivótermek egymás közötti mérkőzésénél. A francia *Grande semain* tulnyomó részben ilyen *interclubs* és *intersalles* csapatversenyekből áll. Az érdeklődés ilyenek iránt ugy a vivók mint a nagyközönség körében rendkivüli, mert hiszen egyéni versenyeken a vivó, különösen ha hires, főként saját egyéniségét viszi a küzdelembe és klubja meglehetősen háttérbe szorul, addig a csapatversenyeknél a klub vagy vivóterem lesz elsőrendü fontosságu és a csapat tagjai kerülnek másodsorba. A klublelkesedés pedig csodákat müvel, a csapatban rendszerint mindenki fokozott erővel dolgozik, hogy a közös dicsőség ügyét tőle telhetőleg előre vigye.

A MAC. a hazai viszonyoknak megfelelőleg ugy az egyletek, mint a magán vivótermek csapatait közös versenyre bocsátja. A csapat 4 vivóból fog állani, kiknek egyike a csapat kapitánya. A kapitány érintkezik a rendezőséggel és versenybirósággal, ő felelős csapata fegyelméért. Egy klub több csapatot is nevezhet be és csapataihoz tetszés szerinti tartalékot. A korlátozás csupán annyi, hogy kettőnél több vivót a csapatban a nevezési zárlat után tartalékkal helyettesiteni nem lehet.

Mikor két csapat küzd egymással, minden vivó, a MASz. versenyszabályaiban meghatározott módon viv a másik csapat minden tagjával. Győztes az a csapat lesz, amely több győzelmet aratott, egyenlőség esetén az, amely kevesebb tusst kapott.

A csapatok a *kiesés* (eliminatio) módszere szerint vivnak egymással, azonban az igazságtalanságok elkerülése céljából a második helyért mindazok vivni fognak, akiket az első csapat vert le. A verseny akként rendeztetik, mint ez a lawn-tennisz versenyeknél szokásos, vagyis a csapatok a 2 hatványai szerint állittatnak össze, a feles csapatok „maradók" (bye) lesznek.

A versenyfeltételek a legmesszebb menő módon gondoskodni fognak a verseny korrekt és igazságos lefolyásáról. Az összeállitási táblázat valamennyi egylet, illetve vivóterem képviselőiből alakult bizottság által készittetik, ugyane bizottság a nyilvánosság előtt sorsolja ki a számokat, amelyek szerint a csapatok a táblázatba beillesztetnek. Az egyes csapatok küzdelménél 3 tagu zsüri müködik. Mindegyik csapat a versenybiróság tagjai közül egy zsüritagot választ. ezek egyetértőleg választják meg elnöküket. Ha megegyezni nem tudnának a jelöltek között, a sors dönt.

Nevezési dij csapatonként 20 korona lesz. A három első csapat egy-egy tiszteletdijat, az első négy csapat tagjai plakkokat, illetve érmeket nyernek.

E feltételek bizonyára biztositják valamennyi magyar vivóklub és vivóterem teljes bizalmát, igy kétségtelen, hogy nagyszabásu és érdekes küzdelemre van kilátás.

Az idei versenynaptár.

A MASz. vivószakosztályához ez ideig a következő versenybejelentések érkeztek:

1908. február 8—9. *KEAC.* Kolozsvár, orsz. nyilt.
1908. február 27., március 1. *MAC.* Budapest, orsz. csapat.
1908. március 1—4. *MAFC.* Budapest orsz. főiskolai.
1908. márc 22—25. *NVC.* Budapest, orsz. kizárásos.
1908. április 11—12. *SzVE.* Szeged, orsz. kizárásos.
1908. április 17—19. *Vén fiuk* Budapest, nemzetközi nyilt
1908. április 24—26. *MASz.* Budapest nemzetközi bajnoki
1908. április 25—26 *KAC.* Kassa, orsz. kizárásos.

Amint látjuk a bejelentéseken a szakosztálynak számos változtatni valója lesz. A KEAC. most már helyes terminusra tette versenyét, és ha annak időbeosztásának a budapesti vivókra kellő figyelemmel lesz, sikere is biztositva van. A *MAC.* csapatversenye összeesik a *MAFC.* főiskolai bajnokságával, ezen természetesen segiteni fog kelleni. A *Nemzeti Vivó Club* versenye nem ütközik más versenyekbe, de azért kivánatosabb lenne, ha vasárnap 22-én végződne. Tavaly a vidéki vivók óhajait igen szerencsésen oldották meg akként, hogy azoknak csak szombatot és vasárnapot kellett Budapesten tölteniök. Ezen kisebb ünnep a szabadságkérés szempontjából nem egészen egyenlő a vasárnappal. A *KAC.* kérelme április végére csaknem teljesithetetlen. Pedig amint halljuk, helyi okokból kénytelenek ragaszkodni ahhoz. Ha e terminust meg nem kaphatják, ugy beérik a kerületi bajnokság megrendezésével. Felmerül e tekintetben az az idea, nem volna-e jó, ha pl. Szeged és Kassa évenkint felváltva rendeznének versenyeket. Bizonyára nagyobb lenne az érdeklődés és a terminusok is jobban eloszthatók volnának.

Az az idea, hogy a *Vén fiuk* nemzetközi versenyt rendeznek, általános tetszést aratott. A klub tetterős, szakavatott vezetősége, társadalmi poziciója, összeköttetése mindmegannyi biztositéka annak, hogy a verseny igazán sikerült és igazán nemzetközi lesz. Természetesen főként akkor, ha azt törre is megrendezik. E fegyver kiirása nélkül nagyon nehéz lenne elsőrangu külföldieket kapni. Nagy nehézséget okoz azonban a határnap kérdése. A vivókörök abba, hogy a MASz. nemzetközi bajnokságait egy más, ugy lehet nemzetközi szempontból látogatottabb verseny előzze meg, aligha fognak belemenni. Egy évtized óta legfontosabb, legnagyobb versenyünk a bajnokság, azt tehát háttérbe szoritanunk nem lehet. Világos abból, hogy a MASz. versenyének meg kell előznie a Vén fiuk versenyét. Azok a tervek, melyeket egyesek a két verseny kombinálása tekintetében felvetettek, aligha lesznek megvalósithatók.

FODOR-féle vívóterem Koronaherceg-u. 3.

Tény az, hogy egy igazán nemzetközi versenyre már nagy szükségünk volna, az is tény, hogy megfelelő anyagi erők hiján már 3 éve nem volt igazán nemzetközi jellegü versenyünk, a Vén fiuk nemes törekvését tehát mindnyájunknak pártolni kell.

A KOLOZSVÁRI VIVÓVERSENY. A *Kolozsvári Egyetemi Athlétikai Club* országos vivóversenyének terminusát, engedve a több oldalról jövő fölkérésnek, február 11., 12., 13-áról február hó 8. és 9. napjaira, (szombat és vasárnap) helyezte át. A versenyidő beosztása a következő lesz: Február 8-án d. e. 9 órakor kezdetét veszi a minősités, d. u. 5 órakor a vidékiek versenye. 9-én vasárnap d. e. 10 órakor a kard körvivás, este 6 órakor a döntő mérkőzések, melynek befejezte után záró akadémia lesz, melyen a verseny helyezettjei, a zsüri tagjai, valamint a meghivott mesterek fognak részt venni. A minősitő küzdelmek az Egyetemi Athlétikai Club vivótermében, a döntő és akadémia a Tud. Egyetem aulájában fognak lebonyolittatni.

A verseny rendezője mindent elkövet, hogy a KEAC. ezen első versenye minél fényesebb legyen. Szebbnél-szebb tiszteletdijak lesznek, s már maga az éremdijazás is szokatlanul bőséges: az első három helyezett kap tiszteletdijon kivül *arany érmet*, a többi 5 *arany keretes* ezüst érmet. Valószinü azonban, hogy tekintettel a nagy számban érkező tiszteletdijakra, még több is fog kiosztásra kerülni.

A rendezőbizottság nagy sulyt helyez arra, hogy a versenyen teljesen hozzáértő, szakavatott zsüri működjék. Eddig Filotás Ferenc m. kir. honvéd huszár százados, Gáspár Kornél honvéd főhadnagy igérték meg részvételüket, kivül még Budapestről Nagy Béla drt., Zulavszky százados, Hajdu Marcel drt fogja a versenybizottság a versenybiróság tagjaiul föikérni.

Nevezések vidékről, valamint a fővárosból is számosan érkeztek eddigelé. Kivánatos volna azonban, ha az „öreg ágyuk" is lerándulnának Kolozsvárra, már csak azért is, hogy a vidék vivóinak példaadásul szolgáljon művészetük.

Nevezéseket már most elfogad a KEAC., Vértes Béla hadnagy (Kolozsvár, Honvéd laktanya) cimére intézve. A nevezés zárlata 1908 február hó 7-ik napjának esti 8 órája.

MAGYARORSZÁG FŐISKOLAI VIVÓBAJNOKSÁGAI ÉS AZ ORSZÁGOS KARDHENDIKEP értesülésünk szerint március 1—4. napjaiban folyik le a *Müegyetemi A. és FC.* rendezésében. A versenyt ez évben különösen széleskörü keretekben akarja megrendezni az agilis főiskolai egyesület.

A VÉN FIUK FELOLVASÓ ESTÉLYE. A *Vén Fiuk Vivó Klubja* f. hó 14-én kedden este folytatta estélyei sorozatát. Ezuttal *Nagy* Béla dr. tartott előadást a *művészi vivás elveiről*.

Rövid történeti visszapillantás után behatóan ismertette azt a nagy harcot, mely a *combat* és a *conventional* rendszerü vivás hivei, illetve az e vivórendszert elfogadott nemzetek között folyik. Sorra vette e szempontból a világ nagy nemzeteit és hü képet festett a vivósport ottani viszonyairól. Visszapillantást vetett az elmult évek nagy világversenyeire és örömmel konstatálta, hogy a művészi számitás felé nagy haladás tapasztalható. Végül ismertette azt a jelentékeny győzelmet, melyet a magyar vivóművészet a londoni olympiad szabályai megalkotásánál aratott.

Az előadás, melyet *Nagy* Béla dr. a francia konferenciererek mintájára szónoki beszéd formájában tartott meg, igen nagy tetszést aratott. Az estélyt követő banketten előbb *Heinrich* Aladár igazgató majd Bárczy István polgármester elnök szép szavakban köszönték meg a nyujtott élvezetet.

MESTERVERSENY BUDAPESTEN. Régi óhaja mestereinknek, hogy végre 12 év után ismét egy mesterverseny rendeztessék hazánkban. Ez óhaj az idén valóra fog válni. Számos fiatal mesterünk összeállott e célra és egy rendezőbizottságot alakitva még e tavaszra kiirják a versenyt. A feltételeket a legközelebbi ülésen állapitják meg. A nagy sikerrel kecsegtető vállalkozás iránt általános az érdeklődés.

A VIVÓMESTEREK KÉPESITÉSE kérdésében, melyet *Gerencsér* László dr. lapunk mult számában ismertetett, nagyon szivesen vesszük a mesterek esetleg amatőrök hozzászólását. Lényegében a következő kérdések volnának megoldandók:

1. Képesitéshez köttessék-e a vivómesterség, vagy maradjon szabadművészet?

2. A képesités feltétele valamely vizsga letétele, vagy bizonyos ideig tartó kifogástalan segédi működés legyen-e?

3. Minő legyen a vizsga? Mily tárgyak mily szellemben kérdeztessenek? Hogy alapittassék a vizsgabizottság? Ki legyen vizsgára bocsájtható?

4. Kötelező legyen-e valamely testület alakitása és az abba való belépés?

A PÁRISI MESTERVERSENY eredményébe sehogysem tudnak a franciák belenyugodni. Most a zsürit szidják mint a bokrot. Elmondják, hogy az olasz zsüritagok valóságos ügyvédei voltak honfitársaiknak, akik legfőbb feladatuknak azt tekintették, hogy a leglehetetlenebb teoriákkal homályositsák el a legtisztább tussokat. A humoristák se pihennek. Vers, karcolat, tollrajz üt egyet-egyet az olaszokra. Bemutatják a hires olasz nadrágot, mely tudvalevőleg a cipőt a honaljvágásba emeli fel, persze igy minden „troppo basso". A derék Masaniello *Pariset* és olasz zsüri tagtársát külön képek mutatják, amint a legteljesebb nyugalommal tévednek a taljának javára. Nem utolsó a *Clery* torzképe sem, amint egy csodaprimmel mutatja be, hogy — szeretne védeni.

HÁZI VIVÓVERSENY. A *Magyar Atlétikai Klub* január 27-én (hétfőn) délután 6 órakor rendezi szokásos házi kard-vivóversenyét. A klub vivói szorgalmasan készülnek a versenyre, amely első erőpróbája lesz a versenyekben gazdag vivó-szezónnak. A házi verseny győztese tiszteletdijat nyer, II. és III. helyezettje ezüst, és a IV. és V. helyezettje pedig bronzérme kap. Azonkivül a kezdők külön kört alkotnak, amelynek győztese ezüst érmet, II. és III. helyezettje pedig bronzérmet nyer.

VIVÓAKADÉMIA BÉCSBEN. Bécsben január 29-én egy nagyon érdekes vivóakadémia lesz, melyet *Colombetti*, De Bel az uj belga bajnokmester mérik össze fegyverüket *Barbasettivel* és *Neraliccal*.

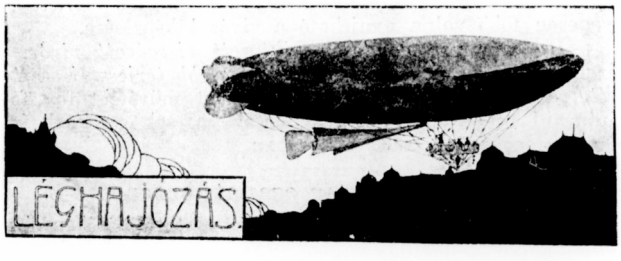

Rovatvezető: *Král Sándor* cs. és kir. tüzérkapitány.

KÜZDELEM A „DEUTSCHE ARCHDEACON" DIJÉRT FRANCIAORSZÁGBAN. Santos Dumont és Farman fáradhatatlan szorgalommal kisérleteznek repülőgépükkel az Issy-i gyakorlótéren, hogy az 50.000 frank-os dijat elnyerjék. A dij elnyerésére szükséges, hogy a kisérletező 500 m. átmérőjü, előre kijelölt kört repüljön, s aztán pontosan a felszállás helyén ismét leszálljon. Tehát arról van szó, hogy legkevesebb 1 km. hosszu utat tegyen meg. Farman már megtett egy 771 m. hosszu utat, s evvel megteremtette a repülés világrekordját.

Most értesülünk, hogy Farman január 13-án több mint egy kilométert repült egyfolytában és ezzel megnyerte a Deutsch-Archdeacon által kitüzött 40.000 frankos dijat. Farman 33 éves fiatalember, aki öcsesével, Maurice-szal, együtt sokáig mint kitünő biciklista szerepelt a kerékpár-versenyeken, és mint automobil-szakember is ismeretes. Repülőgépe nagyon bonyodalmas szerkezetü. Olyan, mint egy óriási papirsárkány, felülete 52 négyszögméter. Csavarjának átmérője 2.1 méter. A csavart 8 hengerü, 50 lóerejü motor hajtja. Az egész szerkezet gummitalpu kerekeken nyugszik és mielőtt a levegőbe emelkedik, 30—40 métert szalad a földön. A kormányzás nagyon nehéz: rendkivüli lélekjelenlétet és villámgyors, de biztos elhatározást, végül jó szemet igényel. Farman gépe 6—10 méter magasan járt a föld fölött, magasabbra menni már nem merészkedett. A szakkörök véleménye szerint Farman, habár nagy sikert ért el, azért még távol van attól, hogy gépe által a mesterséges repülés problemáját megoldottnak tekintse.

A PATRIE SZÖKÉSE. Valamennyi eddig feltalált kormányozható, jobban mondva motoros léghajó között a „Patrie", melynek képét f. év nov. 11-én megjelent 46. számunkban közöltük is, vált be leginkább. Lebaudy Testvérek megbizásából készitette Julliot mérnök, s miután hadicélokra alkalmasnak bizonyult, a

LOVAS GYULA vivóterme
BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 28. II. em.
Leikilsmeretes tanitás urak, hölgyek és gyermekeknek.
Ez évben megnagyobbitva
Kard-, vitőr- és ökölvivás, tornázás.

francia vezetőségnek ajándékozták. Patrie-nak is a rendes szivarformája volt, s 3800 m³ gázt volt képes befogadni. November 23-án Bouttieux őrnagy vezetése mellett Verdunba tettek távléghajózást. Ide volt a léghajó t. i. véglegesen beosztva. Verdunban már előző.eg épitettek egy megfelelő ballonházat. Patrie a programszerü utat Calaistól Verdunig — körülbelül 240 km. — 7 óra husz perc alatt tette meg, mely 33 km.-es átlagos óránkénti sebességnek felel meg. Ezáltal nemcsak időben, hanem távolságban világrekordot teremtett a francia hadiléghajó. A kisérlet a Patriera vonatkozólag nagyon kedvezően végződött, mert az időjárás erős szeles és borus volt.

Az erre következő napokon további próbameneteket tartottak Verdunban. November 30-án Bois százados vezetése mellett szállott fel. Miután még más 6 személy is szállt a gondolába, a hely meglehetős szüknek bizonyult, s ennek megvoltak a maga hátrányai is. A gépész ugyanis munkája közben egy szabadon álló fogaskerékhez nagyon közel ért, ez elkapta kabátját, s annak egy részét kiszakitva, a gépezetbe továbbitotta. Igy a szövetdarabkák a gépezet kényes részébe jutottak, a gyujtókészülék ennek következtében felmondta a szolgálatot, s a motor megállt.

Mialatt a mechanikus a motor hasznavehetőségének helyreállitásán fáradozott, gyenge szél délnyugati irányba sodorta a most már közönséges léghajóvá vedlett Patriet. Dacára a lázas munkának, a motort nem lehetett meginditani, az éjjel is mindinkább közelgett, ezért Louhesmes község közelében, 14 km.-nyire Verduntól, sikságon nyugodtan kikötöttek. Ezután rögtön értesitést küldtek Verdunba. Nemsokára Landrecourt-ból érkezett is egy szakasz katonaság, hogy a kikötés szilárditásánál segédkezzenek. Éjfél után a mindig erősbödő szél mindinkább nagyobb nehézségeket okozott. November 30-án a köteleket tartó legénység, a Verdunból érkezett segitséggel 200 főre szaporodott. Néhány kocsi vizet is hoztak a helyszinére, hogy a ballasztokat megtöltsék. Megjelent Julliot mérnök is Párisból uj motorral, hogy a romlott részt kicserélje. Egész délután lázasan dolgoztak, hogy a tehetetlen Patriet ismét használható állapotba helyezzék; végre esti 8 órakor a baj orvosolva volt. Megkezdték az előkészületeket a Verdunba való visszamenésre vonatkozólag. A szélviszonyok nagyon kedvezőtlenre változtak. A legénység is sokat szenvedett a nedves, s hozzá még hideg levegőben való folytonos igénybevétel által. A szélrohamok rohamosan emelkedtek. Végre egy orkánszerü hirtelen támadt roham pillanat alatt megváltoztatta az egész helyzetet.

Az utolsó pillanatokban, mikor a legénység a folytonos szélrohamokkal szemben szinte kétségbeesett ellentállást fejtett ki, Lenoir hadnagy megkisérlette a vészzsinórt a többi összevissza bogozott zsinór közül kiszabaditani. Azonban hiába volt minden erőlködése; ezzel aztán vége is szakadt minden további kisérletnek, hogy a folyton emelkedő óriási léghajót visszatartsák.

Most ismét elkapta a légtenger egy ujabb hulláma a ballont, földre szoritotta, miáltal a csolnakból jelentékeny mennyiségü ballaszt kihullt. Igy megkönnyebbülve felszökött a magasba. Miután pedig a kötelekbe kapaszkódó emberek nagy része reményvesztetten elbocsátotta a kötelet, a kisebbség is kénytelen volt e példát követni, igy a ballon semmi által sem hátráltatva nemsokára eltünt az utána nézők szeme elől.

A különféle vidékről érkező jelentések szerint, a szabadulás után a Patrie Fécampnál elérte a La Manche csatornát, ezen átrepülve Cardiff-nál elérte Angliát, innen Swanseán keresztül Irországba jutott, eközben utirányát mindinkább északnak vette. Killybeaghon és Belfasten keresztül elérte Larne-t, vagyis eljutott az északi partra.

Mint jelentik a léghajó legelőször egy farm mellett ért földet. A csolnak, mint valami eke, végigszántotta a földet. A földdel való első érintkezés után a léghajó ismét felemelkedett és megint tovább repült egy darabon. A második érintkezés alkalmával elvesztette az egyik propellercsavart. Igy megkönnyebbülve megkezdte repülését a nyilt tenger felé.

A francia tengerészeti miniszter parancsára Patrie felkeresése céljából a Tourbillon nevü oceánjáró torpedót küldték ki.

Még ha vizben is szállna le a léghajó, a vizálló burok következtében, mert ilyenből készitették a burkot, néhány napig a felszinen birná magát tartani.

Igy tehát a francia kormányozható léghajó, elkerülhetetlenül sulyos sérülései dacára, alighanem uj rekordot fog teremteni.

A megdöbbenést, melyet Patrie eltünése előbb Verdunban, aztán Párisban és egész Franciaországban keltett, szinte lehetetlen leirni.

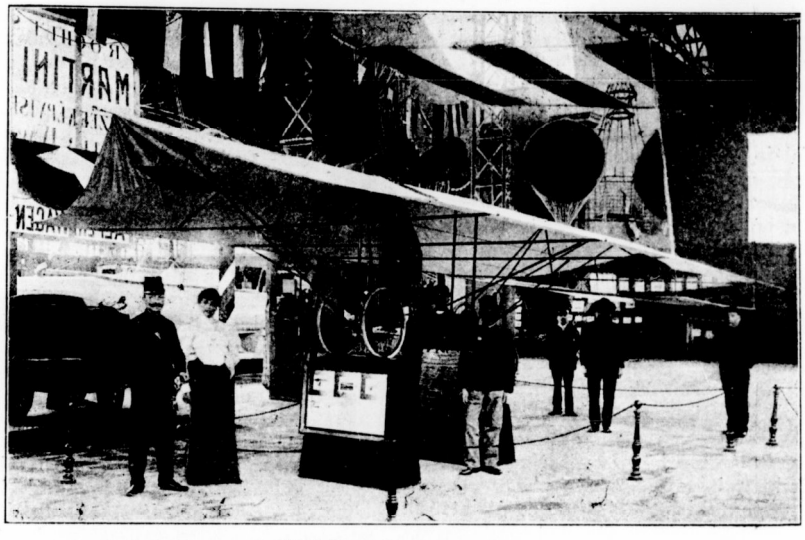

Némethy Emil repülőgépe.

MAGYAR REPÜLŐGÉP. Magyarországon is nagyban dolgoznak a léghajózási probléma megfejtésén. Némethy Emil, az aradi papirgyár igazgatója, a repülés technikájának hosszas tanulmányozása után, itt látható kép szerint egy repülőgépet szerkesztett. A gép mindössze 100 kg. nehéz, s a vele végzett kisérletek tulajdonosát teljesen kielégitették. Mihelyt a szükséges tőke összegyült, a gépezetet nagyobbra fogják elkészitteni.

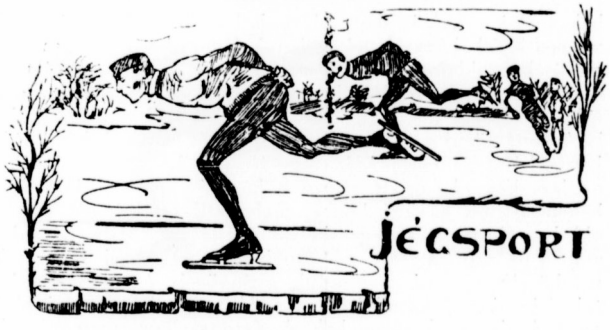

Si turám a Pilis hegységen át.

Irta: **Serényi Jenő.**

Egy esztendeje mulott — s ha ezek dacára éjjel kitekintve ablakomon, a fehér havas háztetőkön ott látom vibrálni a hold sápadt fényét, ujult erővel éled lelkemben karácsonyi turám emléke sieken a Pilis hegységen át.

Az éjjeli miséről jöttem haza 1906 december 25-én, akkor is ily holdvilágos volt az éjszaka és én nyitott szemekkel aludtam át az éjjel hátralevő óráit, hogy kora reggel 6 órakor már találkozhassam Horn K. Lajos és Laufer István barátaimmal. Ők sem pihentek különben és sápadt arccal vitt hármunkat a vonat Piliscsaba Klotild-telepre, de amit utközben láttunk, az felfrissité tagjainkat s mi a nyitott ab-

laknál teli tüdővel szittuk a téli világ üde levegőjét, havas illatát. A szürke ismerős hegyek fehérek voltak s tetejük pirult csak rózsássá a kelő nap sugarai alatt, pompás lejtők, az éjszakai fagy alatt fényessé fagyott havas sikságok ujra és ujra magukkal ragadtak bennünket és boldogoknak éreztük magunkat, amidőn végre Klotild-telepen felkötve sieinket elindulhattunk mai célunk, a Dobogókő menedékháza felé.

Méteres hó feküdt az uton és erdei ösvényeken, melyeken nyáron turista karavánok vándorolnak. Most csupán két turista küzködött előttünk, kik a Nagy-Kopasz-hegy lejtőjére mentek kézi szánjukkal (ródli), különben csönd volt az erdőben s ijedten rezzentünk mi is fel, ha a hó sulva alatt lehajló ág roppanással ejté el terhét, vagy megrémült őz rohant el az ágak alatt. Levágtuk az ut nagy kanyarodását és befordultunk az erdőnek Pilis-Szántó felé huzódó vágásába, hol a hullámos, dombos terepen sziszenve siklottak sieink a völgybe. Társaim jóval megelőztek, de a szabályosan egymás mellett huzódó kettős nyom utbaigazitott s gyakran láttam őket, amint egy-egy kisebb emelkedésre felértem, mint repülnek zajtalanul tova. Elhagyva az erdőt, rákerültünk a szántásokra s itt a fagyott göröngyökön keresztül kellemetlen volt utunk. Közeledtünk az öreg Pilis felé. Fehér volt alját tetejéig; azaz tetejét nem láttuk. Eltévedt ködfoszlányok takarták tisztes homlokát s az erősbülő szél uj és uj felhőcafatokat szórt feléje, melyek belékapaszkodtak s ott is maradtak rajta az egész nap alatt. Hisz ő a környék felhőfogója. A hideg bennünket sem kimélt; hideg lehetett nagyon, mert ruháinkon a hó, melyet időközi bukásoknál szedtünk fel és a kiütő veriték jégkéreggé fagyott. Ruházkodásunkra meg kell jegyeznem, hogy csak egy meleg gyapjuinggel volt raitunk több, mint különben nyáron. Mi meg voltunk elégedve helyzetünkkel, de bezzeg sokkal borzalmasabb képet nyujtott a falu közelségében, piszkos földlakásban didergő cigánytrupp, kik közül rongyokba burkolt emberek bujtak ki közeledtünkre s a gyermekeken, ugy mint nyáron, csak egy szál kötény volt. Siettünk a nyomor helyéről a falu felé.

Pilis-Szántót elérve már meglehetős előrehaladott volt az idő s mi megéhezünk. Ősi szokáshoz hiven, hogy elkerüljünk minden emberi hajlékot kirándulásainkon, átsiettünk a falun, melyben a gyerekhad tisztes távolból nagy zajjal követett. Az Orosdy-kastély mellett átvágtuk az ut kanyarodását és a gyalogut melletti mészégető kemencék egyikében huzódtunk össze. Leesatoltuk a sieket, felkerültek a meleg sveatterek s mialatt fütvült a szél kint, pompás melegedő helyünkön fortyogott a viz a gyorsfőzőkben, mert ebédet készitettünk.

Kis pihenő után Szt-Keresztnek vettük utunkat, követve az országutat. A hóviszonyok itt a lehető legrosszabbak voltak s a Vörösbére előtt, hol az ut a Dobogókőre kanyarodik fel, kénytelenek voltunk levenni a sieket és a meredek hegyoldalon vállainkon felvinni, amig az ösvényt ismét hóval fedve találtuk. Kulacsainkat a Hármas-kutnál töltöttük meg, de ahányszor inni akartunk, mindannyiszor be kellett törni a képződött jég réteget, azért inkább száraz kenyérhéjat és csokoládét rágcsáltunk, hogy szomjuságunk csillapodjék. Az erdőt elérve a hó már teljesen jó volt, de belekerültünk a sürü ködbe, mely fullasztólag ült a tetőn, elfedve előttünk a legesekélyebb kilátást. Milv bámulatos szép volt azonban az erdő, melyet most senki sem tudott megközeliteni; mi meglontuk gyönyöreit és csodálattal eltelt bámulattal szemléltük a sudár törzsek zuzmarával bevont ágait, a zigzugos bokrok fantasztikus zuzmarás, jégcsapos ágas-bogas. Halotti volt a csönd, csak a mi szivünk lüktetett melegen, erősen meghatva a fenséges természet csodás világa előtt, mely szebb volt, mint nyáron — ezerszer szebb! Az utnak lassan elveszett minden nyoma s csak a kivágott fák mutattak rá a helyes irányra; az erdő letarolt végén elértük a Dobogókő plateauját s rövid idő mulva feltünt előttünk, mint egy elhagyott csodavár a behavazott, zuzmarával, jégcsapokkal megrakott Eötvös Loránd menedékház.

Az őr, kit kutyái tettek figyelmessé jövetelünkre, roppant meg volt lepve, annál is inkább, mert lehetetlennek tartotta a feljövetelt. Már napok óta havazott a hegyen s fenn derékig ért a hó, a hőmérő pedig — 15° C.-t mutatott. Kényelembe helyezkedtünk a meleg, fahasábokkal fütött vendégszobában s nekiláttunk a vacsorafőzéshez. Soká beszélgettünk még az estebéd után s barátaim a csöndes visszaemlékezések során el-elmondogatták, hol töltötték a karácsonyi ünnepeket az évek során át, kivágva a fenyőt a közeli erdőből, telerakva hazulról hozott csecsebecsékkel s a néhány szál viaszgyertya mellett, meghitt baráti körben töltve el a szent-estét — karácsonyi éjszakáját.

Sürün hullott a hó, szinte káprázott szemünk a nagy fényességtől, amint másnap kora reggel lekaparva a jeget befagyott ablakainkról, kitekintettünk a nagyvilágba. 8 óra felé elindultunk célunk felé, mely a Kétbükkfanyergen keresztül a Feketehegyre és a Kétágun keresztül Leányvárra vezetett volna, — de a való messze maradt a kicirkalmazott tervtől. Hideg volt nagyon, a hőmérő — 17° C-t mutatott, de utunk többnyire lejtett s mi nemsokára kipirult arccal repültünk a szük, kanyargó erdei ösvényeken lefelé. A fák galyait gyakran megrázta száguldás közben a hosszu bambuszbot és akkor garmadával hullott a friss hó fejünkre, nyakunk közé és kellemetlen vizcseppek szántottak végig meleg testünkön. Milv izgatottak voltunk egy-egy kanyargó után! — láttam, mint társaim vidám kiáltással, egy harsogó „juhuhu"-val siklanak le a meredek uton a fák között, láttam, hogy váltják a kanyarodóknál a botot egyik kézből a másikba, azután eltünnek a forduló mögött. Repülő siek szisszenő zaja felhangzik hozzám s én is megindulok előredülő testtel, éber figyelemmel a leitőn. Szembe csap a szél, a könv kiesik szemeimből, szinte foit a kevés levegő, mit hamarjában elkapok s száguldom lefelé; még érzem egy darabig, hogy mint futnak a lécek, de azután ugy érzem, hogy mereven állok s körülöttem fa törzs, bokor, árok vágtat szélsebesen; az érzés roppant kellemes. De vajion mi ez odalent, fekete pontok mozognak a friss puha hóban; ahá társaim, s büszke önérzettel akarok lesiklani mellettük, de a következő pereben már én is ott fekszem közöttük, nyakig belefuródva a hóba, prüszkölve, kanálódzva. Árok volt a lejtő vége és az kivetett mindhármunkat. Követve további irányunkat, elértük a Kétbükkfa-nyerget és itt a kétfelé ágazó utat, mely egyrészt a Pilisre, másrészt a Kétágura visz. A havazás már rég elállott, de köd ülepedett le s a tájékozás csak iránytüvel és térképpel vált lehetségessé. Távoli, tisztán halló harangszó rezzentette meg a csöndet s elhozta hozzánk a kénvelmes, meleg házakban lakó emberek üdvözletét.

10 óra felé járt az idő, mikor nekivágtunk a Feketehegynek — itt-ott látszott a kék-fehér jelzés, de azután teljesen nyoma veszett. Sürü erdőben botorkáltunk felfelé, utunkat már alig birtuk megkülönböztetni, annyira eltakarták a nehéz hósuly alatt görnyedő ágak s végre ez is elveszett. A legközelebbi tisztáson beigazitottuk a térképet és iránytüt s most előre keresztül az erdőn, uttalan utakon. Keserves fáradozás volt, teljes egy órai munka és végre kölcsönös meglepetésre teliesen teleszórva hóval kibukkantunk előbbi nyomainkra a Kétbükkfa-nyeregbe. Egy óriási kört tettünk meg tudtunkon kivül, mert a térképet nézni sokat nem lehetett, a ködben az ismerős ut is ismeretlenné vált, a folyton halló harangszó pedig ismét visszavezetett előbbi indulási utunkra.

A fáradozás lehangolt és néhány naranes, citrom elfogyasztása után befordultunk a Mexicoi-vadászlakhoz vezető utra. Az ut itt széles és jó hóval volt befuiva, ugy, hogy nagy élvezettel siklottunk lefelé az erdészlakhoz, melyet 20 perc alatt elértünk.

Mintegy 2 óra hosszat pihentünk itt a vendégszerető fedél alatt s ¼3-kor tovább siklottunk át a nagy réten a fekete sziklák alatt a hegygerincre. Itt a szük, meredek

Jelvények, plakettek, érmek, tiszteletdijak
izléses és olcsó kivitelben
FÁBRI I. és társa Ferenciek-tere 2. sz., Király-bazár.

Budapest székesfőváros szerződtetett
a Magyar Athletikai Szövetség
a Magyar Athletikai Club □ □
és több előkelő egyesület szállitója.

uton felfelé volt a nap legkeservesebb utja. Az idő kitisztult — kék volt az ég s a decemberi nap sugarai még nyájasan mosolyogtak le ránk, fáradt vándorokra. A gerincről a „Cservena-cseszta"-nak nevezett uton siklottunk le roppant gyorsasággal s a Klapec-sziklák mellett lejutottunk Klastrom-pusztra mellé. Balra hagytuk a tanyát s nekivágtunk a dombokon át, hol kitünő terepüuk volt, Kesztölcz falu házai felé. Oly jól éreztük magunkat, hogy eszünkbe sem jutott a muló időre gondolni, pedig már alkonyodott; feltünt a teli hold képe is az égboltozaton s kialvó gyertyafény gyanánt világitott nekünk a terepen. A dombokon való lesiklás majdnem megtréfált, mert itt egy helyütt hatalmas szakadékban végződik a kifutó s csak a legutolsó pillanatban vett hirtelen kanyarodással s lendülettel tudtunk megállani a veszedelmes, sö.ét torok előtt. Kesztölcz kivilágitott házai jobbra közelben látszottak s mi most már megkönnyebbült szivvel szánkáztunk le az utolsó dombon, hogy leérjünk a sikra: azaz csak társaimnak sikerült a lesiklás, mert én a hold kétes világa mellett a szük ösvényen nekiszaladtam egy hóval fedett kődarabnak s abban a pillanatban a jobb sim hegye végképp bucsut vett eredeti rendeltetésétől — letörött.

Hosszu egyhangu volt a további utam. Lecsatolt sivel vállaimon, térdig érő hóban bandukoltam társaim után, kiknek fekete elmosódott körvonalai fetlünedeztek előttem ittott a sikságon. Néha bevártak s ha nem láttam őket, letaposott nyomaik voltak a vezetőim s a hold kisérteties fénye a végtelen hómezőn, háttérben az ezüstös hegyekkel csöndes szemlélőim. S ebben a végtelen magányban oly jól esett az egyedüllét, nem éreztem semmit, sem fáradságot, sem hideget, csak lelkem küzdött és sugallta, előre — tovább! Ott a távolban, hol pislogó lámpafények lidércfény gyanánt imbolyognak az éjben, emberi lakások vannak, ott van az élet — itt feledés, pusztulás. Nagysokára, mintegy 1½ órai menetelés után elértem az első emberi lakot, a dorogi állomás előtti utolsó őrházat. Társaim itt bevártak, lecsatolták a sieket, hogy velem együtt haladhassanak s azután elindultunk az állomásra, a vasuti sineken. A Budapest felé menő vonat vörös lámpája szinte kezdettől fogva ott mozgott a távolban, ott tolatott s mi őrült iramban rohantunk, hogy elérhessük s megmeneküljünk az ittmaradás elől. A nehéz hátizsák és siek sulya, álomsulykként nehezedett vállainkra, az izzadtság cseppjei végigperegtek arcunkon s a kiütő verejtéktől sapkám apró kristályokkal fagyott hajamhoz. Erőlködésünknek meg volt a foganatja s mielőtt a mozdony utolsó füttye belesivitott a holdvilágos éjszakába, elértük a vonatot s rögtön rá indultunk vissza Budapest felé.

S ha most, egy mulott hosszu év után emlékezetem visszaszáll a havas, sikos lejtők felé, arra a küzdelemre, bolyongásra, megelégedett, boldog szivvel gondolok rá s örömmel idézem vissza, mint az ifju a játékkal teli gyermekkort, mely örömet és gondnélküli másnapot hozott neki az évek során át.

A JÉGRŐL az ujesztendő meghozta Halifax hiveinek régi óhaját az állandó kemény fagyot. Az összes pályákon már vigan folyik a korcsolyázás s ott, ahol erre alkalom kinálkozik megindult a sportszerü tréning is. E tekintetben természetesen a fősuly a BKE. városligeti pályájára esik, hol már készen várja a trénirozókat a hidon tul kitüzött pálya. Igy a szezon legelején természetesen bajos még formákról beszélni, mint ahogy a bajnokságokig hátralévő alig 8—10 nap is édes-kevésnek fog bizonyulni arra, hogy versenyzőink képességeik teljes birtokában vehessék fel a küzdelmet. Legszorgalmasabbak a műkorcsolyázók, akik közül Kronberger Lilike és Szende Andor már teljes munkában vannak, mig Urbáry Sándor, a mult évi bajnok, betegsége után csak lassan kezd erősebb tréninget. A gyorskorcsolyázó tréningpálya közepén van kitüzve a Hockey-pálya, ahol naponként vigan tréniroznak az e sportért lelkesülők, akiknek tábora napról-napra szaporodik. A hockeyzók ambicióját nagyban emeli az a körülmény, hogy makacsul tartja magát az a hir, hogy a BKE. ez évben csakugyan lehozat egy bécsi jéghockeycsapatot. Leginkább a WAC.-ról van szó. Ugy látjuk azonban, hogy az intézőség régi vágásu emberei nem lelkesednek olyan mértékben a szép és hasznos játékért, mint ahogy illenék s igy komolyan a nemzetközi matchről csak e hó vége felé lehet beszélni. A jeget egyébként napról-napra nagy közönség lepi el vigan szórakozván a katonazene hangjai mellett. A többi pályákról még semmi érdemleges hir nem érkezett. A népszerübbek közé tartoznak ez évben is a budai, a ferencvárosi, a tattersalli, a népligeti, az állatkerti, a Tucker-pálya stb.

ÉRDEKES BEMUTATKOZÁS volt vizkereszt napján a városligeti jégen. Lichteneckert László az ismert kiváló székesfehérvári atléta, mint műkorcsolyázó mutatkozott be a BKE. sportbizottsága előtt. Lichteneckert a legnehezebb gyakorlatok közül számosat végre is hajtott, de tisztára derék — és láberejével, minden stylus nélkül. A jelenlévők bámulattal adóztak a csiszolatlan tehetségnek, aki kellő iskolázás után rövid idő mulva a legkiválóbbak közé küzdené fel magát.

MAGYARORSZÁG FŐISKOLAI GYORSKORCSOLYÁZÓ BAJNOKSÁGÁT február elején rendezi meg Kolozsvárt a Kolozsvári Egyetemi Athletikai Club a főisko.ai Sp. Sz. megbizásából, mig a műkorcsolyázó bajnokság vagy Budapesten a MAFC., vagy Selmecbányán az ottani főiskolai atlétikai klub rendezésében dől el.

A „MAGYAR SI KLUB". Hosszu vajudás után megalakult fővárosunkban is a sivel sportszerüleg foglalkozó egyesület, mely programmjába felvette az összes téli sportágak müvelését is, a nyári időszakra pedig az alpinizmus követésére fogja tagjait buzditani. Ez egyesület megalakulásának előzményei évekre nyulnak vissza s először, mint Magyar Alpesi Club akart megalakulni. A mult évben a kedvező hóviszonyok hatalmas befolyást gyakoroltak si sportunk fejlődésére és a Fővárosi Sport Kör 1898. néhány tagja mozgalmat is inditott az u. n. Budapest Si Egyesület megalapitására. E mozgalom eredményre nem vezethetett, mert nem elég komoly módon és alapon indult meg, s főleg nagy hangu reklámok ijesztették el tőle a tagokat. Dr. Jordán Károly és dr. Schvicker Richárd, kik különösen lelkesedéssel viselték szivükön a si fejlesztését, állottak élére azután a mozgalomnak és terjesztették az uj eszmét társadalmi körükben és az egyetemi ifjuság között, mely felfogta az uj testedző sport jogosultságát. Az 1908. év január 9-ikén végre valóvá vált az eszme és megalakult 31 tag részvételével a Magyar Si Club, melynek alapitói dr. Jordán Károly, Déry József, dr. Schvicker Richárd, dr. Metzler Jenő, Ritten Nándor, Plökl Antal és Serényi Jenő voltak. Az egyesület tisztikara a következő: Igazgató Grüner Tivadar, müvezetők: dr. Schvicker Richárd és dr. Metzler Jenő, pénztáros: dr. Jordán Károly, gazda: Péteri Ferenc.

A MAGYAR TURISTA EGYESÜLET EGYETEMI OSZTÁLYA folyó hó 19-ikén rendezi az első si-versenyt hazánkban a Gete-hegyen, Dorog közelében. Nem érdektelen, ha néhány szóval megemlékezünk az egyesületnek a si-élet terén kifejtett müködéséről. Az osztály si sportját a mult évi tél inditotta meg és ennek folyamán 10 kirándulást rendezett, még pedig 3-at a Normafához, a többit mind a főváros környékére, mely kirándulásokat azért részletezzük, hogy sielőink tájékozva legyenek az alkalmas si terepekről. December 23. Pilishegy; január 13. Piliscsaba, Pilisszentkereszt, Sikáros, Bucsina völgye, Szt.-Endre; január 27. Piliscsaba, Cseó, Klastrompuszta, Pilis lejtőjén, Nagy kopaszhegyre és le Vörösvárra; február 2—3. Verőce, Lesvölgy, Nógrád, Diós-Jenő és vissza; február 10. Pomáz, Ornoly, Kis-Kevély, Nagy-Kevély, Csillaghegy, Árpádfürdő; február 17. Zebegény, Fehérhegy, Ördögorma, Vizesárok—Nagy-Maros. Ezenkivül az Osztály tagjai járták be március 27-ikén a nagytarpataki völgyet, március 29-ikén a felkai völgyet a Siléziai menedékházig (1649 m.) és március 31-ikén a Szittnya (1011 m.) csucsát. Az idei si-turák között a legérdekesebbek a karácsonyi ünnepek tátrai turái. 1907. december 25. Laufer István, Büttel János és Barca Imre a Csorbai tóhoz, december 26-ikán a Mlinica völgyben fekvő Fátyol vizeséshez hatoltak fel. December 28-ikán Horn K. Lajos, Fodor Károly, Laufer István és Büttel János óriási viharban felkeresték a szilézíai házat. Az idei első, a Getére rendezett társas kiránduláson január 5-ikén 10-en vettek részt, ami elég élénken tanusitja, hogy a 19-iki verseny sikeresen fog lefolyni. A versenyen csak az egyesületi tagok vehetnek részt.

SI VAGY SZKI? E kérdésre csak legujabban állapodott meg a külföldi irodalom. A norvégek ugy ejtik ki, hogy si és ugy irják ski. Ez irásmódot átvették a német, svájci és francia lapok s a Középeurópai Si Szövetség hivatalos lapja is e felirással volt ellátva „Ski". A németek az irásmodorral nem vették át a kiejtést, melyet ugy mondottak, hogy szki, — mely azonban, ha a svédek szempontjából nézzük a dolgot teljesen korrekt, — s csak mintegy két hónapja tértek át a fonetikus irásmódra, ami főleg Henry Hoek neves müncheni sielő agitálásának eredménye. Miután a si norvég nemzeti sport, kötelességünk átvenni nekünk is az ő kiejtésüket, azt az irodalomban is meghonositani s fonetikusan ugy irni, hogy: si!

A VERSENYSZEZON DAVOSBAN immár teljes erővel megindult. Jóformán naponként vannak versenyek s olyan szezon van most e kies fürdőhelyen, aminőre régen nem volt példa. A főérdeklődés természetesen a különféle szánkóversenyek felé fordul, amelyek azt meg is érdemlik, mert versenyről-versenyre rekordszámba menő indulások vannak.

Igy január 2-án volt egy nagy *scelcton*-verseny, melyben 16 induló közül első lett *Miss Smailes*, egy 14 éves angol leány.

ki pompás sporttehetséggel rendelkezik. A 3400 m. hosszu pályát (a schatzalpi uj pálya) kétizben együtt 12 p. 39 mp. alatt futotta meg. (Az első futam ideje 6 p. 30 mp., a másodiké 6 p. 9 mp.). Átlag tehát másodpercenként 8 m. 85 cm.-t futott. Második C. H. Williams 6 p. 20 mp. + 6 p. 24 mp. = 12 p. 44 mp., harmadik Bernhoff 6 p. 38 mp. + 6 p. 30 mp. = 13 p. 8 mp.

Január 3-án egy rendkivül érdekes, sőt a maga nemében szenzációs *bob-verseny* volt az uj bobpályán. Összesen 23 *bob állt starthoz* 102 *versenyzővel*, 17 bob be is érkezett, 4 lezuhant a lejtőn 2 pedig pedig felfordult. A pálya e napon igen sikamlós volt. Indult 6 angol, 3 francia, 1 német, 1 svájci, 1 portugal, 1 orosz, 1 amerikai csapat; a többi vegyes ajku volt. Győztes lett a *Gazeka* angol csapat 5 p. 8 mp. alatt. 2. Lutin (francia) 5 p. 20 mp. 3. Jung Deutschland (német) 5 p. 23 mp. Minthogy a pálya hossza 3400 m., a győztes bob mp.-ként átlag 11.5 m.-t futott le, ami igen szép eredmény. A *Gazekát* mai képünkön be is mutatjuk olvasóinknak.

Január 9-én volt a Manchester Bowl bobverseny a klosteri országuti pályán. A startnál 24 *bob jelent meg*, amelyek közül azonban kettő fölfordult. Az eredmény nagy meglepetést keltett, mert a francia *Alouette* győzött 5 p. 39 mp. alatt. Második helyre két német csapat, a *Torpedó* és a *Preussen* jutott holtversenyben 6 p. 2 mp. alatt. Harmadik lett az angolok *Pegazusa* 6 p. 6 mp. alatt

Érdekes jelensége ezeknek a versenyeknek az, hogy valósággal dühöng mellettük a fogadási szenvedély. Igen nagy totalizatör és helyre fogadások esnek és az egyes bobokat valósággal árverésszerüen megszokták venni. Formális bobaukció és bobbörze alakul ki. Ezzel aztán — természetesen — együtt jár a közönség lázas érdeklődése is. A nagy pénzdijakon kivül a győztes legénység mindegyike részint arany, részint ezüst vagy bronzérmeket szokott kapni.

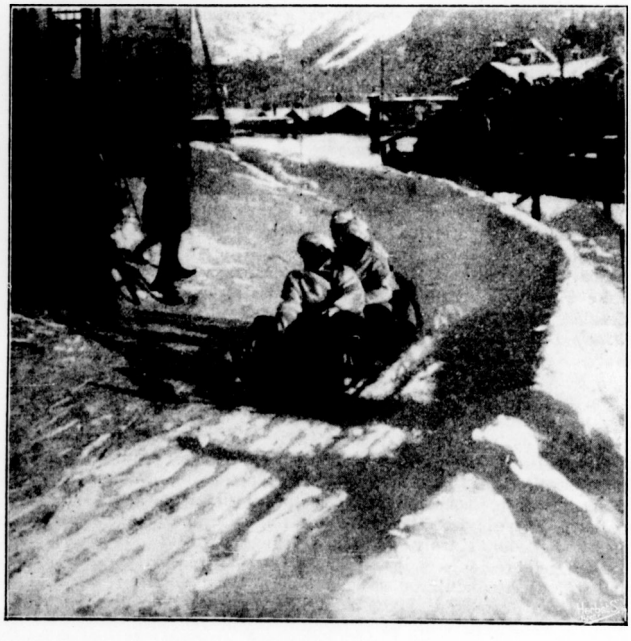

A január 3. győztes bob befutása

FŐISKOLAI SKI CLUB. Persze nem Magyarországon van ez, hanem most alapitják Bécsben. Érdekes, hogy mikor egyéb sportok terén bécsi főiskolai ifjuság mit sem tud elérni, a téli sportokra önállóan szervezkedik. Ez is mutatja, hogy a téli sportok milyen népszerüek külföldön.

Jéghockey mérkőzés.

A Budapesti Korcsolyázó Egylet, amelynek kebelében már tavaly kezdetét vette a jéghockey-játéknak sportszerü üzése, ezidén fokozottabb figyelmet fordit erre az érdekfeszitő sportra. A magyar jégsport tartalmassága szempontjából örvendetes dolog a jéghockey fellendülése, mert ez a külföldön oly rendkivül elterjedt sportág nem hiányozhatik egy sportszerüen vezetett egylet programmjából, különösen akkor, ha az az egylet a külföld előtt az egész magyar jégsportot reprezentálja. A BKE. vezetősége ezidén 2 állandó jéghockey pályát rendezett be s ezeket igen célszerüen a tagjai körében alakult társaságoknak, illetve az egy-egy más sportot üző klubhoz is tartozó csapatoknak is rendelkezésére bocsátja. Az esti órákban azonban a BKE. minden tagja részére nyitva áll a két játszótér. Ennek a praktikus beosztásnak előnyös volta hamar kiderült, mert a BKE. egyes tagcsoportjai között élénkitő versengést hozott létre. A legintenzivebb munkát ezek közül az idén is a BKE. és MAC. közös tagjaiból alakult csapatok végzik, amelyek *Lauber* Dezső vezetése alatt treniroznak. A tavalyi győzelmeiről ismert arisztokrata csapat lelke *Bethlen* István gróf; mig a BKE. általános tréningje *Kertész* János kezeiben van. Az arisztokrata csapat ezidén később kezdte el tréningjét, s igy a BKE.-nek idei első házi jéghockey mérkőzésén, f. hó 12-én, a másik két csoport állt egymással szemben a következő összeállitásban:

BKE. (szürke) Fabricius—Czölner, Sárdy—Nagy, Tóth, Jankovits—Hausner, Hevesi (kapitány), Kankovszky, gróf Bethlen, Haberer.

BKE. (MAC.) (fehér) Ambrózy—Horvátovich, Reichenhaller II.—Méray-Horváth, Bertalan, br. Pongrácz—Izsák, Rick, Lauber (kapitány), Lator, Bánhegyi.

A játék a szürke csapat ügyes támadásával kezdődik. A gróf *Bethlen*, az arisztokrata csapat kapitányának részvételével jelentékenyen megerősödött támadás *Hevesi* éles góljával végződik. A BKE. (MAC.) csapat eleinte érzi két szélsőjének távollétét, csakhamar azonban lendületbe jön, de több éles gólövés az ügyes kapus, *Fabricius* zsákmánya lesz. A csatársor összjátéka azonban a 14. percben végre *Lauber* révén gólt eredményez. A szürke csapatban csak gróf Bethlen s Hevesi egyéni lerohanásai veszélyesek, Kankovszky azonban tulsok dribblizésével megállitja rohamukat.

Davosi korcsolyapálya.

A második félidőben jobban kifejlődik a fehér csapat összjátéka, amely végül is 5:2 arányu győzelmét eredményezi a BKE. (MAC.) csapatnak.

A győztes csapat legjobb játékosa *Lauber* Dezső volt. Bár az ellenfél nagyon lefogta, négy gólt lőtt. *Rik* szép passzaival tünt ki. Izsák ügyes balszélső volt, de beadásaival gyakran késett. *Bertalan* gyors centerhalf volt. A védelemben *Reichenhaller* II. produkált egyedül biztos és jól irányitott ütéseket. A BKE. csapatban gróf *Bethlen* és *Hevesi* kitünő technikájukkal s gyorsaságukkal váltak ki. Kankovszky önző s erőszakos játékával rossz példát nyujtott. *Fabricius* ügyesen s vakmerően védte kapuját. A birói tisztet dr. *Márkus* Jenő nagy szakértelemmel töltötte be.

A KKE. igazgatója *Zsigmondy* Géza, továbbá a sportbizottság elnöke dr. *Szent-Györgyi* Imre és dr. *Liedemann* Ferenc titkár a legmodernebb pályafelszereléssel biztositották a játék sporszerü lefolyását. A pálya a nagy csarnok előtt volt kitüzve, s a nagyszámu közönség nagy érdeklődéssel szemlélte a változatos küzdelmet.

JÉGHOCKEY HIREK. A Budapesti Korcsolyázó Egyesület tagjai között idén oly nagy arányban feliendült a jéghockey játék, hogy az egylet vezetősége által felszerelt 2 pályán, az egyes társaságok rendes tréningidőkben állapodtak meg. Az arisztokrata társaság a Vajda Hunyad alatti pályán naponkint d. u. ½4—½6-ig játszik. A BKE. (MAC.) a hidontuti nagy tréningpályán hétfő, szerda, pénteken este ½6—7-ig, kedd, csütörtök, szombaton d. u. ½4—5-ig treniroz. A BKE. tagjainak általános tréningje naponkint este 7-től kezdve tart. Legujabban déli 12—1 óra között is játszik egy társaság, amelyet dr. Picker Ernő s Rezső hóditott az uj sport hivei közé. A játékosok közül sokan a déli órákat egyéni tudásuk szükséges gyarapitására forditják.

A jéghockey programm legnagyobb eseményei a *nemzetközi mérkőzések* lesznek. Ezek közül az első január 26-án lesz a wieni *Training Eisclub* ellen. A nemzetközi ellenféllel szemben a BKE. *reprezentativ* csapata áll ki, amely a külön trénirozó csapatok legjobbjaiból alakul. A nemzetközi mérkőzéseken 9-es csapatok fognak mérkőzni s az eddigi jelek szerint a BKE. valószinüleg a következő csapattal fog kiállani.

Fabricius—Ságody, gr. Bethlen—gr. Csáky István, Bertalan—Hevesi, Csáky Béla gr., Lauber, Oláh.

Ez a csapat külön is tréniroz hetenkint háromszor, ugy, hogy a legszebb sikerre lehet kilátása külföldi ellenfeleivel szemben is.

TÉLI SPORTÉLET A RÓZSADOMBON. Jóleső örömmel mutatjuk be olvasóinknak mai képeink között azokat, amelyek a budapesti kicsi, de végtelenül kedves és szórakoztató téli szánkozósportot ábrázolják. A Rózsadombon a Zárda-uteában van a telep. Néhány lelkes sportesaládnak ez évben sikerült megpuhitani *Boda* főkapitány kemény szivét, ki a sok szép kérésre végre visszavonta a mult évben kiadott drákói rendeletet s az idén már vigan repül a kedvező pályán a karcsu tobogán. Aki egyszer megizlelte a szánkozás gyönyöreit, az aztán már vágyódik naponként utánna, aminthogy Rózsadombon is napról-napra összegyül az a jókedvü társaság, melynek soraiban ott láthatók a *Csúzy, Littke, Jankó, Sztrókay, Kürthy* családok szép lányai és asszonyai is. A fővárosi sportemberek közül számosan járnak föl s az acélifjuságnak ugyancsak nehéz munkát ad a sok szép asszony és leány mulattatása és a még ujságszámba menő szánkó vezetése. Mert hát a teher sokszor édes és kényes és a felfordulás nem mindig esik jól. De azért megesik, s ha rosszul avagy furcsán nem esik, hát nagy kacagás és a kormányoson egy gyöngéd hátbaütés a vége. Ami annak bizony — jól esik. Igy se vége, se hossza a mulatságnak s általános a sajnálkozás, hogy olyan gyorsan eljő az est, amikor aztán libasorban, párosával, szánkókiséretben vonul haza a társaság, diesérve vagy korholva a — tobogánt, mert végül mindent arra kennek a hősök. És itt éppen nem titkos örömmel áruljuk el, hogy a legnépszerübb tobogánok egyike a „*Nemzeti Sport*“ (főszerkesztőnk szánkóját keresztelték erre a névre), amely csak legritkább esetben fordul föl; de ha már fölfordul, hát azt legalaposabban csinálja es — magas szinvonalon . . .

Persze a budai részek fiatalsága valósággal bucsut jár a Rózsadombra, ahova a szánkázó, ragyogó szemü gyermeksereg pirosló arca valóságos tavaszt varázsol.

MAGYARORSZÁG KORCSOLYÁZÓ BAJNOKSÁGAI. Január hó 19-én vasárnap egész nap folyik le a BKE. rendezésében az idei bajnoki korcsolyázó-verseny, mely ezuttal igen korán lesz, ugy, hogy a nyujtandó *átlagos* sport, előrelátható lag, csak közepes lesz, mert hiszen versenyzőinknek alig volt 20 tréningnapjuk. Csak azoktól, akik akár saját kedvezőbb anyagi erejöknél fogva, akár pedig az egylet támogatásával idegen éghajlat alatt készülhettek hosszabb idő óta, várhatunk kiválóbb eredményeket. Ezek közé tartozik a két gyorskoresolyázó bajnokjelölt: *Mannó* és *Wampetics*. Ez utóbbi kedvezőbb és erősebb tréning után áll ki, mert *Davos* mégis csak jobb alkalmatosságot nyujt, mint *München*, hol *Mannó* kezdte a munkát. Viszont a 10.000 m.-es futam elejtése *Mannó* javára lenditi a mérleget. A küzdelem mindenképpen erős és heves lesz, és ha a jég és a szélviszonyok nem rontják a versenyt, még rekordokat is várhatunk. A bajnokság másik két nevezőjétől nem sokat várunk. Hogy kié lesz közülök a harmadik hely, bajos eldönteni. A *műkorcsolyázó* bajnokság *Urbány* távolmaradásával *Kronberger* Lili k. a. mutatványaira zsugorodik össze. Vele is méltó kezekbe kerül a magyar műkorcsolyázó bajnokság, melynek ő lesz az első hölgybirtokosa. Tréningjét Tátrában kezdte és már kész formában van. Szerettük volna azonban, ha a juniorok közül valakit még benevezett volna egylete, már csak az összehasonlitás kedvéért is. A gyors és műkorcsolyázó országos verenyek nevezései már jobban sikerültek és itt már nehezebb is a tippelés. A nevezések egyébként a következők:

Magyarország gyorskorcsolyázó bajnoksága, 500 *méter*: Wampetich Imre BKE. és Péczely Andor BKE. I. pár. Mannó Miltiades BKE. és Gyurmann Dezső BBTE. II. pár.

1500 *méter*: a fentiek az 500 méteres eredmény alapján párositva. 5000 méter: a fentiek az 1500 méteres eredmény alapján párositva.

Országos verseny 500 *méter*: Halmay Zoltán és Szentgyörgyi Pál I. pár. Husztek Sándor és ifj. Szebenyi Antal II. pár. Virág István és Schick László III. pár. Haraszty Lajos és Grimm Gabi IV. pár. Vadas Hugó és Vittory Rezső V. pár. Baronyik Ferenc és Baronyik Oszkár VI. pár. Virányi Géza és ifj. Wampetich VII. pár.

Országos verseny 1500 *méter*: Haraszty és Baronyik J. I. pár. Szentgyörgyi és Grimm II. pár. Virág és Baronyik O. III. pár. Halmay és Szebenyi IV. pár. Husztek és Niklovics V. pár. Schick és Virányi VI. pár. Vadas egyedül.

1000 méteres vidékiek versenye nevezés hiján elmarad.

Magyarország műkorcsolyázó bajnoksága: Kronberger Lili kisasszony egyedüli induló.

Országos műkorcsolyázó verseny: Tauszig hadnagy, Hamburger Lipót, Szollás Lipót, Szende Andor, Farkas Ivor, Méray-Horváth Opika.

A versenyek egyébként a városligeti tavon a következő *időbeosztással* folynak le:

D. e. 9 óra: Bajnoki gyorkorcsolyázó verseny, 500 méteres futam.

D. e. 9¼ óra: 500 méteres országos verseny.

D. e. 9½ óra: 1000 méteres országos verseny.

D. e. 10 óra: Bajnoki gyorskorcsolyázó verseny, 1500 méteres futam.

D. e. 10½ óra: 1500 méteres országos verseny.

D. e. 11 óra: Országos műkorcsolyázó verseny, előirt gyakorlatok.

Déli 12 óra: Bajnoki műkorcsolyázó verseny, előirt gyakorlatok.

D. u. 3 óra: Bajnoki gyorskorcsolyázó verseny, 5000 méteres futam.

D. u. 3½ óra: Országos műkorcsolyázó verseny. Szabadválasztás szerinti gyakorlatok.

D. u. 4 óra: Bajnoki műkorcsolyázó verseny. Szabadválasztás szerinti gyakorlatok.

Rovatvezető: *Kiss Géza*

Visszapillantás.

Uszósportunk rövid, de diesteljes történetének legsikeresebb esztendeje az 1907. év, melynek nagyjelentőségü eredményei a világ legelsői sorába emelték uszósportunkat.

Jelen cikkünk keretében az elmult év történetét kivánjuk ismertetni, különös tekintettel az egyesületek működési körére és kifejtett tevékenységére, nemkülönben uszóink szereplésére és eredményeire.

Az elmult év méltó folytatása uszósportunk régebbi sikereinek, melyek világosan megjelölték az utat, melyen

Amerikai rendszerü uri szabóság
Budapest, IV., Szervita-tér 3. szám, I. em.

Kifogástalan szabású, legjobb minőségü angol és belföldi divatszövetekből készült **télikabátot 33 forint és 43 forintért,** csakis mérték és próba után adunk.
Adhatjuk, mivel áruinkat készpénzben olcsóbban vásároljuk.
Adhatjuk, mivel csakis készfizetés ellen szállítunk.
Adhatjuk, mivel nem hitelezünk, tehát veszteség nincs az árba kalkulálva.
Adhatjuk, mivel csakis szervezett, de elsőrendü munkásokkal dolgoztatunk.

egyleteinknek, uszósportunk további céltudatos irányitása és fejlesztése érdekében haladniok kell. Egyleteink tudatában is voltak feladatuk fontosságának s valóban lelkesedéssel, bár sokszor nehézséggel küzdve és vállvetve dolgoztak uszósportunkért, mely munkájok gyümölcse uszósportunk páratlan s nem remélt föllendülése lön.

Örvendetes tényként konstatálhatjuk, hogy uszóinknak nemcsak klasszisa emelkedett, de számbelileg is gyarapodtak, dacára, hogy az 1906. évi 20 pesti és 5 vidéki versenynyel szemben egyleteink az 1907. év folyamán csak 17 pesti és 4 vidéki versenyt rendeztek, melyek azonban épenséggel elegendő munkát adtak uszóinknak. Egyetlen sajnálandó körülmény az, hogy a vidéki versenyek is fővárosi egyletek rendezésében folytak le, mig a vidék nagy egyletei — a Szegedi Atl. C. kivételével — teljesen távol tartották magukat, sőt az előző évben tartott versenyeikkel is adósok maradtak. Igy az 1906. évben megtartott vizaknai, hódmezővásárhelyi és a fiumei versenyek ez évben elmaradtak. Különösen utóbbit fájlaljuk s valóban nem birjuk elképzelni, hogy mily körülmények késztették a Fiumei AC.-ot arra, hogy tavalyi nagysikerü uszóversenyét idén meg ne tartsa, holott fejlettségénél és tengerparti fekvésénél fogva elsősorban volna hivatva, fővárosi uszóinknak méltó ellenfeleket nevelni. Hiszen egyetlen, alkalmas nyári időben rendezendő uszóversenynyel, — melyre nemcsak a fővárosi, de a bécsi, triesztí, sőt kis utánjárással az olasz uszók részvételét is biztosithatná — máris nagyban elősegitené uszósportunknak a vidékkel való megkedveltetését.

Annál bővebben vették ki részöket a munkából a fővárosi egyesületek, nemcsak itthoni versenyek rendezésével, de uszóinknak külföldi szerepeltetésével is.

Legtevékenyebb volt a MUE., mely 5 pesti és 1 vidéki versenyt rendezett s idei működésével és sikereivel régi szép multjára emlékeztetett. Második a sorban a MTK., 2 pesti és 1 vidéki versenynyel, melyek mindegyike nagyban hozzájárult, hogy uszóversenyeinket a nagyközönséggel megkedveltesse s tényleg uszóversenyeken eddig valóban nem tapasztalt óriási közönséget vonzottak. A „Balaton UE.", a tavalyi 3 pesti és 1 vidéki versenynyel szemben ez évben csak 2 versenyt rendezett, mit részben uszógárdája gyengülésének tudunk be, mely *Halász* korai távozásával legkiválóbb uszóját veszitette el. 2—2 versenyt rendeztek ez évben a FTC., az OTE. és a BAK., mig a MASz., a MAFC. és a Szegedi AC., vállvetve a Magyar Vizisport szerkesztőségével 1—1 versenynyel járultak hozzá uszósportunk föllendítéséhez. E sorozatunk nem volna teljes, ha meg nem emlitenők még az elmult év egyik, sikerekben leggazdagabb s legnagyobb jelentőségü versenyét, a MVS. szerkesztősége rendezésében lefolyt középiskolai uszóversenyt, mely a versenyzők óriási száma s a közönség és a tanférfiak páratlan érdeklődése révén kiválóan alkalmasnak látszott arra, hogy középiskolai fiatalságunkat a nyilvános versenyzéstől eltiltó rendeletek visszavonására birja az illetékes fórumokat.

Az 1907. év folyamán nyolc fővárosi és egy vidéki egylet 20 versenyt rendezett, mig a MASz. a magyar folyambajnokságot, a MVS. szerkesztősége pedig 1 országos középiskolai versenyt tartott saját rendezésében. E 22 versenyen összesen 237 egyéni verseny — köztük 13 bajnokság — és 35 csapatverseny került eldöntésre. A bajnokságok közül 8 országos-, 2 vidéki helyi- és 3 főiskolai bajnokság, melyek közül a magyar mfldes folyambajnokság, a 200 yardos melluszó-, a 100 és 1000 m.-es Tisza-bajnokságok, valamint a 100 és 400 m.-es és a 150 yardos hátonuszó főiskolai bajnokságok az 1907. év folyamán irattak ki először a MASz. megbizásából.

Az országos nyilt bajnokságok közül legtöbbet — számszerint 6-ot — nyert a MTK., mig a MAFC., MAC., MUE és FTC. egyenkint 1—1 bajnokságot nyertek. A főiskolai bajnokságok közül 2 a BEAC., 1 pedig a MAFC zsákmánya lett.

Egyenként a bajnokságok következőkép oszlottak meg:

Magyarország	100 yardos uszóbajnokság	Halmay Zoltán MTK.
„	220 „ „	Halmay Zoltán MTK.
„	440 „ „	Halmay Zoltán MTK.
„	880 „ „	Zachár Imre MTK.
„	1 ang. mfdes „	Hajós Henrik MTK.
Magyarország	1 magy. mfdes folyambajnoks.	Hajós Henrik MTK.
„	200 yardos melluszó bajnoks.	Fabinyi József MAFC.
„	fejesugró bajnoksága	Holub József MAC.
100 méteres Tisza bajnokság		Ónody József MUE.
1000 „ „ „		Tóbiás Zoltán FTC.
Főiskolai 100 méteres bajnokság		Olasz Andor BEAC.
Főiskolai 100 méteres bajnokság		Olasz Andor BEAC.
„ 400 méteres bajnokság		Horning Gyula MAFC
„ 100 méteres hátonuszó bajnokság		Fülöp Károly MAFC.

A verseny napja	A rendező egyesület neve	A verseny helye	Egyéni versenyek száma	Csapatversenyek száma	Bajnokságok száma	Jegyzet
VI. 2.	MUE.	Lukács-fürdő	11	2	—	
VI. 16.	FTC.	Császár-fürdő	8	2	—	220 y. bajn.
VI. 23.	Balaton UE.	Császár-fürdő	12	1	1	
VII. 4.	BEAC.	Dunaharaszti				
„ 14.	MUE.	Tata	—	1	—	
„ 21.	MTK.	Siófok	18	2	—	
„ 28.	OTE.	Császár-fürdő	14	—	—	1/4 ang. mfd.
			9	1	1	bajnokság
VIII 4.	MUE.	Császár-fürdő	13	—	1	100 y. bajn.
„ 18.	Szegedi AC. és „Magyar Vizi Sport"	Szeged	9	2	2	100 m. és 1000 m-es Tisza-bajnoks.
„ 20.	BAK.	Császár-fürdő	11	2	1	1 ang. mfdes bajnokság
„ 29.	MASz.	Duna folyam	11	—	1	1 magyar mfdes folyam bajnokság
IX. 1.	FTC.	Császár-fürdő	11	1	—	
„ 15.	MTK.	„	13	3	1	1/2 ang. mfdes bajnokság
„ 22.	MUK.	„	13	1	—	
„ 29.	MAFC.	„	10	1	4	200 y. melluszó és 3 főiskolai bajnokság
X. 20.	BUE.	Rudas-fürdő	10	3	—	
XI. 3.	MUE.	„	10	1	1	Pliuging bajnokság
„ 25	Magyar Vizi Sport	„	14	2	—	Orsz. Közép-isk. uszóvers.
XII. 8.	MTK.	„	13	5	—	
„ 15.	OTE.	„	9	1	—	
„ 22.	BAK.	„	12	2	—	
„ 26.	MUE.	„	16	2	—	

A LONDONI OLYMPIAI uszóversenyek egyik legértékesebb száma lesz a nemzetek stafétaversenye, mely talán leghivebben fogja visszatükrözni a résztvevő nemzetek uszósportjának fejlettségét. Legtöbb kilátással talán ezuttal is a magyar csapat megy a küzdelembe, mely az eddigi kombinációk szerint Halmay, Zachár, Hajós és valószinüleg Brucknerből fog állani. Legerősebb ellenfeleink lesznek az angolok, kiknek Derbyshire, Radmilovic, Taylor és Jarvis vagy Fosterből álló csapata erős munkát fog adni a mieinknek.

A többi résztvevő nemzetek csapata nagyobbára szintén ismeretes már. A német csapat Rausch, Schiele, Pape és Gubenerből állana, mig az amerikaiaknak Daniels, Goodwin és Tóbiás mellé csak egy jó 4-ik emberre volna szükségük. Veszélyes ellenfelek lesznek azonban — bár lefolyt évben keveset hallattak magukról — az ausztráliaiak, kiknek angol lapok szerint nem egy emberük van, ki — állitólag — Kieran nyomdokaiba lépett.

A HALMAY-SCHIELE-féle mérkőzés ügyében a német uszószövetség hivatalos lapja a „Schwiemmer" ugyancsak éles kritikát gyakorolt Halmayról, de vesztére, mert maga a szövetségi uszókapitány egy ellenzéki uszólapban alaposan lecáfolta saját hivatalos lapját. A régóta huzodó ügy az osztrákok érdeklődését is fölkeltette s az Allg. Sp. Zeitung hosszabb cikkben foglalkozik vele, nevetségesnek tartva a „Schwimmer" állitását, mintha Halmay nem mert volna kiállani a mérkőzésre. Egyuttal azon nézetének ad kifejezést, hogy Schielenek, mint gyengébbnek illett volna Halmayt először felkeresni; különben pedig elég alkalma lesz az idei londoni olympiádon véle találkozni.

AZ ANGOL AMATŐR USZÓSZÖVETSÉG az 1907. évben elért eredmények közül a következő rekordokat hitelesitette:

100 yard: C. M. Daniels 1907 szeptember 0 p. 55.4 mp.
200 yard: C. M. Daniels 1907 szeptember 1 p. 11.8 mp.
150 yard: C. M. Daniels 1907 szeptember I p. 33 mp.
150 yard: Halmay Z. 1907 szeptember 1 p. 35.8 mp.
150 yard: hátonuszás: F. A. Union 1907 szeptember 1 p. 58.2 mp.
100 yard Miss I. Fletcher 1907 szeptember 1 p. 17 mp.

Érdekes, hogy a mult évi rekordjavitások mind a rövid távokon történtek, mig a hosszabb távok eredményei messze elmaradtak a fennálló rekordok mögött.

DANIELS, *Halmay* legyőzője, még mindig tréningben van és szorgalmasan részt vesz a téli uszóversenyeken is. Igy 1907. december 21-én részt vett a New-York AC. versenyén, hol két uj amerikai rekordot is állitott föl a 25 yardos uszodában. Az egyik rekord 75 *yardra* 41.2 *m.*, a másik pedig 150 *yardos hátonuszásra* 2 *p.* 10.4 *mp.* Ez utóbbi bizony nem valami fényes, *de érdekessé teszi hátuszását az a körülmény, hogy abban is a crawltempót használja.*

Tudósitónknak egyébként az a benyomása, hogy *Daniels* hanyatlott s igy Halmaynak reménye lehet Londonban a revánsra.

TÓBIÁS ZOLTÁN, kiváló középtávu uszónk, a negyed ang. mf.-es rekord volt birtokosa állandó tartózkodásra Amerikába költözött s ott New-Yorkban telepedett meg. *Tóbiás* távozása sulyos veszteséget jelent uszósportunkra, mely nehezen fogja az ő kipróbált képességeit nélkülözni az idei olympiádon, hol a magyar csapatnak minden valószinüség szerint tagja lett volna. *Tóbiás* egyébként messze nyugaton sem lesz hütelen ahhoz a sporthoz, mely annyi szép sikereket szerzett neki. Versenyezni fog New-Yorkban is, hol tréningjét a keresztény ifjak szövetségének uszodájában már meg is kezdte. Ennek az egyesületnek szineit fogja képviselni egyébként a versenyeken is. Tagja egyébként *Tóbiás* már az American Amateur Athletic Unionnak is, még pedig 6060. számu tagja.

A hazai sportközönség ezentul már csak amerikai tudósitásaiban fog gyönyörködni, mert *Tóbiás Zoltán egyuttal átvette lapunk new-yorki tudósitói tisztét is.*

Rovatvezető: *Lázár József.*

Világrekordokról.

Irta: *Lovas Antal.*

(Első közlemény.)

A vérbeli atléta igazi álma a világrekord. Sokak törekszenek utána, de keveseknek jut az a mérhetetlen dicsőség, hogy büszkén mondhassák magukról, hogy mióta ember él a földön, nálánál senki gyorsabb, jobb futó, vagy jobb ugró nem volt. A világrekord azonban egyszersmind fokmérője az egész világ atletikájának, s a nemzetek egymás közötti nemes vetélkedésében az foglalja el a legelső helyet, amely nemzet a világrekordok legnagyobb hányadát valhatja magáénak.

A világrekordok dicsőségén jelenleg két nemzet osztozkodik: az angol és az amerikai. Nem is nagyon régen még *Fóthy* révén a magyar atletika is lefoglalt egy előkelő helyet a világrekordok büszke sorozatában, de ujabban a finn *Jäervinnen* neve jutott helyébe, habár csak képletesen, mert az ő nagyszerü 44 m. 27 cm.-es eredményét a nagy sportnemzetek a finn-sport izoláltsága miatt nem vették tudomásul. Lehet még a svédgerely világrekordról is beszélni, jóllehet ez a sport szigoruan véve még nem eléggé internacionális ahhoz, hogy teljes egyenranguságot követelhetne a többi, szerte e világon müvelt klasszikus sportágazattal.

Az ujkori atletikai sportok fejlődése és terjedésének története mindenki előtt ismeretes. Angliából indult hódító utjára, ahol már régen szervezett és törvények által körülirt sportszerü határok között müvelték s tekintve, hogy az angol atletikai bajnokságok 1866 óta állandóan megrendeztettek, természetes, hogy jó hosszu ideig kizárólag az angolok tartották az első és összes világrekordokat. Az angoloknak Amerikába való intenziv bevándorlása azonban Amerikában is életre hivta az atletikai sportokat, amelyek mind fokozottabb módon tért hóditottak, ugy, hogy 1876-ban, tehát 34 évvel ezelőtt már az első amerikai atletikai bajnokságokat is megrendezhették. Az amerikaiak azonban akkor már nem állottak a kezdet legelején, amit a bajnokságok akkori eredményei is bizonyitnak. Igy a 100 yardot az első bajnok *Saportas* 10.5 mp., a ¼ ang. mfd-et E. *Merritt* 54.5 mp., a ½ angolt H. *Lauber* 2 p. 10 mp., az 1 ang. mfd-et H. *Lambe* 4 p. 51.5 mp., a 120 yard gátat G. *Hitchcock* 19 mp. alatt nyerte meg, mig a sulydobás 9.86 m.-rel *Buermeyer*, a távolugrás 528 cm.-rel *Frazier*, és a magasugrás 165 cm.-rel *Fricken* uj bajnokok birtokába ment. Azóta nagyot változott a világ s most ott tartunk, hogy kevés kivétellel a világrekorderek majdnem mind az Amerikai Egyesült Államokat vallják hazájuknak.

Angliának a régi dicsőségből csak a morzsák maradtak meg, s pedig az azóta professzionistává vált A. *Shrubb* és az ir származásu P. *O'Connor* révén. Az előbbi a hosszutávokon 2 ang. mfd.-től 10 ang. mfd.-ig és az 1 órás futás világrekordjait tartja. Shrubb-hez fogható nagystilü távfutó csak egyetlen egy létezett: W. G. *George*, kinek sorsa éppen olyan, mint utódjáé. Formája tetőpontján nyilvánitották professzionistának s mint ilyen állitotta fel az 1 ang. mfd-re, 4 p. 12¾ mp.-el a maig is megközelithetetlen prof. rekordot. Shrubb rekordjai közül legjobbak a 2 mfd.-ön 9 p. 9.6 mp.-es és a 10 ang. mfd.-re fennálló 50 p. 40 mp.-es eredmények. Ezeket a rekordokat megjavitani szinte lehetetlennek látszik s Anglia fölényét a távfutásokban még sokáig fogja hirdetni. P. O. *O'Connor* a távolugrás világrekordját tartja 762 cm.-el. Ez a rekord is abszolut értékü, bár *Prinstein*, az amerikai rekorder (749 cm.) már nem egyszer fenyegette.

Csodálatos az a szivósság, amelylyel az angolok amerikai fajrokonai felé igyekeztek kerülni s őket felülmulni. Az atletika fejlesztése Amerikában bizonyos rendszer szerint történt. Először a rövid távolságokra feküdtek és a ¼ ang. mfd.-ig bezárólag egymásután szedték el az angoloktól a világrekordokat, majd az ügyességi gyakorlatokban törülték ki az angolokat a rekord-listából, azután a ½, majd 1 ang. mfd következett. Itt azonban kénytelenek voltak megállani, mert az amerikai atletikai sportberendezés nem volt alkalmas arra, hogy hosszu távfutókat neveljenek. Az utolsó esztendőkben azonban a yanke-ik itt is óriásit fejlődtek s fokozatosan előkészitik az amerikai hosszutávfutók kifejlődését. Az első világrekordot Amerika a 100 yardon szerezte meg J. *Owen* révén, ki legelsőnek tudott a 10 mp.-ből ⅕-öt leesipni s 9.8 mp.-el uj világrekordot felállitani. Az egész sportvilág fejcsóválva fogadta e szenzációs eredményt s „*amerikai*" időmérésnek jelentette ki. Még el sem mult a csodálkozás, mikor Luther *Cary* hasonló időt ért el, mint J. *Owen* s a később elért eredmények csak megerősitették, hogy az uj-világ sprinter klasszisa már elhagyta az angolokét. Kétségtelen, hogy e mesés fejlődés összeköttetésben van Amerika kitünő klimájával s tökéletesebbé vált tréning módszerével. Ez uj világrekordnál nem volt megállás, mert mikor mindenki már azt hitte, hogy elérkeztek a sprintnél ahhoz a határhoz, melyen tulhaladni emberi erőnek már fizikai lehetetlenség, megjelenik A. *Duffy*, a minden idők legkiválóbb sprintere és egy uj töredéket csip le és 9.6 mp.-el uj világrekordot állit fel. Ez a bámulatos rekord azonban nem maradt az amatőr sport örök kincse, mert tulajdonosát könnyelmü kijelentése folytán diszkvalifikálták, professzionistának nyilvánitották, összes rekordját pedig az amatőrrekord-listából kitörölték. Ez a pompás idő azonban rövid idő multán Dan J. *Kelly* nevével kapcsolatban, ki 1906 junius 23-án Washingtonban szintén 9⅘ mp. alatt futotta be a 100 yardot. *Kelly*, ha magára a 100 yardra állandó formában nem is, de mint 220 yardos és ¼ ang. mfd.-es elsőrangu futó felülmulja *Duffy*-t, aki tudvalevőleg csak 100 yardig bezárólag tudott érvényesülni. Amerikában Tom *Lee* volt az első, ki a 100 yardot 10 mp. alatt futotta, később ez már megszokott idő lett; 9.8 mp.-es időt először, mint emlitettük J. Owen, majd később Wefers, C. Parsons, Rush, Shick, Blair, Eaton és Hahn is értek el. — A 220 yardot 22 mp.-en alul az angol C. G. *Wood* futotta legelőször, mikor 1887-ben 21.8 mp.-el uj világ- és máig is érvényes angol re-

kordot állitott fel. Ez időt 1896-ban B. J. *Wefers* egyenes pályán 21.2 mp.-re javitotta, uj világrekordot biztositván Amerikának. Ugyancsak Dan *Kelly* ugyanaz napon, mikor a 100 yardot világrekord idő alatt futotta, 220 yardon igen nagy ivü, de nem egyenes pályán *Wefers* idejét beállitotta, tehát ideje a kanyarodót véve tekintetbe értékesebb, mint Wefersé. Kelly különben a ¼ angolon is jó időt 49.8 mp.-et ért el, tehát világ legjobb sprinterének nevét méltán viselheti. Legszivósabb sprinter azonban kétségkivül Wefers volt, kinek 300 yardon 1896-ban, Travers-Islando-on felállitott 30.6 mp. világrekordja azt bizonyitja, hogy képes volt rettenetes, másodpercenkénti 10 yardnyi, gyorsaságát 300 yardon is kibirni.

A negyed ang. mfd. az amerikaiak kedvenc távja. Itt sokáig folyt a küzdelem a világrekordért, mert az angol rekord 48.5 mp., melyet H. C. L. *Tindall,* a kiváló cantab 1889-ben fel- s E. C. *Bredin* 1895-ben beállitott, igen erős volt. Végre is azonban az amerikaiak szivós támadásának áldozatául esett, mikor Maxey *Long* 1900 szeptember havában egyfordulós pályán Newyorkban 47.8 mp.-el, majd egy hónappal később nyilegyenes pályán 47 mp.-el uj világrekordot állitott fel. Hogy milyen irammal ment, mikor ez utóbbi rekordot elérte, mutatja, hogy 350 yardot 36.4 mp., 400 yardot 42.2 mp. alatt tett meg, mely eredmények még máig is világrekordot képeznek.

(Folytatjuk.)

AZ MTK. CROSS-COUNTRY VERSENYE. Midőn a magyar távfutás aránylag alacsony nivójáról volt szó, ismételten rámutattunk arra, hogy egyedül a mezei versenyek intenziv művelésével segithetjük elő annak fejlődését s ezért e kérdést állandóan napirenden tartottuk s megfelelő agitációt fejtettünk ki e kérdésben. Épen ezért örömmel fogadtuk azt a hirt, hogy az MTK. ez év elején mezei versenyt fog rendezni, miáltal legalább két ilyen nemü verseny rendeztetik ez év folyamán. Sajnos a verseny kiirásával közzétett alábbi feltételek nem alkalmasak arra, hogy ez a mezei verseny az ilynemü versenyek hivatását betöltse. A mezei versenyek legfontosabb feladata, hogy a futókat a lehető legnagyobb számban gyüjtse starthoz s mindenkinek alkalmat és kedvet adjon az atlétikai szezon megkezdésére. Már pedig az MTK. jelen mezei versenyén, azzal, hogy csakis azon football játékosok vehetnek részt, kik a mult év őszi szezonjában az MLSz. által rendezett bajnoki vagy szövetségi mérkőzésen részt vett, a részvétel rendkivüli mértékben korlátozva van. E verseny épen azoknak van nyitva, mert hiszen a football játékosoknak van legkevesebb szükségük az ilyen biztatásra, mert épen a football játékosok azok, akik hétről-hétre mérkőznek s hétközben igen intenziv tréninget folytatnak. Az atléták és a bajnokok kizárása nem volt szerencsés gondolat, mert épen ezeket kell a távfutásra és az azt megelőző futótréningre szoritani. A football játékosok legnagyobb része ugyis minden komolyabb tréning nélkül áll ki s igy a verseny épen a játékos letörését idézhetik elő. Teljesen sportszerütlen a feltételeknek az a követelménye, hogy a futó a 7 km.-nyi távot *football cipőben* köteles megfutni. A mezei verseny pályája oly nehéz, hogy még igen jó cipőben is gyakran feltörik a futó lába. A nehéz és kemény börü football cipő pedig teljesen tönkreteheti a football játékos legfontosabb testrészét a lábfejet. Nagyon kivánatos volna, ha az MTK. vezetősége megfontolásra méltatná sorainkat s a feltételeket megváltoztatná.

A MAC. TÉLI VIADALÁT, arra való tekintettel, hogy január 19-én a BKE. rendezi bajnoki viadalát, február hó 9-ére halasztotta el. Ha azonban az időjárás továbra is ilyen hideg marad, nagyon valószinü, hogy a verseny ismételt halasztást fog szenvedni.

A TESTÁPOLÁSRÓL. Ez a cime annak a csinos és izléses kiállitásu füzetnek, melyet *Daenzig* Antal, koronaőr-őrmester irt, s mely a napokban hagyván el a sajtót, sportirodalmunkat értékes szakmunkával gazdagitotta. E könyvecskében a szerző a testedzés legegyszerübb, de aránylag legcélravezetőbb módját ismerteti azon az alapon, mely a new-yorki tanár, *Attila* és ennek világhirü angol tanitványa *Sandow* állapitott meg illetve tovafejlesztett és tökéletesitett. E rendszernek a modern emberek kezében van a legnagyobb jövője, mert végrehajtása kevés időt igényel, különféle tornaszerek bevonásával nincs komplikálva s ami legfőbb természetes alapokon nyugszik. A könyvecske könnyü stilusban, érthetően van megirva s megfelelő ábrákkal is magyarázva. Fő előnye, hogy a gyakorlatok jól vannak csoportositva és számukban nincsen tultengés. *Daenzig* mindenesetre dicséretes és hasznos munkát végzett. E könyv, melyet olvasóink figyelmébe ajánlunk, megrendelhető a szerzőnél. Logody-utca 11. sz. Ára 1 korona 50 fillér.

CROSSCOUNTRY-VERSENY. A „Magyar Testgyakorlók Köre" által 1908 február 2-án rendezendő mezei-versenyek feltételei: A verseny megközelitő szinhelye a verseny napját megelőzőleg 48 órával fog közöltetni. A versenyen részt vehet minden magyar sportegyesület tetszésszerinti számból álló csapattal, azonban a csapat tagjai csakis oly footballjátékosok lehetnek, kik a Magyar Labdarugók Szövetsége által rendezett 1907. évi őszi fordulóban legalább egy igazolt bajnoki vagy szövetségdij mérkőzésén részt vettek és atlétikai futó bajnokságot még nem nyertek. A versenyzők kötelesek a versenyt szabályszerü football-cipőben végig futni. A verseny távja körülbelül 7 kilométer. Győztes az a csapat, melynek öt első beérkezett tagja a szabályok szerinti legkisebb pontszámot éri el. *Dijazás:* A győztes csapat egyesülete a Brüll Alfréd ur, a Magyar Testgyakorlók Köre elnöke által felajánlott tiszteletdijat nyeri. A csapat tagjai nagy ezüst-, a másodiknak helyezett csapat tagjai kis ezüst-, a harmadiknak helyezett csapat tagjai bronzérmet nyernek. A verseny egyéni győztese diszitett ezüstérmet nyer; abban az esetben, ha a győztes valamely helyezett csapatnak a tagja, a csapatbeli dijazástól elesik. A verseny csak az esetben tartatik meg, ha legalább négy csapat indulása biztositttatik. Második dij öt, harmadik dij hét csapat indulása esetén adatik ki. Nevezések 1908. január 25-én, este 10 óráig küldendők, László Aladár egyesületi titkár cimére (Budapest, VI., Andrássy-ut 51. Menton kávéház).

A nevezésnek tartalmaznia kell a csapat tagjainak teljes névsorát, a csapat dreszének a szinét, az egyesületi titkár igazolását, hogy a benevezett versenyzők a feltételeknek megfelelnek és a tétet.

Tét: Csapatonkint (5 személy után) 15 korona, minden további személy után 2 korona.

Egyebekben a Magyar Atlétikai Szövetség általános és „mezei-verseny" szabályai mérvadók.

KÖZGYÜLÉS. A *Fővárosi Torna Club* folyó hó 12-én tartotta rendes tisztujitó közgyülését. Az uj tisztikar a következőkép alakult meg. Elnök: betöltetlen. Alelnökök: *Demény* Lajos dr. és *Miklós* Tivadar. Titkár: *Friedmann* Hugó. Jegyzők: Jergens Ignác és Wittenberg Miklós. I. pénztáros: Friedmann József. II. pénztáros: Boros Andor. Ellenőrök: Fischer Pál és Reiner Arthur (uj). Gondnok: Rauch Géza. Háznagyok: Belgrader Rezső és Radó Andor (uj). Kluborvos: *Vizteleki* Frigyes dr. A rendes választmányi tagok száma 24, a póttagoké 10. A klub football-bizottságának elnöke *Vámos* Soma.

AZ ARADI ATHLETIKAI CLUB e hó 12-én tartotta IX-ik évi rendes közgyülését, melyen ügyvezető elnökké választatott ujból *Szathmáry* János, alelnökké: *Szakolczay* Lajos, titkárrá a másfél évig visszavonult *ifj.* Vas Gusztáv s sportintézővé: *Preisinger* Béla.

Olympiád.

Az összes sportkörök érdeklődése, igy az evezősöké is, de talán az evezősöké különösen fokozott mértékben, a londoni olympiádra irányul. Igaz ugyan, hogy evezőseink nagy részét és legjobbjait a téli sportok foglalják le, mégis bőven jut idő és alkalom arra, hogy az idei nagy sportév nagy kérdéseit megvitassák. A főkérdések a következők: résztvesznek-e evezőseink egyáltalán az olympiádon, ha igen, csak

EDELSTEIN KÁROLY bookmaker • TELEFON 83—02. •
Budapest, VIII. ker., Rákóczi-út 19, Mátyás-udvar, Szentkirályi-utca sarok. ❋ Wien, I., Adlergasse 6.

skiffistával vagy csapattal? Légyes vagy nyolcas csapattal? lesz-e elég pénz? honnan? milyen legyen a nyolcas csapat, egyleti vagy válogatott? kik üljenek a válogatott csapatban?

Mi már a legutolsó kérdés kivételével az összes kérdésekre nézve kifejtettük nézeteinket. Az utolsó kérdésre, hogy amennyiben egyáltalában szó lehet válogatott csapatról, kikből álljon az, egyik nagynevü versenyevezősünk, ki régi klubjától most vált meg, a következő összeállitással felelt, amely szerinte a legjobb erőket foglalja magában: Kirchknopf, Wampetich, Payr, Hautzinger, Erdélyi, Manno, Várady, Leviczky. Kétségtelen, hogy ez nagyon jó csapat volna, magunk részéről azonban Farkast sokkal jobbnak tartjuk, mint Erdélyit, aki az 1907. évi bécsi nyolcasversenyben nem valami nagy szivósságról tanuskodott. De mindez nagyon szép terv, mely távol áll attól, hogy valaha a megvalósulás stádiumába lépjen, nem hiszszük, hogy például Leviczky, akinek joggal van igénye arra, hogy az olympiádon a skiffszámban induljon, s akinek ezenfelül szinte becsületbeli kötelessége Magyarország és Ausztria skiffbajnokságait megvédeni, akinek tehát épen olyan hosszu, lelkiismeretes és fárasztó skifftraininget kell végeznie, mint a nyolcas csapatnak, kitegye magát egy kettős training megerőltetéseivel járó letörés veszedelmének. A „Duna“ sem igen nélkülözhetné — Erdélyi kombinálása esetén — két legjobb evezősét, mert hiszen szép, szép dolog a külföldön való szereplés, mégis csak előbbrevaló dolog az, hogy hazai regattáinkat igyekezzünk mentül érdekesebbekké tenni, mert az evezőssportot csakis *jól megrendezett* s nagy mezőnyöket felmutató, tehát magas sportélvezetet nyujtó regattákkal emelhetjük a népszerüségnek oly fokára, melyen többi sportágaink állanak s melyen az evezés külföldön van. Az idén, az immár elhatározott váci versenyen kivül, állitólag a Tiszai Regatta Szövetség is akar ujból versenyt rendezni, még pedig állitólag Szolnokon; s egy kiküldetés nem bizonyos sikeréért hazai versenyeinket az eddigieknél, ha ugyan lehet, még érdektelenebbekké tenni igazán vétek volna a hazai sportérdek ellen.

Ami végül a Pannoniát illeti, melynek négy, illetve Farkassal együtt öt tagjának neve szerepel a válogatott csapatban, mely tehát a csapat zömét képezi, s amely nélkül elfogadható válogatott csapatot össze se lehet állitani, feláldozhatná saját legéletbevágóbb érdekeit a válogatott csapat trainingjének nehézségeiből folyó kétes eredményért. A Pannoniának, mely 12 évi fennállása alatt 93 győzelmet aratott, nem szabad a megkezdett utról letérnie. Eddig védett vándordijaiért ujból sikra kell szállania, s a végleg megnyert vándordijak első kiirásánál szintén nem szabad hiányoznia a küzdőtérről. Már pedig az evezős versenyző se bir emberfeletti fizikummal és kettős traininget — négyes és nyolcas — még csak kibir valahogy, bár ez sem helyeselhető teljesen, de hármas tréning: válogatott nyolcas, egyleti négyes és nyolcas trainingjének fáradalmai már messze felülhaladják az emberi szervezet teljesitőképességét.

A válogatott csapat létrejöhetésének e felemlitett nehézségeihez hozzájönnek még a négy hét előtti cikkünkben felsorolt óriási nehézségek: a hajó, a csapatösszeállitás, a stylus stb. kérdése, melyekre mai napig se kaptunk sehonnan kielégitő megoldást nyujtó választ. S ha minden akadály elsimulna is, nagy kérdés marad, vajjon a fent közölt csapatösszeállitás megnyerné-e az intéző körök és az egyes egyletek tetszését, nem akarna-e valamelyik egylet csakis nevének megóvásáért több taggal szerepelni? s végül hol a megoldás?

Ott, amit mindig hangoztattunk, s aminek ellenkezőjéről még nem tudtak bennünket meggyőzni, hogy a válogatott csapat, bár látszólagos előnyöket — a legjobb evezősöknek egybefoglalását — nyujtja, mégis a vele járó hátrányok, a létrejövetele s eredményes munkálkodása elé tornyosuló szinte elháritathatatlan akadályok lehetetlenné teszik azt, hogy csak megközelitőleg is oly jó lehessen és olyan eredményt érhessen el, mint az ország legjobb egyesületi csapata. Csakis arról lehet szó, hogy az a csapat képviselje a magyar szineket Londonban, mely saját egyletének szineit állandóan diadalra tudja vinni a hazai és osztrák vizeken. Csak az ilyen csapatban van meg az a legteljesebb együttérzés, együttlelkesedés, mely csapatversenynél a siker első és elengedhetetlen feltétele, az ilyen csapat komoly, lelkiismeretes, hosszu és tervszerü training mellett csodával határos eredményeket érhet el. Várjuk az ötös bizottság állásfoglalását s nem kételkedünk benne, hogy annak tagjai helyes sportérzéküktől vezetve, az egyedül célhoz vezető utat fogják választani.

B.

Rovatvezető : *Moór Jenő.* (h. szerk.)

Labdarugó sportunk 1907-ben.

Negyedik közlemény.*

Labdarugó sportunk nemzetközi viszonylatai terén azonban az osztrák és cseh kérdés megoldásával nem merült még ki minden teendő. Maradt még el nem végzett munka a korábbi évekből is és az 1900. év adott ujat is. Ezek között első helyen az *amatőr kérdés* áll, mely az év második felében erősen foglalkoztatta az összes európai labdarugó szövetségeket.

Ismeretes olvasóink előtt az a harc, melyet az angol labdarugó élet legkiválóbb alakjai folytatnak a professzionizmus ellen a tiszta amatőr sport érdekében. Az a körülmény, hogy a közel félszázados multra visszatekintő hatalmas *English Football Association* mellett szinte varázslatos gyorsasággal megalakulhatott az *Amateur Football Association*; nem kevésbé az, hogy a kimondott és az AFA. működésének megbénitását célzó boykottok ellenére az AFA. ma már ugyanakkora, — ha nem nagyobb — erkölcsi sulyt képvisel, mint az AFA. A részletkérdések mélyebb ismerete nélkül is meggyőzhet mindenkit arról, hogy az amatőrök önálló szervezkedésének igazi okai az egyszerü kormányzati kérdéseknél jóval mélyebben fekvők. És ezeket az okokat megtaláljuk *G. O. Smithnek*, minden idők egyik legnagyobb labdarugójának, lapunkban is közölt nyilt levelében. *Smith* nemcsak az amatőrség veszedelmét látja az EFA.-ban tulsulyba jutott szellemben, hanem félti tőle magát a *sportot* is; uri embereknek, gentlemaneknek, azt az egészséges mozgását, mely a test erősitésén kivül gyönyörüséget és élvezetet keres a játékban és a tudás ambiciójának kielégitését. Igaza van. Abban a footballban, *amit* az EFA. fejleszt s *ahogy* az EFA. fejleszti, nem a lovagias gondolkodás és a játékosok egészséges sportérzéke vet gátat a szenvedélyek tulcsapásának, hanem — ahogy *Smith* kifejezi — a biró sipja. Az igazi amatőrnek a tréning és a játék csak eszköz testének edzésére, erősitésére; a professzionistának a tréning, a *testedzés az eszköz* a mérkőzésre, a dij elnyerésére, a részvényesek és a saját üzleti érdekeinek ápolására. Nem kell tulságosan megerőltetni gondolkodásunkat, hogy tisztán lássuk már most azt, hogy *e két sport-felfogást egységes szellemben vezetni lehetetlen.* Mert valamely sport fejlődéséhez nem elégségesek a rideg szabályok. Másként kezeli azt az amatőr, másként a hivatásos sportember. Mert mindegyik más célra törekszik sportolása közben. Azok tehát, — komoly és nagytekintélyü sportemberek, — akik elégedetlenek voltak azzal a szellemmel, amelyben az EFA. kezelte a labdarugó sportot és annak szabályait, az igazi amatőr sportszellem érdekében alakitottak uj — tisztán amatőr — angol football szövetséget.

Ha tehát az EFA. agitációja miatt, melyet az AFA. ellen a kontinensen végez, nem is lenne szőnyegen az AFA—EFA. kérdés nálunk is, már csak a *sportelvek harcánál fogva sem lehetne közönyös előttünk a labdarugó sportnak az a reneszánsza, mely most kezdődik Angliában.* Midőn tehát a bécsi nemzetközi labdarugó kongresszuson szóba kerül majd az AFA. elismertetésének ügye, *Magyarországnak mint tisztára amatőr sportterületnek, az AFA. föltétlen*

* Lásd a Nsp. V. évf. 52-ik és a VI. évf. 1. és 2-ik számait.

elismertetése mellett kell lándzsát törnie. Ez az állásfoglalás egyáltalában nem ütközik abba a most is vallott alapelvünkbe, hogy egy országban egy sportra csak egy szövetség létezhetik. Mert hiszen éppen ebből az elvből folyik, hogy az *amatőr* angol football-sportot *csak* az amatőr angol football-szövetség képviselheti és nem egy olyan szövetség *is*, amely nem tisztán amatőr. Amiből önként következik, hogy még arról is inkább lehet beszélni, hogy tagja maradhat-e a Federation Internationale de Football Associationsnak az EFA., — mint arról, hogy ne ismertessék el az AFA. A FI de FA.-nak csak amatőr-szövetségek lehetnek tagjai. Ámde amatőr szövetség-e az EFA?

Nemzetközi viszonylataink szempontjából tehát az AFA.-val való érintkezés lehetővé tétele föltétlenül kívánatos, annyival is inkább, mert az egyetemes magyar testi kultura helyes fejlődése csak *amatőr* szellemben történhetik.

Azokból a kulturszociológiai alapeszmékből, melyeket harmadik közleményünkben a nemzetközi viszonylatok tárgyalásának élére tüztünk, folyik még annak a hivatásnak hangoztatása is, mely a magyar sportéletre a *Balkánon* vár. Hazánkat földrajzi fekvése, de a történelmi fejlődés is egyenesen arra rendeli, hogy ugy müvelődési, mint közgazdasági és politikai tekintetben irányitója legyen egész Balkánnak. Dicsőséges nemzeti királyaink alatt hegemóniánkat érezte is a balkáni félsziget minden népe, melyek jó fogyasztó területeket szolgáltattak iparunknak, közgazdaságunknak. Aztán a nemzeti tespedés korában elvesztettük itt is minden befolyásunkat s azok a balkáni népek, melyek egykor hüséges támaszai voltak a magyar szent koronának, ma halálos ellenségei. Politikailag is, közgazdaságilag is. Ez pedig baj. Mert a népek nagy gazdasági versenyében természetes terjeszkedési utunk még mindig csak a Balkánra vezet. Amit tehát elrontott a politika s elmérgesitett a gazdasági háboru: hozzuk helyre kulturánkkal. És ebben a mukában szerep jut embersportunknak, elsősorban labdarugó sportunknak is. Keressenek labdarugó köreink s keressen MLSz. is érintkezési pontokat a balkáni gócpontokkal. Majd minden államocskában van labdarugás. Szerbiával. Belgrádban, nem lenne ez nehéz dolog, csak meg kellene próbálni. Nyomában a két ország ifjuságának barátsága, távolabb egy egészséges és ránk nézve hasznosabb gazdasági érintkezés megteremtése járna.

Kelet felé még a *lengyelekkel* és az *oroszokkal* való érintkezés megteremtése és ápolása lenne az, ami a magyar labdarugás vezérszerepét Kelet-Európában biztosithatná.

Ezekkel a sportpolitikai viszonylatokkal azonban még nem merült ki a MLSz. nemzetközi tevékenysége. Ide tartozik a *szövetség válogatott csapatainak szerepeltetése is.* A mult évben négyszer játszott a MLSz. válogatott csapata. És pedig:

Április 7-én *győzött* 5:2 arányban Budapesten a CSF. ellen.

Május 5-én *vesztett* 3:1 arányban Bécsben az Oester. FV. ellen.

Október 6-án *vesztett* 5:3 arányban Prágában a CSF. ellen.

November 3-án *győzött* 4:1 arányban Budapesten az OEFV. ellen.

Papiroson tehát a magyar válogatott csapat szereplése kielégitő. Ugy Bécs, mint Prága válogatottjait megverte s azoknak egyuttal revánsot is adott. Végeredményben a gólarány — 13:11 — a javunkra billen. A csapatok összeállitása ez évben sem keltett mindig megnyugvást. Bajos dolog is, hisz ahány fej, annyi véleény. Megállapitható azonban most már mégis annyi fejlődés, hogy az arra hivatottak is belátják már annak az elvnek a helyességét, hogy nem a legjobb XI-et kell összeállitani válogatott csapattá, hanem válogatott XI-et a legjobb csapattá.

A Federation I de FA. nagy garral hirdetett nemzetközi bajnoki mérkőzései 1907-ben is elmaradtak s azt hiszszük, hogy elmaradnak 1908-ban is. Helyette az osztrákok és csehek mellé uj mérkőzéseket keresett a szövetség. A terv azonban részben az egyletek huzódozása, részben anyagi okokból nem valósulhatott meg. Az 1908. évre azonban mégis kilátás van az EFA. válogatott csapatával való mérkőzésre, amely, ha az angol amatőr labdarugó sportot nem is képviselheti igazában, azért mégis értékes eseménye lesz a tavaszi szezonnak.

(Folytatjuk.)

HIREK. Az Ifjusági Labdarugók Szövetsége a jubileumi táncestélyt az előrehaladott idő folytán, de egyéb körülmények miatt is kénytelen volt 14 nappal elhalasztani s igy február 23-án vasárnap fog megtartatni. A meghivókat a szövetség a napokban küldi szét. Az ifjusági egyletek között a jegyek már kiosztattak.

Volcsik Lajos volt az ifjusági sportkörök legellenszenvesebb alakja. Szabálytalanságot-szabálytalanságra halmozott. Most elérte végzete, örökre kitiltották. A MLSz.-nél most folyik ellene a vizsgálat. Érdekes csak annyit megemliteni, hogy a Fővárosi Torna Club részére volt igazolva, utóbb jogtalanul az ILSz. egyik egyesülete részére, és amikor utóbbinak mérkőzése nem volt, a Köbányai Torna Egylet csapatában játszott; szóval itt is, ott is bajnoki mérkőzésben. Sajnos, többen is megteszik e szabálytalanságot.

A *Rákos-Szt.-Mihályi Mű- és Sportkedvelők Köre* folyó hó 12-én tartotta III-ik évi rendes közgyülését. A tisztikar a következőkép alakult meg. Elnök: *Sach* József, alelnök: *Rokusz* István, pénztárosok: *Roden* Károly és *Kurucz* Gyula, ellenőrök: Szabó Kálmán és Nálik István, jegyzők: Pucz Károly és Kremsner József, háznagy: Bálind Imre, szertáros: Tálas János, szövetségi kiküldöttek: Rokusz István és Szabó Kálmán. Az egyesület *Sach* József elnök személyében kiváló, uj erőt nyert. A tisztikar többi tagja egyébként a régi. A közgyülésen az ILSz. képviseltette magát.

Gillemot Ferenc a MAC. trénere nem válik meg a MAC.-nál viselt állásától, hanem továbbra is vezeti a MAC. csapatainak tréningjét.

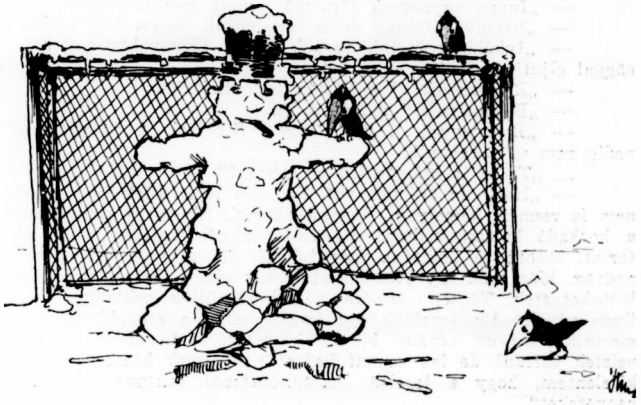

VEGYES

Harasztitól Zimonyig.

Irta: *Tamedly Mihály.*

Dunaharaszti neve egy ott rendezett uszóversenynyel kapcsolatban ismeretes már a sportemberek előtt, mindazonáltal kevesen tudják, hogy ezen a kis nyaralóhelyen arányiag milyen mozgalmas sportélet lüktet. Országos hirü bajnok még nem tünt fel itt, de van Harasztinak nagyszámu sportoló fiatalsága, mely különösen az uszást, evezést és a lawn-tenniszt üzi. Az ott virágzó sportéletre érdekes fényt vet ez a kis utirajz, melynek leirására az a tudat bátoritott, hogy most, mikor befagyott a Duna és a pályákat hó fedi, gyéren történnek sportesemények és igy cikkem nem lesz utjában fontosabb és érdekesebb hireknek. Egy evezős turáról fogok megemlékezni, mely sem idejével, sem távolságával nem állitott fel rekordot, csupán csak azok a körülmények teszik érdekessé, amelyek között végbe ment.

1905. nyarán történt. Tekintettel egy őszszel leteendő alapvizsgára, éjfélkor még könyvem mellett ültem, amikor bekopogott ablakomon egy parasztsuhanc: Azt üzenik a koresmából az urnak, hogy holnap reggel 7 órakor tessék lent lenni a hidnál, mert csónakkirándulás lesz *Ráckevére*". Nem vagyok semmi jónak megrontója, azért hát a kitüzött időben pontosan megjelentem a Dunánál két flaskó tavalyival meg egy napi koszttal. Ötön gyülekeztünk össze, közülünk hárman, — jó magamon is, — fekete beac ing diszlett meg fehér futónadrág. Az elemözsiát és a bort vizes uszó nadrágokkal lefödve, elhelyezkedtünk a csónakban. Célunk Ráckeve volt, melyet déli egy órára véltünk elérni, onnan, mihelyt leszáll a nap, megkezdjük az evezést hazafelé. Éjfélre megint Harasztin leszünk. Ez volt a terv, mely azonban, mint majd látni fogjuk, utközben némi változást szenvedett.

Juius 27. Csakhamar vigan repültünk az árral és az utat számitásunknál jóval gyorsabban tettük meg. Már 11 órakor eleveztünk a ráckevei hid alatt. Emiatt egy rögtönzött haditanács határozata értelmében kibővitettük az utitervet és célul a *Csepel*-sziget alsó végét tüztök ki. Azt hittük, hogy fél óra mulva ott lehetünk. Végzetes csalódás! Jó három óra eltelt már, mióta

Ráckevét magunk mögött hagytuk, de a dunaág kanyarulatai csak nem akartak véget érni. A munkakedv szörnyen lelohadt: az evezők erőtlenül kavarták a vizet. Végre is általános tetszést aratott az az inditvány, hogy kössünk ki valahol a szigeten megebédelni. Az ebéd nyomott hangulatban esett meg, a hazaevezés nyötrelmei sötéten vetették előre árnyékukat, mignem ettől a gondtól egy épp oly merész, mint váratlan ötlet feloldotta a lelkeket. De mielőtt erre rátérnék, időszerünek találom utitársaimat a nyájas olvasónak bemutatni.

Kettő közülök kiubtársam volt: *Gottesmann* Raoul és *Reisenleitner* Antal. Előbbi mióta a BEAC. téli uszóversenyén egy bronzéremért ruhástul leugrott a Rudas karzatáról, mindenkitől elvárta, hogy őt mint *uszót* becsülje. Jaj volt annak, aki bevallotta, hogy még nem hallott Gotti uszó multjáról, s akit ez irányban ő maga világositott fel. Hány megnyert bajnokságról kellett annak végighallgatnia eposzba illő küzdelmeket! *Reisenleitner* is diesekedhetett sportmulttal. Laikusok előtt büszkén szokta hangoztatni, hogy jóllehet több izben versenyzett már Magyarország legjobb melluszóval, mindeddig sikerült megőriznie a — *juniorságát*. Ezzel a kijelentéssel Harasztin nem egyszer ért el hatást, de akadtak tamások is, akik megjegyezték: „Az nem lehet! Halmay már bizonyára elvette tőled azt." *Scheibel* József a Ferencvárosi Torna Club törzspublikumának egykor közkedvelt Szepije volt harmadik utitársam, a negyedik pedig egy a névtelenség homályából mindeddig ki nem bontakozott növendéktag.

Gotti tette meg a korszakalkotó inditványt, melyet előbb egy sóhajjal vezetett be:

— „Innen ugyancsak fárasztó munka lesz fölevezni!"

— „Bizony! Holnap délig sem érünk vissza Harasztira".

— „Inkább evezzünk tovább lefelé. Ugyanakkora fáradtsággal eljuthatunk *Zimonyig* is".

— „Belemegyek!!" orditotta Reisenleitner.

— „Belemegyek!" mondtam én.

— „Belemegyek . . ." suttogta Scheibel. A növendéktag pedig nem szólt semmit.

— „Talán te kifogásolod az ötletet?"

— „Hogy az ördögbe ne! Ha nem ismernélek benneteket, nem is venném komolyan. Hogyan akartok Zimonyig menni ezen a korhadt halászcsónakon! Hiszen ötünknél összesen nincs tiz forint. Ruhát se hoztatok magatokkal, öt emberre csak három nadrág. Még csak egy rossz pisztolyotok sincs, amivel verebekre lődözhetnétek. Térkép és óra nélkül készültök nekivágni egy ilyen utnak? Ha legalább egy kodak lenne a csonakban, hogy megörökithetnénk néhány bohém jelenetet, talán érdemes lenne veletek tartani, de igy semmi kedvet nem érzek hozzá. Előre is kijelentem, hogy a legelső hajóállomásnál faképnél hagylak benneteket".

Ezek a szavak csak fokozták bennünk az utikedvet. Semmi ellenvetés nem használt. Menni fogunk! Igaz, hogy a pénz nem elég, de Gotti biztatott egy mohácsi kebelbarátjával, akit meg lehet majd vágni néhány koronáig. Én is kilátásba helyeztem egy nagybácsit Adán, ahová csakhamar el kell jutnunk. Azután Zimonyban meg már várni fog ránk a hazulról küldött pénz. A ruhakérdés sem okozott nagy gondot. Elvégre, ha pénz nincs, ruha se kell! Csonakázni megyünk, nem vizitelni. Kiskabát mindenkin volt, sőt tenniszcipő is és ennyi untig elég nyáron. *Reisenleitner* meg én a sansculotteokat képviseltük: nekünk nem volt nadrágunk, hacsak nadrágnak nem nevezzük azokat a szatin dressz darabokat, amelyeket asztalkendő gyanánt használtunk a fűvön.

Ebéd után, a megváltoztatott utiterv értelmében lefelé folytattuk utunkat. A part mindenütt néptelen volt, egy helyen láttunk csak kendert áztató asszonyokat. Falvakra csak a távoli templomtornyokról lehetett következtetni. Este felé megesillantak az öreg Duna habjai. *Dunapentelénél* kikötöttünk és az éjszakát egy partszéli majorban huztuk ki.

Julius 28. Reggel fiatal utitársunk valóban elhagyott bennünket. Mentegetődzött, sőt iparkodott bennünket is eltéritenl szándékunktól, de hasztalan.

— „Minden egyes akadály, amelyre figyelmeztetsz, egy okkal több, hogy menjünk". Eddig négyen eveztünk, ezután ketten-ketten felváltva. A nem evezők egyike a kormánynál ült és igy a pihenés sem volt teljes, mert nem timonnal, hanem lapáttal kellett kormányozni. *Dunaföldvárt* megirtuk haza, hogy egy ideig ne várjanak ránk, ellenben küldjenek pénzt Zimonyba. Mindnyájan az én nevemre cimeztették a küldeményt, mert egyedül én tudtam magam némileg igazolni egy nálam felejtett könyvtárjegygyel.

Földvár alatt egy helyen ketté ágazott a Duna. Mi a jobb oldali szélesebb ágnak vágtunk neki, de vesztünkre, mert a sziget végén egy kőgát állta el az utat. Megpróbáltuk a csonakot áthuzni rajta, de nem ment. Nem volt más hátra, mint visszafordulni. Kiszálltunk a sekély vizbe és busan toltuk fölfelé a ladikot. Az igazi mederben, a sziget tulsó oldaláról gyönyörü visszhangot fedeztünk fel, mely — ha jól emlékszem, — tizenkét szótagot vert vissza. Alig mult el a dél, mikor *Paks* alá értünk. Nem is akartunk kikötni, de Scheibel barátunk megelégelte a diesőséget és kijelentette, hogy innen haza utazik. Csónakunkat az uszodához kötve megvártuk az esti hajót, azután elbucsuztunk utitársunktól, akivel megigértettük, hogy odahaza ellátogat a szülői házakhoz eloszlatni az aggodalmakat. Pár perc mulva csak a kendője lobogott felénk a távozó hajó fedélzetéről. Miután az uszómester beleegyezett abba, hogy az uszodában aludjunk, felmentünk a városba és egy hatosért megvettük Magyarország hegy és vizrajzi térképét. Ekkor kiderült, hogy Ada a Tisza mellett van. Földrajztanári tekintélyem ennek következtében alaposan megcsappant.

Megvacsoráztunk és vacsora után sokáig hallgattunk egy kitünő cigánybandát. Már egészen kihaltak az utcák, mikor az uszoda felé elindultunk. Az öltöző kabinok közt volt egy hosszabb fülke, ahol a ruhát szokták száritani. Itt készitettük el fekvőhelyünket. Egy plaidet teritettünk magunk alá, takarónk két felöltő meg egy pokróc volt. Piroska, az uszómester lánya, akit azzal az üzenettel küldött hozzánk az apja, hogy ne cigarettázzunk, megsajnált benrünket és hozott nekünk vánkost is, takarót is. Pompás ágy volt az! Az alattunk egyre hömpölygő hullám altatódalt mormolt a fülünkbe s a sárga holdfény tündéries világitásba helyezte a szendergő csoportozatot.

Julius 29. Mielőtt elindultunk volna, beszereztünk holmi elemozsiát. Első stációnk ezen a napon *Uszod* volt. Alkalmas helyen elrejtettük a csónakot és felmentünk a faluba tizóraizni. A házakat üresen találtuk, a község apraja-nagyja a mezőn dolgozott. Felkerestük a falu szatócsát. Szombat lévén, üzlete zárva volt, ennélfogva az udvar felől igyekeztünk megközeliteni. A bolt melletti szobában két kaftános öreg üldögélt. Bekiáltottunk az ablakon: „Van-e palacksörük?"

Az egyik tüstént az ablakhoz sietett, dühösen becsapta és lefüggönyözte. Ebben a pillanatban kellemes női hangok ütötték meg fülünket.

— „Ne háborgassák most, kérem, a papát".

A hang irányába tekintettünk és a lugasból két ünnepi diszbe öltözött rózsaszált láttunk kilebegni. Mosolyogva közeledtek felénk.

— „Honnan valók az urak?"

Udvariasan meghajoltunk és bemutatkoztunk, azután megfeledkezvén toálettbeli fogyatékosságunkról, hevesen udvarolni kezdtünk. Csakhamar párolgó kávé termett az asztalon. A pompás reggeli után előkerültek a pipák.

— „Az Istenért ne gyujtsanak rá! A papa nagyon bigott és nem tür ünnepnap füstöt a házában".

Udvariatlan papáknak csinos lányuk kedvéért sok mindent meglehet bocsájtani. Kellemes félóra után eljött az indulás perce. De csak hosszas bucsuzás után tudtunk megválni attól a helytől.

A nap pompásan kezdődött, de nem a legjobban folytatódott. A Duna folyása egyre lassabb lett. Délben abbahagytuk az evezést és csónakban ülve faltuk be a Paksról hozott holmit. Közben sürün kellett nedvesiteni a sapka alá szritott zsebkendőt, melylye a napszurás ellen védekeztünk. Fárasztó evezés és számtalan fürdés után végre keresztül vergődtünk a három ujdunán és még öt óra előtt *Bajára* értünk. Rövid, de *velős* uzsonna után megtekintettük a vattagyárat, ahol csinos gyárilányokkal huzamosabb ideig vitatkoztunk szociális kérdések fölött. Naplemente előtt hátat fordítottunk Bajának. A partmenti magas erdők árnyékában pompásan esett az evés. De már egészen besötétedett és helységnek még nyomát se láttuk. A csillagok elé felhők tornyosultak, a szél sivitott, a villám cikkázott: kitört a vihar. A csónak meredek part mellett száguldott. Egyszer egy hajó suhant el közvetlen közelünkben, segitvén a szeleknek felkorbácsolni a habot. A sötét hajótesttől kisugárzó lámpafény vészjoslő tekintetet látszott vetni a kisded lélekvesztő utasaira. Végre a fekete éjszakából malomlámpások csillantak elő. Megérkeztünk *Szegesőre*. Felhordtuk holminkat a parton álló kocsmába és álomra hajtottuk le fejünket.

Julius 30. Mikor másnap kieveztünk a Duna közepére, Gotti megnyálazott ujját felemelvén örömmel konstatálta:

— „Kedvező zefirek suttognak felettünk!"

Egy evezőn keresztbe fektetett lécre rászögeltük a plaidet és felállitottuk vitorla gyanánt. A szél belekapaszkodott és mérsékelt gyorsasággal bár, de uri kényelemben érkeztünk meg *Mohácsra*. Betértünk egy vendéglőbe. Az egyik pincért pörköltökért, a másikat Gotti barátjáért, X-ért küldöttük.

X. nemsokára megérkezett. Igen örült, mikor meglátta egykori önkéntes társát, Gottit. Egymásra borultak, Gotti meghatottan suttogta:

— „Csakhogy itt vagy, kedves barátom! Áldott az ég, mely bennünket összehozott! Oly jól fog esni régi meghitt cimborám társaságában felujitani önkéntes korunk édes emlékeit!"

X-nek köny szökött szemébe, Gotti pedig megkezdte az emlékek felujitását:

— „Mennyi pénz van nálad, pajtás?"

— „Nálam?" — felel X. meghökkenve, — „sokat nem szoktam magammal hordozni".

— „De husz pengőd csak van?"

— „Annyi van!“

— „Ide vele, majd Zimonyból visszaküldöm“.

Zsebrevágta a pénzt és kifizette a pörköltöket. Ezután nemsokára elbucsuztunk derék ismerősünktől. Vigan nyultunk az evezők után s az alkony még messze volt, mikor *Batina* alá értünk. Ámde a kies hely annyira megnyerte tetszésünket, hogy ott kivántuk eltölteni az éjszakát. Vacsora után áteveztünk a Duna balpartjára. Az ott levő csárdában vidám társaság mulatott. Zomborból jöttek idáig hintókon, cigányt is hoztak magukkal. Éjfél utánig hallgattuk a bus bácskai nótákat, azután visszatértünk *Batinára*, ahol a *Dellye* propelleren várt ránk éjjeli szállás.

Julius 31. Alig tetszett fel a rózsaujju hajnal, felkelt ágyából a propeller Hephaistosa és befütvén a kazánt, felverte az I. osztály párnáin heverő harasztiakat. Hajnali három órakor talpra állitott bennünket, mert a hajónak fél négykor már utasokat kellett szállitani a tulsópartra. A Duna közepén néhány fejessel elüztük szemünkből az álmot s a hideg viztől felfrissülve vigan röpitettük tova csónakunkat. Még nyolc óra előtt elérkeztünk *Apatinnak* malmokkal benépesitett süppedős partjára.

Innen kezdve a kora reggeli turától kifáradva, lassabban folytattuk utunkat. A hőség, melyet egész uton türnünk kellett, e napon fokozott mértékben lépett fel. Legtöbbet szenvedtünk a szomjuság miatt, mert a magunkkal vitt viz, vagy bor fél óra mulva ihatatlan langyossá lett. A legyek is sok boszuságot okoztak. Időnként nagy falka bögöly lepte el a csónakot, gyakran fél órán át kellett védekezni ellenük. Rakásszámra hevertek ladikunk fenekén a döglött parasiták.

Dél tájban elértük a Drávát, melyben megfürödtünk. *Drávatorokon* elköltött ebéd után pár kilométerrel Drávatorok alatt kikötöttünk s leheveredtünk a jobb part rengeteg erdejében. Fejedelmi érzés volt, végignyujthatni fáradt tagjainkat a selymes füben. Ha olykor-olykor megszólalt valaki közülünk, aggódva lestük szavát, rettegvén a percet, melyben a továbbevezésre szólittatunk fel. De egyikünk sem igyekezett leküzdeni kimerültségét és a hosszas lustálkodásnak az lett az eredménye, hogy mind a hármunkat szépen elnyomott az álom. Már a Dunáig ért a fák árnyéka, mire felébredtünk. Sietve foglaltunk helyet az evezőpadokon, hogy behozzuk a mulasztást. Késő éjjel érkeztünk meg *Dáljára* s miután a csónakot lelakatoltuk, vaksötét éjben botorkáltunk fel holminkkal a meredek partra. A kiterjedt városban való hosszas bolyongás után végre felfedeztünk egy szállodát, ahol megpihenhettünk. Ámde egy furcsa érzés megzavarta álmunkat. Távol voltunk a parttól, távol kis csónakunktól, mely az öt napos ut alatt ugy a szivünkhöz nőtt. Azt se tudtuk, hová kötöztük ki a sötétben.

(Folytatjuk.)

HIVATALOS RÉSZ.

Magyar Labdarugók Szövetsége. *Elnök:* Kárpáti Béla (IX., Ferenc-körut 41.) *Alelnökök:* Steiner Hugó (V., Akadém a-uica 9) (Uil ki Tégla- és Mészégető RT. Füzeséry Zoltán dr. (Andrássy-ut 48.) *Főtitkár:* Malecki Román (VI. Andrássy-ut 48. II. 10.) Hivatalos órák minden szerdán este 7—8-ig az Edison-kávéház külön termében *Titkár:* Cseke Gyula (II Csalogány-u. 6.) *Pénztáros:* Glauber József (IV., Deák Ferenc-u. 5. Iparbank.) *Ellenőr:* Olgyay István dr. *Intéző-bizottság:* Oprée Rezső, Balogh Hugó. Vida Henrik. *Ülések:* VI., Teréz-körut 24a. sz. Edison földszinti külön termében tartatnak

Meghivó.

A MLSz. 1908. évi február hó 5-én (szerda) este 7 órakor a Röser-féle tanintézet diszterm ében (Budapest, VI., Aradi-utca 10.) tartja

VII. évi rendes közgyülését.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Főtitkár jelentése. 3. Pénztáros jelentése. 4. Számvizsgálók jelentése. 5. Felmentvények feletti határozathozatal. 6. Az uj költségvetés megállapitása. 7. Felebbezések. 8. Esetleges alapszabály módositás. 9. Inditványok. 10. Két alelnök, főtitkár, titkár, pénztáros, ellenőr és három számvizsgáló választása.

Figyelmeztetés! A közgyülés tagjai, a szövetkezet kebelébe tartozó egyesületek által kiküldött két-két képviselő. Azok a tagok, akik tagsági dijukkal hátralékban vannak, nem képviseltethetik magukat. A képviselők elnöki és titkári aláirással ellátott megbizó-levéllel küldendők ki. A megbizóleveleket minden szövetségi tag a közgyülést megelőzőleg legalább 7 nappal a főtitkár cimére tartozik beküldeni. Inditványok a közgyülést legalább 14 nappal megelőzőleg küldendők be irásban a szövetségi főtitkárhoz, ki azokat másolatban azonnal megküldeni köteles az összes tagoknak, ezek esetleges észrevételeiket irásba foglalva a közgyülés előtt legalább négy nappal a szövetségi főtitkárhoz küldik.

Budapest, 1908. évi január hó 15. napján.

Kárpáti Béla s. k., elnök. *Malecki Román* s. k., főtitkár. VI., Andrássy-ut 48.

*

A MLSz. IGAZGATÓ TANÁCSA *január hó 22-én* (szerdán) este 8 órakor az Edison kávéház különtermében ülést tart. *Tárgysorozat*: 1. Főtitkár évi jelentésének előterjesztése. 2. Zárszámadások bemutatása és az 1908. évi költség előirányzat bemutatása. 3. A tisztviselői kar jelölésére kiküldendő bizottság megválasztása. 4. Intéző bizottsági, — Birák bizottsági folyó ügyek.

*

A MLSz. IGAZGATÓ TANÁCSA *január hó 24-én* (pénteken) este 8 órakor az Edison kávéház különtermében ülést tart. *Tárgysorozat*: 1. Pályarendszabályok elfogadása feletti határozatok. 2. Pályabérek szabályozása tárgyában teendő inditványok. 3. Az uj alapszabálytervezet tárgyalása.

Malecki Román s. k., főtitkár.

A MLSz. INTÉZŐBIZOTTSÁGA f. évi január hó 12-én tartott ülésében a következő határozatot hozta: *Domonkos* László (MTK.) játékost, az 1907. évi november hó 24-én a BTC.—MTK. I. oszt. bajnoki mérkőzésen tanusitott szabálysértő és a gentleman sporttal össze nem férő magaviseleteért a Magyar Testgyakorlók Körének 1907/8. évi bajnoki mérkőzések tavaszi fordulójának két (2) legközelebbi mérkőzésére biró hatálylyal játékjogától felfüggeszti. *Molnár* (II) Imre (BTC.) játékost az ugyanezen bajnoki mérkőzésen játék közben az ellenfél játékosával történt összeszólalkozásért, valamint később az ellenfél capatával szemben használt illetlen kifakadásaiért szigoruan megdorgálta.

Malecki Román s. k., főtitkár.

Weszely István

angol sport-, gummi- és acél-árú cikkek raktára

Jégsport felszerelések téli sport öltönyök és sapkák

A hirneves „ROHONCZY COLUMBUS“

korcsolyák és **„Achilles“** bokaszijak főraktára, Továbbá **„Les Alexander“, Jackson Haines“, „Mars“, „Mercur“** és **„Halifax“**-korcsolyák

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Weszely István Budapest, IV., VÁCI-UTCA 9. SZ.

Redukált

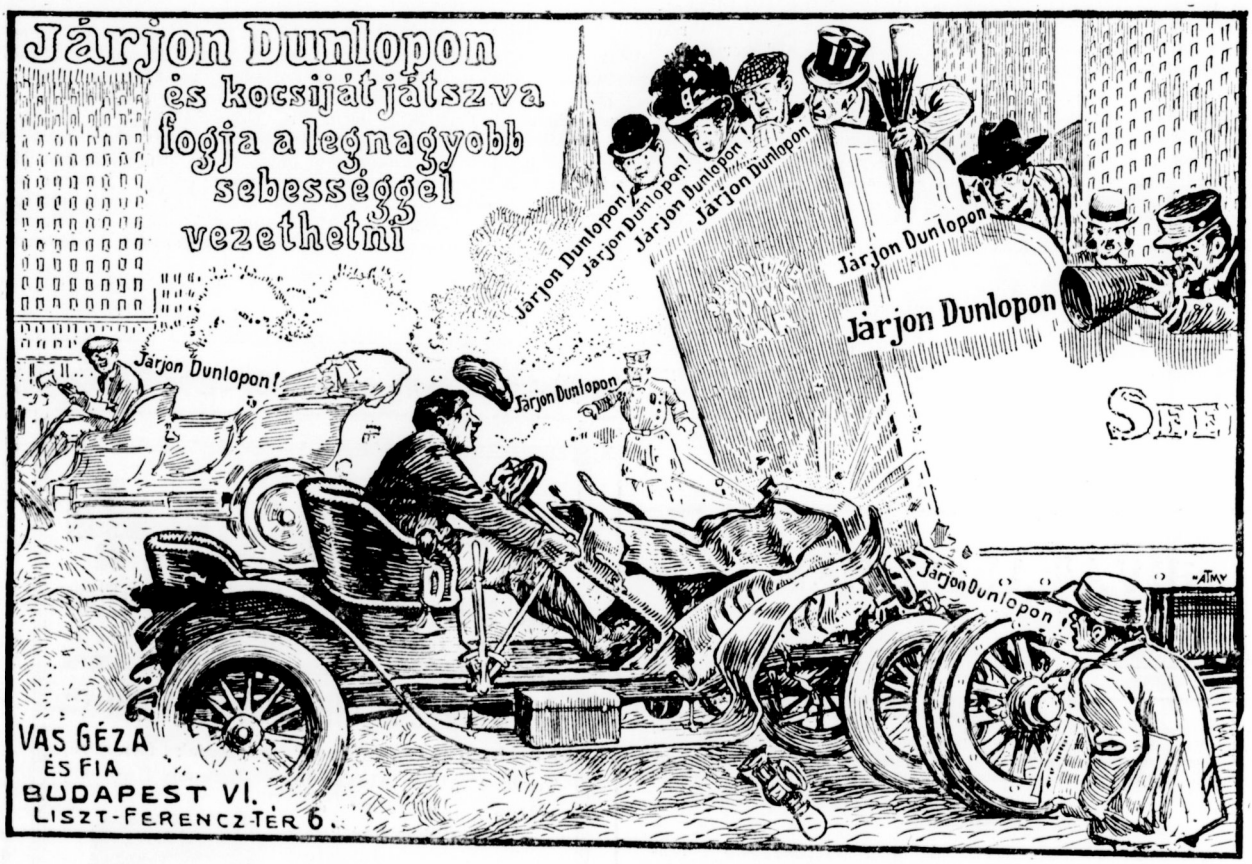

árak.

VI. évfolyam. 1908. január 18. 3. szám.

AZ AUTOMOBIL

a „Magyar Automobil Club“ hivatalos lapja.

Főszerkesztő: FRIEDRICH NÁNDOR | Felelős szerkesztő: LINDNER ERNŐ | Főmunkatársak: BIRÓ LAJOS és HOLUB JÓZSEF | Szerkesztőség: Budapest, VIII., Eszterházy-u. 6.

A IV. budapesti automobilkiállitás főrendezői.

Mai képeinkben a tavaszszal megnyitandó IV. nemzetközi automobil-kiállitás előmunkálatainak vezetőit: *gróf Zichy Béla Rezső*-t, a kiállitás rendezőbizottságának elnökét, és *Krisztinkovich Béla* igazgatót mutatjuk be olvasóinknak.

Gróf Zichy Béla Rezső már több mint nyolc éve tartozik a magyar automobilizmus leglelkesebb s tegyük hozzá, legszorgalmasabb munkásai közé. Mint a Magyar Automobil-Club ügyvezető alelnöke valóban bámulatos tevékenységet fejt ki a magyar automobilizmus és a kiállitás érdekében és ha az idei kiállitás sikerül, úgy ebben az ő munkásságának van igen nagy része, Zichy Rezső gróf azonban nemcsak kitünő szervező és propagáló tehetség, hanem egyike a legbuzgóbb automobilturistáknak is. Az utolsó nyolc év alatt a gróf hat gépnek volt tulajdonosa: egy 4/6 lóerős De Dion-kocsi volt az első a sorozatban, azután négy darab különféle lóerejü Mercedes kocsi következett s végül egy Csonka-féle magyar gép.

Utazásait a Mercedes-gépekkel tette meg és hivatalos számitások szerint legalább 50.000 kilométert tett meg, tehát 4-szer akkora utat, mint a Peking—Párisi. Ezen automobil-túrista-utak értékét igen emeli az a körülmény, hogy a gróf kizárólag saját vezetése alatt tette meg őket. A Nizza—Budapesti útról, melyet két izben tett meg, annak idején érdekes leirás is jelent meg, valamint a Fiume, Ancona, Róma, Nápoly-i útról is. Érdekes volt a Budapest—Riva—Milano—Mont-Cenisen át Clermont-Ferrandba, a Gordon—Bennet-verseny szinhelyére s innen Páris—Trouvilleba vezető út, amelyet a gróf néhai Törley Józseffel együtt tett meg. Emlitendők még a Budapest—Ostende-i, Budapest—Drezda-i és az erdélyi utazások is, melyek mindnyájan bővelkedtek érdekes részletekben. A lapunkhoz mellékelt térképen az egyes útvonalak különben legjobban és legátnézetesebben vannak feltüntetve.

Krisztinkovich Béla igazgató öt éve tagja az Automobil-Clubnak, ahová Törley József kezdeményezésére lépett be. Ezzel a, sajnos, korán elhunyt buzgó magyar automobilistával tette meg Krisztinkovich úr érdekes automobil-utazásait. A Budapest—Páris-i utat háromszor járta be, mindig más-más irányban s utóljára Angliát utazta be, ahol talán még magyar automobiltúrista nem járt. Ezen utazások alatt különösen mint térképolvasó szerzett Krisztinkovich úr bámulatos gyakorlatot, annyira, hogy egy egész napi (300–350 kilométer) utón csak egyszer szokott volt

nézni térképet. Az igazgatóság tagja Krisztinkovich úr 1904. évben lett s minthogy kereskedelmi szaktudása ismeretes volt, a Club-nak akkoriban igen rendezetlen pénzügyei rendbehozatalával bizatott meg. Krisztinkovich úr ezen feladatnak a legfényesebb sikerrel tett eleget, úgy, hogy az előbbi anyagi nehézségekkel küzdő Club most már tekintélyes alaptőkével is rendelkezik.

Az 1906. év folyamán a Club Krisztinkovich urat ügyvezető-igazgatójává választotta s ez időponttól kezdve nemcsak a pénzügyi, hanem általában minden téren fejtett ki kezdeményező és sikeres munkásságot. E helyen megemlitjük, hogy a külföldi turisztikai kézikönyvek nagyrészt hamis magyar adatainak kijavitása Krisztinkovich munkásságának köszönhető s nagy része volt abban is, hogy a Magyar Automobil-Club úgy a külföldi, mint a hazai automobilizmusban az őt megillető szerepet játszotta. Az Ausztriával való forgalom egyszerüsitése, az önkéntes gépkocsi-testület alapitása, szabályrendelet kidolgozása, a soför-kérdés tanulmányozása stb. mind az ő igazgatói müködésével függnek össze. Müködése különben nemrég illetékes helyről is elismerésben részesült, amennyiben a m. kir. kereskedelemügyi miniszter a közlekedésügyi tanács tagjává nevezte ki.

A könnyü kocsi.

Biró Alajos gépészmérnök.

(Második közlemény.)

A kocsi összes alkatrészeinek tökéletes harmóniában kell lenniök, mert szabályos együttmüködésüknek ez egyik főfeltétele; éppen ezért elvetendők mindazon konstrukciók, melyek egyes speciális cégek gyártmányaiból állittatnak elő. Ilyen pl. a német gyárakból kikerülő könnyü kocsik egy része, melyeknek motorját, sebességváltoztatóját, hátsó tengelyét (illetve a kardanhajtást), stb külön-külön más gyártól szerzik be s ezeket azután összeszerelik. Igy könnyü és olcsó kocsit nem lehet csinálni, mert minden egyes alkatrésznek sajátsága van, melynek folytán azt a többi alkatrészszel csak kényszermegoldások utján lehet együttmüködésbe hozni. Az első és főfeltétel tehát, hogy minden egyes szerv megtervezésénél tekintettel kell lennünk valamennyire.

Az előbb mondottak első sorban állnak a motor megtervezésénél, melyre ha pl. a benzint csak niveaukülönbség hatása alatt akarjuk a porlasztóba vezetni, már befolyással van a benzintartó magassága. Ezekről az összefüggésekről különben alább lesz szó.

Fentebb, mint megfelelőbbet, a négyhengerü motort vettük alapul. Először a hütés módiát kell eldönteni. Nálunk, Európában a léghütéses 4 hengerü motor nem örvend oly népszerüségnek, mint az Egyesült-Államokban, pedig tagadhatatlan, hogy a léghütés révén jóval olcsóbbá és könnyebbé válna a kocsi s e mellett üzembiztonsága nem kisebb. A léghütéses motornál elmarad a nehéz, drága és annyi fennakadásra és javitásra alkalmat adó hütő, a szivattyu, mely mindig folyik és külön hajtást igényel s végül a zavaró és kellemetlen hütőviz-vezeték. A bordás hengerek öntése egyszerübb és olcsóbb, mert a hütőköpeny öntéséhez igen bonyolult magszekrények kellenek. Mivel a köpenynek a sulyra való tekintettel vékonynak kell lennie, a magnak már kis elmozdulása is használhatatlanná teszi az öntvényt; ez azonban rendesen már csak a henger teljes megmunkálása után tünik ki s az átlagos előállitási, illetve az eladási árat növeli.

Mindazonáltal a kettőnél több hengerü léghütéses motor iránti bizalmatlanságot tekintve, meg kell maradnunk a szokásos vizhütésnél. Itt, ha csak lehetséges, a Renault által nagy tökélyre vitt thermosyphon-rendszert kellene alkalmazni, melynél a viz keringését szivattyu nélkül, tisztán a felmelegedés okozta fajsulykülönbség által érjük el; e hütés törés nélküli, nagy keresztmetszetü csővezetéket kiván.

A hengereket legcélszerübb együvé, egy tömbbe önteni. Ez az öntési technika mai állása mellett nem okoz nehézséget s oly előnyöket biztosit, melyek mellett az esetleges hátrányok elenyésznek. Mindenekelőtt a megmunkálás egyszerübb és pontosabb, mert mig a ma szokásos elrendezésnél csak két-két hengert lehet egyszerre megmunkálni, az egy blokkba öntött négy hengert megfelelő speciális munkagépen egyszerre, egyszeri befogással, tehát a legnagyobb elérhető pontossággal teljesen el lehet készitени. A hengereknek a forgattyuházra és a csővezetékeknek a hengerekre való felerősitése egyszerübbé válik s általában az egész motor képe nyugodtabb.

A szelepek elrendezésénél az egy oldalon, egymás mellett elhelyezett álló, felfelé nyiló vezérelt szelepeknek kell előnyt adnunk, mert a mellett, hogy az aránylag kis fütőfelület folytán hütése igen könnyü, a szelepek vezérlése csupán egy vezértengelyről történik a legegyszerübb módon. Ezen elrendezést sok tervező azért nem használja, mert igy egy oldalon torlódik össze, aránylag szük helyen porlasztó, gyujtókészülék (mágneselektromos gyujtás) és esetleg a szivattyu. Ezek közül legalkalmatlanabb a gyujtókészülék, mert a kipuffogóvezeték sugárzó melege a tekercselés szigetelését veszélyezteti s a patkóalaku permanens mágnesek erősségét csökkenti. Az ebből és a készüléknek nagy magasságbeli helyfoglalásából eredő hibát a mágnesek lefelé való forgatásával teljesen ki lehet küszöbölni. Ily módon a motornak egyik oldala teljesen szabaddá válik s e hely akár folyadéktartó, akár szerszámok vagy tartalékrészek elhelyezésére igen alkalmas. Egyoldalu szelepelrendezésnél a kipuffogó gázok a szivótelep közelében rohannak el; ez a gyujtásra káros befolyással lehet, mert a legcélszerübben a szivótelep közelében elhelyezett gyujtógyertya az elragadott olajtól hamar elpiszkolódik és rosszul müködik. Ezt el lehet kerülni azáltal, hogy a gyujtógyertyát a szivótelep feletti lezáró fedőbe oly módon szereljük, hogy egy u. n. gyujtókanális (1. ábra) keletkezik. Ez egyrészt megakadályozza, hogy az olaj a gyertyához jusson, másrészt a gyujtás alkalmával a kanális a végén kilövelő szuróláng által a gyujtást biztosabbá és gyorsabbá teszi.

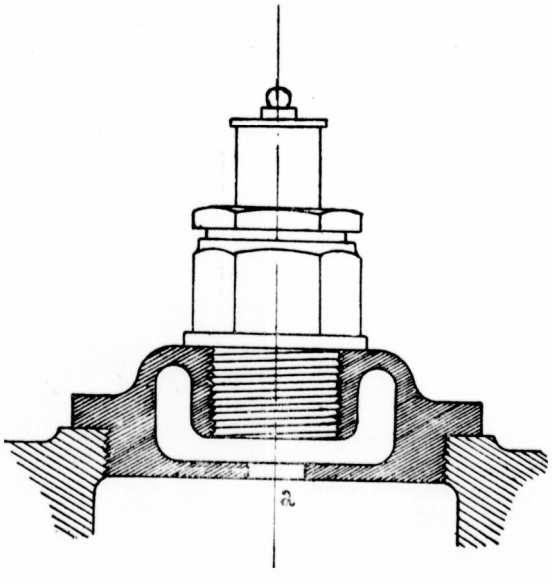

Ami a gyujtást illeti, eddig az olcsóbb kocsinál, számitva a vevő tudatlanságára, az akkumulátoros gyujtást alkalmazták legtöbbször, pedig ez a létező legrosszabb valamennyi között. A vezetőt állandó aggodalom tölti el, vajjon birják-e még az akkumulátorok, ezért mindig tartaléktelepet kell magával hordozni. Kis hiba folytán a telep rövidre záródhat s rövid idő alatt elpusztul. A gyujtógyertyához nagyfeszültségü, vastagon szigetelt vezetékek kellenek, melyek a motoron zavaró benyomást keltenek. De még nem is sokkal olcsóbb ezen gyujtás, mert az akkumulátorokon kivül még a motorról hajtott, tehát drága elosztókészülék s négy transzformátor kell, melyek állandó gondozásra szorulnak.

A mágneselektromos megszakitó-gyujtás a legmegbizhatóbb valamennyi között, az olcsó kocsira azonban eddig nem alkalmazták, mert vezénylést és rudazatot tett szükségessé. Ezért kiszoritotta a mágneselektromos-gyertya (-iv) gyujtás, mely azonban egyesitette a mágnes- és akkumulátorgyujtás sok hibáját. Ezen segit az uj Bosch-féle mágneselektromos megszakitó gyertya, mely a megszakitó-gyujtás összes előnyeivel bir, de minden megszakitó rudazat nélkül s tisztán a gyertyában lévő elektromágnes hatása alatt müködik. Ez egyuttal feleslegessé teszi az eddig sokszor alkalmazott kettős gyujtást, mert már az inditásnál is kitünően müködik.

A porlasztó egyik legkényesebb alkatrésze a motornak s ennél igazán nem szabad takarékoskodni. Csodálatos, hogy éppen itt a bevált szerkezeteket félreteszik s helyette drágát és rosszat alkalmaznak. Igy pl. nagyon sokszor okoz zavart a porlasztó uszójának kilyukadása; minden vezetőnek lesznek erről keserü emlékei, mert az uszóban levő benzin kiüritése és a megnagyobbitott lyuk beforrasztása az országuton, esetleg szélben vagy esőben, nem tartozik éppen a legkellemesebb foglalkozások közé. Amerikai kocsikon kitünően beváltak a parafából készült uszók, melyekkel ilyen baj sohasem történhetik; nálunk ezt még nem alkalmazták.

A porlasztón feltétlenül alkalmazandó önmüködő addicionális levegőszabályozó, mely megkiméli a vezetőt a legelőnyösebb keveréknek folytonos próbálgatás által való beállitásától. Jól beváltak az utóbbi időben felmerült porlasztó-szabályozók, melyek az uszótérben uralkodó légnyomást a motor fordulatszámának megfelelően szabályozzák s tüzelőanyagmegtakaritást eredményeznek.

Ha vizhütőszivattyut alkalmazunk, azt legjobb a motor elejére elhelyezni. Itt a szükebb választás a centrifugal és a Darracq által sikerrel alkalmazott rotációs szivattyu között esik. Előbbi egyszerübb és biztosabb, hátránya azonban, hogy nagy fordulatszáma miatt külön hajtást igényel, mig az utóbbit, mivel fordulatszáma tetszés szerint változtatható, a vezértengelyről vagy a gyujtókészülék tengelyéről minden áttétel nélkül, közvetlenül hajthatjuk; a rotációs-szivattyu szállitóképessége különben is állandóbb, mert fordulatonkint mindig ugyanazon mennyiséget szállitja s igy a kis fordulatszámmal járó motor is kellőképp hüttetik.

Az automobilforgalom szabályozása.

(Második közlemény.)

Ugyancsak a clubok véleménye alapján vagy birói (rendőri) eljárás eredményeként lehetne a vezetői jogosultságot ideiglenesen vagy véglegesen megvonni, miáltal nemcsak balesetek okozói, hanem beigazolt könnyelmüség, veszélyes jellemhiány, vagy gyógyithatatlan betegségben (szivgörcs, rövidlátás) szenvedők is kizárathatnának a kör javára. A képesitésnek korhoz kötése nem indokolt, mert ha tüzes lovak fékezésére szabad éretlen gyerkőcöket alkalmazni, ugy a gépkocsivezetése is bizható kiskoruakra annyival is inkább, mert a feltétlenül megkivánt intelligencia és testi erő maga szab alsó határt.

A forgalomra nézve igen eltérő szabályok léteznek, amelyek főképen a sebesség korlátozására (szabad területen 20—45 és lakott területen 8—20 kilométerig), a nyilvántartásra és a jelzőeszközökre vonatkoznak.

A sebességi határok megállapitása gyakorlatilag nem igen vált be, talán legcélszerübb volna az olasz büntetőkodex rendelkezését elfogadni, mely szerint „állatokat vagy kocsikat oly gyorsan hajtani, hogy az személyekre vagy tárgyakra veszélyes legyen, büntetés terhe mellett tilos“.

Rendszerint ugyanis nem a sebesség nagysága a veszélyes, hanem a körülmények teszik azzá, amelyekben alkalmaztatik. Vigyázatlan kocsivezető nagyforgalmu helyen bizonyára 8 kilométer sebességgel is okozhat bajt (statisztika szerint legtöbb a lassujáró teherkocsi baleset) mig szabad pályán 90 kilométer sem veszélyes. A sebességhatár megállapitása egyébként alkalmas a vigyázatlan vezetőnek védelmül szolgálni és ellenőrzése vagy teljesen lehetetlen vagy óriási pénzáldozatokba kerül.

Sebességi határ megállapitása nélkül szigoru büntetések alkalmazása leghatásosabb biztositéka a közbiztonságnak.

A jelzőtáblák alkalmazása minden államban megköveteltetik és ezen intézkedés célszerüsége a nyilvántartás szempontjából félreismerhetetlen. A mi feladatunk e tekintetben csak arra szoritkozhatik, hogy a felesleges számelhelyezést kerüljük, s hogy a külföldel és Ausztriával való forgalmat esetleg ne nehezitsük bizonyos nyilvántartási előirásokkal.

Ami végül a jelzőeszközöket illeti, ugy a külföldi gyakorlatnak megfelelően két elöli erősebb és egy hátsó gyengébb lámpa előirása volna célszerü. A kürtjelzés, mint általánosan elfogadott, megtartható volna, ugyszintén nem kellene a syrént sem eltiltani, melyre vidéken gyakran szükség van.

A külföldön érvényben levő hatósági intézkedéseket különben legátnézetesebben a mellékelt táblázat mutatja, melyet a Magyar Automobil Club állitott össze. Reméljük, hogy a táblázatból meritett tanulságok célszerü és nem zaklató szabályrendelet megalkotását fogják eredményezni.

Versenyek.

A NEW-YORK—PÁRISI VERSENY. A verseny résztvevői, tekintettel arra, hogy utjuk legnagyobb részét havas és jeges talajon lesznek kénytelenek megtenni, jelenleg a francia alpesekben gyakorolnak, hogy a hütés, carburálás és olajozás viselkedését tanulmányozzák. A kocsik —18° mellett, dacára a havas utnak, szépen vették a helyenként 16%-os emelkedéseket, ha azonban az ut melletti puha hóba hajtottak, onnan nem voltak képesek kimozdulni. A hütővizet 25% glycerin hozzákeverése által mentették meg a fagyástól. Az inditás mindazonáltal némi nehézségekkel jár és a légbevezetőt és carburatort gyakran kellett előmelegiteni. Az olajozás számára valami speciális olajat akarnak használni, talán medvezsirt, mely alacsony hőmérsékletnél aránylag legfolyékonyabb. A verseny tudvalevőleg február hó 2-án veszi kezdetét.

A FRANCIA „GRAND PRIX“ általános feltételei e napokban küldettek szét az A. C. de France sportbizottsága által. A feltételek megállapitják, hogy

egy négyhengeres motor furata maximálisan 155 mm. lehet, ami 75476.8 mm² dugattyufelületnek felel meg, azaz:

1. Egyhengeres gépnél 310 mm. furatnak.
2. Kéthengeres „ 219 „ „
3. Háromhengeres „ 179 „ „
4. Négyhengeres „ 155 „ „
5. Öthengeres „ 127 „ „
6. Hathengeres „ 110 „ „

Tolerantia nem engedélyeztetik. A kocsik sulya indulásrakészen, de viz, benzin, szerszám, pneumatikok és tartalékalkatrészek nélkül legalább 1100 kilogrammban van megállapitva. Ezen sulyban a kenőolaj és carterek sulya benfoglaltatik.

A TARGA FLORIO számára máris tizenegy kocsit neveztek be az egyes gyárak. Olaszország természetesen vezet a nevezéseknél. A nevezések a következők: 1. Fiat (Lancia), 2. Fiat (Nazzaro), 3. Fiat (Wagner), 4. Itala (Cagno), 5. Itala, 6. Itala, 7. Isotta Fraschini (Trucco), 8. Isotta Fraschini (Minoia) 9. Isotta Fraschini (Giovanzani), 10. Darracq (Demogeot), 11. Darracq.

MI LETT A MULT ÉVI FIAT VERSENYKOCSIKBÓL. Az automobilversenykocsik, szerencsére nem kerülnek, mint a versenylovak, a virstligyárba, hanem igen célszerü módon alakittatnak át turakocsikká. Az 1907. évi Fiat-kocsik pld., melyek a Császárdij számára készültek, jelenleg Vincenzo Florio lovag, Mr. Nagelmackers, Mr. Johnson és Mr. Horace Findlay tulajdonába mentek át, kik őket kényelmes turakocsikká alakitottak át, melyek ugy gyorsaság, mint kitartás tekintetében kiváló szolgálatokat teljesitenek.

Kereskedelem.

A NEUE AUTOMOBIL GESELLSCHAFT magyarországi vezérképviseletét, mint értesülünk, a Bárdi József Automobil Részvénytársaságra ruházta.

A NEUE AUTOMOBIL GESELLSCHAFT, amelynek berlini standját és néhány kocsitipusát mai számunkban mutatjuk be olvasóinknak, egyike a legelőkelőbb és legjobban situált német cégeknek. A stand-kép luxus-automobilokat ábrázol, amelyekkel a társaság máris szép sikereket ért el. Különböző tipusu és nagyságu kocsijai, mint pld. a 15/24 lóerős, 20/32 l. e., 26/45 l. e. stb. rendkivül elegáns kivitelüek és a használatban igen jóknak bizonyultak. De a cég a legnagyobb sulyt nem a luxuskocsi, hanem a teher- és az ugynevezett hasznos kocsi gyártására fekteti. Az automobilismus jövője nem a luxus kocsiépitésben, hanem a hasznos kocsi épitésében rejlik, mely hivatva van a csekély teljesitményü állati vontatást teljesen kiszoritani. Előnyei az üzem olcsósága, gyorsasága, nyugodtsága és természetesen elsősorban a tetszésszerinti fokig fejleszthető teljesitmény. A NAG. kocsijai rendkivül szilárd szerkezetüek, amellett formásak s ezért Németországban közkedveltségnek örvendenek. Képeinken egy Oroszország számára szállitott omnibusz, egy teherautomobil, egy elegáns társaskocsi és egy autobérkocsi látható.

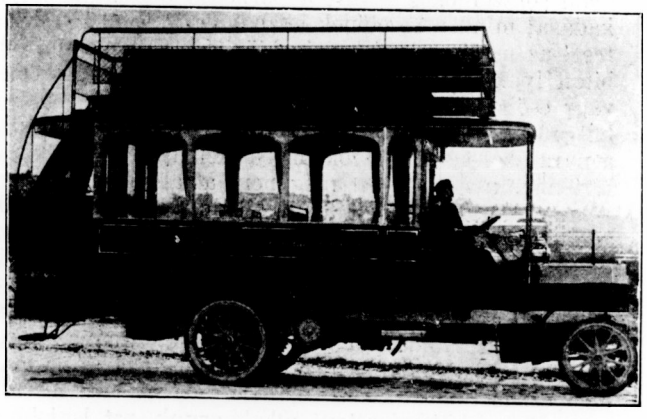

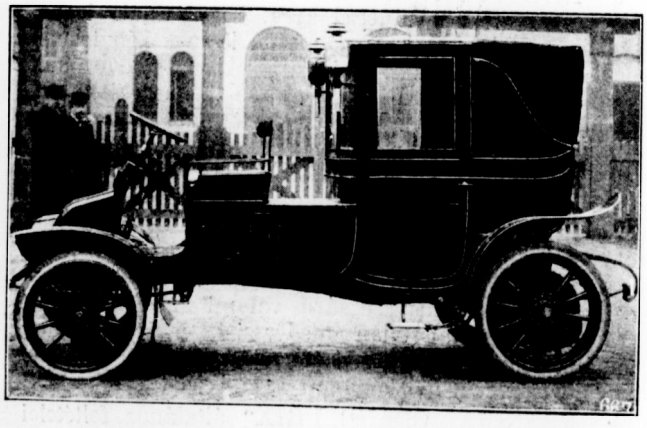

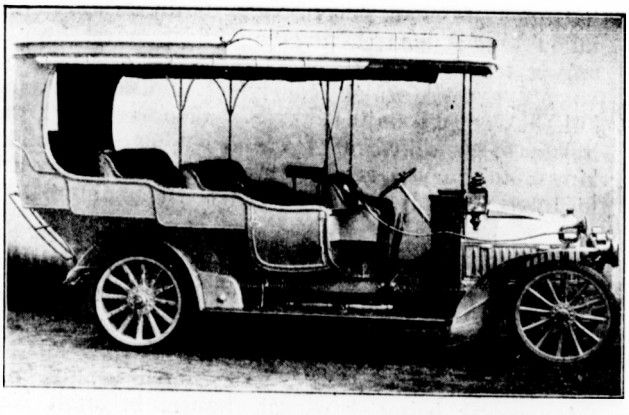

AZ ADLERMÜVEK R. T. Oesterreichische Adlerwerke, vormals Heinrich Kleyer G. m. b. H. Wien cimmel egy osztrák fióktársulatot alapitott. A részvénytőke 100.000 korona. Üzletvezetőkként *Kornblüh* Frigyes (Bécs) és *Andreae* Alfréd (Frankfurt) jegyeznek.

A SOCIÉTÉ WESTINGHOUSE, mint értesülünk, aradi gyárának épitését még ez év tavaszán kezdi meg, ugy, hogy őszre már megkezdheti az üzemet.

A CHARRON GIRARDOT ÉS VOIGT cég, mely mint mult számunkban emlitettük, Magyarországon gyárat készül alapitani, ujabban élénken érdeklődik a magyar utak állapota iránt. Ugy látszik utaink gyenge állapotának hire kissé megijesztette a derék franciákat, pedig hát utaink bármily rosszak legyenek is, az orosz és amerikai utakkal még mindig kiállják a versenyt, pedig hát itt is, ott is annyi automobil közlekedik, amennyit Charron Girardot-ék tiz év alatt sem képesek gyártani.

NEW-YORKI KIÁLLITÁS. A változatosság okáért New-Yorkban most az importőrök rendeznek kiállitást, amelyen főként francia és olasz cégek vesznek részt. Képviselve vannak: Panhard—Levassor, Locraine-Dietrich, Renault, Hotchkiss, Delaunay-Belleville, Bayard-Clement, Delahaye, Charon, Rochet-Schneider és Pilain, az olaszok közül Fiat, Itala és Bianchi, a belgák közül Pipe, az angolok közül Napier és Crossley, a németek közül Mercédes.

UJ KÉPVISELETEK. Mint értesülünk, a Bárdi József részvénytársaság átvette a *Mercedes automobilok* és Mercedes villamos kocsik képviseletét és egyedáruságát. A Mercedes automobil, mint ismeretes, igen előkelő gyártmány, mely főuri köreinkben eddig is nagy elterjedésnek örvendett, Ausztriában pedig a legkedveltebb és legelterjedtebb márka. Hiszszük, hogy az agilis vállalat rövid idő mulva tömegesen fogja meghóditani az automobilistákat. De nemcsak a cég, hanem a gyártmány is hozzá fog járulni a gyors elterjedéshez. Az 1908-as typus több ujitást mutat fel. Leginkább emlitésre méltó ezek között az uj gyujtás. Az eddig használatos leszakitó mágnesgyujtás helyébe egy ujfajta mágneses gyertyagyujtást alkalmaznak, amely a motor legkomplikáltabb részeit, a leszakitó szerkezetet és az azt vezérlő tengelyeket és fogaskerekeket teljesen feleslegessé teszi, miáltal az uj Mercedes-motor még a legegyszerübb szerkezetü modern motort is felülmulja átnézetes és egyszerü szerkezeténél fogva.

ELJEGYZÉS. *Friedmann* Ödön ur, a Dénes és Friedmann világcég magyarországi vezérképviselője, mint örömmel értesülünk, eljegyezte *Polgár* Mariska kisasszonyt.

PNEUMATIK-ÁRAK. A Bárdi József Automobil-Részvénytársaság arról értesit bennünket, hogy a pneumatik árait jelentékenyen leszállitotta. Az automobilizmust eddig leginkább a pneumatik drágitotta meg és fölötte megnyugtató, hogy éppen ez a cikk állandóan olcsóbb lesz. Sietünk megjegyezni, hogy az olcsóbbodás nem a gummi minőségére vezetendő vissza, hanem arra a körülményre, hogy a gummitermelés a kereslethez alkalmazkodva, az utóbbi időkben óriási mértékben növekedett.

Hirek.

AUTOMOBILTURISTÁK FIGYELMÉBE! A magyar királyi fővámigazgatóság értesitette a Magyar Automobil Clubot, hogy a nagyméltóságu m. kir. pénzügyminisztérium 1907. évi december 17-én 128488 sz. a. kelt rendelete szerint az osztrák cs. kir. pénzügyminisztérium 1907. évi november 23-án 72250. sz. a. kelt körrendeletével az ausztriai határszéli vámhivatalokat felettes hatóságaik utján arra utasitotta, hogy a Club kezessége mellett külföldről magyar vámhivataloknál, vámbiztositék letétele nélkül az előjegyzési eljárásban behozott automobilok végleges kilépését a Club igazolvány megfelelő helyén is igazolják.

MOTORKERÉKPÁROZÁS. A *Magyar Motorkerékpárosok Egyesületének* f. hó 11-ére hirdetett közgyülése, a megjelent tagok csekély száma miatt nem volt megtartható s alapszabályszerüen f. hó 29-ére, szerda d. u. 6 órára tüzetett ki. A közgyülés helyéül a Magyar Világ kávéház külön helyisége jelöltetett ki.

AUTOMOBIL-OMNIBUS JÁRAT BUDAKESZRE. Két vállalkozó e napokban engedélyt kért a városi tanácstól, hogy a közuti villamos vasut zugligeti végállomásától Budakeszire automobil-omnibus járatokat létesithessen. A vállalkozók május elsejétől tervezik a járatok megindítását és pedig nyáron tiz, télen husz percenkint inditanák a kocsikat. Az utvonalat három szakaszra osztják: az I. szakasz viteldiját 30, a másodikét 40, a harmadikét 60 fillérben kérik megállapitani.

A NÉMET CSÁSZÁRI AUTOMOBIL-CLUB egy rendkivül humánus intézkedést léptetett érvénybe, tagjai soförjeinek segélyalapját, amelynek célja a szolgálatközben munkaképtelenné vált soförök segélyezése. A segélyalap alaptőkéjét azon 50.000 márka képezi, mely a Club védnöke és clubtagok adományaiból gyült össze. A Császári Automobil-Club elhatározta, hogy a segélyalaphoz évenként és tagonként 20 márkával járul hozzá és gyüjtések révén is igyekszik az alapot szaporitani.

A NŐI SOFÖRÖK VISSZAVONULÁSA. A nőemancipáció legujabb diadala: a nők autovezetőkként való alkalmazása ugylátszik csak áldiadai volt. Erre engednek következtetni a berlini jelentések, amelyek szerint Pappné honfitársunk, az első német sofőr, kénytelen volt foglalkozását abbahagyni. Példáját néhány nap mulva követte Ostzecha Meta asszony, ki szintén arra a meggyőződésre jutott, hogy nő létére nem birja a megerőltető soföri foglalkozást. A női soförkurzus többi husz tanitványa közül eddig még egy sem kapott hajtási engedélyt, s mivel az automobilközlekedési vállalatok sem igen szimpatizálnak a női soförökkel, a nőemancipáció-mozgalomnak ezen legujabb teremtménye csakhamar el fog tünni a föld szinéről.

A CHARLOTTENBURGI MÜEGYETEMEN egy motor- és motorkocsi épitési tanszak felállitását tervezi a német kormány. Az uj tanszék költségei alig tesznek ki 55.000 márkát, mivel a legelőkelőbb automobil-technikai vállalatok készséggel bocsátanak az uj tanszéknek kisérleti gépeket és anyagokat rendelkezésre.

A BAJOR AUTOMOBIL-PÓSTAVONALAK az elmult évben általában igen rentabilisoknak mutatkoztak. A póstavonalak különösen fürdőhelyeknek a legközelebbi várossal, illetve vasutállomással való összeköttetésére szolgálnak és személyszállitás mellett póstai szolgálatot is teljesitenek. A bajor közlekedésügyi hatóság jelenleg 28 omnibuszt és 28 mellékkocsit tart üzemben. Az automobil-omnibuszok beszerzési ára körülbelül 20.000 márka, a mellékkocsiké 5000 márka volt. A személy-dijszabás 6—10 fillér kilométerenként.

az üzemi kiadások pedig 14·4 fillért tesznek ki kilométerenkint, ami az eddigi üzem 30·8 fillérnyi költségével szemben nagy leszállitást jelent.

A PÁRISI AUTOBUSZOK FOGYASZTÁSA. A párisi autobuszok 1907. évi november hó 1-ig, vagyis 141 nap alatt 3.570,000 kilométert tettek meg és 22,000 hektoliter 5%-os carburált alkoholt fogyasztottak

A „PARSONS GRIPPA" csuszásgátló különösen Angliában nagyon elterjedt; igen olcsó, megbizható, könnyen szerelhető s mint tartalék, becsomagolva igen kis helyet foglal el. A szerelés következőkép történik: először a ferde láncok, melyek voltaképen meggátolják a csuszást, bekapcsoltatnak a kerékabroncs két oldalán levő heveder-láncokba; azután utóbbiak összekapcsoltatnak. Ha a láncok külső oldalaikon elkoptak, kifordithatók s ujra használhatók. A két hevederláncot nem kell kicserélni, mert csak a bekapcsoló szemek szenvednek igen minimális kopást. A Parsons-lánc igen jól bevált s állitólag nem rongálja a futófelületet.

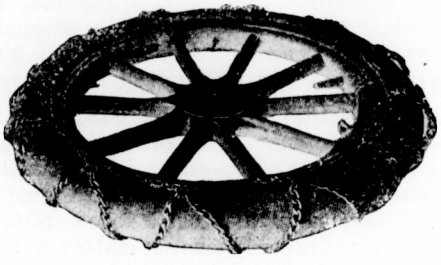

A LONDONI „BUS"-VEZETŐK a mult hét folyamán sztrájkba léptek, mivel a Road Car. Co. béremelés iránti kérésüket nem akarta teljesiteni. A sztrájkolók száma meghaladja az 1200-at.

A MOSZKVAI VÁROSI TANÁCS egy előkelő német cégnél egy hat tonnás automobil-teherkocsit rendelt, miután két hasonló kocsi már hónapok óta hét moszkvai kereskedőház legnagyobb megelégedésére teljesit szolgálatot. Tekintettel a moszkvai közutak nem egészen kifogástalan állapotára, ezen rendelés kitünő bizonyitéka az automobil kiváló használhatóságának.

AZ AUTOMOBILIZMUS ARGENTINÁBAN, mint már egyszer megirtuk, igen örvendetes fejlődésnek indul. December hó második felében egy 300 kilométeres túraversenyt rendezett az Argentinai Automobil-Club a Buenos-Ayres—San Justo Gamielas—Las Heras, San Fernando—Belgranoi útvonalon, amelyen az összes résztvevők (10) egytől-egyig a kitüzött 15 órán belül érkeztek célhoz.

AUTOMOBILON AUSZTRÁLIÁN KERESZTÜL. Mr. *Dutton*, egy ismert ausztráliai autosportember, megakarja kisérleni Ausztráliának Adelaideból Port-Darwinig való keresztülutazását. Az ut tartamát Dutton 20 napra számitotta ki, ami a 3200 kilométeres távolságnak megfelelően 160 kilométer napi átlagnak felelne meg. Dutton 24 lóerős kocsit fog kisérleténél használni. A kisérlet nem veszélytelen, mert Ausztráliában még mai napig is veszedelmes rablótörzsek garázdálkodnak és belső része majdnem teljesen viztelen.

Mindenütt kérjük a „NEMZETI SPORTOT"!

A Magyar Automobil-Klub hivatalos közleményei.

Tiszteletbeli tagok: *Frigyes* magyar kir. herczeg, *József* magyar kir. herczeg, *Sarolta* szászweim. kir. herczegnő, *Kossuth Ferencz*, m. kir. kereskedelmi miniszter, *Bibescu György* h rczeg a Román Automobil-Club elnöke, *Pöltting-Persting Gusztáv* gróf, az Osztrák Automobil-Club tsb. elnöke, *Ratibor Viktor* herczeg, a berlini Császári Automobil-Club elnöke, *Zuylen De Nyevelt De Haar* báró, a francziai Automobil-Club elnöke. Tiszteletbeli elnök: *Szapáry Pál* gróf, a franczia Automobil-Club stb. tagja. *Elnök:* *Andrássy Sándor* gróf *Elnökhelyettes*: Zichy Béla Rezső gróf. *Igazgatóság:* Blathy Otto Titusz, Esztenházy Moricz gróf, Hatvany-Deutsch Károly, bátorkeszi Kobek Kornél, *Krisztinkovich Béla (ügyvezető igazgató)*, Molnár Ákos dr. *(ügyész)*, Thoroczkai Miklós gróf, Vécsey László báró, *A választmány tagjai*: Az igazgatóság tagjain kivül Andrássy Géza gr. Atzél Elemér br. Bayer Dezső dr., Benke Gyula, Born Frigyes br., Csonka János, Edelsheim-Gyulay Lipót br. győri Farkas Lajos, Fényi Béla. Gerbeaud Emil, Hatvany-Deutsch József. Harkányi János br. Jakabffy István, Károlyi Mihály, gr. kisczétényi Kovács László. Nagy Sándor dr., Nyirák Lajos, Varró Infár dr., Zsolnay Miklós. *Club-titkár:* ifj. Krisztinkovich Béla. *Club-helyiség:* Budapest, IV. Kigyó-tér 1., Királyi bérpalota. *Hivatalos irodai órák:* d. u. 5—7-ig. Könyvtár, szaklapok, szabadalmi leirások és szakárjegyzékek gyüjteménye. 10—12-ig és 4—6-ig nyitva. *Sürgönyczim:* Autoclub Buda est. *Telefonszám:* 11—70

Magyar Automobil Club.

Hivatalos.

A Magyar Automobil-Club megállapodott a Német Császári Automobil-Club hivatalos kiadójával a Carl Flemming céggel, hogy a nevezett automobil-club által kiadott hivatalos automobil turista térképeket a Magyar Automobil-Club tagjainak ép oly kedvezményes árban fogja szállitani, mint a német club tagjainak. A kedvezmények a következő: Az összes utirányokra való kötelező aláirás esetén à 1.50 Mk. helyett à 75 Pf. = 90 fillér. Legalább 25 térkép megrendelésénél à 1 Mk. = 1.20 K. Egyes példányok 1 Mk. 20 = 1.44 K. Összesen körülbelül 400 utirány lesz kiadva, melyek közül már egy oldalrész megjelent.

Értesitjük a t. Tagtársainkat, hogy a térképek a titkárságnál bármikor megrendelhetők.

A Titkárság.

A Pesti
Hazai Első Takarékpénztár-egyesület
hatvannyolcadik évi
rendes közgyülését

1908 évi februarius hó 2-án délelőtt 10 órakor fogja Budapesten, Pestvármegye székháza disztermében (Városház-utca) megtartani.

Tárgysorozat: 506

1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak az 1907-ik évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és a tiszta jövedelem iránt.
3. Egyéb igazgatósági előterjesztések.
4. A választmány huszonöt tagjának megválasztása (alapszabályok 41. §-a).

Ezen közgyülésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14-ik §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1907. december 31-éig nevére iratott s a közgyülést megelőző nap d. u. 5 óráját az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letétetett.

Budapest, 1908 januárius 9-én.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

ZORN MÓR

BUDAPEST — BÉCS

Butorszállitási és berak-tározási vállalata.

Képviselve bel- és külföldön minden nagyobb városban.

BUDAPEST,

VIII., József-körut 18. sz.

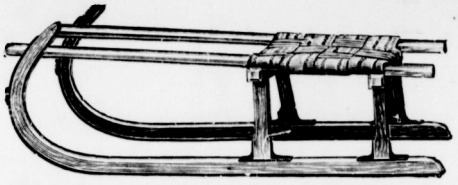

Téli sport-cikkek.

Műkorcsolyázók részére „Les Alexander" legelső minőségü versenykorcsolya 9 forint.

Gyorskorcsolyázók részére, Hagen, Eriksen, norvég és svéd versenykorcsolyák.

Halifax forint 1.50, Mercur, Jackson Haynes Jégvitorlák és vitorlakorcsolyák

Jégjátékok Hockey ütők és labdák. Jéghockey játékszabály 10 kr.

Svéd-, norvég-, svejci-, tiroli-, hallvölgyi- és amerikai **rodel**

Sport és gyermek-szánkók

Rennwolff, Tobbogan, skeleton stb. Norvég **ski-k**, lábszánok, hótalpak.

Lilienfeldi ski párja 15 frt.

Téli sportöltözékek, fejre húzható hósapkák, teljes felszerelések, legnagyobb választékban

Kertész Tódor sport-üzleteben

BUDAPEST, IV. ker., Kristóf-tér.

Teljes sport árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nincs többé idegbántalom és tyukszem.

I. természetes gyógyitási módszer

saját (otthoni) kezelés

Sportcipők korcsolya- és football-cipők a legjutányosabb árban készitettnek.

Kivánatra több külföldi orvosoktól elismerő levéllel és nyilatkozatokkal is szolgálok.

Hygienikus „MONOPOL" egészségcipő és gőzfejlesztőkészülékem Európa nagyobb államaiban szabadalmat nyert.

Nincs többé rheuma. Minden előítéletet felülmul.

Nincs többé lábdagnat, lábizzadás, lábrajas.

Egyedüli szabadalombirtokos:

Rytkó Győző

BUDAPEST, DOB-UTCA 48, SZÁM.

Nincs többé csuz, asthma és testszurás.

OLBRICH L.

magyar football- és sportkülönlegességek árjegyzéke kivánatra ingyen és bérmentve.

Budapest, VI., Teréz-körút 6.

TELEFON: 80—44.

Olajfestésü arcképeket

festek 50 koronától feljebb 10 koronás részletekben életnagyságban, élőmintáról vagy fényképről is. Iparművészet tervezések, fabeégetések, tájképek, szentképek, Rákóczi, Kossuth, Petőfi, Aradi vértanuk arcképei, valamint általam is festett mesterművek másolatokban megrendelhetők

Daróczy Sándor

festőművész műtermében

Budapest, VIII., Szűz-u. 3. sz.

Elsőrendü ajánlatok! Személyi hitel! Elsőrendü ajánlatok!

Válaszbélyeg mellékelendő. Kérjen prospektust!

Kezes és kezes nelkül katonatisztek-, papok-, lelkészek-, udvari-, állami-, megyei- és magántisztviselők, tanitók, kereskedők, iparosok, nyugdijogosult özvegyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak 1/4—20 évig terjedő időre havi, 1/4, 1/2 és egész évi tőkekamat-törlesztéssel!

Különlegesség: A páris-bécsi enquête értelmében tőkésitem a jövedelmet.

Jelzálog hitel! 300 koronától feljebb I. II. és III. helyre földek-, városi és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdőépületek, malmok, ásványviz és egyéb források és kőbányákra, a becsérték 3/4 részéig.

Épitési hitel! épitésfélben levő ingatlanokra 2—3 részletben, oly arányban, amilyen arányban az épitkezés előrehaladt.

Bank- és magánadósságok konvertálása!

Előnyösen! **Szolid** alapon és **gyorsan** eszközlöm mindezen fenti műveleteket elsőrangu bel- és külföldi intézetek által.

ZÁBORSZKI JÓZSEF leszámitoló és bankiroda, Budapest, VI., Szív-u. 28.

SIMON PÁL

PÁRIS SZÁLLODÁJA

BUDAPEST, Váci-körút 25. sz.
Jóhirnevü szálloda 100 szobával. Sport-egyletek leszállóhelye. A margitszigeti sporttelepтől 1/4 órányira. Direkt villamos összeköttetés az összes sporttelepekhez.

Pneumatik-javitások
(tömlő és köpeny) szab. angol vulkanizálási eljárás szerint mérsékelt áron eszközöltetnek.

VAJDA IGNÁC
pneumatik-javitó-műhelye
Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 18.
TELEFON 88—36. SZÁM.

Január 10-én

BÁRDI GARAGE

leszállitotta

az összes pneumatik árait.

PEJTSIK KÁROLY
József Főherceg cs. és kir. Ő Fensége kamarai szállitója

fényképészeti czikkek szaküzlete
BUDAPEST
IV., Városház-utca 1. sz.
(vagy Kossuth Lajos-utca 4.)
Árjegyzékkel és felvilágositással a legnagyobb készséggel szolgál.

Oh jaj

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köztudomásu,
hogy köhögés rekedtség és elnyálkásodásnál legbiztosabban hatnak a világhirü
EGGER-féle
Mellpasztillák,
melyek a gyomrot nem rontják és kitünő izüek.
Kaphatók minden gyógyszertárban és drogériában.
Doboza 1 K. és 2 K. (Próbadoboz: 50 fill.
Nádor-gyógyszertár.
Budapest VI., Váci-körut 17 sz

Éljen!

EGGER mellpasztilla csakhamar meggyógyitott!

Összehasonlító kimutatás Európa nagyobb államaiban létező és az automobilizmusra vonatkozó szabályzatokról.

Törvényhozási intézkedések és rendeletek.

Az automobilokra vonatkozólag

Ország és a rendeletek kelte	kormányhatósági engedély követelve: a típusra, melyet a gyár v. magános készít	kormányhatósági engedély követelve: minden egyes kocsira: engedélyt ad	minden egyes kocsira: feltétel	minden egyes kocsira: megujítás	A gép egyes alkatrészeire vonatkozó kikötések: a motor: zöreje	a motor: füstje	kormányozhatósága	hátramenés	fékek	mankó (Bergstürre)
Francia Rendőrs. 1900. VII/10. Decr. 1899. III/10. Minist. r. 1899. IV/10 Decr. 1901. IX/10.	igazolandó, hogy a Service des Mines által alkotott törvény feltételeinek a gép megfelel. A gyár azonossági igazolványt állit ki.	a főkapitány a tulajdonos bejelentésére a bejelentésről igazolványt ad ki.	vizsgálat és próbaut	—	—	—	kissugáru körivben könnyü fordulat	350 kg.-nál nehezebb automobiloknál	két különböző, megfelelő erős fék. Egyik a motort lassitsa, a másik a kereket azon nal képes legyen megállitani.	—
Spanyol Szab. r. 1904. IX/17.	u. az.	u. az.	u. az.	—	—	—	u. az.	u. az.	u. az.	—
Ausztria Minist. r. 1905. IX/27. R. G. Bl. Nr. 156.	egyes tartományok hatósága a gyárosnak a typusra engedélyt ad. A gyáros saját felelősségére igazolja a typus azonosságát.	tartományok fönöksége (Landesstelle)	a gyáros nyilatkozata alapján, hogy az automobil az engedélyezett typusnak megfelel	ha lényeges alkatrészek fokozatosan kicseréltetnek	tilos a túlnagy zakatolás.	tilos az erős füstölés	biztos működés	350 kg.-nál nehezebb automobiloknál. Berendezés, hogy avatatlan a gépet meg ne indithassa.	két önálló fék közül egyik a hajtott kerekekre működjön. Bármelyikkel az auto kellő időben megállitandó. Egyiknek lábféknek kell lenni.	kötelező
Német Egyes államok szerint változó. Adótörv. 1906. VI/9.	Berlin kerületében a berlini rendőrség feje a gyárak typusaira adhat engedélyt.	a rendőrség	vizsgálat és próbaut	—	u. az.	u. az.	10 m. széles uton megfordulás	nem kötelező, csak Bajorország és Badenben 400 kg.-nál, Brémában, Lübeckben, Württembergben 300 kg.-nál, Szászországban 250 kg-nál nehezebb autoknál	két önálló fék, mindegyik képes legyen 15 km. gyorsaság mellett 8 méterre állitani.	—
Olasz Utrendőri hatósági szb. 1905. I/8.	nincs	a főkapitány	u. az.	—	—	—	—	—	két külön szerkezetü fék, mindegyik gyors megállásra képes.	—
Svájc Uri, Grisons és Valais kantonok kivételével.	nincs	a kanton elnöksége	vizsgálat	—	—	—	—	—	Két önálló fék.	—
Németalföld	nincs	az országutakra a közlekedésügyi miniszter, egyéb utakra a Conseil Général	nincs	—	—	—	—	—	egy fék, mely az autot 10 méterre megállitja.	—
Dánia Törv. 1903. V/15.	nincs	a rendőrség a tulajdonos bejelentésére	vizsgálat a biztonság tekintetében. Az autok megszámoztatnak és lajstromoztatnak.	—	tilos a túlnagy zakatolás	tilos a látható füst.	—	—	—	—
Belgium	Engedély nem szükséges. A rendőrség kitilthatja a forgalomból a zakatoló és veszélyes automobilokat.				tilos a kellemetlen zörej.	tilos a kellemetlen füst	—	—	—	—
Anglia	Engedély nem szükséges. Rendőrségi intézkedés folytán a városokban az automobilok számoztatnak.		—	—	—	az automobilból nem szabad göznek v. füstnek kijönni	—	500 kg.-nál nehezebb automobiloknál	két önálló fék	—

A vezetők képesitésére vonatkozólag

hatósági igazolványt: kiállító hivatal	hatósági igazolványt: felfüggesztés v. visszavonás	feltételek: korra	feltételek: jártasságra nézve	A közuti forgalomra vonatkozólag: gyorsasági: max. határ: lakott helyen	gyorsasági: max. határ: szabad helyen
a főkapitány a mérnöki hivatal kedvező véleménye alapján. Arckép szükséges	egy év alatt két kihágás miatt visszavonható.	korlátlan	próbavezetés	20 km.	30 km.
u. az.	u. az.	u. az.	u. az	12 km.	28 km.
a tartomány főnöksége. Arckép szükséges.	visszavonható, ha a vezető életbiztosság elleni kihágás miatt elitélve lett.	18 év	u. az.	15 km.	45 km.
rendőrhatóság	—	18 év, kivéve Baden, Elzász és Hamburg 16 év, Szászország 15 év.	egy elismert vezetői iskola elvégzése.	ügető ló gyorsasága, kb. 15 km.	oly sebességel, hogy vezető még ura lehessen kocsijának
rendőrkapitányság. Arckép szükséges.	visszavonható, ha a vezető emberölés v. sulyos testi sértés miatt el lett itélve. Felfüggeszthető ha 3. összeütközött, ha személyekben kárt nem is okozott.	21 év.	próbavezetés	12 km.	40 km.
a kanton elnöksége. Arckép elővirva.	ismételt följelentés után.	nincs kikötve.	a közönségre nézve veszélyt nem vezető vezetés beigazolása	10 km.	30 km.
igazolvány nem szükséges		—	—	8 km.	20 km.
külön bizonyitvány a rendőrség részéről.	két följelentés után a rendőrség visszavonhatja.	18 év	—	15 km.	30 km.
igazolvány nem szükséges		18 év	—	10 km.	30 km
igazolvány nem szükséges		17 év	—	—	32 km (20 mt Irország

A közuti forgalomra vonatkozólag

gyorsasági: korlátozás: éjjel	gyorsasági: korlátozás: lassitás	gyorsasági: korlátozás: megállás	ismertető jelek és számok (számtáblák)	világitás	jelzés	külföldi automobilokra intézkedések: kikötések	külföldi automobilokra intézkedések: az engedély ideje	Jegyzet
—	mindenkor, ha az auto a közforgalmat veszélyezteti. A gyalogjárók sebességére mérsékelendő szük és tömött utcákban.	a rendőrközeg intésére.	automobilok, melyek egyenes uton 30 km.-nél gyorsabban tudnak haladni, két számtáblát tartoznak hordani, a megyéket jelző betükkel. Jelezhető az auto a gyár nevével, rend és sorszámával, vagy a tulajdonos nevével és lakcimével.	két lámpás elől, egyik fehér, másik zöld.	kürt.	—	—	
—	szük és nagyforgalmu utcákon.	u. az.	u. az	u. az.	u. az.	—	—	
—	6 km. görbe utcákon, utcakeresztezéseknél kapukon ki- és behajtásnál és torlódásnál.	u. az.	a tartományok szerinti betük és sorszámok 3 számjegynél több nem alkalmazható. Szükség esetén a betü mellé római szám irandó.	két 20 méterre világitó lámpás elől és egy lámpás hátul.	u. az.	oly országokból származó autokkal hasonló szabályok vannak és viszonosság áll fenn vizsga alól fölmentetnek és számtáblát kapnak.	3 hó. ha a vezetőnek engedélye nincs 8 nap alatt vizsgázni tartozik.	
—	forgalmi akadályoknál oly lassan, hogy a kocsi 5 méterre megállitható legyen.	u. az.	megyék szerinti betük és számok Baden, Elzász és Szászországban nincs szám.	u. az.	kürt, kivéve Hessenben éleshangu csengővel és Szászországban sip, kürt és csengő.	a határon ovál számtáblát kapnak és adót fizetnek. A vezetőigazolványa egy külföldi német consul által láttamoztatandó.	5 v. 30 napra. nely megszakitással is számithato. 5 napra 15 M., 30 napra 40 M., adó fizetendő	
15 km.	utkeresztezéseknél, kanyarulatoknál, merdek lejtőknél, baleset veszélyénél és állatok ijedésénél kötelező.	u. az.	a megyét jelző piros, a forgalmi engedélyt jelző fekete számok olvasható irással. (8 cm. magas.	két oldalt lámpás, a baloldali zöld, hátsó kis lámpás.	erős hangu kürt, a lakott helyeken kivül visszhangzó mellékkürt.	az automobil gyári számazásának igazolása. A vámhivatal igazolványt állit ki.	—	
—	6 kilométerre hidakon, szük utakon, kanyarulatoknál és meredek lejtőkön.	a postakocsikkal találkozásnál és állatok ijedésénél.	két számtábla a kantonok cimerével.	két lámpás, fehér és vörös.	mély hangu tülök	a gyári származás igazolása.	—	
—	csoportosulásoknál.	rendőrközeg felhivására.	fehér táblán fekete sorszám.	egy lámpás.	harang, v. 100 méterre hallható kürt.	a rendőrfőnök engedélye.	néhány nap.	
16 km.	görbületeknél. Jul. 16-tól máj. 18-ig tilos közlekedni a ki nem világitott utakon éjjel,	u. az.	két szám vagy kezdőbetü a kocsi elején és hátulján láthatólag alkalmazva.	két lámpás oldalt. 12 méterre világitó képességgel; kis lámpás hátul.	kürt.	a rendőrség igazolása az az automobil származási helyén.	—	
—	csoportosulásoknál	u. az. utakon tilos megállani.	két számtábla elől és hátul	két lámpás elől és kis lámpás hátul a számtáblához.	csengő v. kürt.	—	—	
—	—	—	fekete alapon fehér számok	két lámpás elől, piros lámpás hátul	bármily jelzés.	—	—	

GRÓF ICHY BÉLA REZSÖ AUTOMOBILON-TETT UTJAI.

Les Voyages du Comte Béla Roc. Ichy en automobile

Km.	
4493	BUDAPEST. WIEN. MÜNCHEN STRASSBURG. PARIS. TROUVILLE. MT. ST. MICHEL.
3255	BUDAPEST. WIEN. MARBURG. GÖRZ. PADOVA. GENOVA. NICE. HYERES.
3023	BUDAPEST. NAGY-KANIZSA. MARBURG. VILLACH. RIVA. MILANO. NOVARRA. TORINO. CLERMONT-FERRAND. VICHY. PARIS. TROUVILLE. MT. ST. MICHEL
4617	BUDAPEST. GYÖR. WIEN. MÜNCHEN. STUTTGART. BAYREUTH. CARLSBAD. MARIENBAD. PRAG. BRÜNN. WIEN. BUDAPEST.
886	STUTTGART. FRANKFURT. WIESBADEN. CASSEL FRANKFURT. HEILBRONN. STUTTGART.
2838	BUDAPEST. SZÉK-FEHÉRVÁR. PRAGERHOF. GÖRZ. PADOVA. MILANO. MORTARA. TORINO. NICE. HYÉRES.
4627	BUDAPEST. GYÖR. WIEN. MÜNCHEN. STUTTGART. KÓLN. OSTENDE. CALAIS. OSTENDE. AMIENS. TROUVILLE.
1602	FIUME. TRIEST. PÁDOVA. ROMA. NAPOLI. AMALFI.
1200	FIUME. ANCONA. ROMA. NAPOLI. SORRENTO. AMALFI.
1611	LINZ NÜRNBERG FRANKFURT LEIPZIG DRESDEN BRESLAU KRAKAU BARTFA

2145 ELÁGAZÁSI UTAK.

NICE – HYERES
20 × 143 = 2860

BELFÖLDI UTAK:

	Km.
BUDAPEST. KOMÁROM. POZSONY. RUTTKA. TÁTRA-LOMNICZ. KASSA.	1204
BUDAPEST. KASSA. BÁRTFA.	686
BUDAPEST. SZOMBATHELY. WIENER-NEUSTADT.	704
BUDAPEST. BALATON-FÖLVÁR.	264
BUDAPEST. LOSONCZ. POPRÁD-FELKA. TÁTRA-LOMNICZ. CSORBA-TÓ.	524
BUDAPEST. HATVAN. LOSONCZ. GÁCS. POPRÁD-FELKA. TÁTRA-LOMNICZ. SZCZAWNICA.	730
BUDAPEST. MISKOLCZ. SÁTORALJA-UJHELY. N-MIHÁLY. HOMONNA.	668
BUDAPEST. MISKOLCZ. KASSA. N-MIHÁLY. MUNKÁCS. BEREGVÁR.	818
BUDAPEST. MISKOLCZ. TOKAJ. NYIREGYHÁZA.	516
BUDAPEST. PÁPA. WIENER-NEUSTADT.	612

ELÁGAZÁSI UTAK: 2674

BUDAPEST. KASSA. 3 X 263 = 789

SZÉPLAK. LOMNICZ. 2 X 110 = 220

KASSA. SÁRKÖZ. BRASSÓ. DÉVA. ARAD. BUDAPEST. 1868.

BUDAPEST. DEBRECZEN. KOLOZSVÁR 509

ÖSSZEÁLLITÁS:

KÜLFÖLDI UTAK	33 157
BELFÖLDI UTAK	12 806
ÖSSZESEN	45 963 Km.

BUDAPEST

VI. ÉVFOLYAM. 4. SZÁM.

Nemzeti Sport és az Automobil

Ferencvárosi Torna Club | **Báljá**t ez évben február hó 22-én a Ferencvárosi Polgári Kör (Bakács-tér 14 sz.) helyiségeiben rendezi.

Báliroda: IX. kerület, Ferenc-körut 46. sz. Telephon szám: 52—23.

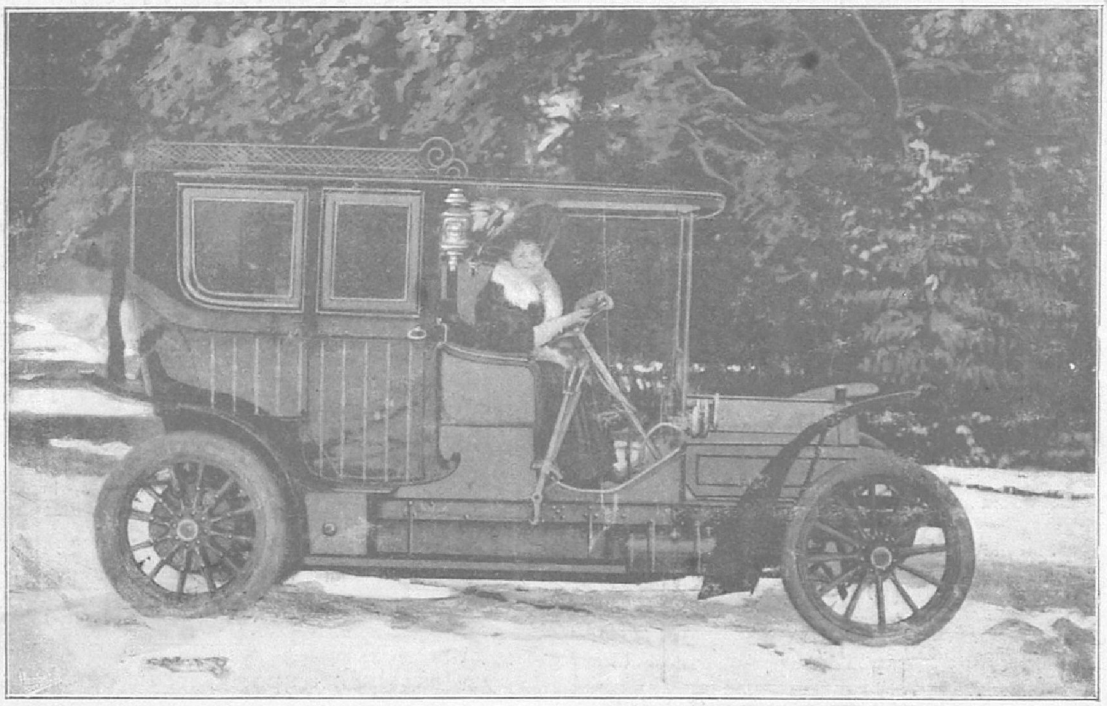

Szilágyi Ida úrhölgy
Népszinház müvésznője 32 HP lóerejü Mércedes kocsin (Helios garage)

Rozgonyi Dezső fényképész Kalvin-tér 5.

LAURIN & KLEMENT gyárt motorkerékpárt, voiturettet, városi kocsit, turakocsit, teherkocsit, autobuszt.

MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐ:
Budapest, IV., Semmelweiss-utca 9. sz.

Egyes szám ára **30** fillér, (vidéken **32** fillér).

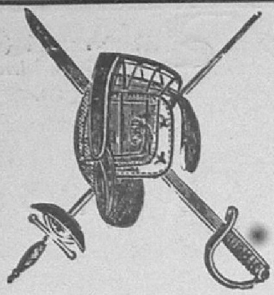

Egyletek, körök és amatőrök szives figyelmébe ajánljuk a legjobb veronai és solingeni **vívókardjainkat** és kitünő készitményü **vivófelszereléseinket** olcsó árak mellett. U. m.:

Olasz és magyar vivókardok darabja kor. 5.30, 5.60, 6.20, 6.30, 7.50 és 8.—; pengék kor. 2.20 és 2.50.
Francia és olasz vitőrök darabja kor. 5.— és 7.50, pengék kor. 1.50 és 1.60.
Vivókard-fejvédek drb K. 8.—, 10.—, 10.50, 11.—, 12.—, 12.50 és 15.—.
Vitőr arc- és fejvédek drbja kor. 4.50 és 7.50.
Vivókard-keztyük drbja korona 4.75 és 5.—
Párbajkardok, kardmellvédek, vivókabátok stb. stb.

Továbbá választékos nagy raktárt tartunk:
Fegyverek-, töltények-, vadászati és halászati felszerelésekben, tornaszerek-, football-, lawn-tennis-, korcsolyák- és mindennemü sport-árúkban.
Nagyobb vételnél árkedvezmény!
Kereskedőknek előnyárak!
Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Zubek Bertalan és Társa
sporteikkek árúháza
Budapest, IV. Muzeum-körut 29 szám

Eckmayer József
BUDAPEST,
VI. ker., Aradi-utca 32.
ajánlja **acélpléh, bolti gör-redőny, napellenző és esslingeni ablakredőny** gyártmányait kartellen kivül legolcsóbb árak mellett.
Kérjen ajánlatot!

A
Nemzeti Sport
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE .. 15 KORONA
FÉL ÉVRE.. .. 8 KORONA
NEGYED ÉVRE 4 KORONA
EGYES SZÁM ÁRA 30 FILLÉR, VIDÉKEN 32 FILLÉR.
KAPHATÓ MINDEN DOHÁNYTŐZSDÉBEN. :: AZ ELŐFIZETÉSEK E LAP KIADÓHIVATALÁBA (VIII., ESZTERHÁZY-UTCA 6.) KÜLDENDŐK.

HA FÁJ A FEJE
használjon azonnal
BERETVÁS-féle **MIGRAIN** -PASZTILLÁT,
24 pasztillát tartalmazó doboz 1 K 20 f.
mely 5 perc alatt mindenféle természetü ideges fejfájást, még ha krónikus is, megszüntet. Felülmul minden eddig ismert szert. Hatása bámulatos, még a legheveseb fejfájásnál is.
FŐRAKTÁR:
BERETVÁS TAMÁS
gyógyszerésznél
KISPEST, RÁKÓCZI-ÚT 10.
Ingyen postai szállás három :: :: doboz rendelés nél. :: ::
Minden gyógyszertárban és drogériában kapható.

Hirdetéseket sport-versenyekről jutányosan vesz fel a kiadóhivatal, VIII., Esterházy-utca 6.

❊ Magyarok! A kész ruha bécsi gyári munka! ❊
Klein Adolf férfi-szabó-üzlete
Budapest, VI., Dessewffy-utca 23. sz.
Készit mérték szerint öltönyt vagy téli kabátot 22 forinttól feljebb valódi gyapju-szövet maradékokból. — Több évi tapasztalatomat **Neuländer Testvérek** és **Weiner és Grünbaum** cs. és kir. udvari szabóknál szereztem.
Művészies munka.

A
„Nemzeti Sport“
egyes számai minden nagyobb tőzsdében kaphatók.

VI. évfolyam. 1908. január 25. 4. szám.

NEMZETI SPORT

MINDEN SPORTTAL FOGLALKOZÓ SZAKLAP.

A Magyar Athletikai Szövetség, a Magyar Labdarugók Szövetsége, a Magyar Országos Lawn-tennis Szövetség, a Budapesti Polo Club, a Magyar Athletikai Club, a Fővárosi Vivó Club, a Ferencvárosi Torna Club, a Műegyetemi Athletikai és Football Club, a Nemzeti Vivó Club és a Vén fiuk Vivó Clubja hivatalos lapja.

A lapot 1903-ban Fodor Károly műegyetemi vivómester alapitotta.

Előfizetési ár: EGÉSZ ÉVRE 15 korona. FÉL „ 8 „ NEGYED „ 4 „

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetések postatakarékpénztári befizetési lappal eszközölhetők. — Postatakarékpénztári chequeszámla 20438. Clearing-forgalom.

Főszerkesztő: Dr. Polónyi Dezső laptulajdonos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Esterházy-utca 6. sz.

Felelős szerkesztő: Friedrich Nándor.

AZ ISKOLAI TORNÁSZAT REFORMJA.

Azok a nagy sikerek, amelyeket a svédek az athéni olympiádon ugy a tornában, mint atlétikában elértek, a közfigyelmet a svédek testgyakorlata felé forditotta. Még le sem zajlott teljesen a legklasszikusabb nemzetközi verseny, midőn lapunk idehaza már lándzsát tört az „északi szellem" a svéd tornászat érdekében. A szakszerü cikkek egész sorozatán át követeltük azok átültetését. A maradiak eleinte gunyosan fogadták agitációnkat, amely azonban a köztudatban csakhamar gyökeret vert: sőt a közoktatásügyi kormány is átérzette törekvéseink fontosságát s több kiváló szakembert küldött ki a svéd rendszer tanulmányozására. A munka gyorsan haladt, ugy, hogy a sportköröket szinte meglepte az, hogy a mult év végével a közoktatásügyi miniszter már elrendelte iskoláink számára a svéd rendszer meghonositását.

A rendszer főbb vonásait *Ottó* József dr.-nak a miniszter által megbizott szakemberek egyikének tollából olvasóink már megismerték *) Most abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a svéd rendszer legjellegzetesebb eszközeit mutathatjuk be olvasóinknak, a másik megbizott szakember, *Cselőtei* Lajos dr. tollából. A nagyértékü tanulmányból sportköreink első izben imerkedhetnek meg e rendszer részleteivel is: igy tehát az közérdeklődésre tarthat számot.

*

A svéd tornaszerekről.

— Irta: **Dr. Cselőtei Lajos,** okleveles középiskolai tanár. —

Ismertetem a szereket, amelyek a svédjellegü tornagyakorlatainkhoz szükségesek. A rendes viszonyokhoz alkalmazott méretek és számok által kizárólag azoknak és olyan arányban kivánok használni, akik és a milyen arányban, e szakbavágó tárgyilagos, komoly munkásságukért figyelmet érdemelnek.

I. *Polánk.*

Rendesen a tornaterem egyik hosszu fala, s egyik rövid fala mellé állittatik be 16—60 szakokkal. A szakok első fele huszonkét fokkal, a második fele tizennyolc fokkal készitendő két méter nyolcvan centiméter magas és kilencven centiméter széles sikban, amely az oldaldeszkafal elülső szélétől öt centiméternyire helyezkedik be. A sik jobb és bal széle egyenkint három centiméterrel esik az oldaldeszkafalba. A 240 cm. magasságig a huszonkétfokos szaknál minden tizenkettedik cm.-nél egy-egy fok (összesen 20), a tizennyolc fokos szaknál minden tizenötödik cm.-nél egy-egy fok (összesen 16) a hosszusági középvonalával helyezendő az oldalba be. Mindkét rendü szakba a 251 cm.-nél a sik közepére helyezendő be a sorszám, a 262-ik és a 277-ik cm.nél pedig a végső két fok. Egy-egy oldalfal magassága 280 cm., szélesége (a teremfallal párhuzamosan balról-jobbra) 6 cm., vastagsága (a teremfaltól merőleges vonalban ki) 15 cm., illető egy minden negyediké 12 cm. s hozzá az alá helyezett oszlopból 3 cm. Az oldafalak beállitása akként történik, hogy minden negyedik oldalfalnak a teremfalhoz eső széle egy centiméter mélységre 4 cm. vastag, 12 cm. széles 300 cm. magas oszlopba erősitendő s az oszlop a teremfalhoz rögzitendő. Minden más oldaldeszkafal két-két darab kettős szárnyu erős kovácsolt vasból készült szegezett sarokkapocscsal, amelynek egy szárnya 10 cm. széles, erősittetik balról és jobbról átellenesen, fent a magassági 246 cm. és 256 cm. közt a teremfalhoz, lent a vastagsági 2 cm. és 12 cm. között a padlóhoz. Minden negyedik oldaldeszkafal lent hasonlóan sarokkapcsokkal erősitendő a padlóhoz. Az oldalfalak elsőrendü lucfenyőből, legömbölyitett sarkokkal, lapos oldalakkal készitendők és fényezendők. Egy-egy fok magassága (középvonalban a padlóra merőleges irány) négy és fél centiméter, vastagsága (középvonalban a teremfalra merőleges

*) Lásd a NSp. VI, évf. 1. és 2. számát.

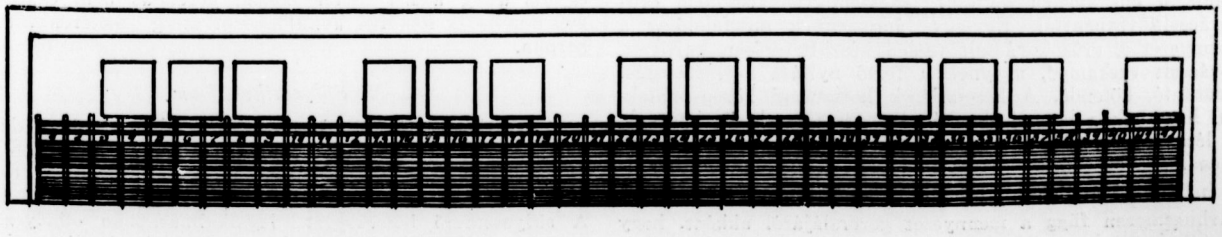

irány) három és fél centiméter. A fokok elsőrendü kőrisfából oválisan hengerelt alakban készitendők és beeresztendők. Egy szak egységére a beállitással és szereléssel együtt átlag 30 korona

II. *Zsámoly.*

Rendesen 4—6 darabban készül, ugy, hogy az összhosszuság megfeleljen a palánkszakok összszélességének. Egy-egy darabnál az ülőlap 4—6 méter hosszu, 30 cm. széles, 6½ cm. vastag legömbölyitett sarkokkal. Aláhelyezendő 3 tartóláb. A tartólábul szolgáló deszkalap legfelsőbb szélességi vonala 30 cm., legalsóbb szélességi vonala 35 cm., vastagsága 6½ cm. A két szélső tartóláb magassága 30 cm. (zsámoly magasság), a középső tartóláb az ülőlap középszélességi vonala alá a lebegő léc félmagasságáig helyezendő. A lebegő léc magassága 10 cm., belső felső szélességi vonala 5 cm., külső alsó szélességi vonala 4 cm., hosszusága az ülőlap hosszusága, a két hosszvégen 20—20 cm. hiján, élezett sarkokkal. Az ülőlap egyik végén alul 2 drb, kovácsolt vasból készült erős kampó alkalmazandó. Az összes faalkatrészek elsőrendü lucfenyüből készitendők, beeresztendő:k. Az egységár méterenként átlag egy korona.

III. *Rács.*

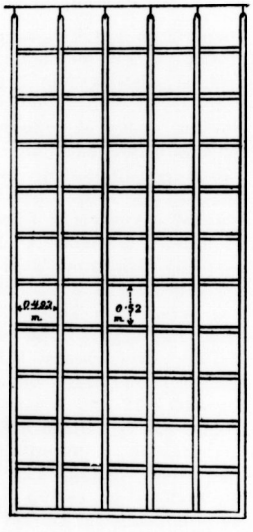

Rendesen 1—4 tagozatban készül. Egy-egy tagozat 3—5—7—9 sor, a padlótól a mennyezetig felmenő ablakkal. Egy-egy hosszléc vastagsága (keresztfurást nyer középvonalban a keresztléc számára) 8 cm., szélessége 7 cm; egy-egy keresztléc vastagsága 5 cm., szélessége 3½ cm. A hosszlécek lucfenyüből, legömbölyitett szélekkel, beeresztve; a keresztlécek elsőrendü kőrisfából oválisan hengerelve, beeresztve készitendők. Egy-egy hosszléc felső vége kup alakuan végződik, a szélességi elülső és hátsó lapján 3 cm. széles, 6 cm. hosszu legfelül láncszemben kapcsolódó erős kovácsolt vaspánttal. Egy-egy láncszemnek megfelelőleg a mennyezetbe, erős kovácsolt vasból készült, erősen hajlitott, kovácsolt vaskampó, melynek a felső nyilása keresztszeggel elzárható, kötendő. A keresztlécek hosszusági középvonalakkal huzatnak a hosszléceken át és ragasztással rögzittetnek. A lécek behelyezése akként történjék, hogy a nyerendő ablak magassága 52 cm., szélessége 49 egész $^{5}/_{10}$ cm. legyen. A rács a (palánkkal átellenes $\frac{\text{hosszú}}{\text{rövid}}$ faltól ½—1 méternyire, a fallal párhuzamosan függ a mennyezet gerendájáról akként, hogy alsó befejező keresztléce a padlózatot érintse, amelyhez két végszöggel rögzithető. Használaton kivül az alsó rész, a két végére alkalmazott kötéllel, a falhoz huzható, amikor a rács rézsutos helyzetbe jön. Egységár beállitással és szereléssel ablakonkint egy korona.

IV. *Függő bom.*

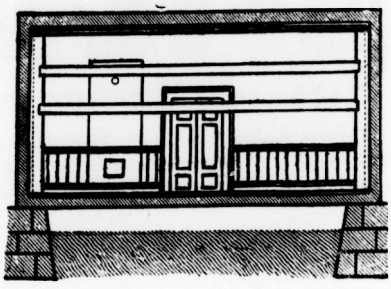

A tornaterem átellenes két falába épitett, vagy a fal mellé rögzitett egy-egy oszlop csigáin függ a két gerenda. A gerenda méretviszonyai a következők:

6	m.	hosszuságnak	megfelel	18	cm.	szélesség	7½	cm. vast.
7	„	„	„	19	„	„	8	„ „
8	„	„	„	20	„	„	8½	„ „
9	„	„	„	21	„	„	9	„ „
10	„	„	„	22	„	„	9½	„ „

Egy-egy gerenda mindkét hosszvégéből 8—8 cm. az oszlopok vályujába esik. A gerendának az oszlopba eső része téglalap keresztmetszetü legömbölyitett sarokkal, az oszlopokon kivül eső része felül tojásdad alakura gömbölyitendő és beeresztendő. A gerenda elsőrendü kőrisfából készitendő. Az átellenes két oszlop (akár a falba épithető, akár a falhoz erősithető) magassága a teremmagasság (4—15 m.), szélessége 30 cm., vastagsága 20 cm., anyaga vasán, vagy fenyüfa, keresztmetszete: ⊐⊏ egy külső vályuval, ahol a gerenda mozog és egy belső vályuval, ahol az ellensulyok működnek. Hét méter hosszu gerendáju bomhoz állittattak be az alábbi méretek, amelyek ha a hosszuság már aránylagosan javitandók. Ennek a külső vályu 8 cm. 4 mm. mély, 8 cm. 4 mm. széles. Ugyanily méretü a belső evályu. A belső vályuban az illető csigáról egy-egy kötélen függ egymás alatt egy-egy darab egyenkint 5 cm. vastag, 8 cm. széles kovácsolt vastömb, mint ellensuly. Öt méter bomgerenda után átlag vehetünk 26—26 kilogramm ellensulyt egy-egy oszlopon. A suly szerint változik azután az ellensulytömb hosszusága. Az oszlopok, belső választófalába felülről számitott 5-ik cm. után 40 cm. hosszu, 6 cm. 4 mm. széles rés vágatik s az oszlop felső végétől le 20 cm.-nél a külső szélétől be 9—15 centiméterek között helyeztetik el a csiga tengelye középvonalával. A tengely 6 cm. átmérőjü tömör, $\frac{\text{acél}}{\text{kovácsoltvas}}$ henger. A csiga ugyanazon tengelyén egymás mellett forgó két körlemez egyike 16 cm. átmérőjü, a másika 12 cm. átmérőjü, mindenike 2½ cm. széles palástján 1½ cm. szélességü vályuval. A kisebb körlemez vályujába a felső ellensuly s az alsó gerenda, a nagyobb körlemez vályujába az alsó ellensuly s a felső gerenda kapcsoló kötele, amely az átkapcsoláshoz kellően hosszu, 1—2 cm. vastag fonott $\frac{\text{acél}}{\text{ien}}$ kötél helyeztetik. Hogy a gerenda a gyakorlatoknál s a használaton kivül is, szögbehelyezéssel biztosan rögzitve legyen, az oszlopban levő része középen, valamint az oszlop megfelelőleg 10—10 cm. magasságban átfurandó. Az oszlopok fényezendők. Beállitással, szereléssel együtt átlag a hét méter hosszu gerendás bom egységára 200 korona, a többinél a különbözet átlag méterenkint 20 korona.

V. *Süllyeszthető bom.*

Alkalmazható egyenkint is, de rendszerint 1—8 darabból álló csoportban. Célszerüen a 10 méternél szélesebb tornatermekben talál alkalmazást. A kisebb szélességü tornatermekben egy darab kettős gerendás függő bom van helyén. A süllyeszthető bomcsoport legalkalmasabban elhelyezhető a terem szélességi középvonalában, vagy 4—6 méternyire a

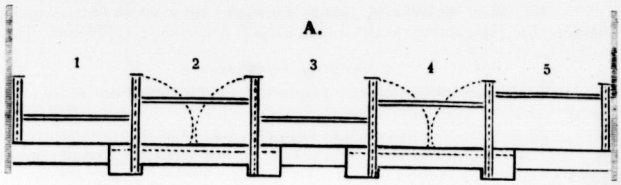

Más elhelyezésben:

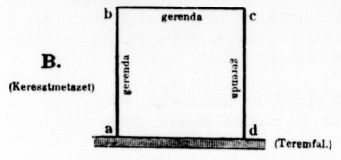

b-nél, *c*-nél egy-egy oszloppal
b oszlopban *c* és *a* irányban
c oszlopban *b* és *d* irányban
a oszlopban *b* irányban
d oszlopban *c* irányban
helyezendő gerenda számára megfelelő vályukkal és *b*—*c* irányban egy súlyesztőkamrával, *a*, *d* oszlop a teremfalho z rögzittetik.

hosszu faltól a hosszu fallal párhuzamos vonalban a következő módon:

Rendesen a tornaterembe 1—8 drb. ilyen bom állittatik be, kettős gerendával, a szükséges oszlopokkal és súlyesztő kamrákkal. Egy-egy gerendára vonatkozó méretviszonyok olyanok, mint a IV. alatt. Egy-egy gerenda mindkét hosszvégéből 8—8 cm. az oszlopok vályujába esik. A gerendának az oszlopba eső része téglalap keresztmetszetü, legömbölyitett sarkokkal, az oszlopokon kivül eső része felül tojásdad alakura gömbölyitendő és beeresztendő. Hogy a gerenda a gyakorlatoknál szögbehelyezéssel biztosan rögzithető legyen az oszlopban levő része középen, valamint az oszlop megfelelőleg 10—10 cm. beosztással átfurandó. A rögzitő szeg behelyezésére a gerendába furt folyosó $\frac{\text{acél}}{\text{kovácsoltvas}}$ csővel bélelendő, amelynek palástvastagsága 4 mm. Egy-egy oszlop magassága 3 m. 50 cm.—4 m., amelyből alul 97 cm. a súlyesztőkamrába esik. Az oszlop szélessége 20 cm., vastagsága 22 cm.-től 30 cm.-ig A vastagsági belső oldal középhosszán végig a 8 cm. hosszu gerendavég befogadására vályuval látandó el, amely 8 cm. 4 mm. mély; szélessége 7½ cm.+4 mm., 8 cm.+4 mm., 8½ cm.+4 mm. stb. (a gerenda vastagsága szerint hozzáadva a játékközt). Ugyanilyen méretü vályu vágandó $\frac{\text{az ellentétes vastagsági}}{\text{a teremfallal szembeeső}}$ oszlop oldalán a súlyesztő kamráig. Az oszlop tengelye, amely $\frac{\text{acélból}}{\text{kovácsoltvasból}}$ 10 cm. átmérővel erősen készitendő, a súlyesztőkamra első felső falától lefelé a 12-ik cm.-nél, középvonalával helyezendő el. A tengely behelyezéshez az oszlop alulról számitott 78 és 92 cm. között, a körfurás átmérőjével a hosszusági középvonalban átfurandó s a tengely behelyezésére $\frac{\text{acél}}{\text{kovácsoltvas}}$ csővel bélelendő, amelynek palástvastagsága 2 cm. Az oszlop tengelyen-felüli része fél kilogrammal sulyosabb legyen, mint a tengelyen-aluli rész, ezért az oszlopba legalulról számitott 10—20 cm. magasságig megfelelő kovácsolt vas ellensuly köttetik. A súlyesztőkamra áll középen a — keresztmetszetben — téglalapkamrából és két végén egy-egy négyzetkamrából. Összhossza kiszámitandó akként, hogy a két oszlop fektetett összhosszához hozzáadatik az egyik-egyik végnél jobbról 2 cm., balról 2 cm. s az oszlopok középérintkezésénél 2 cm. ür. Egy-egy négyzetkamra egy méter magas, egy méter széles. Vastaga: oszlopvastagság + 2 cm. A téglalapkamra 50 cm. magas. Hoszusága az összhozból levonva két négyzetkamra hosszát. A kamrák fala 3 cm. vastag fenyődeszkából készitendő s beeresztendő. Használaton kivül a gerenda a kamra alsó falához súlyesztetik, ezután 4 drb hézagtöltő támasztófácska helyeztetik sorjában megfelelő közökkel be, esetleg a másik gerenda, ezután előre bedöntéssel súlyesztetik a két oszlop, s az ür kettős szárnyu ajtóval elzáratik, ugy, hogy a terempadlóval egyszintü sikot nyerjünk. Egyegy záró ajtószárny megfelelő sarok- és zárókapcsokkal szerelendő és a terempadló szinére mázolandó. A bomgerendák elsőrendü kőrisfából készitendők. A bomoszlopok elsőrendü lucfenyőből faragatnak, a külső részeken fényezendők, a vájt részeken beeresztendők. A súlyeszthető bomhoz készült egy drb pontosan kidolgozott, teljesen felszerelt fenyőfaoszlop egységára a beállitással együtt 16 korona, ugyanehhez a bomhoz készült egy drb pontosan és finoman kidolgozott, elsőrendü kőrisfából faragott 6 méter hosszu gerenda egységára 18 korona (hosszuság különbség esetén az egységár különbözet méterenkint 6 korona). Hat méter hosszu kettős gerendával, súlyesztő kamrával és tartozékokkal teljesen felszerelt súlyeszthető bom egységára a beállitással együtt 175 korona.

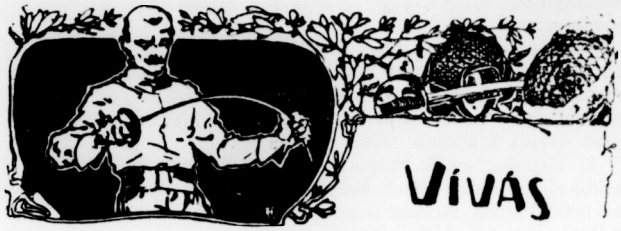

A vivómesterek képesitése.

Irta: *Lovas Gyula*, okl. vivómester.

Gerentsér László dr. vivómesternek, e lapok legutóbbi számában közölt cikke ismét a nyilvánosság elé állitotta a vivómesterek képesitésének kérdését, melyhez annál is inkább hozzászólok, mert éppen én voltam az, ki e kérdéssel ugy ezen, mint más sportlapokban is többször és bőven foglalkoztam.

Gerentsér dr. cikkéhez a „MVE."-nek a belügyminiszterhez intézett memoranduma adta meg a lökést. Azt azonban nem tudja cikkiró, hogy az egyesületben már évek óta folyt a harc e kérdés kedvező elintézése érdekében, s csak az utóbbi évek rendkivüli politikai viszonyai okozták, hogy az ügy már rég kedvező elintézést nem nyert.

A megoldás égető voltához már szó sem fér, mert abszurdum azt tovább is eltürni, hogy egy régebben nagy tiszteletben részesülő foglalkozás becsületben megőszülő müvelőinek jóhirét, sőt az egész foglalkozást, mint ilyet is, annyira tönkretegyenek hitvány kontárok, amint ez a vivómesterekkel történt.

Hisz épp a mai lapokban is olvastuk az érdekes hirt, hogy a fővárosi rendőrség letartóztatta szántói Szabó Mihály Ferenc vivómestert, aki váltót hamisitott. Kérdem vivómester volt-e ez az alak? Tagadom, hogy az lett volna! mert hiszen akkor nem követte volna el azt a bünt, mely miatt most a rendőrség vette szerető pártfogásába.

Volt-e ennek az embernek diplomája? Tudása? Nem tudom, de ha valaki mondaná is, nem hinném el, mert akkor megtudott volna élni bün nélkül is. De mit nyernek a vivómesterek és a vivósport, ha egy ilyen öncsinálta mester lecsuknak? Semmit, sőt rosszabbodik a helyzet, mert ha leülte a kiszabott börtön vagy fegyházbüntetést, másnap már kiteszi táblájáit, melyen ott pompázik a „vivómester" titulus.

Ha valaki, hát Gerentsér dr. tudja azt, mennyit küzdöttem én ezen állapotok megjavitása végett. De küzdött érte a „Magyar Vivómesterek Egyletében" egy lelkes csapat (Halász, Arlow, Rákossy, Vizy s a betelepült s már magyarrá lett olasz mesterek közül Santelli, Toriceli), melynek munkája nem volt eredménytelen, amennyiben *a nagym. belügyminiszter ur már felhivta az egyesületet, hogy e hó 18-ára 3-tagu bizottságot küldjön ki a vivómesterképesités sürgős rendezése tárgyában tartandó ankétra.*

Kérdés csak az, hogy a vivás, mint szabad-müvészet tanitása milyen korlátok közé szoritassék?

Természetes, hogy itt elsősorban tekintettel kell lenni a szakképzett és tisztán ebbeli hivatásuknak élő vivómesterekre, kiknek exisztenciáját kell elsősorban biztositani, mert hiszen ez a vivómüvészet létalapja.

A vivóterem nyitás tehát oklevélhez lesz kötve. Az oklevél kétféle lehet: melyet a „MVE." állit ki, és melyet elismert külföldi mester-iskola állitott ki és a „MVE." nosztrifikál. Tekintettel arra, hogy a vivásnak az állami iskolákba való kötelező behozatala már csak rövid idő kérdése, az oklevélhez érettségi vagy ennek megfelelő iskolai előképzettség egyik alapfeltétele. Ennek hiányában csak helyettesi, a négy gimnáziumot meg nem haladó iskolai képzettségnél pedig csak segédi oklevél kapható.

Minthogy pedig bármely nyilvános iskolánál, intézetnél és egyesületnél csakis okleveles mester vállalhat tani-

tást, megszünik azon anomália, hogy az egyesületeknél tanitó és tisztességesen dijazott mestert kiturja állásából egy vivóteremmel nem biró, ezért adót nem fizető, tehát az ezzel összefüggő rengeteg kiadások hiányában fél és negyedáron felkinálkozó altiszt, vagy a legujabb csudabogár, az amatőr-vivómester.

Merem állitani, hogy Gerentsér dr. nem is tudja mi az: fővárosi vivómesternek lenni. Ő azon egy-két szerencsés mester egyike, ki nagyobb egyesülethez tisztességes fizetéssel szerződtetve, nem kénytelen vivótermet tartani és az azzal járó óriási kiadások miatt agyondolgozni magát.

És még igy is érzi a kontárok által okozott anyagi és erkölcsi károkat? Mit beszéljünk akkor mi többiek, kik 3, 4, 5—6000 korona és még magasabb házbéreket, óriási adó, gáz, villany stb. számlákat fizetve talán csak azért nem keressük pályán boldogulásunkat, mert máshoz nem értünk és már öregek vagyunk ahhoz, hogy más mesterséget tanuljunk.

Mert minden mesterséget tanulni kell, kivéve a vivást. A cipészemtől képesitést követel az állam. Mielőtt boltot nyithat igazolnia kell, hogy mesterségét kitanulta, de ha egy kiéhezett, használhatatlansága miatt elcsapott dijnok végigjárja a középiskolák igazgatóit és bemutatja magát, mint vivómestert, attól az igazgató ur nem kér se oklevelet, se más tudását igazoló iratot, hanem kihirdeti a diákoknak, hogy a vivómester ur két-három koronáért tanit vivni.

Hát ennek vége lesz. De véget kell vetni annak is, hogy azok a tornatanárok, akiknek erre képesitésük és tudásuk nincs, erkölcsi kényszert gyakoroljanak növendékeikre, hogy náluk tanuljanak vivni. Menjen mindenki ahhoz a mesterhez, kiben több bizalma van.

Ha igy biztositotta az állam a sulyos adóval megrótt vivómesterek megélhetését, akkor beszélhetünk a vivómesterképző felállitásáról. Előbb nem.

Különben pedig az egész reformtervezetet és lehetőleg az anként eredményét is közelebb fogom megismertetni.

A MAC. országos kard-csapatversenyének feltételei.

1. A Magyar Athletikai Club 1908. február 27., 28., 29. és és március hó 1-én saját vivótermében országos kard-csapatversenyt rendez a MASz. szabályai szerint és jóváhagyásával.

2. A versenyen részt vehet egy vagy több csapattal minden magyar amatőr sportegylet, továbbá minden olyan magánvivóterem, mely legalább egy éve áll fenn.

A csapatok minden egyes tagjának 18-ik életévét meghaladott magyar honos, gentleman amatőrnek kell lennie. Középiskolai tanulók a versenyen nem vehetnek részt.

A cs. és kir. haderő tisztjei és hadapródjai honosságukra való tekintet nélkül tagjai lehetnek a versenyző csapatoknak.

3. Minden csapat négy vivóból áll. E négy vivó egyike a *csapat kapitánya*. Csak a kapitány jogosult csapata nevében felszólalni és ugyanő tartozik csapata fegyelméért felelősséggel. Tetszés szerinti tartalék nevezhető meg. Ha egy egyesület vagy vivóterem több csapattal nevez be, akkor ugyanazokat nevezheti meg valamennyi csapatra nézve tartalékul. A nevezési zárlat után azonban legfeljebb csapatonkint 2 vivó helyettesithető tartalékkal.

Egyik csapatból a másikba is áttehető legfeljebb 2 vivó, de a vivókat felcserélni nem lehet, vagyis, ha a csapatba benevezett vivó helyére egy másikat tettek ugy az előbbi a versenyen többé nem vehet részt.

4. Nevezési zárlat 1908. február hó 24-én hétfőn este 7 óra. Minden csapat után 20 korona nevezési dij fizetendő.

A nevezésnek tartalmaznia kell az egyesület (vivóterem) teljes cimét, a csapatok 4—4 tagjának, ezenkivül a tartalékoknak nevét, lakását, foglalkozását.

A nevezések el vagy el nem fogadása felett a MAC. választmánya indokolás kötelezettsége nélkül dönt. A nevezések a MAC. vivószakosztálya cimére VIII., Esterházy-utca 36. Nemzeti Lovarda küldendők.

5. A nevezési zárlatot követő napon este 7 órakor a MAC. vivótermében egy bizottság ül össze, melybe minden résztvevő klub vagy vivóterem egy-egy képviselőt küld ki. E bizottság megvizsgálja a verseny tervezetét (lásd 6. pont), azután az egyes csapatok részére számokat sorsol ki.

Ez ülés nyilvános, azon minden benevezett vivó megjelenhet, de felszólalni csak a kiküldött képviselő szólalhat fel.

A verseny lefolyása.

6. A verseny a kiesés rendszere szerint folyik le, második helyért külön küzdelem lesz.

A versenyzők számához képest elkészittetik a verseny táblázata ama módszer szerint, amint a lawn-tennisz versenyekben szokásos.

Az igy készitett táblázatba a csapatok a nekik kihuzott szám szerint iratnak be.

7. Az egyes csapatok egymással akként küzdenek, hogy egyik csapat minden vivója 4 tussra mérkőzik a másik csapat minden tagjával. Győztes lesz az a csapat, melynek tagjai több győzelmet arattak. Egyenlő számu győzelem esetén, amely csapat kevesebb tusst kapott.

A győztes csapat tovább küzd a magasabb fordulóban, a legyőzött kiesik. A versenyt az a csapat nyeri meg, mely valamennyi ellenfelét legyőzte.

8. A második helyért mindazok a csapatok ujból küzdenek, melyeket az első csapat győzött le.

A verseny-bíróság.

9. A versenybiróság dönt felebbezés kizárásával minden a versenyre vonatkozó kérdésben. Az egyes csapatok küzdelme alatt azonban egy 3 tagu zsüri működik. Minden csapat minden összeállításánál maga választhat egy zsüritagot a versenybiróság tagjai sorából, a két zsüritag pedig ugyanezek sorából megválasztja elnökét. Ha az elnök személyében megegyezni nem tudnának, a két jelölt között a sors dönt.

Dijazás.

10. Az első három csapat egy-egy tiszteletdijat nyer, mely az illető klub (vivóterem) tulajdonába megy át.

Az első csapat tagjai a MAC. nagy ezüst plakját, a második csapatéi a MAC. bronz plakját, 6 csapat nevezése esetén, a harmadik csapat tagjai a MAC. ezüst, 8 csapat nevezése esetén, a negyedik csapatéi a MAC. bronzérmét nyerik. A netán még rendelkezésre álló dijakat a zsüri belátása szerint osztja ki.

A verseny ideje.

11. A verseny lefolyását az 5. pontban emlitett bizottság meghallgatásával a MAC. vivóosztálya állapitja meg és pedig akként, hogy elkerülhetetlen szükség esetétől eltekintve hétköznapon csak este 5 órától kezdve lesz vivás.

Vidéki csapatok kérelme az időbeosztás tekintetében lehetőleg figyelembe fog vétetni.

Vivóestély Bécsben. A mult pénteken, az esti órákban Targler Lipót, a „Wiener Sportclub“ jónevü, ismert vivómestere a klub Rötzergassei helyiségében sikerült tőr- és kard-vivóestélyt rendezett. Az estélyen számos vivóklub vett részt, köztük a bécsujhelyi katonai vivókurzus, élén világhirü mesterével, Neralic-csal, továbbá az „Unionklub“, a „Rezidenz-Fechtklub“, a „Landwehr-Offiziers Fechtklub“ és az „Oesterreichische Fechtklub“. Az assaut-kban a fentnevezett mestereken kivül elegáncia, erő, gyorsaság és technika tekintetében Rischanek és Windrich mesterek, Bauer főhadnagy, Verderber hadnagy és Wöhl segédvivómester váltak ki, kiknek hatalmas, férfias munkája szemnek és léleknek egyaránt gyönyörködtető látványt szerzett. Igen kellemes jelenség volt még Targler mester két, 15 és 13 éves leányának tőrassautja, mely az est utolsó száma volt. A minden tekintetben fényesen sikerült estélyt bankett követte.

SANTELLI VIVÓ-ESTÉLYE. *Santelli* Italo mester szombaton f. hó 18-án este saját vivótermében vivóestélyt rendezett a MAC. tagjai tiszteletére. A MAC.-ból megjelentek és vivtak a többiek között *Zulavszky* Béla százados, *Mészáros* Ervin, *Szántay* Jenő, *Tóth* Péter dr., *Koczy* Aladár és még többen. A mester termének látogatói közül *Szarvassy* Györgyöt és *Halász* Tibort kell kiemelnünk. *Zulavszky* századosnak *Szarvassy* Györgygyel vivott mérkőzése rendkivül erős, heves volt, de bővelkedett szép akciókban. Nagy dicsérettel kell megemlékeznünk *Halász* Tiborról, akit a fiatal gárda legjobbjai közzé kell számitanunk. Kár, hogy nem versenyez, igen előkelő helyet vivna ki magának. *Mészáros*, *Szántay* és *Tóth* kitünő formában vannak, amiről a versenyek legközelebb megindulo sorozata fog a legszebben be-

LOVAS GYULA vivóterme
BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 28. II. em.
Lelkiismeretes tanitás urak, hölgyek és gyermekeknek.
Ez évben megnagyobbitva
Kard-, vitőr- és ökölvivás, tornázás.

Kronberger Lily

Magyarország műkorcsolyázó bajnoka 1908-ra.

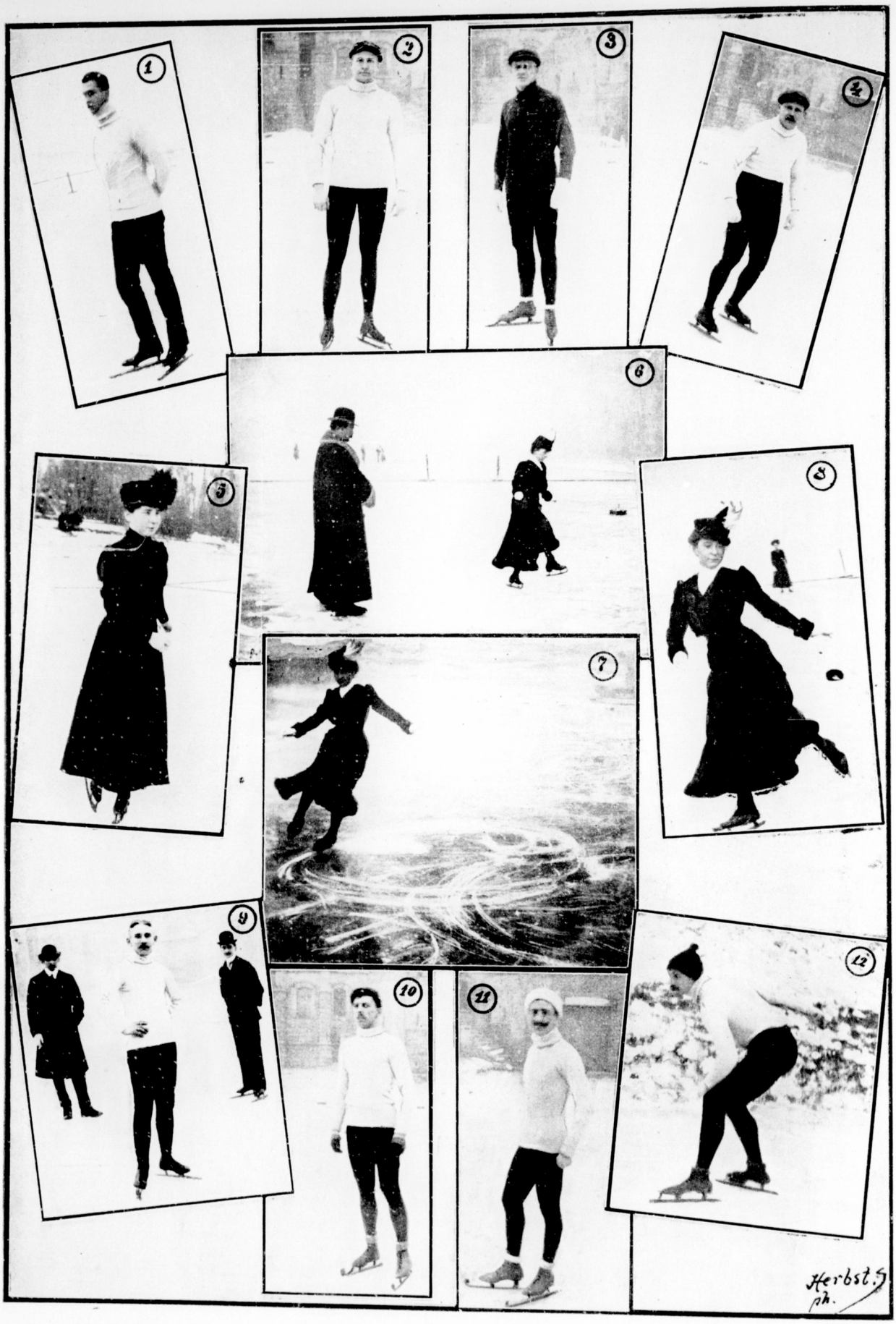

Magyarország gyorskorcsolyázó bajnoki versenyének résztvevői:

1. Levitzky. 2. Haraszthy. 3. Wampetics Imre. 4. Pécely. 5., 6., 7., 8. Kronberger Lily. 9. Virágh. 10. Mannó Miltiades. 11. Schik. 12. Gyurman.

szélni. A legnagyobb érdeklődést azonban a hires japán vivómesternek *Tobari Takisaburonak* mérkőzései keltették. A nemzete arányaihoz képest szép termetü, pompás izomzatu japán eleinte komikus látvány szoknyájában, melyet bőrvédő oltalmaz, bambusznádból készült mellvédőjével furcsa alaku sisakjával. Kardja egy körülbelül másfél méter hosszu, négy szál bambusznádból készült szerszám. A bambusznádak mindössze egy bőrszijjal vannak összeerősitve. A fakard markolata igen hosszu, keresztvasa bivalyesökből való.

Bármily komikus hatást tegyen is eleinte megjelenésével, amint vivni kezd, minden szakember tüstént észreveszi, hogy művészszel van dolga. Két kézre fogja fegyverét és csak néha, mikor kinyulni akar, ereszti el az egyikkel. Tempója igen jó, szépen biztosan szur, ugy egyenesen, mint kitérve. Pompásan véd és pedig főként tere-kvarttal, riposztja gyors kiszámitott tempo vágja fejbe. Néha az ily fejvágás után kizárással véd a támadást. *Mészáros* Ervin, *Szántay* Jenő és *Zulavszky* Béla vivtak ve'e. *Szántay* igen jól védett és számos elővágást és riposztot beadott neki, *Zulavszky* hatalmas tudásával és kombinativ elméjével már egészen feltalálta magát és minden tekintetben értékes mérkőzést produkált. Utána ugyancsak *Zulavszky* japán karddal, két kézre fogva, vivott el'enfelével és bebizonyitotta, hogy egy kis gyakorlattal a japánvivóművészetnek is épp oly büszkesége lenne, mint a magyarnak. Végül *Santelli* maga mérkőzött a japán mesterrel. A mérkőzés leirásával nem akarunk e'ébe vágni annak a küzdelemnek, amelyet e két mester *Santelli* akadémiáján a nyilvánosság előtt fog bemutatni. Csak annyit árulunk el, hogy percekig tartó tapsvihar fejezte ki a nézők elragadtatását.

SANTELLI VIVÓAKADÉMIÁJA március 14-én lesz.

A KOLOZSVÁRI VIVÓ-VERSENY. A KEAC. megbizásából *Repeczky* László Budapesten járt és meglátogatta a nagy vivóklubokat és vivótermeket. Mindenütt igen szivesen fogadták és a MAC., NVC., FVC., a Vén Fiuk, Fodor és Santelli mesterek tanitványai nagy számmal igérték meg nevezésüket. A verseny sikere tehát biztositva van. Ugyanő volt megbizva a tiszteletdijak nagy részének beszerzésével. Akik látták, őszintén megcsodálták, hogy mily számos és nagyértékü dij fog kiirásra kerülni.

A MESTER-VERSENY KÉRDÉSÉHEZ. Lapunk mult számában közöltük, hogy fiatal mestergárdánk egy tekintélyes csoportja szövetkezett egy mesterverseny megrendezése céljából. Ez a terv nagy feltünést keltett, egész héten át arról beszéltek vivókörökben és a napisajtó is nagy jóindulattal foglalkozott e kérdéssel.

Tekintettel a közérdeklődésre tudósitónk felkereste a verseny egyik főtervezőjét, ki előtte e versenyről következőleg nyilatkozott:

Teljesen igaz. Szándékunk folyó év május havában egy mesterversenyt rendezni, a kezdeményező gyülést vasárnap már meg is tartottuk. Sokan vagyunk, akik versenyezni szeretnénk, a katonákat is beleértve legalább negyven résztvevő volna biztositva. Aki tudja, hogy egy mesterverseny már 20 vivóval is sikerültnek mondható, az belátja, hogy a kezdeményezés jogosult.

Ismerjük e kérdés nehézségeit, de mi nem kérünk, nem várunk senkitől semmit, csak jóindulatot, ha kapunk tiszteletdijakat, hálásan fogjuk fogadni, ha nem kapunk, versenyzünk a dicsőségért. A nagy közönség látni fogja, hogy hány kitünő mestervivő van közöttünk, aki eddig versenyek hiányában nem mutathatta be művészetét. A rendezőség összeállitásáról és a feltételekről nem nyilatkozhatom. A rendezőségbe mindazokat a vivótényezőket bevonjuk, akik ügyünk iránt jóakarattal fognak viseltetni. A versenyen előreláthatólag az elavult kategoriák mellőzésével, minden hivatásos vivót, aki tisztességes uri ember, indulni engedünk. Aki nevez, szivesen látjuk, ha valaki akár mi okból nem jön, sajnáljuk, de nem tehetünk róla.

Amily nagy lelkesedést tapasztalunk, egészen biztosra vesszük, hogy a siker teljes lesz.

Magunk részéről biztosra vesszük, hogy az egész magyar sportközönség rokonszenvvel fogadja a vállalkozást. Mesterversenyre fiatalabb mestereinknek feltétlenül szükségük van, az idősebb mestereknek pedig a legszebb hivatása lesz fiatal kollegáikat tanáesaikkal, segitségükkel esetleg a biráskodásban való részvétellel támogatni.

Tiszteletdij pedig lesz bőven. A hatóságok, egyletek és ismert mecénásaink mind ismerik a mesterképzés rendkivüli fontosságát. Igy tehát csak fel a munkára!

A NVC. VERSENYE határnapját 1908. március 25—29-ére helyesbitette.

FELHIVJUK olvasóink figyelmét a MASz. hivatalos rovatára.

VIVÓVERSENY SZEGEDEN. A SzVE. immár hatodik versenyét rendezi április hó 11. és 12-én. A verseny nagysikerünek igérkezik, maga a rendező egyletben oly élénk a vivóélet, hogy hir szerint egy hatalmas gárdát fog a sikra állitani.

VIVÓVERSENY LIVORNÓBAN. 1908. év nyarán nagy nemzetközi vivóverseny lesz *Livornóban. Résztvehet* minden amatőr, a vivómesterek fiai kivételével (?) A győztesek egy 1000 liras és sok más nagy értékü dijat nyerhetnek. Az a mester, kinek tanitványai a legnagyobb sikert aratják, egy 100 lira értékü arany érmet kap.

A PINI-REVELLÓ PÁRBAJ. *Pininek* ismét párbaja volt, ezuttal Buenos Ayresben *Revelloval,* az ismert nevü olasz vivómesterrel. A párbaj oka az volt, hogy az argentiniai lapok egy Pini-Revello assautból kifolyólag azt irták, hogy Revello karddal 14:7-re, tőrrel 5:4-re verte Pinit. Pini ezt tagadta és egy 10 tussos matschra hivta ki Revellot. A mérkőzés módozatain aztán összevesztek és Revello megsértette Pinit.

A párbaj feltételei a következők voltak: Epée de combat, utcai keztyü, tetszés szerinti cipő, 2 perces menetek 1 perc pihenővel, a megnyert tér nyert marad, folytatás mindaddig, mig az egyik fél az orvosok véleménye szerint teljes hátrányba nem jut.

Nyolcszor csaptak össze a kitünő ellenfelek, mindannyiszor erőteljes és korrekt menetekben. Végre *Pini* ellenfele kezén egy feltartó szurással sulyos sebet ejtett. A két mester kibékült. Az egész vivás 28 percig tartott. Nevezetes, hogy *Pini* francia párbajtőrt használt.

Meg kell jegyeznünk, hogy ez volt Pininek 17-ik párbaja. Mindannyiszor igen hires felekkel vivott, mindig ő győzött és csak kétszer kapott amboban sérülést, egyszer Thomegeux, egyszer pedig Athos di San Malatoval szemben.

Magyarország korcsolyázó bajnokságai.

Magyarország gyorskorcsolyázó bajnokságát Manno Miltiades, műkorcsolyázó bajnokságat Kronberger Lilly nyerte meg.

A magyar jégsport-élet egyetlen klasszikus versenye mult vasárnap folyt le a gyönyörü városligeti jégen a *Budapesti Korcsolyázó Egylet* rendezésében. A magyar bajnokságok keretéül ezuttal csak országos verseny szolgált; mindazonáltal ha népesség dolgában nem is nagy, de mégis jó sportra volt kilátás. Sajnos, a magyar téli sportok örökös réme, az olvadás, ezuttal is megrontotta azt. Puha volt a jég, ami nemcsak az elért időket rontotta, hanem a keményebb jégviszonyokhoz szokott versenyzőket képességeik teljes kifejtésében is gátolta. A kedvezőtlen jégviszonyok miatt a versenyprogramm teljesen le sem bonyolittatott; a bajnokság 5000 m.-es futama hidegebb időre halasztatott. Ettől eltekintve azonban a versenyrendezés jó volt, s a BKE. rászolgált az elismerésre. A rendezőség élén *Zsigmondy* Géza, a verseny-

FODOR-féle vívóterem Koronaherceg-u. 3.

bíróság elnöke, továbbá *Szent-Györgyi* Imre versenybiró és *Liedemann* Frigyes dr. titkár igen jó munkát végeztek. A mult évi sok panasz után ezuttal a verseny előkészitése is jobb volt, s a reklám alkalmatosság is jobban müködött, ugy, hogy a versenyt szép nagy közönség nézte végig.

Sportszempontból a főérdeklődés a gyorskorcsolyázó-bajnokság felé fordult. *Mannó*, a védő Münchenben, *Wampetich* Imre, a népszerü bajnokjelölt Davosban trenirozott — titokban. Persze, azért mindenki tudta róla, hogy pompás stilust és Mannóéval egyező gyorsaságot sajátitott el. Az általános vélemény az volt, hogy a bajnokság kettejük elkeseredett küzdelme lesz. *Mannóban* hivei nem is csalódtak. Megvédte szép cimét, de nem Wampetich, hanem a meglepően fejlődő *Gyurmán* ellen, ki szépen győzött Wampetich ellen, sőt az 1500 m.-es futamban ugyancsak kemény munkát adott Mannónak is. Bajnokunk ebben a mérkőzésben oly szép jelét adta hatalmas küzdőképességének, hogy idei szereplése elé a legjobb várakozással tekinthetünk. *Wampetich* mentségére szolgál az, hogy nem a legjobb egészségben állt ki a küzdőtérre, ugy, hogy igazi képességeit kifejteni nem tudta, egyébként is a kemény davosi jéghez szokott izomzata tán legjobban érezte a puha jég hátrányait. Érdeklődéssel várjuk további szereplését. *Gyurmán* a jövő embere. Ha kedvezőbb körülmények között fejlődhetnék, szép sikereket érhetne el tehetségével. *Leviczky* és *Péczely* régi formájukat nem érték el.

A műkorcsolyázó bajnokság küzdelem nélkül jutott az első magyar hölgybajnoknak, *Kronberger* Lilly-nek birtokába, miután a védő *Urbáry* Sándor betegsége miatt nem állhatott tréningbe. Méltó kezekbe került ezzel a magyar műkorcsolyázó bajnokság, mert *Kronberger* Lilly nemcsak technikailag képzett, hanem esztetikailag is oly magas szinvonalon álló versenyző, hogy ma itthon versenytárs nélkül áll. Iskolázottsága a kötelező gyakorlatokban mestere gondos kezét is dicséri, mig merész és élénk szabadon választottjaiban most már minden ingadozástól ment biztonsága arra mutat, hogy gyakorlatait immár teljes öntudattal épiti föl. Ha rendkivül magas pontozása csakugyan reális, azt hisszük, hogy az idei nemzetközi versenyeken erős ellenfele lesz minden hölgykorcsolyázónak.

A többi országos versenyszámokban szintén nem nagy, de ambiciózus gárda állt starthoz. Közülök *Haraszthy*, *Schick* és *Virágh a* tehetségesebbek, bár stilus dolgában mindegyiknek igen sokat kell még tanulnia. A vidékiek versenye inkább jellegénél, mint klasszisánál fogva érdemelt figyelmet. Somody István, a KEAC. hires atlétája itt is komoly tehetséget árult el. Klasszisra nézve a gyorskorcsolyázásnál magasabb volt az országos műkorcsolyázó verseny, hol *Szende* Andor, a MAFC. kiváló allround sportolója keltett általános meglepetést nagy haladásával. Különösen testtartása jó, mig a figurális részben némi csiszolásra szorul. Mellette Szollás és Tauszig biztató erők.

Részletes eredmények a következők:

I. Gyorskorcsolyázó verseny Magyarország bajnokságáért. I. 500 méteres szám. Első futam: 1. Wampetich Imre B. K. E. 52·8 mp. 2. Péczeli Andor 53·5 mp. Második futam: 1. Mannó Miltiades 49·8 mp. 2. Gyurmán Dezső 52·3 mp. Harmadik futam: 1. Levitczky Károly 53·5 mp. Helyezés: 1. *Mannó* Miltiades (BKE.) 2. Gyurmán Dezső (BBTE.) 3. Wampetich Imre (BKE). Az 500 méteres szám előreláthatólag Mannóé volt. A rossz jég mellett az idő jónak mondható.

II. 1500 méteres szám. I. futam: 1. Mannó 2 p. 56·6 mp. 2. Gyurmán 2 p. 56·8 mp. A nap legszebb versenye. Gyurmán tulerős tempóban indul s végig vezet. Mannó a célegyenesben tör csak előre s rövid, de izgató küzdelem után hat méterrel győz. Második futam: 1. Wampetich Imre 3 p. 1·1 mp. 2. Péczely Andor 3 p. 19·1 mp. Wampetich nélkülözte azt a jó vezetést, amit Gyurmán Mannónak csinált. A puha jég miatt a fordulóban stilusából is többször kizökkent. Helyezés: 1. *Mannó* Miltiades (BKE.) 2. Gyurmán Dezső (BBTE). 3. Wampetich Imre (BKE.)

II. Országos gyorskorcsolyázó verseny 1000 méterre. Első futam: 1. Haraszthy Lajos 3 p. 28·4 mp. 2. Barunik Ferenc 3 p. 36·1 mp. Második futam: Grimm Gábor 3 p. 53.9 mp. Harmadik futam: Virágh Ferenc 3 p. 38·4 mp. Negyedik futam: Szebeny Antal (BBTE.) 3 p. 34·8 mp. Ötödik futam: Vittori Dezső 3 p. 35·4 mp. Hatodik futam: Schick László 3 p. 21·8 mp. Eredmény: 1. *Schick* László (BKE.) 2. Haraszthy Lajos (BKE.) 3. Szebeny Antal (BBTE.) Haraszthy és Szebeny felbuktak.

III. Vidékiek gyorskorcsolyázó versenye 1000 méterre. 1. Ifj. *Somody* István (Kolozsvári EAC.) 2 p. 12·4 mp. 2. Lichteneckert László (Székesfehérvári TC.) 2 p. 53·2 mp. 3. Hurban 3 p. 7·1 mp. Somody az egyetlen komoly versenyző. A többi nyomába sem jön. Indultak még: Ferenczy Gábor (Soproni KE.), aki diszkvalifikáltatott és Daztek István (Székesfehérvári TE.), aki feladta.

IV. *Magyarország műkorcsolyázó bajnoksága.* A műkorcsolyázás bajnokságát Kronberger Lilly k. a. nyerte meg. Bár ellenfele nem volt, kiváló képességeinek élénk tanubizonyságául szolgál, hogy a versenyben oly magas átlagos pontszámot ért el, amely csupán 43.6-el marad alatta a kiirás szerint elérhető volt maximális pontszámnak.

V. A bajnokság harmadik, 5000 méteres futamának eredménye a következő:

1. Mannó Miltiades 10 p. 16·8 mp.
2. Gyurmán Dezső 10 p. 33·4 mp.
3. Wampetich Imre 10 p. 33·8 mp.

VI. *Országos műkorcsolyázó verseny.* 1. *Szende* Andor (BKE.) 128.7 pont. 2. Szollás Lipót (BKE) 112.9 p. 3. Tauszig Aladár 103.3 p. (BKE.) Indultak még: Hamburger Aladár (MKE.), Farkas Ivor (BKE.) Szende meglepő haladást mutat. A versenyt biztosan nyerte.

A verseny után a dijakat *Benke* Gyula elnök szép beszéd kiséretében osztatta ki.

VERSENYZŐINK TROPPAUBAN. Január 25-én és 26-án a troppaui nemzetközi korcsolyázó versenyben *Kronberger* Lilly a Nemzetközi korcsolyázó szövetség női bajnokságában, *Szende* Andor, *Szollás* Lipót és *Méray-Horváth* Opika pedig a férfi-, illetve a női műkorcsolyázó-versenyekben indulnak. Reméljük, jó sikerrel.

KRONBERGER LILLYNEK, Magyarország 1908. évi műkorcsolyázó bajnokának, fényképét mutatjuk ma be olvasóinknak. Neve nem ismeretlen a magyar sportközönség előtt. Évek óta nemcsak a magyar, hanem a külföldi sajtó is valóságos csoda-leánynak nevezte el, aki már gyermek korában sorra aratja szebbnélszebb sikereit. Ma már a kis gyermekleányból viruló hajadon lett, ki immár a középiskolai érettségi előtt áll. Hanem azért kedves sportjához, a műkorcsolyázáshoz, hü maradt, sőt ezidén jobb, mint valaha. Trénere, Szeiberth mester, erős hittel vallja, hogy ha le nem pontozzák, mai formájával okvetlen meg kell nyernie a női világbajnokságot. Adja Isten, hogy igy legyen s ezzel öregbitse a magyar hölgyek ama jó hirnevét, amelyet *Madarász* Margit és *Cséry* Katica szereztek a nagy sportvilág előtt. *Kronberger* Lilly már eddig is hatalmas sikereket ért el. 1903-ban a budapesti nemzetközi műkorcsolyázó versenyen harmadik, 1904-ben ugyanott második, majd 1905. és 1906-ban első lett, mig most megnyerte a magyar bajnokságot. Külföldön még szenzációsabb volt a szereplése. *Berlinben* 1904-ben férfiak ellen harmadik lett, *Stockholmban* 1906-ban Miss Harrison után második; *Dávosban* 1907-ben a női világbajnokságban második lett mrs Shyres után, mig Bécsben a harmadik helyre pontozták le. Ez évben ismét nagy külföldi programm lebonyolitására vállalkozott. És bizonyára dicsőséggel végzi is.

Amerikai rendszerü uri szabóság
Budapest, IV., Szervita-tér 3. szám, I. em.

Kifogástalan szabású, legjobb minőségű angol és belföldi divatszövetekből készült **télikabátot 33 forint és 43 forintért**, csakis mérték és próba után adunk.
Adhatjuk. mivel áruinkat készpénzben olcsóbban vásároljuk.
Adhatjuk, mivel csakis készfizetés ellen szállítunk.
Adhatjuk, mivel nem hitelezünk, tehát veszteség nincs az árba kalkulálva.
Adhatjuk, mivel csakis szervezett, de elsőrendű munkásokkal dolgoztatunk.

SZENDE ANDOR. Abból az alkalomból, hogy megnyerte az országos műkorcsolyázó versenyt, közöljük e kiváló versenyző fényképét, bár neve körülbelül másfél év óta az embersportok majd minden ágában egyre gyakrabban fordul elő. A Műegyetemi A. és FC. e kiváló versenyzője valósággal unikumszámba megy sokoldalúságával s e tekintetben aligha akad párja a kontinensen. A *lawn-tenniszezéssel* kezdte sportszereplését a MAFC.-ban s játékerejét jó szinben tünteti föl az a körülmény, hogy a BLTC. II. oszt. hendikepjében — 30-al előnytadóként szerepelt. *Vizsában* Toricellinél tanult, s a MAFC. mult évi versenyein két izben is följutott az elődöntőig. *Atlétizálni* 1907-ben kezdett s ma már tartja a helyből távolugrás magyar rekordját 304 cm.-el atlétikai nyilvános eredményei: 100 y.-ra 11.4 mp. (1 yard hátrány), 220 y.-ra 24.6 mp., magasugrásban 165 cm., helyből magasugrás 138 cm., gerelyvetés 34.25 cm., azonkivül helyezve volt negyedangolos sikfutásban, 120 y. gátfutásban. Ez évben összesen 30 dijat nyert atlétikában; ezek közül 11 első, 1 főisk. bajnokság. Birkózik. A télen már *uszásban* is letette a juniorságát. Céllövő és galamblövő tnéninget is tart. Ráadásul most a műkorcsolyázásra adta magát. Hogy milyen eredménynyel, annak bizonysága mult vasárnapi fényes győzelme.

PÉCZELY ANDOR A BKE. TRÉNERE. A magyar hivatásos sportemberek száma ismét szaporodott egygyel, *Péczely* Andorral, kit a BKE. gyorskorcsolyázó trénerül szerződtetett. *Péczely* kiváló tehetség. Három évben: 1900, 1902 és 1904. évben nyerte Magyarország gyorskorcsolyázó bajnokságát. 1901-ben, amikor ellenfél nélkül állott, nem tartották meg a bajnokságot, mely biztos zsákmánya lett volna. Nyert ezenkivül Péczely Bécsben három 500 m.-es és egy 1500 méteres nemzetközi versenyt. Legszebb eredménye az Európa bajnokságban elért harmadik helye (1901. Csorba) Oestlund, Wathen mögött, de Grewe és Vollenweider előtt. Ő tartja a magyar rekordot 5000 (9 p. 53 mp.) és 10.000 (20 p. 27 mp.) mé terre. Szerződtetésével a versenyzők régi óhaja teljesült, mert az eddigi tréner csak a műkorcsolyázókkal foglalatoskodott. Ha Péczely gyakorlati tudását megfelelő elméleti ismeretekkel egészíti ki, müködése csakhamar érezhető lesz versenyzőink klasszisán is.

JÉGHOCKEY. A városligeti jégen szépen megindult hockey sport ez évben már gyakrabban lép mérkőzések tartásával is a nyilvánosság elé. A mult szombaton, január 18-án, a mágnáscsapat játszott a MAC. tagjaiból álló BKE. csapat ellen, melyet szép játék után 8 : 5 arányban le is győzött. A két csapat a következő volt. *Arisztokrata csapat* Atzél Elemérné báróné—Salamon százados—Odescalhi herceg, Keglevich gróf—Csáky Béla gr., Bethlen gr. (kapitány), Csáky István gróf. *BKE. (MAC.) csapat* Ambrózy —Reichenhaller—Bertalan, Ságody—Pözel, Lauber (kapitány), Oláh. A BKE. (MAC.) csapat ezuttal is jobb összjátékával, az arisztokrata csapat pedig jobb technikájával és egyéni képességeivel tünt ki. A vezető gólt *Csáky* István gróf pompás játékával a mágnások szerzik meg, de *Lauber* nem kisebb bravurral kiegyenliti, sőt 3 : 2 arányban vezetéshez jut. Ekkor azonban csapata visszaesik s a félidőt az arisztokraták már 6 : 3 arányban megnyerik, végül pedig 8 : 5-re győznek. Biró : *Kertész* János volt.

A WIENER EISLAUF-VEREIN VERSENYE. Bécsben is a mult vasárnap volt az első nagy verseny, melynek hatalmas szenzációja az volt, hogy Davosban trénirozott osztrák bajnok, *Schilling* vereséget szenvedett a fiatal Klagenfurti *Bohrentől*. A nap hősei egyébként is a klagenfurtiak voltak, kik az egész vonalon leszoritották a bécsi gárdát egy-két figyelemre méltó időt érvén el. Részletek:

I. 5000 *méter*. I. Thomes *Bohner* (Klagenfurter E. L. „Wörthersee") 9 p. 34.4 mp. 2. Franc *Schilling* (Wiener Eislaufverein) 10 perc 04.4 mp. 3. Pichler (W. E.) 10 p. 08.8 mp. Bohrer, aki Schillinggel együtt indult, az első öt körben Schilling mögött maradt, itt aztán elhuz és előnyét folyton nagyobbitva, győz.

II. 500 *méter*: 1. Thomas *Bohren* 48.6 mp. 2. I. Weisz (W. E.) 52.6 mp. 3. F. Sattler 54 mp. 4. Pichler 54.2 mp. Schilling 55 mp., Peternioner 56 mp.

III. 1500 *méter* (junior): 1. Fr. Appe (Kl.) 3 p. 07.4 mp. 2. Gregorits (Kl.) 3 p. 08.6 mp. 3. Proksch (W. E.) 3 p. 16 mp.

IV. 1000 *méter (kezdők)*: 1. Otto (Kl.) 2 p. 00.8. mp. 2. Hell (W. E.) 2 p. 07.8 mp.

V. 1500 *méter*: 1. Thomas *Bohrer* (Kl.) 2 p. 40.2 mp. 2. Fr. *Schilling* (W. E.) 2 p. 52 mp. 3. Pichler (W. E.) 2 p. 54.8 mp. Weidinger 3 p. 03.6 mp., Paternioner 3 p. 05 mp., Sattler 3 p. 08. mp.

VI. *Junior műkorcsolyázás*: 1. Mejstrik (W. E.) 104.4 pont. 2. Magringer (TECL.) 90.8 pont. 3. Sommer (W. E.) 79.9 pont.

VII. *Szenior nemzetközi műkorcsolyázás*: 1. Max *Rennschmied* (Berlin) 172.3 pont; helyszám: 7. 2. Anton Steiner (Training Eisclub) 173.8 pont; helyszám: 8. 3. Beck (W. E.) 131.8 pont; helyszám 15.

CHRISTIÁNIÁBAN a mult vasárnap lefolyt gyorskorcsolyázó versenyen indultak a legjobb északi versenyzők s a következő eredményeket érték el:

	500 m.	1500 m.
A szenior versenyekben		
C. Carlsen	47.7 mp.	2 p. 38.4 mp.
B. C. Mathiesen	48.1 „	2 „ 35.4 „
Sig. Mathiesen	49 „	2 „ 35.5 „
Sv. Andersen	49.2 „	2 „ 47.5 „
Chr. Andersen	50.4 „	2 „ 44.8 „
A junior-versenyekben		
Soethren	48.— „	2 „ 51.1 „
T. Lundgren	50.2 „	2 „ 49.9 „
O. Kristiansen	52 „	2 „ 50 „
T. Aulie	51.9 „	2 „ 54.8 „
G. Sanner	52.1 „	2 „ 51.4 „
C. Petersen	54.5 „	2 „ 53.3 „

HERZ JENNY MEGNYERTE EUROPA MŰKORCSOLYÁZÓ BAJNOKSÁGÁT. Mint értesülünk a kiváló bécsi korcsolyázónő Varsóban a mult vasárnap megnyerte Europa műkorcsolyázó bajnokságát szép stylusban a pétervári *Panin* és a lembergi Przedrzymierski ellen.

Az ujonnan megalakult Magyar Si Klub lapunkat, a Nemzeti Sportot hivatalos lapjává választotta.

HÓSPORT.

A Magyar Turista Egyesület Egyetemi osztályának si-versenye.

Hazai si-sportunk jelenlegi állásáról e lap mult évi 52-ik számában adtunk kimeritő tudósitást, sőt ismertettük Közép-Európa si-sportjának jelenlegi állását is, azt pedig, hogy az egymásra ható okok, hogy teremtik mindig ugyanazon eredményeket ugyanazon viszonyok közepette az Egyetemi Osztály si-versenye mutatta meg. Napokban alakult meg a Magyar Si Klub, amely már épen azáltal, hogy tömöriteni akarja az egyes szétszórt erőket, a si fejlettségének bizonyos fokáról tett tanubizonyságot, ezt követi január 19-én a MTE. Egyetemi Osztályának si-versenye, amely ugyan szük körre, csupán a tagokra szoritkozott, de bizonyságára fog szolgálni ama sokat hangoztatott elvnek, hogy a si-versenyek kedvet ébresztenek e szép és nemes télisport iránt.

A si-verseny terepe Dorog környéke, illetőleg a Gete

(457 m.) hegycsoportja volt. A programmon tulajdonképen két szám szerepelt, a hosszutáv-verseny, mely Dorog mögött a Körtelesi majornak, innen a Gete csucsára és lesiklással az Auguszta bányatelepig tartott és a rövidtáv-verseny, melyet a Gete délnyugati lejtőjén kellett volna rendezni, de az eljegesedett hó és sürü köd miatt elmaradt.

A versenyen a Magyar Si Klub részéről Jordán Károly dr., Metler Jenő dr. és Plökl Antal jelentek meg; célbiró Zsitvay Tibor, az egyesület tiszteletbeli tagja volt. A versenyen a következők vettek részt: Barcza Imre, Berán Nándor, ifj. Bükel János, Fodor Károly, Hruby Ede, Madaras Jenő és Serényi Jenő, jelenvolt továbbá Mikuska Ferenc.

Az indulásra Zsitvay 9 órakor adta meg a jelt. Fodor rögtön az élre megy és heves iramban tart fel az első lejtőn, mely a Hörtelesi major völgyébe visz át, nyomon követik Serényi és Berán, mig a többiek erősen küzdve a kemény fagyott havon, már kezdetben elmaradtak. Fodor előnyét a dombon való leiklással még inkább növeli s mintegy 10 percre megelőzi társait, kik a sürü ködben lassan elmaradnak, de kihasználván a völgyi uton fekvő jó havat, melyre Fodor nem talált rá, csakhamar ismét nyomában vannak, sőt Serényi a majornál meg is előzi. A majortól kezdve együtt haladnak az eljegesedett havas uton föl a Gete gerincére, hol már valamivel jobb volt a hó, de sürübb a köd, Fodor itt lemarad s csak fenn a csucson éri el ismét Serényit, kit a köd ismételten megtévesztett. A csucsot dr Jordán Károly lemérése szerint 10 óra 6 perckor érték el. A csucson, felvéve a meleg szvitereket, fokozott óvatossággal folytatták lefelé a turát a délnyugati oldalon, egy ideig ugyanazon az uton, az erdőn és gerincen, az Auguszta bányatelep felé. Utközben találkoztak Beránnal, ki 10.12-kor ért a csucsra, lejebb Hrubyval és Madarassal. Az erdőhatáron tul szélsebesen rohantak mindketten a cél felé, bár időnkint meg kellett állniok tájékozás végett. Közvetlen a cél előtt Serényi felbukott, itt Fodor megelőzte és 10 óra 28 perckor beérkezett elsőnek a mintegy 12 km. távolság céljához, 2-ik volt Serényi 10 óra 28 p. 6 mp.-kor. A sürü ködben nem voltak láthatók a versenyzők csak a távolból halló és folyton erősbödő szisszenő zaj jelezte, hogy ismét közeledik valaki. A kezdők között első volt Berán 10 óra 36 p., 2-ik ifj. Bükel 10 ó. 56 .-kor a célnál.

A verseny befejeztével késő délutánig maradtak künt néhányan a Gete nyugati oldalán levő katlanban, folytatván a gyakorlatozást a kisütő napfényben és csak midőn ujra köd szállt a völgybe, indultak egy kis kerülővel O-Tokodon keresztül vissza Dorogra.

A STÁJER KÉZISZÁNKÓ'SZÖVETSÉG MDCCCCIV. VORDENBERGI OSZTÁLYÁNAK VERSENYE. A napok óta tartó havazások dacára f. hó 12. rendezte a Vordenbergi osztály bobsleigh- és kézi szánkó (ródli) versenyét a Prebichl-en, mely sportszempontból annyival inkább tarthat érdeklődésre számot, mert uj rekordot eredményezett; különösen kedvező volt az időjárás és a napfényben megvilágitott pálya és versenyzők elragadtatták az óriási nézőközönséget, mely a versenyteret ellepte. Az alpesi országok 1908. évi bajnoksági versenyében győztes Markl (Graz) 3 : 41-ki ez idejével dr Rziha (Mödling) 1906. évi rekordját 4 : 11 megdöntötte. A verseny legerősebb aspiránsa az 1905 és 1906. évi bajnok Prodinger (Leoben) felbukott és elvesztette a versenyt és vele együtt a vándordijat, mely háromszori egymásutáni győzelemhez volt kötve. A bob-verseny győztesei az innnsbruckiak lettek, a vordenbergiek az első lesiklásnál hóba ütköztek, a másodiknál felbuktak.

A RLBERGVERSENY ST-ANTONBAN. Hatodik versenyét rendezte jan. 4. és 5-én az Arlberg Ski klub, amely sportszempontból igen sikerültnek mondható. Az eredmények a következők: I. Alpesi távfutás 1. F. Miller 24 p. 22. mp., 2. Ch. Spielman 24 p. 52 mp. A terep 2000 méternyire St-Christopf felett kezdődik és kezdetben erdőn, majd könnyebb gerinceken keresztül vezetett St-Antonba. Távolság circa 5 km.; esés 600 m. II. Seniorugrás 1. dr v. Echer százados (Arlberg Siklub) 21 m. 2 cm. 2. Fritz Miller 21 m. 2 cm. Az ugrás szabályai nem a távolságra, de a helyes és stilszerü testtartásra helyeztek sulyt. III. Juniorugrás 1. H. Handl (Innsbruck) 14.8 m. 2. W. Zeuner (Innsbruck) 14.8 m. IV. Halomverseny 1. Otto Lutter 3.19. E szám nem sikerült, mert a terep lejtője roppant meredek volt, ugy hogy bot nélküli lesiklásról és norvég stylusról szó sem volt. V. Női futás 1. Margarethe Engelbrecht (München). VI. Gyorsfutás 1. Ch. Spielman. VII. Vezetők versenye 1. Roman Falch (St-Anton).

A FRANCIA ALPESI CLUB II. NEMZETKÖZI SI VERSENYE CHAMONIXBAN. A legszebb alpesi vidékek közelében, a havas jégóriás Montblanc lábánál, rendezte a Francia Alpesi Klub (CAF.) jan. 5-én II. nemzetközi siversenyét. Ott, hol máskor turista-seregek taposnak egymás nyomába nyáron, most szánkók, sőt automobilok hajtanak fel a szállodák elé s hozzák magukkal fél Párizst e zuzmarás világba. A verseny megérdemelte a nagy érdeklődést, — hiszen már Chamonix megtekintése érdemes télen. Chamonix környéke ugyan nem teljesen megfelelő si terep s inkább a pályához kötött hósport, u. m. bobsleigh, sceleton stb. számára megfelelő, de kezdők számára teljesen megfelel. A versenynek két rendkivül érdekes mozzanata volt, az ugrás, melyben a norvégek győztek volna, ha őket a nemzetközi jelleg és kiirás szerint a versenyhez engedték volna. Nemes egyszerüséggel, bámulatos precizitással végrehajtott ugrásaik, melyekkel versenyen kivül gyönyörködtették a jelenvolt közönséget, viharos tetszést arattak, — mellettük a franciák, svájciak és németek ugrásai csak bukfencezés számba jöttek. Második nevezetessége volt a versenynek a katonai verseny, amelyen a francia, svájci és norvég hadsereg volt képviselve. Legnehezebb fölszerelése volt a francia csapatnak, mig a norvégeknek egyáltalában nem volt fölszerelésük; az olasz hadsereg „Alpini" csapata ez évben hiányzott. A részletes eredmények a következők: I. Vezetők nemzetközi versenye (22 klm.) 1. S. Alphonse 1 ó. 39 p. 9 mp. 2. Ravanel Edouard 1 ó. 43 p. 46 mp. II. Nemzetközi amateur távfutás (22 klm.) 1. Lt. Iselin Fritz (Schweiz) 1 ó. 37 p. 41 mp. 2. Claret Auguste (francia) 1 ó. 38 p. 50 mp. III. Nemzetközi katonai távfutás. Argentiére-Col de Balme (2202 m.) Chamonix, 32 klm. teljes fölszerelés, fegyver és 48 töltény; tartalékélelem. Tartózkodás a hágon 15 perc. *a*) Svájc 1. Pulver fhdnagy vezetése alatt 4 emberből álló osztag: *idő* 3 ó. 53 p. 12 mp. *b*) Franciaország: 1. Krug hadnagy és 4 katona 4 ó. 58 p. 8 mp. alatt 8 résztvevő osztag között, melyek mind megérkeztek. *c*) Norvégia: Arnundson testőrkapitány és 3 katona. 3 ó. 28 p. 30 mp. fölszerelés nélkül. IV. Katonai verseny fegyverzettel, fölszerelés nélkül. 6 klm. *a*) Norvégia: 1. Otto Tangen 13 p. 47 mp. 2. Gjestwold 14 p. 10 mp. 3. Solberg 15 p. 12 mp. *b*) Svájc: 1. Furrer 15 p. 8 mp. 2. Simmen 15 p. 40 mp. 3. Meyer 16 p. 48 mp. Franciaország: 1. Goybet. 2. Fitte. 3. Fromert. 4. Lanfrey. 5. Rivet. V. Nemzeti távfutás 12 klm. francia amatőrök részére, 15 résztvevő. 1. Lt. Alloix 44 p. 30 mp. 2. Couttet Alfred (Chamonix) 46 p. 30 mp. VI. Junior távfutás 12 klm. 12 résztvevő. 1. Motten Joseph 46 p. 22 mp. 2. Ancy Edouard 46 p. 27 mp. VII. Katonatávugrás (Norvégek e versenyről kizárva) Franciaország: 1. Rivet. 2. Barthélemy. 3. Lanfrey. Svájc: 1. Meyer, 2. Kathry. 3. Furrer. VIII. Juniorugrás. 1. Farini André. 2. Claret-Tournier Alexandre. IX. Vezetők távugrása. 1. Payot Jules (Chamonix). 2. Simond Camille (Chamonix). X. Nemzeti amatőrugrás. 1. Lt. Alloix. 2. Conttet Georges (Chamonix). XI. Nemzetközi ugrás. 9 résztvevő (Norvégek kizárva). 1. Hug Oscar Luzen. 2. Couttet Georges Chamonix. XII. Hölgyverseny 4.5 klm. 1. Simond Heléne 29 p. 40 mp. 2. Simond Marthe 31 p. 51 mp.

A SZÁNKÓSPORT HALÁLOS BALESETEI. Minden sportnak meg vannak a maga halálos balesetei, kivétel nincsen, egyik ép oly veszedelmessé válhatik, mint a másik. Ily halálos balesetek fordultak elő a mult héten kivált Bécsben, hol a havas, lejtős utcákon is kedélyes szánkázások folytak; most már betiltották őket. A szerencsétlenül jártak között van egy pékmester, kinek szánkója beleütközött egy fába, a pékmester nyakát szegte és meghalt; a szánkópályán pedig tiz ember megsebesült, ezek közül három sulyosan. A sulyosan sebesültek egyike belehalt sebeibe. A szerencsétlenségek között a legsulyosabb volt a Taunus hegység szánkatasztrófája, amely a Hönigstein-Neuhain-Soden uton történt. A nagy szánkó, melyen hatan ültek, a meredek uton nekiment egy fának, felborult, két fiatal ember rögtön, egy pedig kórházbaszállitás közben halt meg; ugyanaz időben a hegyoldal másik lejtőjén egy szánkó szintén beleütközött fába és két munkás és egy 14 éves iskolásfiu koponyatörést szenvedtek s valamennyien meghaltak. Mind e balesetek különös óvatosságra intenek és arra, hogy e sportot nem szabad oly könnyen venni, hanem annak ép ugy megvannak a maga előkészitő gyakorlatai, mint a testedzés más ágának. Akik e sport iránt érdeklődnek, azok nagy haszonnal forgathatják dr A. Rziha „Der Rodel-Sport" cimü könyvét, melyet az „Oesterreichischer Touristen-Club Wintersport-Club"-ja adott ki.

D AVOSI ÉLET. Mig mi idehaza aggódva látjuk a veszedelmesen emelkedő hőmérőt s a napok óta tartó latyakban boszankodva sietünk a pályák puha jegére, addig odakint, a nagy téli sporttelepek szerencsés klimája alatt virágzó sport-

Jelvények, plakettek, érmek, tiszteletdijak
izléses és olcsó kivitelben
FÁBRI I. és társa Ferenciek-tere 2. sz., Király-bazár.
Budapest székesfőváros szerződtetett
a Magyar Athletikai Szövetség
a Magyar Athletikai Club □ □
és több előkelő egyesület szállitója

élet uralkodik. *Davosban* napról-napra egyik verseny jobban sikerül a másiknál, ugy, hogy őszinte irigységgel olvassuk az onnét jövő hireket, melyekről alább számolunk be.

Január 9-én a Davos Toboggan Club rendezett Klosters mellett egy *bobsleigh-versenyt* (Manchester Bowl.) fényes sikerrel. Davostól északra, a Klostersi sporttelep közelében fekszik a régi országuti szánkóversenypálya, melyen a davosi bobversenyek egy tekintélyes része szokott lefolyni. A pálya, mely Wolfgangnál kezdődik, tulajdonképen 7—8 kilométer hosszu és vadregényes gyönyörü vidéken vezet le Klostersbe. Versenyeknél azonban csak a pálya 3300 m. hosszu végső részét használják. E verseny szenzációja az angolok veresége volt, amennyiben az első három helyet a franciák és németek foglalták le, ami az angolok körében igen kellemetlen meglepetést keltett. A klostersi sporttelepen különben elég élénk téli sportélet uralkodik s a klostersiak nemcsak több versenybobot, de még egy külön hockeyversenycsapatot is tudnak kiállitani.

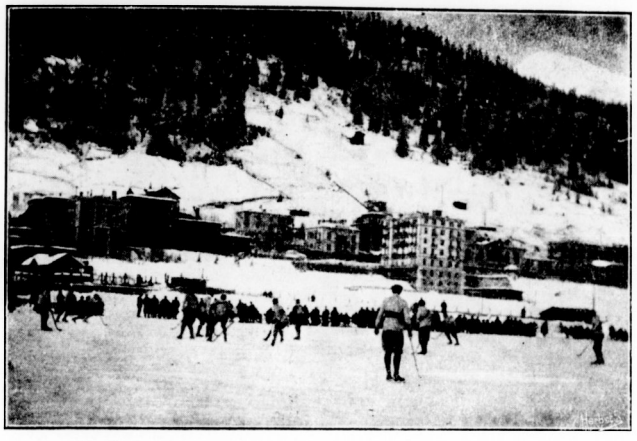

DAVOS-ST.-MORIZ HOCKEY MÉRKŐZÉSE. *Január* 10-én Svájc másik világhirü téli sporttelepe, az 1600 m. magasan fekvő *St.-Moriz* hires jéghockey válogatott csapata szerepelt Davosban az ott lévő válogatott csapat ellen. A játékosok mindkét félen kizárólag angolok voltak. Már kezdetben is igen heves küzdelem fejlődött ki, mig végre *St.-Moriz* az első labdát röpiti a davosi kapuba. Félidő 1:0 St.-Moriz javára.

A második félidőben a davosiak ismételt támadása a St. Morizi kapura mindig eredménytelenül végződik, mert St.-Moriz kitünő kapusa minden labdát visszaküld. A davosiak elsüggedése folytán St.-Moriz még kétszer viszi be a labdát a davosi kapuba. Végeredmény 3:0 St.-Moriz javára.

A legyőzött csapat a győztes St.-Moriziakat háromszoros „cheer" kiáltással ünnepelte.

Az érdekes mérkőzésről *Bartunek* főhadnagynak lapunk davosi tudósitójának egy amatőr felvételét is bemutatjuk.

Rovatvezető: *Kiss Géza*

Visszapillantás.

(Folytatás.)

Miként az előző években, ugy 1907-ben is a MTK. tagjai uralták a hazai, sőt — mondhatnánk — a bécsi versenyeket is. Régi, edzett gárdája uj erőkkel gyarapodva és az egyesület áldozatkész vezetősége által támogatva, valóban ritka eredményt ért el, amennyiben tagjai az elmult évben nem kevesebb, mint 150 I., 60 II. és 29 III. dijat nyertek.

Ezen nagyszámu győzelmen alig néhány ember osztozkodott; és pedig

Baronyi András	25	első,	3	második,	1	harmadikat,
Halmay Zoltán	23	„	2	„	—	„
Zachár Imre	21	„	4	„	1	„
Hajós Henrik	16	„	8	„	5	„
Hendl Kornél	15	„	12	„	2	„
Munk József	15	„	11	„	2	„
Hornung Gyula	10	„	2	„	—	„

Ezeken kivül Róth 4, Gyeszák, Schmidt, Hajós M. 3—3, Kunz 2 és más 10 versenyző ugyanannyi győzelemmel szaporitotta a már meglévők számát. Bajnokságaink és főversenyeink kevés kivétellel mind a MTK. birtokába jutottak, nemkülönben az értékesebb hazai és osztrák vándordijak is.

Halmay Zoltán megnyerte a hazai 100 y, 220 y, 440 y-os, az osztrák 100 m. és 200 m.-es bajnokságokat, de a legnagyobb dicsőséget kétségkivül az angol 220 y-os bajnokságban aratott győzelmével szerezte meg egyletének, mint egész uszósportunknak is. Ezenkivül 2-ik lett világrekordon belül a 100 yardos angol bajnokságban és 2-ik győzelmével folytatólag védi Charlottenburg város diját.

Zachár Imre nyerte a magyar ½ ang. mfdes bajnokságot, a „Porzsolt emlékversenyt", a Budapest szfőváros vándordiját és 2-ik lett Taylor mögött az 500 yardos angol bajnokságban. Ugyancsak 2-ik helyen végzett a magyar ¼ ang. mfdes és az osztrák 200 m. és 500 m.-es bajnokságokban is.

Hajós Henrik megnyerte a magyar 1 ang. mfdes és a 8500 m.-es folyambajnokságokat, Csehország 100 m. és 1000 m.-es bajnokságait, a Prágán keresztül való versenyt és a millenniumi emlékversenyt. 2-ik lett továbbá a magyar ½ ang. mfdes bajnokságban.

Ezek szerint a MTK. az elmult évben 6 magyar és 5 külföldi — közte 1 angol — bajnokságot nyert uszói révén, mig kipróbált csapata Bécs város és báró Rothschild mesés vándordijait szerezte meg egyletének.

Az egyesület tagjai egyébként 62 hazai és 21 külföldi egyéni versenyben győzedelmeskedtek, mig kitünő stafétája 17 hazai és 2 külföldi csapatversenyben vitte diadalra az egylet szineit.

Legtöbb győzelmet aratott uszója a fiatal Baronyi volt, ki ha nem is nyert bajnokságokat, de nemkevésbbé értékes győzelmeivel a világ legjobb melluszói közé küzdötte fel magát s őszi brilláns formájában sorra javitotta a hazai és osztrák rövidtávu melluszórekordokat. A MTK.-nak fenti 4 uszója egyébként nemcsak egyletének, de egész uszósportunknak is legnagyobb erőssége, kiknek szereplései révén még számos diadal fog füződni a magyar névhez.

Hendl Kornél volt egyik legjobb hátonuszónk, ki a MUE. téli versenyén az osztrák bajnok, Kellneren aratott győzelmével beigazolta klasszisát.

Munk és Hornung egyaránt hasznos tagjai voltak egyletünknek. Előbbi a rövid, utóbbi a középtávokon aratta győzelmeit; egyébként mindketten nagy javuláson mentek át s jövőre valószinüleg a főbb versenyekben is számottevő ellenfelek lesznek. Munk már az elmult évben is 1 p. 4·6 mp. alatt uszott 100 yardot, mig Hornung a ¼ ang. mfdes főiskolai bajnokságban aratott könnyü győzelmet.

Nemcsak győzelmei számát, de tevékenységét illetőleg is a MUE. volt legsikeresebb egyletünk a MTK. után. Az egyleten nagyon meglátszott a szakszerü és erélyes vezetés, mely uszóinak lelkesedésével párosulva egy csapással régi nivójára emelte a MUE.-t.

Tagjai az elmult évben 70 első, 79 második és 31 harmadik dijat nyertek, mely eredménye messze felülmulja az előző évekét. 43 hazai és 3 külföldi egyéni versenyre esik a győzelmek nagy része, mig stafétája, — mely a MTK. után legjobb csapatunk volt — 8 izben vitte győzelemre a MUE. szineit.

Legjobb embere Ónódy József volt, ki 12 versenyt nyert az elmult évben és a 100 m.-es Tisza-bajnokságban aratott győzelmével egyetlen bajnokságát nyerte egyletének, mig a 100 y-os hazai bajnokságban 2-ik lett Halmay mögött. Bár már nem mai gyerek (10 éve versenyez), a lefolyt évben érte el formája tetőpontját s Halmay után legjobb gyorsuszónknak mutatta magát. Legszebb győzelmét Németország-

ban aratta, megverve Schielet, a németek jelenlegi legjobb uszóját.

Hégner Jenő és Ádám Sándor a MUE. reményteljes fiatal uszói; előbbi különösen mesés javuláson ment keresztül s téli versenyükön már 1 p. 4·8 mp. alatt uszott 100 yardot s fiatal korát és kiváló alakját tekintve, jövőre valószínüleg bajnokainknak is munkát fog adni. Mindketten tagjai a MUE. kitünő stafétájának, nemkülönben vizi polócsapatának, mely ellenfél nélkül nyerte bajnokságunkat. Egy idei sikertelen szereplés után a csapat az idén nagy javuláson ment keresztül, mely főképen vendégtagjuk — Freund — érdeme. Az év végén az IWASC. fölött aratott győzelmével a csapat méltó jutalmát nyerte szorgalmának.

Sokat igérő juniorjai voltak az egyesületnek Apor, Rickert és Krausz, mig Ónody Károly egyik legjobb fejes ugrónk volt az elmult évben.

Meglepő sikerrel szerepelt a lefolyt évben a MAFC., mely miután évekig alig hallatott magáról, egyszerre phönixként ujraéledt s épen az általa mindeddig alig kultivált uszósportban érte el legfényesebb sikereit. Tagjai 32 hazai és 1 külföldi egyéni és 1 stafétaversenyben győzedelmeskedtek, azonkivül 23 második és 14 harmadik dijat nyertek.

Az első izben kiirt melluszó bajnokság, valamint a 100 m.-es főiskolai hátonuszó bajnokság is az egylet zsákmánya lett.

Legkiválóbb embere Fabinyi József volt, ki még junior melluszásban kezdte mult évi szereplését s az őszszel eldőlésre kerülő 200 yardos melluszó bajnokságot már világrekord alatt nyerte. 8 győzelmével legsikeresebb tagja volt a MAFC. uszógárdájának.

Fülöp Károly meglepő gyorsasággal tünt fel az ismeretlenség homályából s csakhamar legjobb hátonuszónkká nőtte ki magát. 7 értékes győzelmet aratott az év folyamán, megnyerve többek között a főiskolai 100 m.-es hátonuszó bajnokságot és megjavitotta a 150 yardos hátonuszó rekordot is.

Gööz és Dénes kevés kivétellel a műugróversenyekben vitték diadalra egyletük szineit; előbbi 5, utóbbi 2 győzelemmel járult egylete sikereihez.

Az átlagon jóval felülálló képességnek adta tanujelét Kirchknopf, ki őszszel az annyira mellőzött hosszutávon fényes stilusban tette le juniorságát.

Sikeres juniorjai voltak az egyletnek Tóth és Tolnai, nemkülönben a két hátonuszó: Zay és Zvarinyi.

Az 1907. évi angol amateur uszóbajnokságok győztesei:

100 yard. Manchester szeptember 7. C. M. Daniels 0 p. 55.4 mp.

220 yard. Weston-super-Mare augusztus 19. Halmay Z. 2 p. 34 mp.

440 yard.* South-Shields augusztus 14. H. Taylor 4 p. 43 mp.

500 yard. Walsall szeptember 5. H. Taylor 6 p. 22 mp.

½ ang. mfd. Highgate Ponds julius 6. H. Taylor 12 p. 16.2 mp.

1 ang. mfd. Swindon augusztus 3. H. Taylor 25 p. 04.6 mp.

200 yardos melluszás Handsworth szeptember 16. N. Courtman 2 p. 55.4 mp.

150 yardos hátonuszás Salisbury szeptember 18. F. A. Unwin 1 p. 58.2 mp.

Plunging Camberwell október 7. W. Albason 23 m. 23 cm.

100 yardos hölgybajnokság Liverpool szeptember 12. Miss I. Fletcher 1 p. 18 mp.

Az Allg. Sp. Zeitung mult számában az osztrák uszósport 1907. évi történetével foglalkozik. A cikk tulajdonképen végnélküli kesergés a vereségek hosszu sorozata fölött, de megvan benne a hasonló tárgyu bécsi cikkeknél állandóan nélkülözött őszinteség. Nem kicsinyes dolgokban és visszamenő formákban keresi a vereségek okait, de sportunk fejlettségének és uszóink kiválóságának tudja be a magyar győzelmeket. Scheff vereségeire sem keres mentséget és csakis a műugrással, de főleg hátonuszójukkal — kellnerrel — biztatja magát, kit — bár tévesen — külön klasszisnak tart. Legnagyobb érdeme a cikknek, hogy leplezetlenül reámutat uszósportjuk elmaradottságának okaira s főleg a vezetők tudatlanságában, igazi, sportszerüen gondolkozó uszó hiányában és az egyletek, nemkülönben a versenyzők önzésében és állandó viszálykodásában keresi azokat.

Németországban javában folynak a téli uszóversenyek. Igy január 12-én a hamburgi „Stern" v. 1893 tartotta nemzetközi uszóversenyét, melynek programmja nem kevesebb, mint 34 versenyszámot ölelt fel. Ellentétben a nyári hatalmas 100 m.-es uszodákkal, a téli uszodák igen kicsinyek Németországban. A fenti verseny is 18 m. hosszu medencében folyt le. Miként általában az utolsó nagy versenyeken, ugy itt is a „Magdeburger Schwimm-Club v. 1896" tagjai domináltak, Schiele és Gubener révén megnyervén a főbb versenyeket. A bennünket érdeklő eredmények a következők:

Senior gyorsuszó-verseny 72 m. 1. Schiele Oszkár 0.52 mp. *Senior főverseny* 216 m. 1. Gubener Károly 3 p. 09.4 mp. 2. Saxtorph (Dánia).

Senior melluszás 144 m. 1. Schiele Oszkár 2 p. 15.4 mp. *I. oszt. Senior staféta-verseny* 5×36 m. 1. „Germania" 3. p. 10.8 mp.

Ugyanazon héten rendezte a berlini S. C. Undine is országos versenyét, melyen ugyancsak fentiek domináltak. Eredmények:

Gyorsuszás 80 m. 1. Gubener Károly 0 p. 57 mp.

Senior hátonuszás 60 m. 1. Drube E. (Hellas-Magdeburg) 0 p. 45 mp.

Stafétaverseny (60+80+100 m.) 1. Magdeburger S. C. r. 1896. (Werner, Gubener, Schiele) 2 p. 50.4 mp.

Senior Plunging. 1. Oppermann R. (Wicking-Berlin) 19 méter.

Senior melluszás 160 m. 1. Schiele Oszkár 2 p. 28.4 mp.

Buvár-uszás 40 m. 1. Schiele Oszkár 0 p. 30 mp.

A Rudas uszodában teljes nyugalom uralkodik. Az uszózárlat óta csak a klubestélyek hozzák össze az uszókat egyszer a héten. A MAFC. egyébként sikeresnek igérkező háziversenyt fog tartani cabaret-tel egybekötve. Legtevékenyebb a MUE., melynek tagjai hetenként polótréningre gyülnek össze, készülve az osztrák vizipolóbajnokságra.

A *„Magyar Uszó Szövetség"* a közeli napokban hivja össze megalakulása óta az első tanácsülést, melynek tárgya főképen a bizottságok megalakitása lesz. Különösen a központi intéző bizottság megalakitása fontos, melynek avult uszószabályaink ujra dolgozása képezi legfontosabb feladatát. Ezenkivül még a kerületi intéző bizottság, a mentési — az uszómesterek ügyét vezető — és a kötelező uszástanitással foglalkozó bizottságok várnak megalakitásra.

Rovatvezető : *Moór Jenő.* (h. szerk.)

Labdarugósportunk 1907-ben.

Irta: **Moór Jenő.**

Ötödik közlemény.*

Minthogy az évforduló éppen a bajnoki év közepére esik, a bajnokságokról ezuttal külön nem emlékezünk meg. E helyen csak azt emlitjük meg, hogy a nyári játéktilalom jótékony hatását az elmult évben is éreztette a budapesti egyletekkel és számos kiváló labdarugó szerepelt biztató sikerrel az atléta dresszben is. Miként a mult év nem egy meglepő eredménye valósággal intő figyelmeztetés volt egyleteinknek, hogy az eddigi ösztönszerü, — hogy ugymondjuk — magyar tréning — helyébe az észszerü atlétikai szellemü tréninget léptessék. Vezető egyleteink évről-évre óriási programmot bonyolitanak le. Azegyleti reprezentációs csapatok jóformán minden vasárnap és ünnepnapon kemény mérkőzéseket játszanak, gyak-

*) sós vizi bajnokság.

* Lásd a Nap V. évf. 52-ik és a VI. évf. 1., 2. és 3-ik számait.

ran fárasztó utazással összekötve. Nem egyszer mutattunk már rá arra, hogy egyleteink tulsokat kivánnak amatőr-játékosaiktól. Többet, mint amennyit egy 16—21 éves szervezet elbir. Pedig ebbe a korba tartozik a játékosok zöme. Ez a korai fizikai tulterhelés okozza aztán azt, hogy nálunk éppen akkor, mikor rendes körülmények között fizikai teljesitő képességének legnagyobb fokát kellene elérnie a fiatalembernek: már a nagy többség kimerültségről panaszkodik és nyugalomra vágyik. A 24 éves fiatalság már old boy-i babérokra vágyik s letépi azt az igazi öreg legények elől.

Sajnos, nincs is remény arra, hogy a közeljövőben javuljon ez a helyzet. Labdarugó sportunk fejlődési iránya olyan, hogy inkább lefelé a gyermekifjuság körében, mint fölfelé a serdültebbek között hódit. Ha tehát a bajon segiteni akarunk — ami általános testnevelési érdek is — akkor végre valahára át kell térnünk arra az atlétikai szellemü tréningre, mely az angol labdarugó-sport teljesitő képességét oly bámulatos nagyra fejlesztette. Az elmult év folyamán ismételten foglalkoztunk e hasábokon e kérdéssel; a jövőben is figyelemmel leszünk rá. És itt rá kell mutatnunk arra, hogy az az egyletünk, mely a mult évben ilyen szellemü rendszeres tréninget folytatott, (a MAC.) valóban kiváló munkát is végzett, mig egy nem kevésbé komoly szellemben vezetett egyletünket (a FTC.-ot) csak szinte hihetetlenül sulyos vereségei juttatták arra a meggyőződésre, hogy a további fejlődés csak megfelelő rendszerben tartott tréning mellett lehetséges. Soha sem szabad megfeledkezni arról, hogy nem elégséges a tréninghez az, hogy a játékosok hetenként kétszer-háromszor foglalkoznak a labdával egyénileg és együttesen. Legalább olyan fontos, hogy részben előzőleg, részben pedig azzal párhuzamosan megfelelő atlétikai tréninggel megszerezzék a labda helyes kezeléséhez szükséges fizikai erőt, rugalmasságot, szivósságot és lélegzőképességet.

Nem hagyhatjuk végül még szó nélkül azt az évről-évre egyre jobban elharapódzó rossz szokást sem, hogy a csapatok a lejátszott mérkőzések után rendszerint olyan mértéktelen lakomákat csapnak, amelyek legtöbbször lumpolással végződnek. A szeszesitalok és a dohány mértéktelen élvezete még rendes körülmények között is árt: hogy ne lenne káros hatása egy másfél órai megfeszitett munka után kifáradt és tulizgatott testre? Nem is szólván arról, hogy nem egyszer megütközéssel tapasztaltuk azt, hogy félidő közben az öltözőkben dohányoztak a mérkőzés résztvevői és a csapatvezetők velük. Valóságos mérgezés ez és a legsulyosabb megitélés alá esik az a vezetőség, amely ezt szó nélkül türi. De a komoly egyleteknek saját jól felfogott érdekükben is igyekezniök kell az eltévelyedések kiirtására, nehogy a tanügyi körök legutóbb is megnyilatkozott ellenszenve ezekben ujabb táplálékot nyerjen. És rá kell mutatnunk még egy nagy bajra. A játékszenvedély elharapódzására. A ki egy-egy nyári tréningnapon a millenáris pálya kabinjaiban egy kis látogatást végez, nem egy helyen szenvedélyesen kártyázó társaságokat talál. Fiatal, iskolába járó gyerekek játszanak, ahelyett, hogy kint a szabad levegőn erősitenék magukat. Igy télvíz idején pedig ugyanazokat a gyerekembereket egy klub törzskávéházában láthatni a zöldasztal mellett. Átkos szenvedélyük és a megfelelő felügyelet hiánya éppen abba a gyilkos levegőbe csalja őket, honét kiragadni a nagyvárosi ifjuságot éppen egyik feladata a sportnak. Ezeket az állapotokat behunyt szemmel tovább nézni nem szabad. Fölhivjuk rá az egyleti vezetők figyelmét. Ma még nevek és egyletek emlitése nélkül teszük ezt. De figyelemmel kisérjük a dolgot. És ha azt látnók, hogy az egyletek nem tudják, vagy nem akarják kellő szigorral orvosolni a visszaéléseket, módot fogunk találni arra, hogy a nagyközönség megtudja, mely társaságtól és mely helytől kell óvnia gyermekét. Elvégre labdarugó-sportunk nagynehezen megszerzett jó hirnevét ilyen visszaélésekkel tönkretenni nem szabad!

Ezek és hasonló eltévelyedések az okai annak, hogy játékos anyagunk oly hamar kimerül és felfrissitésre szorul. Csökkenteni a veszélyt kettős irányban lehet. Egyrészt megfelelő óvintézkedések által a káros hajlamokkal szemben, módot kellene pl. nyujtani az antialkoholista és az antinikotista mozgalmaknak arra, hogy agitációjukat játékosaink körében minél hathatósabban végezhessék. Másrészt növelni kell a játékos anyag elméleti képzettségét és sportintelligenciáját. Ezt a célt részben a játék- és tréningelmélet körébe vágó előadásokkal és olvasmányokkal, részben pedig népszerü egészségügyi előadásokkal és mutatványokkal érhetjük el. E tekintetben a kezdeményező lépést a mult évben megtette már az Ifjusági Labdarugó Szövetsége azáltal, hogy az Önkéntes Mentő Egyesületnél egy népszerü előadást szervezett játékosai és birái részére. Sajnos, a szép eszmét az érdekeltek nem karolták fel oly lelkesen, mint azt megérdemelte volna. Mindez azonban nem zárja ki azt, hogy a MLSz. fölvegye az elejtett fonalat s nagyobb hatáskörében e népszerü előadásokat meg is valósitsa. Segitségére leend — ha csakugyan megtud alakulni — a birák testülete: hisz az első segélynyujtásra pl. kell, hogy minden biró képes legyen. Ebből a szempontból bizony mi még az elől sem zárkoznánk el, ha a bióképesités elengedhetetlen feltétele ennek a rövid mentőtanfolyamnak sikeres lehallgatása lenne.

A jövő teendői között tehát, ha játékos anyagunk teljesitőképességét fokozni akarjuk, helyet kell kapnia a rendszeres atlétikai szellemü tréningnek, s a játékosanyag elméleti kiképezésének.

Egyleteink nemzetközi tevékenysége.

Ha meggondoljuk azt, hogy a számottevő egyletek jórésze résztvett a bajnokságokban, a Margitszigeti Ezüstlabda és a Korinthián Serleg-mérkőzésben, szinte hihetetlennek látszik az a nagy nemzetközi programm, melyet évről-évre lebonyolitanak. A mult évben volt összesen 36 nemzetközi mérkőzésünk. Nem számitva a szövetségi reprezentációs mérkőzéseket Ebből 23-at Budapesten játszottak le, 6-ot Bécsben, 7-et Prágában; 14 izben bécsi csapat, 14 izben prágai, 5-ször angol, 2-szer holland (Haaga) és 1-szer német (Boroszló) volt az ellenfelünk. Nyertünk összesen 10 mérkőzést, eldöntetlen volt 7; vesztettünk 19-et. Mégpedig bécsi csapatot Budapesten elvertünk kétszer, Bécsben háromszor; eldöntetlenül játszottunk velük szemben Budapesten háromszor, Bécsben egyszer. Kikaptunk tőlük Budapesten háromszor, Bécsben kétszer. Prágai csapatot legyőztünk Budapesten négyszer, Prágában egyszersem; eldöntetlenül játszottunk velük Budapesten egyszer, Prágában egyszersem; kikaptunk tőlük Budapesten kétszer, Prágában hétszer. Bécsnek adtunk 26, kaptunk 24 gólt; Prágának adtunk 21-et, kaptunk 51-et. Az arány tehát Prágára nézve különösen kedvező.

Ha e kedvezőtlen arányokat szemléljük, különösen szembeötlő a Prágában kapott sok gól. Az ismert irreális prágai külső körülményeken (a pálya szokatlan méretei, pártos biró és közönség) kivül ennek oka főleg abban keresendő, hogy éppen a legerősebb prágai csapatnak, a Slaviának meghivásait a mi gyengébb klasszisunk is igénybevette; ugy hogy pl. a BAK. egyedül 16 góllal terhelten tért vissza. Ennek a jelenségnek rendszerré válását éppen nem tartjuk kivánatosnak. Elvégre az nem baj, ha a másodklasszis is külföldre kivánkozik. De válassza meg a magához való ellenfelet is.

Mint minden évben, ugy 1907-ben is gondoskodtak a vezető egyletek klasszikus angol mérkőzésekről. Oxford második vendégszereplése volt a fotballév legnagyobb eseménye. Az amatőr játékstilus eme iskolája mindig fejlesztő hatással volt labdarugásunkra s igazán nagy csapás lenne, ha az AFA.—EFA. viszály miatt nélkülöznünk kellene a klasszikus football stilus évről-évre való szemlélhetését. A mult évben szerepelt hivatásos csapat, az I. osztályu *Woolwich Arsenal* nem elégitett ki minden tekintetben, mit elért eredményei (BTC. ellen 2:2, MTK. ellen pedig 9:0) is igazolnak. Aminthogy bizonyos az, hogy az EFA. által nyujtható professzionista mérkőzések — bármilyen jó csapat jöjjön is

EDELSTEIN KÁROLY bookmaker TELEFON 83—02
Budapest, VIII. ker., Rákóczi-út 19, Mátyás-udvar, Szentkirályi-utca sarok. ✱ Wien, I., Adlergasse 6.

ide — soha sem elégitenek ki teljesen, mert nekünk *idegen szellem* lengi át. A magyar labdarugósport amatőr szellemben fejlett s közönségünket is csak a szinesebb és melegebb amatőr stilus ragadja meg.

(Folytatjuk.)

A POZSONYI VÁNDORDIJ nevezései ez évben sem sikerültek ugy, mint a szép dij azt méltán megérdemelné. Különösen feltünő a dunántuli egyletek (Sopron, Győr, Komárom, Kaposvár stb.) és a budapesti másodosztályu egyletek távolmaradása. A dij egyenesen a vidéki labdarugás fejlesztésére alapittatott; helytelen irányzatra mutat az, hogy éppen a vidéki egyletek begombolkoznak vele szemben. Ha a vidék igy elzárkózik a saját fejlődésének legtermészetesebb utja elől, akkor a szövetség minden fejlesztő törekvése is hajótörést szenved. A budapesti másodosztályu egyletek ugyancsak indokolatlanul huzódnak e dijtól, annyival inkább, mert most a pozsonyi football ügyek vezetése ismét *Czapek* Ödön kezébe került s igy biztositék van arra nézve, hogy az egész pozsonyi football szellem rövid időn át fog alakulni és igy megszünik az az ellenszenv, mely különösen a fővárosban Pozsonynyal szemben tényleg létezett, és amelynek okai koránsem a PTE.-ben magában, hanem inkább személyi dolgokban rejlett. *Czapek* Ödön népszerü személye bizonyára csakhamar melegebbé fogja tenni Budapest és Pozsony között is az érintkezést.

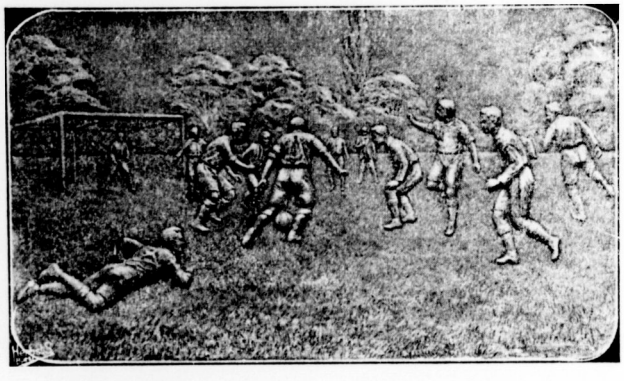

Pozsony szab. kir. város football vándordijára, melyet lapunkban is bemutatunk, 1908-ban következő nevezések érkeztek: MTK. II., Magyaróvári Gazdasági Akadémia AC., Pozsonyujvári LE., Pozsonyterézvárosi FC. és a rendező PTE.

Itt emlitjük meg, hogy a PTE. football ügyeire vonatkozó minden nemü levelezés *Czapek* Ödön (Korház-u. 44.) intézendő.

A CSEH KÉRDÉS ÉS A NÉMET SZÖVETSÉG. A Deutscher Fussball Bund február 1-én és 2-án rendkivül fontos ülést tart Hannoverben, amelyen többek között a csehek ellen annak idején kimondott bojkott megszüntetéséről és a bennünket is oly gyakran foglalkoztató nemzetközi viszonylatokról is lesz szó. A közgyülés iránt a német sportkörökben nagy érdeklődés nyilvánul.

A MANCHESTER UNITED BÉCSBEN fog a tavaszszal játszani.

NÉMET EREDMÉNYEK. *Berlinben*: Viktoria—Germania 7:1. Union—Preussen 2:2. Mindkét mérkőzés sikos pályán, de nagy érdeklődés mellett folyt le. *Leipzigben*: V. F. Bewegungsspiele—Dresdensia 3:0. Kétszer 30 perces félidő. *Bonnban*: Allemania (Aachen)—Bonner FC. 2:1. *Frankfurtban*: Frankfurter Kickers—Sportverein 3:1. A Kickers ezzel megnyerte a délmajnai bajnokságot. *Münchenben*: I. Nürnberger FC.—Bayern (München) 2:1. A nürnbergi csapat ezzel megnyerte Bajorország bajnokságát.

Ifjusági Labdarugás.

Az Ifjusági Labdarugók Szövetsége jubileumi estélye vasárnap tartatik meg az Akácfa-utcai Fővárosi Gyermekkert Egylet helyiségében. A szövetség megelőzőleg disz közgyülést tart. A szövetség ezen ünnepségén 13 ifjusági egyesület vesz részt összesen 100 rendezővel. Minden egyletben nagy érdeklődés mutatkozik. Sajnálattal kell tapasztalni, hogy vannak egyes klubok, melyek igen közönyösek az ifjusági labdarugás ezen első, nagy ünnepe iránt. A rendezőség legközelebbi ülését január 28-án (kedd) tartja. A február 8-iki (szombat) ülésen a pénzügyek intéztetnek el.

HIREK. Az ILSz. sportügyekben működését egyelőre beszüntette. Az ifjusági egyletekben szóbeszéd tárgyát — az ünnepélyen kivül — a szövetség legujabban megválasztandó tisztikara képezi. Az Erzsébetvárosi TC. eddigi elnöke Feldman Márton a Ferencvárosi SpC.-ba lépett át.

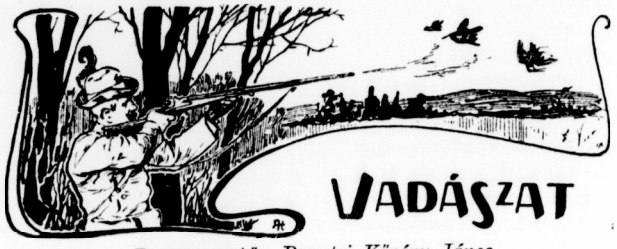

Rovatvezető: *Remetei Kőváry János.*

A csapa és nyom ismertetése.

(Második közlemény.)

A köröm-élezet.

A suta körmének lenyomata kissé élezett és nem oly homoru, mint a szarvasé. A szarvas lépkedés közben körmeit és sarkizmait összeszoritva, nagyobb erővel érinti a földhöz, körömlenyomata élezetteb és homorúbb.

A csülökköröm erősebb és tompább lenyomata.

A csülökköröm lenyomata, a legbiztosabb ismertető jel. A szarvas csülökkörmei jóval tompábbak és gömbölyübbek, mint a sutáé.

A X—XII-ös szarvas csülökkörmeinek átmérete 18—22 milliméternyi, mig a legerősebb sutáé alig több mint 12—15 mm. A szarvascsapán a sarokizom lenyomatából körülbelül 6—8 cm.-nyire találjuk a csülökköröm lenyomatát, mig a sutánál e távolság nem több 5 cmtnél.

Ezen kivül a suta csülökkörmének lenyomata hegyesebb és keskenyebb, a szarvasé ellenben teknőzött alaku és körülbelül olyan, mintha hüvelykujjunkat erősen lenyomnánk a talajban. A suta csülökkörmei egymáshoz közelebb és majdnem függőlegesen hatolnak a földbe, mig a szarvasé egymástól távolabb, szétválva kifelé és oldalt nyomódnak le.

Túllépés — átlépés.

Fiatal szarvasoknál előfordul, hogy a hátsó lábával túllépi az elsőt és igy a hátsó láb lenyomata az első láb lenyomata elött látható.

Keresztben lépés.

Ellés előtti időkben sutáktól ered, midőn a hátsó körmök lenyomata az első körmök hátsó feléig érve, ezekre oldalt nyomódik le s igy a hátsó körmök mintegy *felezik* az elsők lenyomatát.

Hátsó körmök elmaradása.

Hízidény alatt kitünő ismertető jelei a teljes szarvasnak, ha a fővad csapáin a hátsó körmök éppen nem, vagy csak kis részben takarják az első körmök lenyomatát.

A domború csapa.

Lágy agyagos, homokos helyen vagy havon a lenyomatok domborúak és ha a nyom szivformájában a köröm belsejének formája is élesebben szembeötlik, szarvastól származik, mig ellenben a lenyomat belsejének lágysága és kevésbé domboru volta, a suta csapáját igazolja.

A körömlenyomaton látható vonal.

Hóban vagy agyagos talajban a lenyomaton látható hosszabb vonal sutától származik, mivel ennek haladás közben körömhegyei szétválva nyomódnak le; ellenben a szarvasköröm lenyomatában, minthogy ennek körömhegyei nem szétválva, de összeszorulva nyomódnak le: a vonalrész is csak a köröm előrészének széléig terjedhet.

A föld- vagy hósarkok.

Hóban, esős időben, lágy agyagos talajon a fővad körmeire tapadt csomók a keményebb talajon leválnak, azokat megvizsgálva, az eddig ismertetett körömlenyomatok alakjai az ily sarkokon jól kivehetők és igy a fővad neme is megállapitható.

A köröm közé szorult fűszálak.

A szarvas csapájának egyik jobb ismertető jele a csapa mentén elhullatott fű vagy egyéb zöld takarmány szálacska, mely a vetésben vagy kaszálón átvonult szarvasnak körmei közt maradt, mely azonban a kemény talajban apránként kihull. Ilyen jel a a sutánál nem fordul elő, mert az haladás közben körömrészeit nem úgy szoritja össze, mint a szarvas.

A tiszta csapa.

Nedves homokban, vagy agyagos nedves talajon lévő szarvas-csapán a köröm alakja oly tisztán nem vehető ki, mint a lenyomódás után közvetlen. A suta lenyomata oly tisztán nem vehető ki, mivel a talajjal való érintkezés közben a körömrészei nem zárkóznak össze s igy nem is lehet a lenyomat olyan élénk.

Fekvésben található körömlenyomat.

Suta fekhelyében sohasem található körömlenyomat. A szarvas, ha nem riasztatik, fekhelyéből felkelve, annak közepébe hág s körmének tiszta lenyomata látható, sőt télen a térde által okozott mélyedés is kivehető.

A cselvető csapa.

Éjjel a vetésre kivonult szarvas az erdőbe való visszaváltásakor nem ugrik be azonnal az erdőbe, hanem előbb néhányszor visszafordul és e fordulók rövid ismétlése után szökik be az erdőbe. Az ily csapa a vadászt könyen tévedésbe ejti, azt gondolván, hogy nem egy, hanem több szarvas volt jelen. A suta csapáján ilyen cselvetéseket észlelni nem lehet.

Kemény talajon lévő csapák.

Keményebb talajon a körömlenyomat belseje s nem csupán a köröm éles szélei nyomódnak le a szarvas-csapán, a sutáknál igy talajon még a köröm szélei is csak alig észrevehetőleg nyomódnak le.

Mindezen rövid utmutatásokat a gyakorlati vadászatnál — a vadász saját tapasztalataival kibővitve — saját hasznára és tudására könnyen értékesitheti.

Ragadozó vadak nyomai.

A *medve* hátsó lábainak nyomai hasonlitanak az ember meztelen lábnyomaihoz, csakhogy a medvénél a körmök élesebbek; az előlábak nyomai pedig majdnem olyanok, mint a borzéi, csakhogy nagyobbak.

A nőstény-medve nyomai jóval keskenyebbek, mint a vele egykoru himé és a hátsó nyomok szélesebbek, mint az elsők mindkettőnél. Futás közben mindkét nemnek körömhegyei szétválnak, mig csendes lépésben meglehetősen zárkóznak. Az utóbbi esetben a hátsó talpak közel lépnek az elölábakéhoz.

Puha talajon könnyü a medvét felismerni, kemény talajon azonban majdnem lehetetlen; itt azonban elárulja magát részint hullatéka, részint a felturt ürgelyukak és felbolygatott hangyazsombékok által. Az ürgelyukakból a télre gyüjtött mogyorót keresi. Hullatéka nagy terjedelmü, sötétzöldes és emésztetlen részletek is szoktak benne lenni.

A hiuz nyomok.

A hiuz nyomai keresztezik egymást, különösen, ha prédára lesve megy s ilyenkor talpai tisztán lenyomódnak, ha ellenben sietve baktat hosszabb távolságra, ugy csapái egybefolynak. Különben a hiuz nyoma igen hasonlit a vadmacskáéhoz, csakhogy nagyobb és gömbölyübb. A hiuz ritka állat lévén, igy kevéssé ismeretes a nyoma is.

A farkas nyoma.

Ez a bestia eléggé jól érzi magát nálunk és nyomát nemcsak a vadász, hanem a nép is jól ismeri.

A *farkas*-nyom hasonlit a nagy kutyáéhoz, de a következő jelek által mégis könnyen megkülömböztethető. A farkas nyoma hosszukásabb, mint az ebé s a farkas körmei hosszabban előre nyulnak; azután a farkas mindig baktatva járván, léptei is hosszabbak s a havon karcolódnak; ezenkivül a középső két köröm összébb is áll s erősebben a talajba mélyed, mint az ebé. A farkasok különös előszeretettel járnak

TÁRCA

Senki szigete és lakói.*

Regényes történet a szabadságharc idejéből.

Irta: *Remetei Kőváry János.*

A «Nemzeti Sport» eredeti tárcája.

Vérese szerü visitas haliatszik, e hangra az asszony is előjön. Kevés idő mulva szétnyilnak a nád ingó szálai és egy csónak orra furódik a part szélébe. A csónakból egy 12—14 éves pirosképü, bátor, nyilt tekintetü fiucska ugrik a partra és szalad egyenesen az asszonyhoz, gyengéden átölelve sugja néki örömmel — anyám! Diesekedve és ugrándozva adja hirül: hoztunk ám édesanyám, apámmal sok szép kolesagot! A csónakban lévő másik férfiu, egy ugyancsak javakorbeli komoly ember, magyar jelleggel arcán, szemében bátor tekintettel, szótlanul — mint akit mi sem érdekel e világon — lép a partra, vonszolva maga után egy nagy füzér vizi vadat, közte tulnyomóan kócsag és daru. Ruházata csupa sár, még arca is tele fecskendezve fehéres iszappal és moszattal; fegyverét előbb gondosan megtörülgeti, aztán szótlanul nyujtja át az asszonynak.

Kipóznázzáka zsákmányt, tollait gondosan rendbeszedik, e munkában a fiuesska is ügyesen apja kezére jár. Mig ezzel teljesen tisztába jönnek, beáll az est, meggyul a mécses a kunyhóban is. Teritett asztal várja őket, csendben hozzáfognak estebédjükhöz, az aszony nem is eszik, csak sürög-forog, szeme is ragyog, ha fiára tekint.

Édes anyám, én is be mék hónap a vásárra apámmal!

Ne menj te fiam sehová, maradj itt az édesanyáddal, a tollakat majd eligazitja az apád egyedül is.

Ellenvetés nélkül megnyugodott a fiu anyja akaratában. Még egy darab ideig beszélték a mai nap sikeres vadászatát és a holnapi nap esélyeit és azután az egész család nyugvóra tért.

Csakhamar mély lélegzés árulta el, hogy a fiu álomba merült. Mintha csak azt várta volna a férfi meg a nő, halk beszélgetésbe kezdtek. A férfi szólalt meg legelőbb.

Három éve már, hogy ez eldugott helyen éldegélünk, az emberek álnoksága ide soha el nem ér; nem ártunk senkinek, nekünk sem árthat senki sem. Elvesztettük mindenünket, csak Istenben vetett bizalmunk maradt meg, ez meg segiteni fog! Dolgozni nem mehetek, paraszt nem lehetek, jobbágy sem; őseimre szégyent nem hozhatok.

Édes uram, a dolog nem szégyen, hisz' a munka maga is nemesit!

Jó, jó! édes társam, nem is ugy értem én a dolgot, hogy szégyen lenne, hanem csak ugy, hogy mint nemes ember nem is kapnék munkát. Ha e kornak ostoba felfogása ugy hozza magával, hogy nemes ember nem dolgozhat, a munka a paraszté, akkor csak alamizsnából élhetnék, koldulni meg tiltja önérzetem. Hát mond meg, hogy hol és mikor dolgozzam máskép, ha munkát nem kapnék. Ha úr a nemes és nincs semmije, akkor a nagy mindenségnek kellene róla gondoskodnia, hogy levegőből is megélhessen.

Ne zugolódj fiam! Hisz' nincs nekünk semmi bajunk, van mindenünk.

Van, van, még ez a föld megmarad — nem is zugolódom.

Látod, hogy elhagytam őrie szülőhelyemet, dolgozom

*) Közlésre minden jog fentartva.

egymás csapáján, némelykor egészen a legnagyobb pontossággal egymás nyomába is lépnek.

A vadmacska csapája.

A *vadmacska* csapája nyomban igen hasonlit a házi macskáéhoz, csakhogy a nyomok nagyobbak, gömbölyübbek és láthatóbbak.

A róka csapája.

A *róka* nyoma jóformán a tacskóéhoz hasonlit, csakhogy keskenyebb, mert a két középső köröm jó messzire elnyulik. A róka járása mindig sietős, mindig baktat s ugynevezett zsinórba megy. A nyomok e járásmódnál majdnem zsinóegyenest egymásután következnek.

Mikor leselkedik, akkor a láb-nyomai is egészen más képet mutatnak, akkor kereszteződnek s havon, homokon a vitorlájának a nyomát is láthatni.

Futásban mind a négy lábainak a lenyomata négyesével csoportositva látható. A róka nyomának szélessége 3·5 cm., hossza 4·5 cm., a körmök lenyomását nem számitva. A lépésének hossza körülbelül 42 cm.

A borz csapája.

A *borz* nyoma, mely kicsinyitve a medve elölábainak lenyomathoz hasonlit, csakhogy körmeinek hosszusága feltünő. A borz ügetésében nyomai nagyon kereszteződnek, különösen hizidényében, amidőn is igen szélesen állanak egymástól. Futásban a borz nyomai jóformán félkört irnak le.

A borz jelenlétét még más jelek is elárulják: túrások, a lakott barlang körül a növényzet-nélküliség, ha begyepesedve van, akkor lakatlan.

Két bejárás azt igazolja, hogy a lyukban csak egy lakik, mert ez állat rendszerető természeténél fogva az egyiket ki-, a másikat meg csak bejárásra használja.

A vidra nyoma.

Folyók partjain, iszapos földön, nagy hóban legszebben látható a vidra nyoma, melynek jellegzetes útmutatója az uszóhártyák lenyomata. Az ujjak nyomai csak igen puha talajon észlelhetők.

Ügetésben haladva két nyom mindig keresztben áll egymáshoz, egyik azonban mindig valamivel hátrább esik.

Futásban mind a négy lábnyoma rézsut egy vonalban fekszik.

Barlangját a nyomozó vadásznak leginkább a rothadt hal szaga árulja el.

Hullatékában halszálkák és rákhéjak találhatók.

A nyest.

A *nyest* csapája hasonlit a macskáéhoz, csak annyiban különbözik tőle, hogy hosszabb és középső körmei előbbre nyúlnak.

Járása szökdécselő s igy hátsó labaival majd mindig az elölábak nyomaiba lép.

A görény.

A *görény* is szökdécselve, ugrálva halad. Nyoma is némileg hasonlit a nyestéhez, csakhogy talpa nem oly szőrös és körmei sokkal élesebben nyomódnak a talajba. Kisebb termetü, igy ugrás-közei sem oly nagyok, mint a nyesté és az elölábak nyomai sokkal szélesebbre állnak egymástól, mint a hátsók.

A menyét.

A *nagyobb menyét* csapája hasonlit a nyestéhez, csakhogy kisebb lévén az állat — nyoma is kisebb.

A *kis-menyét nyoma* kisebbsége és helyzete által különbözik a nagyobb menyététől.

A bécsi kitünő revolver töltények.

A bécsi lapok röviden megemlitették, hogy: egy *Sicherheitswachinspektort*, nehány *Rowdies* (Csirkefanger) késsel megtámadott, a rendőrfelügyelő revolverlövésekkel védekezett ellenük . . . (Pont.) Igy — ez, egy kis rövid rendőri hireccske — nem érdekel senkit!

A *Schuss und Waffe* cimü szaklap 6. számában ezeket a „lövéseket" egy kicsit más szinben tünteti fel — igy már bennünket is érdekel.

A Sichenheitswachinspektor közvetlen közelről lött megtámadóira és a revolverlövések golyói a csirkefangerekről lepattogtak — mint a pinty! Mi nem tudjuk ugyan, hogy szokott e pinty pattogni, de tény az, hogy a csirkefogóknak semmi bajok sem történt. A revolver megmarad többi töltényeivel próbalövések tétettek és egy vékony deszkára lőve — 10 lépésnyiről a golyók mind lepattogtak. Később uj illetve friss töltényekkel lőve a golyó a deszkán áthatolt. Tanulság! — ha valaki olyan helyre készül, ahol esetleg revolverét is használhatja, célszerü, ha friss töltényekről gondoskodik, mert az oly töltények, melyek hónapokon keresztül a revolverben álltak — teljesen használhatatlanok. Eddig a bécsi virsli volt hires, még egy pár ilyen lövés, akkor a „bécsi revolver" fog előtérbe lépni. Már eddig is, sokszor hátrafelé sült el!

---

minden nap és hálát adok az Istennek, csak az fáj, hogy el kell tagadnom érte saját énemet és bujdosva emberektől, kell munkával magunkat fentartanom és mind csak azért, hogy nincs elegendő bátorságom arra, hogy az emberek szemébe nézve — büszkén kiálthatnám nekik oda: igen, koldus vagyok, de nemes, még pedig nemes ember a javából — kit nemessé tett a munka szentsége, nem pedig a tunya henyélés! De mi lenne veletek, különösen fiammal, ha megtudnák, hogy apja, az a tollcsiszár, aki a városokat és vásárokat járja, iszakjában kócsag- és darutollakkal — nemes ember. Megvetne mindenki, még a paraszt se fogadna talán maga közé, mert nemes ember nem alacsonyodhatik ennyire, lehet talán még őseim is megforduInának sirjukban, ha megtudnák, hogy *Zanathy Zoárd de genere Kond*, saját keze munkájával, vagy hogy jobban hangzék, saját keze által elejtett vad szárnyasok tollainak eladásából és csereberéléséből tartja fenn magát és családját — még ha becsülettel is! Hej, . . . pedig amilyen fáradságos, ép olyan édes is, nem tart már sokáig, három évi fáradságos és folytonos vadászgatásaimnak az a néhány száz ezüst pengő forint sem megvetendő eredménye.

Igazad van édes uram, csak vigyázz magadra, nehogy valami bajod essék, ha sokáig oda vagy — mindig ugy aggódok miattad — különösen éjjel, nehogy valami *„lidércfény"* rossz helyre vezessen!

Ne félj édesem, mindegy nekem, éjjel vagy nappal, behunyt szemmel is eligazodom én a lápok világában, te csak a kis cselédemre vigyáz, ha nem vagyok mellette!

Igy meritettek egymás szavaiból erőt és bátorságot az élet küzdelmeire — abban a korban, amidőn az úr még nem tudta azt, hogy mi a nép; — a népnek meg fogalom volt az úr és a pór volt a nép!

„Nemes ember" — e két szó mindent megmagyarázott!

Jó egy ilyen kis beszélgetés, nemcsak a kedélyt, hanem a lelket is megnyugtatja. Hisz' az emberek ugy sem értik egymás baját, mindenkinek a magáé fáj, a máséval nem törődik. Az apa és anya egymást azonban mindig megértik. Most is, a csendes nyugalom, a tiszta lelkiismeret adott erőt mindkettőjüknek arra, hogy tervük sikerülni fog.

A nád világában korán élénkség szokta megelőzni a nap felkeltét, lárma, zúgás, csattogás mindenfelé, mintha hálát akarnának adni az egek urának a nyugalmas éjszakáért; — különösen még ha kacsanépség is van közelben. Ezek egy csomóban összeverődve, sokszor minden ok nélkül, talán kivánesi természetüknél fogva, olyan mennydörgésszeru robajjal, nagy hápogással szállnak fel a magasba és ujra alá, mintha Isten tudná miféle nagy riasztásnak lettek volna kitéve. Pedig dehogy — ki törődik itt a kácsával, e hápogós, locsogó népséggel, mikor a vizivadak ezer meg ezerféle fajtái és különféle nemei is alig érdeklik az ide vetődő pásztornépet, vagy lézengő szegénylegényeket. A vadász — annak sincs itt mit keresni; közelebb is megkaphatja őket, kár érték a puskapor, ha husára fájna a foga, az érben, egy jó suhánggal, vagy egy sulykoló hajitásával egész csapatokat agyon lehetne ütni. A pór sem a husát keresi, inkább a tojását szedi, azt is csak immel-ámmal.

Ornithologusnak való hely lenne ez; de kinek kell ornithologia? Tudja ezt a paraszt is, hogy a cerkó sokat csárog, a gyepicsirke meg a széket bujja, a gólya mikor áll féllábon, a szélkiáltó merről tilinkózza a szelet, meg sok más e félét. Még ha akadna is nadrágos ember, aki ezeket összeirná, bolondnak tartanák, mint azt, aki a pillangókat fogdossa egész nap. Más idők, más emberek!

(Folytatjuk).

5000 koronás fegyver.

Schoverling Daly & Gales New-Yorki cég — Németországban egy kétcsövü sörétes fegyvert csináltatott 5000 korona kialkudott árban. A fegyvert a suhli fegyvergyárban készittették. Lancaster Kalib. 12. a fegyver csöve Krupp-féle különleges acél, 81 cm. hosszu, 3.460 kg. sulyos, kakas nélküli. Anson-Deley rendszer szerint készült. Mindkét csöve choke furat, tehát csak kisebbszemü sörét használatára való. Angol, pofa nélküli agyazattal ellátva, szép gravirozások teszik tetszetősebbé.

Mi sajnálattal közöljük e hirt, annál is inkább, mivel tudjuk, hogy messze van még az az idő, amidőn a mi puskamives iparunk ismét annyira fellendülni fog, hogy egy-egy ilyen külföldi rendeléssel is tanubizonyságot tehessünk, miszerint a puskamives iparunk — nem is olyan régen — szintén igen nagy virágzásnak örvendett és a „magyar puska" mindenütt tiszteletet és becsületet szerzett — a magyar kézműiparnak!

Rovatvezető: *Lázár József.*

A MOB. megalakulása.

Mint lapzárta után értesülünk, a magyar kir. kultuszkormány által jóváhagyott olimpiai szabályzat értelmében, a Magyar Olimpiai Bizottság kinevezett elnöksége, a magyar sportszövetségek és az illetékes egyesületek kiküldöttjeit 1908 január hó 30-ára (csütörtök) este 6 órára a Nemzeti Lovarda földszinti tanácskozó termében alakuló gyülésre hivta össze.

Egyszersmind felkérte az illetékes szövetségeket és testületeket, hogy kiküldötteit 1908 január 28-áig (kedd) bezárólag bejelentsék a MOB. elnöksége címére (VIII., Eszterházy-utca 36.).

Világrekordokról.

Irta: *Lovas Antal.*

(Második közlemény)

Egyes korszakokat az abban az időben szerepelt legkiválóbb egyéniségek után szoktak elnevezni. Az amerikai sportemberek az 1879-től az 1885. évig terjedő időszakról szólva, még mindig s méltán emlékeznek ugy, hogy „*Lon E. Meyers* idejében". Lon *Meyers* neve a mai kor atlétái előtt — kivéve az amerikaiakat — már ismeretlen, pedig korának legkiválóbb futója volt, oly óriási képességekkel felruházva, amilyen minden században csak egy születik. Csodálatos gyorsaságát páratlan állóképesség egészitette ki, ugy, hogy volt idő, 20 évvel azelőtt, mikor 50 yardtól 1500 yardig bezárólag minden világrekord az ő nevéhez füződött. Képességeiről fogalmat ad az, hogy Amerika 100 yardos bajnokságát 1880 és 81-ben, 220 yardos bajnokságát 79, 80 és 81-ben, ¼ angolos bajnokságát 79-től 84-ig folytatólag, ½ ang. mfd-es bajnokságát pedig 79, 80 és 84-ben, összesen tehát 14-szer nyerte meg. Lon *Meyers* hazai szereplését messze felülmulják azok az egész amerikai atletikai sportra kiható fényes győzelmek, melyeket Angliában aratott s mely Amerika első sikeres és eredményes támadását jelenti Anglia atletikai felsőbbségének letörésére s Amerikának való megszerzésére. 1881-ben indul Anglia ¼ ang. mfdes bajnokságában, és nemcsak hogy óriási fölénnyel megnyeri, hanem 48.6 mp.-es idejével uj angol és egyszersmind világrekordot is állit fel. Lon *Meyers* tehát az első amerikai angol bajnok, angol és világrekorder. Amerikában óriási hatást és örömet keltett ez a kiváló eredmény. Az amerikai atléta 1885-ben még egyszer felkereste az angol bajnoki versenyeket és ismételve győzött, még pedig kettős győzelmet aratva a ¼ ang. mfd.-et 52.4 mp, a fél angolt 2 p. 1 mp. alatt nyervén, ez utóbbiban megvervén az angolok legjobb futóját W. G. *George*-ot. Meyers ez angol és egyszersmind világrekordja 1889-ig fennállott, mikor, mint már emlitettük H. C. L. *Tindall*, a cambridge-i egyetem futója 48.5 mp.-es eredményével kitörülte. Világrekordjai közül azokat, amelyeket a megszokott, vagy ahogy mi nevezzük klasszikus távokon állitott fel, már sorra megjavitották, a 60 yardost kivéve, melyre 1882-ben elért 6.4 mp.-es ideje még most is fennáll. Ezt az időt még három amerikai, nevezetesen J. W. *Tewksbury* 1899-ben, W. D. *Eaton* 1901-ben és W. *Delgado* szintén beállitották, sőt A. *Duffy* 6.2 mp.-re javitotta, de rekordjai töröltetvén, ismét az eredetiek léptek életbe. Meyers tartja még mindig a világrekordokat 330 yardon 35 mp.-el 700 y.-on 1 p. 31 mp.-el, 800 y.-on 1 p. 44 mp.-el és 1000 y.-on 2 p. 13 mp.-el. A világrekorderek közzé lehet még sorolni Tommy E. *Burke*-öt, ki 500 yardon 57.8 mp.-es, 600 yardon 1 p. 11 mp.-es időt ért el. *Burke* kiváló negyed angolos futó volt s 1896-ban az amerikai bajnokságban elért 48.8 mp.-es ideje még most is a legjobb bajnoki eredmény.

A ½ angol mfd.-es világrekord az 1895-ben Newyork City-ben megtartott világhirü angol-amerikai atletikai mérkőzésen szülemlett meg. Az angol szineket a fél mfd.-ön E. C. *Bredin*, a London AC akkor óriási formában lévő tagja képviselte, ki csak röviddel előbb állitotta be 48·5 mp.-es idejével az angol negyed mfd.-es rekordot, sőt *Cross* fél-mfd.-es, akkor még világrekordját is többször nagyon megközelitette. Az angolok e számot teljesen biztosra vették, bár C. *Kilpatrick* akkori nagy formája előzetes eredményei alapján ismeretes volt. A küzdelem óriási volt, de abból *Kilpatrick* került ki győztesen 1 p. 53.4 mp.-es bámulatos idő, világrekord mellett. Az előző világrekorder, a világhirü oxfordi diák F. J. K. *Cross* volt, ki 1888-ban állitotta fel 1 p. 54.6 mp.-es rekordját, mely még most is, mint angol rekord szerepel. Az uj világrekord felállitása óta eltelt 12 esztendő óta sziklaszilárdan áll s egyedül M. W. *Sheppard*, az Ir-Amerikai AC. tagja tudta egyetlen egyszer 1906-ban 1 p. 53.6 mp.-es idejével megközeliteni. C. *Kilpatrick*, valamint G. T. P. *Coneff* az 1 ang. mfd. jelenlegi világrekorder ir származásuak. Coneff fiatalon került Amerikába s 159 cm. magas termete után itélve futópályája kezdetén nem igen lehetett a későbbi világrekordert megjósolni. Arányos termetü, hosszu lépésü s ideális, tiszta stilusu futó volt. Rendkivül nehezen jött formába s azért igen hosszu és kiadós tréninget kellett állandóan folytatnia. Első jelentősebb győzelmét 1891-ben aratta, mikor Amerika 1 mfd.-es bajnokságát 4 p. 30.6 mp. alatt megnyerte. A következő évben e bajnokságban az akkor nagy formában lévő G. W. *Orton*-tól 4 p. 27.8 mp. alatt vereséget szenvedett. Azonban 1893-ban már óriási formában van s a chicagói kiállitás alkalmával rendezett nagyszabásu atletikai versenyen az 1 ang. mfd-et 4 p. 17.4 mp. alatt futja, megjavitván az angol W. G. George 4 p. 18.4 mp.-es világrekordját, Amerikának a távfutás terén is egy uj világrekord dicsőséget szerezvén. Máig is érvényes világrekordját 1905-ben New-Yorkban állitotta fel, mikor a távot 4 p. 15.6 mp. alatt futotta meg.

Amint a rövid távok világrekordjai egymásután mentek át Angliából a tengerentulra, ugy természetszerüleg a gátfutás sem maradt érintetlenül. E sportban napjainkban legtökéletesebbek az amerikaiak. Legalább 10 olyan gátfutó van Amerikában, kik 16 mp. alatt képesek 120 yardos gátat befutni. Fred *Puffer* volt az első, ki 1891-ben 15.8 mp.-es időt tudott elérni, ami egyszersmind világrekordot is jelentett. Puffer fejlesztette ki az amerikai gátfutó stilust, melyet később A. C. Kraenzlein a tökély legmagasabb fokára emelt. Nálánál kiforrottabb és müvészisebb gátugró nem volt még a földön s szépség tekintetében talán nem is lesz. A gát felett légi könnyedséggel suhant át s leérkezvén a földre, oly hamar tudta folytatni a futást, mintha nem is ugrott volna közben gátat. Emellett elsőrendü sprinter képességei is voltak. A 100 yardot 10 mp., a 220 yardot 22⅕

Röser tanintézet
BUDAPEST, VI., ARADI-UTCA 10.
I. Háromosztályu felsőkereskedelmi iskola.
II. Négyosztályu polgári iskola. III. Nevelő internátus.
IV. Egyéves kereskedelmi szaktanfolyam.

alatt futotta. Kitünő távolugró is volt. Párisban az 1900. évi olimpiai versenyen a 110 m. gátfutáson, melyet 15.4 mp., és a 200 m. gátfutáson kivül, melyet 25.4 mp. alatt nyert meg, még 701 cm.-es ugrásával a távolugrás világbajnoka is lett. A gátfutás mostani 15.2 mp.-es világrekordját 1898 jun. 18-án Chicagóban állitotta fel, mikor Amerika 120 yardos gátbajnokságát elsőizben megnyerte. Ugyancsak ő tartja az angol rekordot 15.4 mp.-el, melyet 1900-ban állitott fel, mikor a párisi olimpiai versenyt megelőzőleg az Európába átrándult amerikai atlétákkal egyetemben az angol bajnokságban indult és természetesen óriási fölénnyel megnyert. A következő, 1901. évben ismét átment Angliába és a 120 y. gátbajnokságot 15.6 mp. alatt ismét megnyerte.

(Folytatjuk.)

A MOB. elnöksége. Mint már emlitettük, a magy. kir. kulturkormány, némi csekély változtatással, jóváhagyta a magyar sportszövetségek által közösen benyujtott olimpiai szabálytervezetet, mely a MOB. megalakulásának módozatait és hatáskörét állapitja meg. Az uj szabályzat a Magyar Olympiai Bizottság elnökségének kinevezését a kultuszkormánynak biztositja, mely joggal ez esztendőben a kultuszminiszter ugy élt, *hogy a MOB. elnökévé gr. Andrássy Géza v. b. t. t.-ost, társelnökévé pedig Muzsa Gyula országgyülési képviselőt, a m. kir. kormány volt olimpiai megbizottját nevezte ki.*

A választás, mely e két kitünő sportférfiura esett, az ország sportköreiben általános megnyugvást keltett és osztatlan helyesléssel találkozott. Gr. *Andrássy* Géza elnökségének jelentőségével már foglalkoztunk. *Muzsa* Gyulában nemcsak az olimpiai ügyek, hanem az egész világ sportviszonyainak legszakavatottabb ismerője került a társelnöki székbe, ki Magyarország sportéletének, minden időben méltányolandó szolgálatot és ezzel elévülhetlen érdemeket szerzett. Munkásságuk biztositék a békés együttmunkálkodásra és az érdekelt tényezők érdekeinek egyforma érvényesülése szempontjából.

*

Az olympiai bizottság kissé késedelmes megalakulásának oka az volt, hogy bár a szövetségek a szabályzat tekintetében már október 14-én megegyeztek és a kiküldött bizottság annak szövegezését is azonnal elvégezte, a szabályzat leiratását, aláiratását és felterjesztését a Motesz vállalta magára. Ennek dacára a Motesz helyettes főtitkára mintegy hat hét mulva november 30-án kelt levelével azzal küldötte vissza az iratcsomót a MASz. titkárának, hogy ő az elvállalt teendőket elvégezni nem ér rá.

A MASz. e levelet december 3-án kapta meg és a szabályzatot még aznap a miniszteriumhoz felterjesztette.

E késedelem szerencsére nagyobb bajokat nem okoz, mert az illetékes szövetségek kivánalmaikat megfelelő módon Londonba juttatták és azokkal részben sikert is értek el, a kiküldetések szervezésére pedig kb. hat hónapi idő áll rendelkezésünkre.

A MASZ.-MOTESZ béke ügyében a tárgyalások még nem szakadtak meg véglegesen. Egy-két lelkes vezető ember állandóan fáradozik a kibontakozás megteremtésén. S kivánatos volna, hogy munkájukat siker koronázza.

Téli sportünnepély Berlinben. Berlinben mult vasárnap jelentős sportünnepély folyt le a Halleban, mely óriási fedett helyiség. A verseny iránt óriási érdeklődés nyilvánult s az idők jele, hogy a különben is a sport iránt érdeklődő német trónörökösön, a magasrangu tisztek és államférfiakon kivül dr. *Holle*, a német kultuszminiszter is megjelent. A versenyen megjelent nézőközönség száma 3000-en felül emelkedett, ami rekordot jelent a német sportérdeklődés terén. A pálya talaja cement lévén, tulságos keménysége miatt futásra nem igen volt alkalmas. Az ünnepélyt 27 kerékpáros müvészi produkciója vezette be, melyet iskola-birkozás és box iskola bemutatása követett. Az atlétikai versenynek legfontosabb eseménye a lipcsei C.*Schultz* 310 cm.-es *uj német rudugró* rekordja volt. A régi rekordot *Hallup* tartotta 303.5 cm.-el.

Részletes eredmények:

I. 60 *m. sikfutás.* Négy elő és két középfutam után a *döntőben.* 1. Bechler (SC. Teutonia) 7.2 mp. (?) 2. Brustmann (Teutonia). 3. B. Wagner (SC. 95—96.).

II. 1000 *m. sikfutás handikep.* 1. M. Hoffmann (SC. 95—96) 2 p. 43.2 mp. 30 m. előny. 2. Bruno (Sportfreunde) 45 m. e. 3. Wiemann (Charlot. SC.) 43 m. e.

III. 1000 *m. akadályverseny.* 1. F. Preuszner (Wannsee) 4 p. 5.2 mp. 2. Rehayn. 3. Müller.

IV. *Távolugrás.* 1. A Hoffmann (SC. Komet) 534 cm. 2. M. Kikoler (Burgund) 527 cm. 3. Bechler (Teutona) 490 cm.

V. *Rudugrás.* 1. E. Schultz (Leipzig) 310 cm. 2. Elfenkämper (Gladhacher FC.) 300 cm.

STADION GRÜNEWALDBAN. Mult esztendőben már hirt adtunk arról, hogy Berlin mellett nagyszabásu Stadion-szerü sporttelepet szándékoznak létesiteni. A terv a megvalósulás stádiumába lépett. A sporttelep terve már készen is van. E szerint a sporttelep egy 666 m. hosszuságu kerékpár-pályából, az ezen belül levő, amerikai minta szerü 400 m. hosszu futó salak-pályából és legbelül football pályából fog állani, melyet még a szabad ég alatti tornázásra használandó s kellőleg fölszerelt terület egészit ki. A pályát félkör alakban fogja körülölelni a 28 ezer néző befogadására alkalmas szilárd nézőtribün, mely alatt 100 m. hosszu és 3á m. széles uszoda foglal helyet, megfelelően kényelmes öltözőhelyiséggel. A Stadion, mely Berlin sportéletére óriási fejlesztő hatást fog gyakorolni, 1909-ben, mint remélik, már megnyil.

NÉMETEK AZ OLIMPIÁDON. A német atléta-szövetség a kiküldendő atléta-jelöltek névsorát már közrebocsátotta. Ezeket természetesen még ki fogják egésziteni. Célja ez eljárásnak a rendszeres tréningre való biztatás. A próba-versenyeket kerületenkint fogják rendezni s a győztesek junius végén Lipcsében a döntőben találkoznak.

VERSAILLES—PÁRIS. Ezelőtt 7 évvel V. Lemonnier francia sportember dijat állapitott arra, hogy a Racing Club de France minden évben cross-country versenyt rendezzen. Az idén a pálya Versailles és Páris között feküdt és 12 km. 800 m. hosszu volt. Összesen 19 egyesület vett részt. *Raguneau* és de *Fleurac*, a két legjobb francia távfutó távollétében, egyéni győztes Jacques *Keyser*, a Ca de la Soc. Générale tagja lett 43 p. 29.5 mp. alatt. 2. Staath (SA de Montrouge) 150 m.-rel. 3. Courbaton (SA de M.) 100 m.-rel. 4. Millerot (RC de Fr.) 5. Fayollat (SC. de Vaugirard). 262 induló közül 189 beérkezett. Győztes egylet a SA. de Montrouge lett (2, 3, 12, 13, 14, 26) összesen 70 ponttal. 2. Racing C. de F. 114 p. 3. Stade Francais 123 ponttal. E nagyszabásu verseny a francia atlétikai nagy sikerét jelenti s bizony mi, akik oly nagy büszkeséggel szeretjük atletikai fölényünket hangoztatni, nagyon megirigyelhetjük a francia atletikai sportok óriási haladását és magas nivóját.

AZ AMERIKAI AMATEUR AU. hivatalosan kimondotta, hogy az idei londoni olimpiai versenyeken teljes erejével részt vesz. Az AAU. hivatalos képviselője az olimpiádon James E. *Sullivan*, az AAU. elnöke lesz.

J. W. MORTON megházasodott s mint az érdeklődőknek kijelentette, a versenysporttól teljesen visszavonul. Morton nagyképességü sprinter volt. Az angol 100 yardos bajnokságot 1904-től kezdve négyszer folytatólagosan megnyerte. Ehhez hasonló eredményt csak az angol C. A. *Bradley* és A. *Duffy* értek el. Rossz startoló, de pompás finiselő volt. Atletikai karrierjének legfényesebb momentuma a nagy formában levő Duffy feletti győzelme volt 1904-ben az angol 100 yardos bajnokságban. A startnál Duffy tiszta fél yard előnyt nyert, melyet Morton óriási küzdelem után 80 yardnál behozott s a közönség viharos ujongása közepette 10 mp. alatt cm.-ekkel győzött. Neve az angol 100 yardos rekorderek között is szerepel a fenti eredménye révén.

VEGYES

Harasztitól Zimonyig.

Irta: *Tamedly Mihály.*

(Második közlemény.)

Augusztus 1. Korán reggel lesiettünk a Dunához és örömmel láttuk, hogy csónakunk felett is baj nélkül suhant el az éjszaka. Az evezést fürdéssel tarkitva, nemsokára eljutottunk *Vukovár alá.* Itt sorsot huztunk, ki menjen fel levelezőlapot feladni. A sors engem jelölt ki. Uszónadrágom fölé hosszu sárga esőköpenyt huzva felsétáltam a faluba. Én legalább a Dunáról falunak taksáltam, pedig bizony város volt az, még pedig elég csinos város. Rendőr is áll az egyik sarkon. Megkérdeztem tőle, hol a posta? Nem kaptam választ. A vukovári András csak horvátul értett. Elindultam tehát és a magam emberségéből találtam oda a postához. Három levelező lapot vettem és egy kapu alatt megirtam mind a hármat, ugyanazzal a tartalommal, de más cimzéssel és aláirással.

Az a kapu egy udvarra vezetett, melyben két nő kézimunkázott egy asztalka körül. Javában irtam a leveleket, midőn egyszer csak a hátam mögött terem az imént megszólitott rendőr és nézni kezdi az irásomat. Rászoltam:

— „Mit bámészkodik itt? Hiszen az előbb még nem tudott magyarul!“

A mihaszna érthetetlen szavakat motyogott. E jelenetre kijött a kertből az egyik nő, akinek a rendőr horvátul mondott valamit. A nő ezután hozzám lépett és tudtomra adta, hogy a rendőr be akar kisérni a polgármesterhez.

A fenét! Hát kinek néz engem?

Bemutatkoztam a közvetitő hölgynek. Elmondtam neki, hogy budapesti egyetemi polgár vagyok és jelenleg Zimony felé ladikázom. A barátságos néni fölvilágositott az okról, mely miatt a rendőr el akar fogni:

— „Azt beszélik, hogy a spanyol király párisi merénylője Magyarországra szökött és valamelyik vidéki városban bujkál. Azóta Vukovárt minden egyént letartóztatnak, ha nem tudja magát kellőleg igazolni“.

— „De én csak nem vagyok gyanus?“

Az ismeretlen hölgy elnevette magát:

— „Na hallja! Papucsban, harisnya nélkül, hajadonfővel egy lehetetlen sárga felöltőbe, állig legombolkozva, sétál végig Vukovár utcáin és még csodálkozik, ha gyanusnak találják? Ajánlom, hogy ne ellenkezzék! Majd a polgármesterrel elintézheti a dolgot“.

Beláttam, hogy igaza van és követtem a rendőrt a városházára. Vukovár polgármestere mindaddig nem vett magának fáradságot arra, hogy magyarul megtanuljon, és mert azt nem néztem ki belőle, hogy latinul el tudna diskuráni, kénytelen voltam németül csevegni. Megmutattam neki a könyvtárjegyet és ajánlottam, hogyha bővebb információt akar rólunk, telefonáljon a haraszti jegyzőnek. A polgármester megelégedett az igazolással és udvariasan felszólitott, hogy fejezzem be levelem a hivatalban. Mialatt irtam, ujból betoppant az én zöld zekés elfogóm és jelentett valamit a polgármesternek. A vukovári városatyák törzsfőnöke e jelentésre zajos nevetésben tört ki, mely rám is átragadt, mikor megtudtam, miről van szó. A tulbuzgó fogdmeg ugyanis lement a Dunához, hogy cinkostársaimat is letartóztassa, de látván, hogy meztelenül szaltó mortáléznak a homokban, nem merte őket megszólitani, hanem feljött segitséget kérni ellenük. Kezébe nyomtam a megirt kártyákat, hogy vigye a postára, azután elbucsuzva a polgármestertől, visszatértem a csonakhoz. Elmondtam a fiuknak az esetet, mely csak fokozta a jókedvet.

Vukovár alatt, egy kis sziget csucsán kitünő fövenyre akadtunk. Kimostuk ott a ruháinkat és mialatt száradtak, atlétikai tréninget tartottunk.

Este felé már majdnem elértük *Palánkát*, ahol aludni akartunk, midőn utólérte csónakunkat a S . . . nevü vontatógőzös Ügyesen melléje laviroztunk és sikerült elesipnünk a legutolsó uszályhoz kötött dereglyét. Hozzáerősitettük csónakunkat és nekiültünk egy csendes alsósnak, mert ha pénzt, ruhát, fegyvert, térképet és órát nem is cipel magával utazására a magyar, de a kártyát semmi körülmények közt otthon nem felejti. Játék közben gyönyörködve tegintgettünk a partnak elmaradozó fáira.

Miután elhajóztunk Palánka előtt, hat óra után a hajó horgonyt vetett. Megvacsoráztunk a csónakban, azután a gőzös mellé evezve, felmásztunk a fedélzetre engedélyt kérni a kapitánytól, hogy a Tisza torkolatáig huzathassuk magunkat. N . . . kapitány, nemcsak hogy beleegyezett, de kabint is ajánlott fel számunkra az éjszakára. Nyomban le is ültetett vöröshasu üvegek mellé. Éjfélig harcoltunk ottan borospoharakkal, és mikor felkeltünk, egy matróznak kellett bennünket először a karfához, azután az ágyba vezetni.

Augusztus 2. Felébredve reggel ugy éreztük magunkat, mintha a pokolba jutottunk volna. Iszonyu hőség nehezedett ránk, agyunk kábult volt, gyomrunk koválygott. Kiderült, hogy a fütött kazán melletti fülkébe fektettek le bennünket. Félaléitan támolyogtunk fel a tetőre. A kapitány már fent állt a hidon. Mosolyogva nézte sápadt arcunkat. Meg volt győződve arról, hogy tengeri betegséget kaptunk. Büszkén kiáltott le:

— „Sose busuljanak! Ezen tul kell esni mindenkinek, aki *nagy vizen* utazik. Sétáljanak csak, a szabad levegő jót fog tenni! (Folytatjuk).

Szerkesztői üzenetek.

Takács István. A sofför iskola tényleg csak tervben van meg, amely tervezet természetesen még számos változáson mehet át a ministeriumban. Minthogy szándékunk van a tervezetet következő számaink egyikében részletesen ismertetni, kérjük addig is szives türelmét.

H. G. A *„marathoni“* távnak általában 42 km.-t vesznek. Görögországban a táv Marathon és Athen között fekszik s valamivel több, mint 42 km. Londonban az idei olimpiádon 25 ang. mfd.-re, tehát 40 km. és 225 m.-re van jelezve. Eddig a legjobb eredményt W. I. Sherring (Kanada) érte el az 1906. évi görög olimpiádon 2 óra 51 mp. 23.6 mp. alatt futván be a távot. Olyan könyv nincsen.

B. I. Arad. Levélben válaszolunk.

HIVATALOS RÉSZ.

Magyar Athletikai Szövetség.

III. Margitszigeti sporttelep

Elnök: Bárczy István dr. *Alelnökök:* Gerenday György dr. Virava János dr. *Titkár:* Stankovits Szilárd (IV. Kossuth Lajos-utca 3.) *Pénztárnok:* Hajdu Marcell dr (VIII., József-körut 21.). *Ellenőr:* Bartay Oszkár. *Jegyző:* Kugler Sándor, *Atletikai szakosztály* elnöke: Stankovits Szilárd. előadója: Lindner Ernő (Ullői-ut 4. II. 25.) *Uszó-szakosztály* elnöke: Virava J. dr. előadója: Kugler Sándor (III., Zsigmond-utca 70.) — *Vivó-szakosztály* elnöke: Nagy Béla dr. (VIII. Rezedi-u. 13. II. em. előadója: ifj. Földváry György dr. — *Suljemelő- és birkozó szakosztály:* elnöke: Brüll Alfréd (VI., Andrásy-ut 9) előadója: Vida Henrik (VI., Mozsár-utca 9. I. emelet 6.)

A MASZ. VIVÓSZAKOSZTÁLYA 1908. január 20-án tartott ülésében *Nagy* Béla dr. elnöklete alatt Heinrich Aladár, Hajdu Marcel dr., Benyovits Lajos dr., Tóth Péter dr., Krencsey Géza, Tedesco Lajos dr., Zulavszky Béla százados és Sztankovits Szilárd szöv. titkár részvétele mellett a következő határozatokat hozta:

1. A beérkező és a szabályoknak mindenben megfelelő versenyfeltételek jóváhagyásával a szakosztály elnöke és előadója bizatnak meg.

2. A MAC. 1908. február 27-től március 1-ig rendezendő országos kard-csapatversenyének feltételei jóváhagyatnak.

3. Tudomásul vétetnek a következő versenybejelentések:
1908. febr. 8—9. KEAC. orsz. nyilt.
1908. február 27—március 1. MAC. orsz. csapat.
1908. március 1—4. MAFC. hend. és főisk.
1908. márc. 25—29. NVC. orsz. kizárásos.
1908. április 11—12 SzVE. orsz. kizárásos.
1908. április 18—20. MASz. nemzetközi bajnoki.
További tárgyalást igényelnek a Kassai AC. és a Vén Fiuk bejelentései.

4. A szakosztály rendkivüli örömmel látja, hogy a *Vén Fiuk Viró Clubja* egy nagy nemzetközi vivóverseny tervével foglalkozik. Tekintettel arra, hogy a klub egy ily nagy verseny fényes megrendezése tekintetében a legteljesebb garanciát nyujtja, a maga részéről e törekvésében teljes erejével támogatni fogja.

5. A versenyszabályok átdolgozására Benyovits Lajos, Hajdu Marcel, Heinrich Aladár, Sötér Gyula és Zulavszky Béla urakat küldi ki.

6. A *Torontáli Athletikai Club* előterjesztése a tanácshoz feterjesztetik.

K. m. f. *Dr. Nagy Béla* s. k., elnök.

Magyar Labdarugók Szövetsége.

Elnök: Kárpáti Béla (IX., Ferenc-körut 41.) *Alelnökök:* Steiner Hugó (V., Akadémia-utca 9.) (Ujlaki Tégla- és Mészégető RT. Füzesery Zoltán dr. (Andrássy-ut 48.) *Főtitkár:* Malecki Román (VI, Andrássy-ut 48. II. 10.) Hivatalos órák minden szerdán este 7—8-ig az Edison-kávéház külön termében. *Titkár:* Cseke Gyula (II., Csalogány-u. 6.) *Pénztáros:* Glauber József (IV., Deák Ferenc-u. 5. Iparbank.) *Ellenőr:* Olgyay István dr. *Intéző-bizottság:* Oprée Rezső, Balogh Hugó, Vida Henrik. *Ülések:* VI., Teréz-körut 24a. sz. Edison földszinti külön termében tartatnak.

Meghivó.

A MLSz. 1908. évi február hó 5-én (szerda) este 7 órakor a Röser-féle tanintézet disztermében (Budapest, VI., Aradi-utca 10.) tartja

VII. évi rendes közgyülését.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Főtitkár jelentése. 3. Pénztáros jelentése. 4. Számvizsgálók jelentése. 5. Felmentvények feletti határozathozatal. 6. Az uj költségvetés megállapitása. 7. Felebbezések. 8. Esetleges alapszabály módositás. 9. Inditványok. 10. Két alelnök, főtitkár, titkár, pénztáros, ellenőr és három számvizsgáló választása.

Figyelmeztetés! A közgyülés tagjai, a szövetkezet kebelébe tartozó egyesületek által kiküldött két-két képviselő. Azok a tagok, akik tagsági dijukkal hátralékban vannak, nem képviseltethetik magukat. A képviselők elnöki és titkári aláirással ellátott megbizó-levéllel küldendők ki. A megbizóleveleket minden szövetségi tag a közgyülést megelőzőleg legalább 7 nappal a főtitkár cimére tartozik beküldeni. Inditványok a közgyülést legalább 14 nappal megelőzőleg küldendők be irásban a szövetségi főtitkárhoz, ki azokat másolatban azonnal megküldeni köteles az összes tagoknak, ezek esetleges észrevételeiket irásba foglalva a közgyülés előtt legalább négy nappal a szövetségi főtitkárhoz küldik.

Budapest, 1908. évi január hó 15. napján.

Kárpáti Béla s. k., elnök.

Malecki Román s. k., főtitkár. VI., Andrássy-ut 48.

Redukált

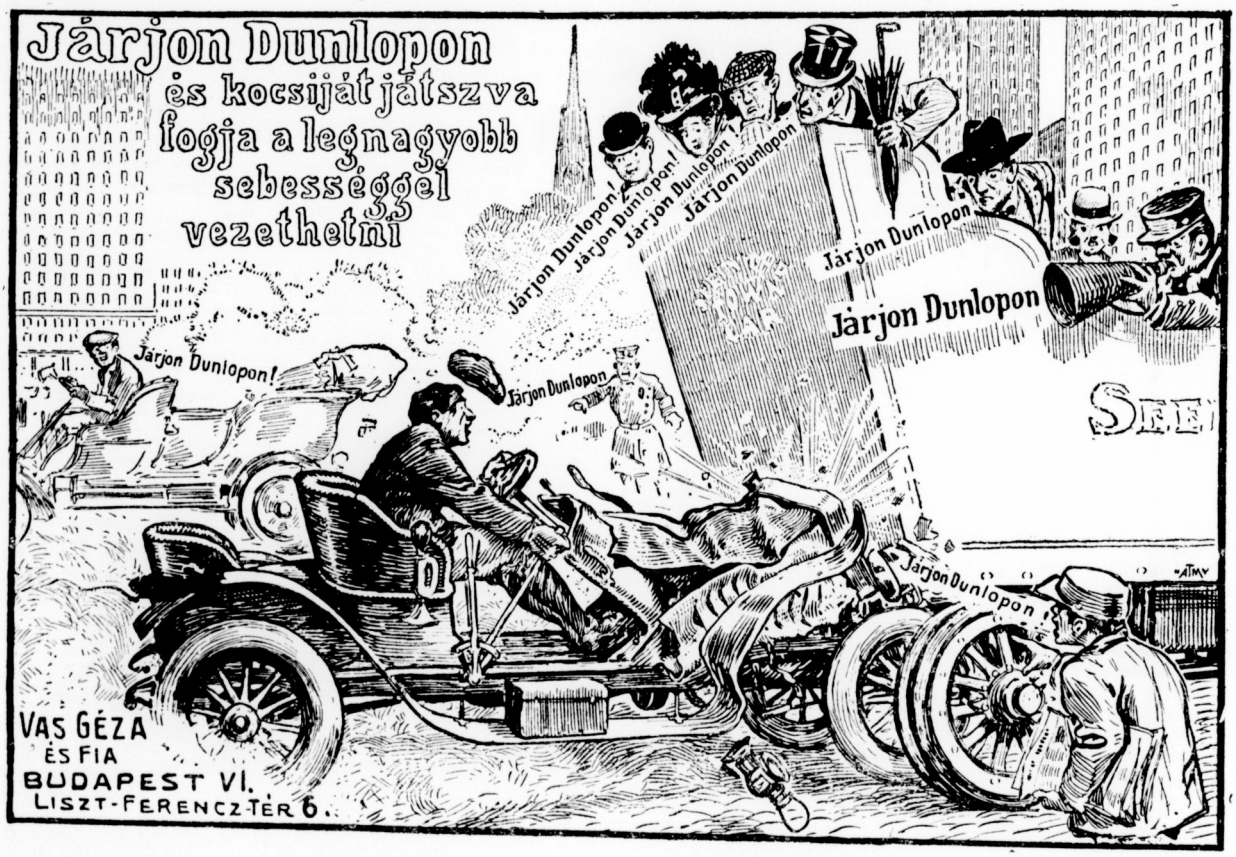

árak.

VI. évfolyam. 1908. január 25. 4. szám.

AZ AUTOMOBIL

a „Magyar Automobil Club“ hivatalos lapja.

Főszerkesztő: FRIEDRICH NÁNDOR | Felelős szerkesztő: LINDNER ERNŐ | Főmunkatársak: BIRÓ LAJOS és HOLUB JÓZSEF | Szerkesztőség: Budapest, VIII., Eszterházy-u. 6.

A könnyü kocsi.

Biró Alajos gépészmérnök.

Harmadik közlemény.

A motorhoz tartozó, igen fontos alkotórész a hütő, mely a könnyü kocsinál talán még nagyobb kivánalmaknak kell, hogy megfeleljen, mint emennek nehéz sulyu testvérénél. Nem elég, ha egyáltalán müködik: tökéletesen kell müködnie. Ennek elérése első pillanatban könnyünek látszik, a valóságban azonban, ha a többi szempontnak is meg akarunk felelni, jó megoldást nehéz találni. Amellett, hogy könnyü és olcsó legyen, nem szabad sok vizet fogyasztania, mert akkor oly helyen, hol a talaj csak kemény vizet ad, már rövid használat után telerakódik mészsókkal; ez egyrészt a viz folyását akadályozza, ami pl. thermosyphon hütésnél végzetessé válhat, másrészt a hütést gyorsan csökkenti, mivel az igy telerakódott felületek melegvezető képessége csökken. Ebből kifolyólag a viz átlagos hőmérséklete idők folyamán talán hatványozva növekedő lerakodást idézhet elő s végül a hütés folyamatának s vele együtt természetesen a motor rendes müködésének végét jelenti.

Szükséges tehát, hogy minden körülmények között energikus hütés legyen lehetséges. Ehez okvetlen jó ventilátor kell, mert a mikor a motor erős terhelésénél a kocsi huzamosabb ideig kis sebességgel jár (pl. hosszantartó, erős emelkedéseknél), a kocsi gyorsaságából eredő természetes légáram elégtelen a hütőviz melegének elvezetésére.

A hütőben elvezetendő meleg függ a rajta átmenő viz sebességétől, a viz által érintett falak anyagától, felületétől és vastagságától, a légáram sebességétől, a levegőérte felületek nagyságától s végül a viz és levegő hőmérséklet különbségétől. Lássuk már most, hogy mi módon lehet az elvezetendő melegmennyiséget növelni?

A viz sebessége a hütőben, ha szivattyuval rendelkezünk, bizonyos fokig minden nehézség nélkül növelhető; tulságosan nagyra venni azonban nem érdemes, mert mig ezáltal a szivattyu hajtása körülményessé válik és sok munkát emészt, sokat nem nyerünk vele, mivel a sebességnöveléssel a melegetátadó képesség növekedése nem tart lépést.

Ugyanezt mondhatjuk a viz által ért falak felületének növeléséről is. Ugyanis a viz által érintett és a levegőt érő felületek minden hütőrendszernél bizonyos viszonyban állanak egymáshoz, mig azonban a vizzel érintkező felületnek növelése nagy sulynövekedéssel jár, addig a levegőt érő felületek növelése kis sulytöbblettel érhető el.

Mivel pedig a viz valamely falnak aránytalanul több meleget ad át, mint a levegő, világos, hogy a vizzel érintkező felületnek növelése bizonyos mértéken tul felesleges, mert a levegő nem birja az egész átadott meleget elvezetni.

Ez utóbbiakból kitünik az, hogy általánosságban a bordás csövekből álló hütőt a tisztán csövekből összeforrasztott méhkashütő (Bienenwabenkühler) elé kell helyeznünk. Van erre azonban más érv is; mig ugyanis az előbbinél csakis kis számu csővéget kell a gyüjtőtérbe beerősiteni, addig a méhkashütőnél nagy menynyiségü csövet kell egymáshoz forrasztani. A forrasztások száma már kisebb hütőkné! is sokszor meghaladja az 5—6000-et. E forrasztási helyek, különösen kemény rugózásnál s helytelen hütőfelerősitésnél hamar felszakadnak s állandó javitásra szorulnak. Még egy nagy hátránya e hütőnek, hogy a belső keresztmetszetek igen szükek, miáltal a piszok és a lerakodó mészsók egyes részeit könnyen eltömik s az egyenlőtlen vizelosztásból keletkező hőmérséklet különbségek elhuzódást és esetleg tömitetlenséget okoznak.

A hütő anyagául legcélszerübben vörösrezet választhatunk, mivel, bár fajsulya valamivel nagyobb a tekintetbe jövő többi féménél, melegvezető képessége azokét messze tul haladja s vegyi behatásokra eléggé jól áll ellen. Ez utóbbi körülményre azóta ügyelnek növekedő figyelemmel, amióta tél idején a hütőviz befagyását különböző anyagok (glycerin, alkohol, konyhasó, stb.) hozzáadásával szokták megakadályozni. A falvastagságokat oly kicsinyre kell venni, amilyenre azt a szilárdsági viszonyok megengedik, mert ezáltal az elveszett melegmennyiség nő, a hütő sulya pedig fogy.

A levegő és viz hőmérséklet különbségét nem áll módunkban csökkenteni, mert a levegő hőmérséklete függ a légkör hőmérsékleti viszonyaitól, a vizet pedig lehetőleg már a hengerfejek alakjának megállapitásával lehetőleg kicsinyre kell szoritani.

Mint mindezekből kitünik, a leghatásosabb cél az erélyes hütés elérésére, a hütő levegő által ért felületének növelése. Ezt leginkább a bordás csöves hütőnél érhetjük el, ha a bordákat egy bizonyos mértékig megnagyobbitjuk, amelyen tul már a sulytöbblet nem ér föl a hütőhatás növekedésével. Elengedhetetlen feltétel azonban, hogy a bordák a csövekkel tökéletes fémes érintkezésben legyenek, mert különben hütőhatásuk megszünik; a bordákat tehát a csövekre jó forrasztás vagy hegesztés utján kell összeerősiteni.

A hütőnek a kocsivázra való megerősitése gondosan kell, hogy történjék. A legtöbb ma használt megerősités hibás, mert a hütőnek mindegyik karja a váznak más-más hossztartójára van erősitve; ennek folytán a hütő maga is részt vesz a váz deformációjában s hamar tönkre megy. Igen jó megerősités a Fiat és Spyker kocsikon alkalmazott, amelynél a hütő két pontban csuklósan van a váz tartóira megerősitve s azok

elhajlását nem veszi át; ezt az elrendezést célszerüen ugy lehetne módositani, hogy az egyik csuklót gömbszerüen elkészitve, mindjárt a hideg viznek elvezetésére lehetne kihasználni. A hütő felső részét a motor egyik részéhez (pl. az első hengernek egy ráönött csapjához) kell erősiteni s a csővezetékbe rugalmas (gummi-) csövet kell iktatni hogy annak szerelése egyszerü legyen.

A hütőnek, illetve csővezetéknek legalsó pontján okvetlenül szükséges egy nagy keresztmetszetü csap, hogy azon a viz gyorsan lebocsátható legyen; ez ugyanis az egyedül biztos módja a viznek a hengerben és hütőben való megfagyásának megakadályozására.

A motor és sebességváltoztató közé iktatott tengelykötés (Kupplung) megválasztásánál tekintetbe jön a kocsi alkalmazása. A vidéken, ahol huzamos ideig járhat a kocsi anélkül, hogy a tengelykötést használnák, legcélszerübb az egyszerü, bőrrel bevont kupos tengelykötés; városban, ahol minduntalan kanyarodókban, keresztezéseknél, torlódásoknál müködésbe hozatik, nem felel meg a kivánalmaknak. Ugyanis a bőrkupos tengelykötést igen lassan, „érzéssel" kell kapcsolni, mert különben lökésszerüen fog és a kocsit megrázza. Városi kocsinál tehát oly tengelykötésre van szükség, mely kevésbé kényes s nem fog oly hirtelen. Erre leginkább a lamellás és a csavarrugós kötés alkalmas. A lamellás tengelykötésnek azonban hátrányai vannak. Ugyanis a lamellák között levő olaj csak nehezen szorul ki közülök s igy a tengelykötés csuszik; az olajnak télen való megsürüsödése a sebességváltoztatást nehezíti meg, bár ezen a baion petroleummal erősen higitott olaj alkalmazásával némileg lehet segiteni.

A lamellás tengelykötés egyik meg nem vetendő előnye, hogy kicsiny tehetetlenségi nyomatéka (kis suly és kis átmérő) megkönnyiti a sebességváltoztató fogaskerekeinek egymásba tolását.

Előbbieknél fogva ajánlatos volna, hogy a városok a kocsi alkalmazásához mérten kupos vagy lamellás tengelykötést alkalmaznának; utóbbi olcsóbb is lévén, jobban megfelel a vidéki automobilista követelményeinek.

Jövedelmező-e az auto bérkocsi?

Fővárosunk tanácsa, mely élénk figyelemmel kiséri a modern városfejlődés minden tényezőjét és azokat igyekszik lakosságának előnyére meghonositani, az automobil közlekedést is érdeklődése tárgyává tette. Ugy értesülünk, hogy a közel jövőben nagyobb számu autobérkocsi fog forgalomba helyeztetni s bár ezen bérkocsik ügye igen lassan halad, a tanács modern gondolkodását ismerve, nem akartunk e kérdésben állást foglalni. A „Magyarország" január 1-i számának közgazdasági rovatában azonban egy terjedelmes közlemény jelent meg, amely a berlini automobilbérkocsivállalatok üzleti eredményeivel foglalkozva, közvetlen azon eredményre jut, hogy az automobilbérkocsi-vállalat nem lehet rentábilis.

Ezen körülmény alkalmas lévén arra, hogy az automobilbérkocsik azon hiveit, akik ezen iparág helyzetét nem ismerik, tökéletesen megtévessze, kénytelenek vagyunk ezt a kérdést a helyes világitásban bemutatni.

Mindenekelőtt helytelen volna, ha mi a berlini autobérkocsik kedvezőtlen üzleti eredményeiből a Budapesten létesitendő vállalat sorsára vonnánk következtetést. Aki az autobérkocsikat tanulmányozni akarja, az ne menjen Berlinbe, amelynek autobérkocsi-vállalatai az alább részletezendő okokból egyáltalán nem tekinthetők mintaszerüeknek hanem menjen Párisba és Londonba vagy közelebb Drezdába, amely városokban az autobérkocsi rationálisan vezetett vállalatok kezében kitünő jövedelmi forrásnak bizonyult.

Mik is lehetnek a berlini autobérkocsi-vállalatok hibái? Mindenekelőtt az, a vállalatra rákényszeritett körülmény, hogy kocsijai rendkivül nagyok, 4—5 személyre szánva, s ennélfogva nemcsak nehezebbek és jóval drágábbak, hanem még sokkal több pneumatikot és fütőanyagot fogyasztanak, mint londoni és párisi kollégáik. Ez a berlini rendőrség poroszos alaposságának köszönhető, amelylyel annyi mindenfélét követelt a gép és kocsi szerkezetére vonatkozólag, hogy a szegény bérkocsi-tulajdonosok végül ilyen méregdrága kocsikhoz voltak kénytelenek fordulni. De még ezen kedvezőtlen körülmények dacára is, ha szemünk előtt tartjuk azt a sok célszerütlenséget, s az üzleti érzék hiányát, mely nevezett berlini vállalat mérlegéből szinte kiri (laza ellenőrzés, önálló javitómühely hiánya s a kis keret, melyben a vállalat müködött), még akkor is, ez mutatja az e nemü vállalkozás életképességét, alapos revizió mellett, a cikkiró saját adatainak felhasználásával kiolvashatjuk a statisztikából, hogy igenis a vállalkozó nem fizetett rá, ellenben, ha a mindjárt mellé iktatott és utólag magyarázott helyesbitett adatokat tartjuk szem előtt: úgy még ez a kis méretü vállalkozás is busásan jövedelmezett.

De lássuk az adatokat:

I. Egyik vállalkozó — mondja a cikkiró — aki 30.000 márka készpénzért 3 kocsit vásárolt, igy zárta le vállalkozásának eredményét:

II. A 3 kocsi együttesen egy év alatt 765 napot volt forgalomban, a többi 330 napon át a javitások miatt forgalmon kivül kellett helyezni a kocsikat. Ez évben átlag minden kocsi 110 napot pihent. A 3 kocsi 37.637.20 márkát keresett.

Ezen adatokkal szemben azonban szerintünk 3 könnyü kocsi 18.000 márka, 3 kocsinak 1 év alatt legalább 995 napig kell forgalomban lenni. Pihenési nap összesen 100, tehát á 33. A 3 kocsi kereshet 48.000 márkát. Ezzel szemben azonban a következő kiadások merültek fel:

III.	A chauffeurök részesedése, a bevétel 20%-a	7527 m.*	8000 márka*
IV.	Chauffeurök napi bére 765 nap á 3 márka	2295 „	2985 „
V.	A chauffeurök tehát összesen	9822 m.	10985 márka
VI.	Garage és mühelybér volt	1000 „	1000 „
VII.	Pneumatik havonkint s kocsinként 200 m., 3 kocsi 1 évre	420 „	4200 „
VIII.	330 javitási napon szükséges bér, anyag, szerszámm (á 15 márka)	4950 „	3500 „
IX.	Benzin	6270 „	3500 „
X.	Olaj és tovotte	1440 „	1000 „
XI.	Géprészek	1500 „	— „
XII.	Antidérapant (2 drb pr. kocsi) évenkint	2100 „	2100 „
XIII.	Biztositás az esetleges gázolásokért	1500 „	1500 „
XIV.	Chauffeur-biztositás	150 „	150 „
XV.	Tüzbiztositás	60 „	60 „
XVI.	Taxaméter bér havonkint és kocsinkint	270 „	270 „
XVII.	Szerencsétlenségek folytán fizetett kártérités	500 „	— „
XVIII.	30.000 márka 5%-os kamatja	1500 „	900 „
XIX.	Leirás, értékveszteség 20% (5 évi használhatóságot számitva	6000 „	3600 „
XX.	A tulajdonos sovány fizetése	2000 „	— „
	Osszesen	46.262 m.	31215 márka

A mérleg tehát igy alakult: bevétel volt 37.637 márka, kiadás 46.262 márka. Veszteség *nyolcezerhatszázhuszonöt* márka. Ez a mérleg pedig még egyike a legkedvezőbbeknek, mert a kocsik használata a 2-ik és következő években több javitást igényel.

Nem tudjuk, hogy honnan szerezte cikkiró ezen adatokat, de külön megszámoztuk őket, hogy egyenként visszatérhessünk rájuk.

Először is azt látjuk, hogy még a tételek helyessége mellett is, ugyanezen táblázat alapján a vállalkozónak nem 8625 márka vesztesége volt, hanem 1365, azaz egyezerháromszázhatvanöt korona nyeresége,

* A második oszlopban lévő árak az általunk feltételezett adatok

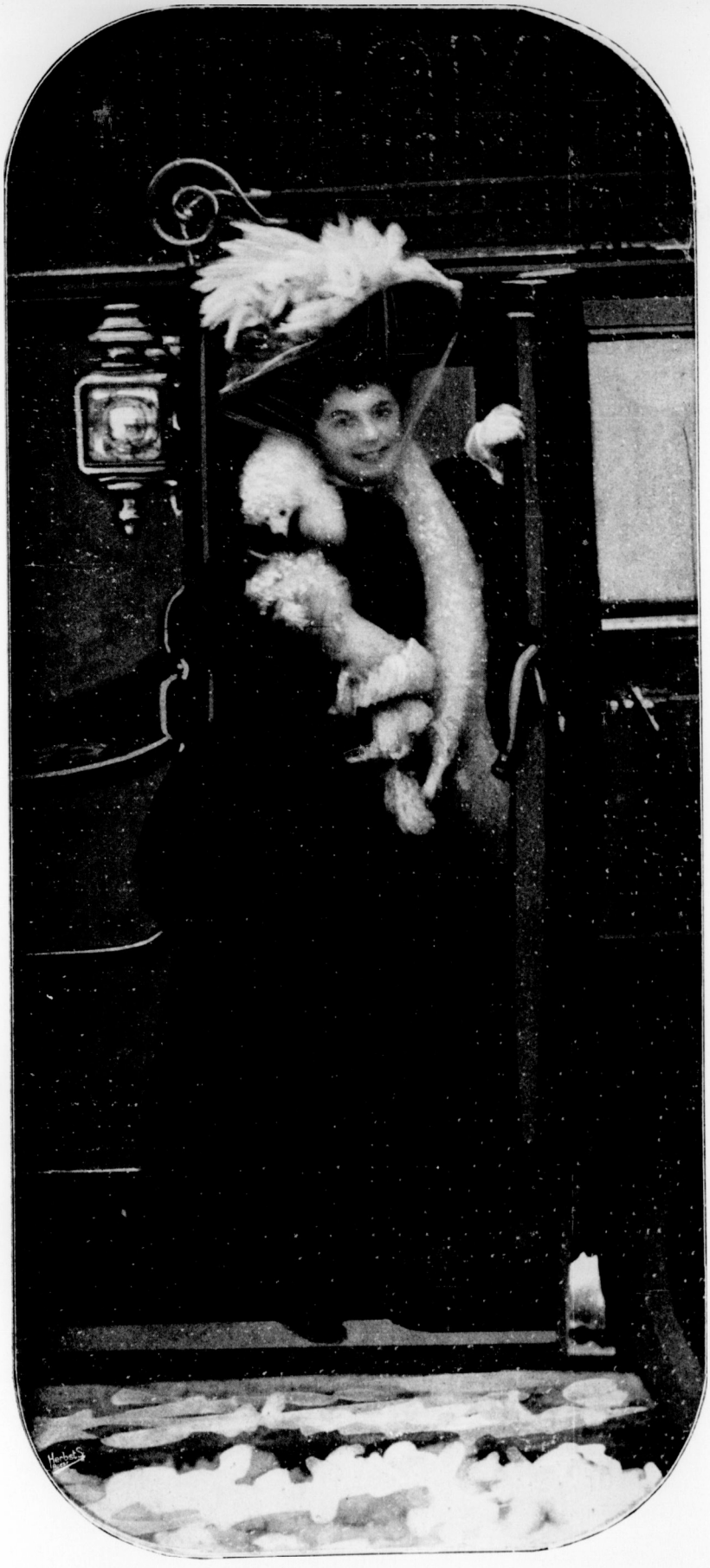

Szilágyi Ida urhölgy

Rozgonyi Dezső fényképész.
Kálvin-tér 5.

a Népszinház művésznője 32 HP lóerejü Mercedes-kocsin. (Helios garage).

Szilágyi Ida urhölgy
a Népszínház művésznője 32 HP lóerejű Mercedes-kocsin (Helios garage)

Rozgonyi Dezső fényképész.
Kálvin-tér 5.

mert ennyije maradt meg a bevételéből, kész kiadásai levonása után. Hogy ez az 1365 korona nem volt elég a 17., 18., 19. és 20. számu tételek fedezésére, az bizonyos! De az is bizonyos, hogy egy helyesen vezetett vállalatnál nem fordulhat elő, hogy a 2. tétel szerint három kocsi egy éven keresztül csak 765 napig legyen forgalomban. Egy-egy kocsi évenként 110 napig állott javitás alatt? Szerencséje a statisztikusnak, hogy nem irta oda, annak a német cégnek a nevét, mely ezeket a kocsikat gyártotta légyen. Cifra kártérítési pör lenne belőle.

Szerény véleményem szerint az autotechnika mai állása mellett ez kész abszurdum, még ha az a soffőr teljesen laikus, s amellett rosszakaratu ember, nemhogy 6·60 márkával dotált, képzett mechanikus!

Ha minden a legrosszabbul megy is, helyes kezelés mellett 3 kocsi összesen nem pihenhet többett 100 napnál, s a *bevétel* mindjárt *10963 koronával* növekszik!

A 3., 4. és 5. tételek alapján a vezető 6·60 márka fixumot élvezett, mikor a kocsi üzemben volt, hát még mennyi borravalót? Ugyannyira, hogy bátran azt kérdezzük, vajjon a 8. tétel 4950 koronaját nem törölhetjük-e egészen, nem adván bért üzemzavar, javitási napokon, hanem csak egy 8/a. tételt vévén fel, maximum 1950 koronával, az esetleges *eltörött vagy kicserélendő alkatrészekre. Megtakaritás ismét 3000 korona.* Ami a 9. tételt illeti, megint erős kételyeink vannak, annak a bizonyos vállalatnak rendes üzeméről!

Egy munkanapra 8·2 márka, azaz 20 liter benzin. Nem szenvedtek azok a vezetők alkoholizmus mintájára „benzinizmus"-ban? Vagy talán a közhasználatban 250 kilométert tett meg egy-egy kocsi naponta?

Egész bátran redukálhatjuk a benzin költséget, s ezzel arányban az olajat, s a 9. és 10. pont 7710 koronája helyett, maximális 4500 koronát véve fel; *megtakaritásunk* ujabb *3210 korona* lesz. A 11. alatti fedezetet, mint 8/a. már felvettük, *ujabb 1500 korona felesleg.* 6., 7. és 12. bár nagyon borsosak, rossz körülményeket véve alapul, elfogadhatók. 14., 15. szintén. A 13., 16. és 17. pontok *2270 koronáját* egy élelmes vállalkozó már a vezetőkkel fizettetné, mint minden oly vállalatnál, hol az alkalmazottak a közönséggel érintkezve, közvetlenül a borravalók révén nagy jövedelemhez jutnak (pl. gőzfürdők masseur- és pedicurjei), s igy ez is *megmaradna.*

18. és 20. pedig csak a laikus félrevezetésére s a siralmasabb statisztikai eredmény elérésére szerepelnek. Levonandó 3500 korona. Marad tehát még az 1. és 19. pont.

Kérdezzük a statisztikust, vajjon Németországban, ahol virágzó gyárak vannak s nem kell a külföldi termékeket drága vámmal megterhelten importálni, vajjon ott drágábbak a kocsik, mint nálunk?

Fel van véve 10,000 márka, azaz 12,000 korona kocsinként. Nálunk, ahol mi még sajnos idegen termékekre vagyunk utalva, gyönyörü, s az auto-bérkocsik céljainak kiválóan megfelelő *négyüléses* voiturettet kapunk már 6000 koronáért. A befektetett tőke helyett, ha 7200 koronát számolunk egy kocsiért, akkor is csak 18,000 márka lesz. Ennek a kamatja már csak 900 márka, s tekintve, hogy a nálunk használt, helyesen kezelt kocsik értékveszteségét 7 évre számithatjuk, még 5 évre számitva is, az évi leirás már csak 3000 márka lesz. Az ekként, *a kiadást még mindig tulbőven megszabott* javitott számitásunk alapján a 3 kocsis vállalkozó, 18,000 márkás befektetés mellett, 5 éven át huzza tőkéjének 5% kamatait, 5 részletben visszakapja a tőkéjét, s még ezen felül tisztán, mint nettó jövedelmet 16,785, azaz tizenhatezer hétszáz nyolcvanot koronát mondhat a magáénak! — ha mint a statisztika mutatta, 48 korona egy üzemi nap bevétele kocsinként.

Azt hisszük, hogy ehhez nem kell kommentár. Hogy pedig számitásunk a kiadásokat illetőleg menynyire tulboven, (többszörös biztonsággal) számittatott, csak azt akarjuk konstatálni, hogy számitásunk szerint egy kocsi egy évi üzemi fentartása 10.405 koronával van felvéve, ami pedig még egy 40 vagy 60 lovas luxuskocsinál is elég magasnak nevezhető. Nevezett cikkben a téves statisztikából azután még tévesebb következtetések vonatnak le.

„Nem akarja megszüntetni az autobérkocsi terjedését (Berlinben), hanem sokkal helyesebb volna, ha a bérkocsisok ülnek az automobilokra", mert lám — és itt felsorol 3 nagy céget, akik Berlinben megbuktak, — mig a drezdai bérkocsis ipartársulat, mely az első három évben nem fizetett osztalékot (hát nem az első évek a legkedvezőbbek, mint előbb a Kandelhardt r. t.-nál?) most már felemelte az alaptőkéjét és 6%-ot fizet.

Nem attól függ az ilyen vállalat virágzása, hogy bérkocsis vagy nem bérkocsis a vállalkozó.

Függ igenis attól, hogy van-e reális alapja, pénze, s van-e megfelelő müszaki és üzleti vezetése. Mi legalább éppen a nevezett statisztikából ezt következtetjük, s reméljük, hogy már a közel jövőben egy agilis hazai vállalkozónk fogja saját tapasztalatából, a hazai viszonyoknál, eme hozzávetőleges számitásainkat igazolni!

ifj. Holub József
szék. főv. mérnök

SZILÁGYI DUSI AUTOMOBILON. Mai számunk melléklete, mely lemeztörés miatt, első számunkból maradt a mairá, a Népszinház bájos és temperamentumos müvésznőjét láttatja, amint automobilját vezeti. A Népszinház feltünőben levő csillaga és a feltünőben levő közlekedési eszköz, mint látjuk, igen jól illenek egymáshoz. Egy elegáns nőalak kormánykerékkel kezében, legalább is oly igéző benyomást tesz ránk, modern emberekre, mint a négyesfogatot hajtó amazon. Reméljük, hogy az ambiciózus müvésznő, kinek csak két szenvedélye van: a szinpad és az automobil, még számos sikert arat és az automobilizmusnak ugyanannyi sikert szerez, mint művészetének.

ÓRÁNKÉNTI SEBESSÉGEK TÁBLÁZATA. Fenti táblázatokban láthatjuk az egyes mozgás-nemekben elért óránkénti sebességek összeállitását, mely érdekes összehasonlitásokra ad alkalmat.

Az uszó Billington, angol bajnok, a Szajna átuszása alkalmával 5·7 kilométert tett meg. — A gyaloglók közül Fanton (francia) 11·300 kilométert tett meg uton; G. E. Larner, az angol világrekorder pedig pályán 13·313 kilométert. — A futók közül a francia Neveu 17·300 kilométerrel szerepel országuti futásban, Shrubb (Anglia) pedig 18·741 kilométerrel tartja az amateur világrekordot. A sulky rekordot Jobourg (francia) tartja 26·700 kilométerrel. — Az úti lovasrekord az M. A. Roy által lovagolt Princ Motor tulajdonában van 28 kilométerrel. — A korcsolyázó, Groenings norvég mester, 32·370 kilométert végzett óránként. — A kerékpár-rekorduton automobilvezetéssel, Baugé, 56 kilométeres eredménye, a pályarekord vezetés nélkül pedig Berthet-é 41·520 kilométerrel. A hydroplan óránkénti teljesitménye 48 kilométer (Lam-

bert gróf). A kormányozható léghajók közül Zeppelin hajója 46·500 kilométerrel vezet. A motorcsónak-rekordot a Panhard-Tellier-csónak állitotta fel tengeren 56 kilométerrel. A gőzhajó-rekord az angol The Viper nevü hajó birtokában van 59 kilométerrel. Le Las hydroplanja, az Antoinette Ricochet, 63 kilométer átlagos sebességgel haladt 2-kilométeres próbautján. A léghajóval elért legnagyobb óránkénti sebesség 85 kilométer, P. Rollier. A motorkerékpár sebessége 90 kilométer (Bucquet). Az amerikai gyorsvonatok 120 kilométerrel járnak. Az automobil országuti pályán 120 kilométerrel (Nazzaro), autodromban pedig 115·200 kilométerrel (Wagner) szerepelnek. Végül a Siemens-Halske-féle elektromos próbavasut 210 kilométer maximális sebességgel szerepel.

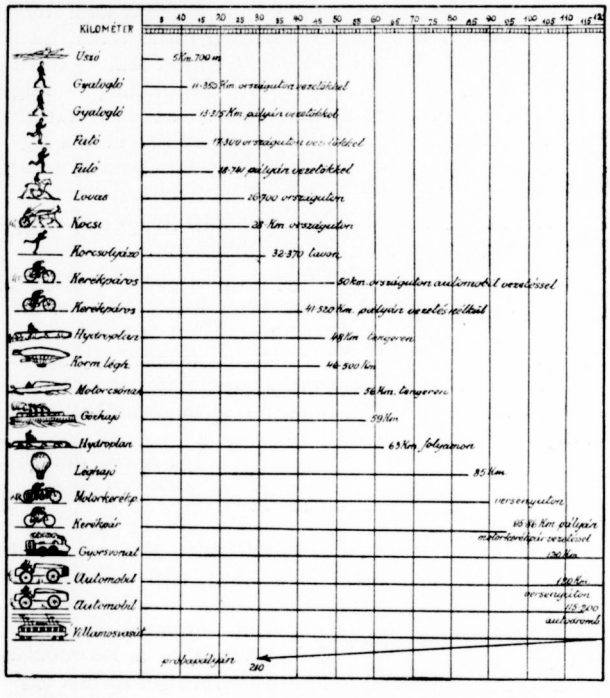

MERCEDES HELYETT CLEMENT-BAYARD. Előző számaink egyikében Petrass Sári kisasszony automobil-képét hoztuk és pedig sajnálatos tévedés folytán Clement-Bayard cégünek jelezvén kocsiját. A szakember természetesen első pillanatra látja, hogy a képen feltüntetett láncos kocsi nem lehet Clement-Bayard, aminthogy tényleg egy 40 lóerős telivér Mercedes-kocsi. A tévedés onnan ered, hogy Petrass urhölgy ideiglenesen használt egy Clement Bayard-kocsit és a művésznő kocsija adatainak beszerzésével megbizott munkatársunk, nem tudván a fényképezés alkalmával milyen kocsit használt a művésznő, a Mercedes helyett az ideiglenes Clement-Bayard adatait adta le a nyomdának.

Hirek.

A TURINI AUTOMOBIL-KIÁLLITÁST vasárnap nyitotta meg a genuai herceg. A kiállitáson főleg olasz és francia cégek vettek részt és a nemzetközi pneumatik-cégek is kivétel nélkül képviselve voltak.

GRÓF LÓNYAY ELEMÉR ÉS STEFÁNIA FŐHERCEGASSZONY, mint értesülünk, a tavasz folyamán nagyobb automobil-utat szándékoznak megtenni Osztrák-, Olasz- és Franciaországban.

UJ 24 ÓRÁS AUTOMOBIL-REKORD. December hó második felében a Hamilton—Skipton—Winchelsea-i körpályán uj 24 órás rekordot állitottak fel, amennyiben mr. Stevens és mr. James egy 40 l. e. Darracq-kocsival 777 angol mértföldet (1250 kilométer) tettek meg ezen idő alatt. Az eredmény 52 kilométeres óra-átlagnak felel meg, ami, tekintettel az ausztráliai utak minőségére, kitünőnek mondható.

A TARGA FLORIO DES VOITURETTES-en az ismerős cégek közül a Laurin és Klement cég fog résztvenni. — Tekintettel arra, hogy Laurin és Klementék annak idején a Coupe International de Motocyclist Club de France dourdani versenyén oly fényes szerepet játszottak, a Targa Florisban is igen komoly konkurrensekként fognak indulni.

AZ ANGOL AUTOMOBIL-KERESKEDELEM. Az elmult év első tizenegy hónapjában Angliában 4615 automobilt vettek 2.002,068 font sterling értékben. (48.049,632 korona.) Ehhez hozzászámitva az alkatrészeknek 2.325,756 fontot (55.818,144 korona) kitevő árát, az összforgalom 103.867,776 koronát tett ki.

AUTOMOBIL-SYNDIKÁTUS. Egy rendkivül érdekes hirről adhatunk olvasóinknak tudósitást, mely alkalmas arra, hogy egész automobilizmusunkat lázba hozza. Egy angol pénzcsoport ugyanis azt tervezi, hogy magyarországi központtal, Bécsben, Budapesten, Bukarestben, Belgrádban, Szófiában, Konstantinápolyban, Moszkvában és Odesszában egy-egy nagy automobilkereskedést nyisson, garage-al, javitó-műhelylyel. És minthogy egy ilyen nagy kiterjedésü vállalat szükséglete igen nagy, a beszerzési árak is tetemesen redukálódni fognak és terv szerint a syndikátus igen alacsony árakon akarja a különböző részeket tovább adni. Czélja állitólag a nevezett helyeken egészséges alapra fektetni az automobilizmust és az angol exportot kocsikban ezen országokban biztositani. A syndikátus e helyeken meglévő nagy üzleteket esetleg megvált, hogy igy munkája annál könnyebb legyen. Állitólag igen magasrangu urak állanak az élén, kik befolyásuk révén gyorsan sikerre vihetik e vállalkozást. Tőke elegendő állana rendelkezésre, kb. 3 millió korona. E hirt igen megbizható forrásból vettük és fenntartjuk magunknak a jogot, hogy még közelebbi adatokat közöljünk.

A ROYAL AUTOMOBIL-CLUB JELVÉNYE, mely a hütő-szekrény elejére vagy a szerelékfalra erősitendő, egyike a legizlésesebb klubjelvényeknek. Az uj jelvény Edvárd király tetszését is megnyerte és valóban diszére szolgál a kocsinak, amelyre alkalmazzák.

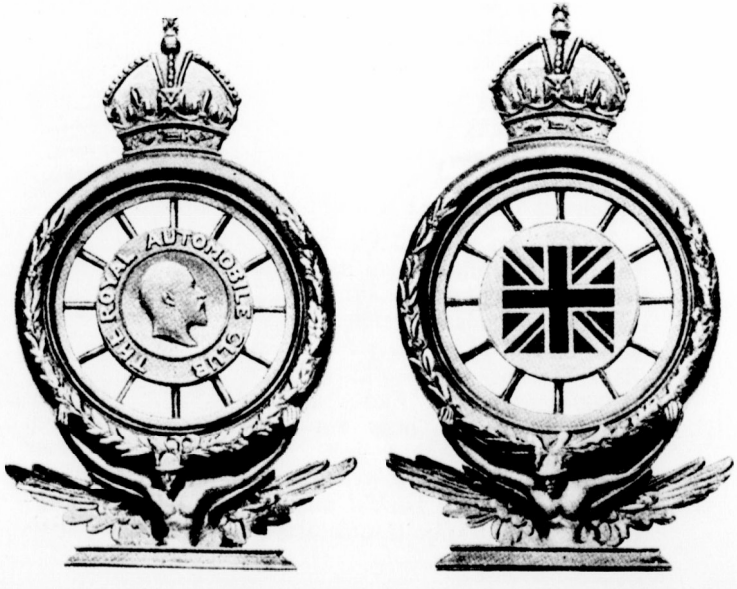

Kereskedelem.

AZ AUTOMOBIL-KERESKEDŐK SZERVEZKEDÉSE. Az elmult héten két fővárosi napilapban egy hir látott napvilágot, mely a fővárosi garázs-viszonyokat kedvezőtleneknek jelenti ki és egy szövetkezeti garázs alapitását helyezi kilátásba. Ezen hir felrázta a garázstulajdonosokat eddigi tétlenségükből s minthogy éppen a garagirozás az az ága az automobilkereskedelemnek, amely legkevesebb haszonnal, sőt ráfizetéssel jár, a kereskedők elhatározták, hogy egyesületté tömörülnek, amely azután a jogtalan támadások ellen megvédi őket és a szakmában egységes árakat hoz létre. E tárgyban hétfőn este tartottak a kereskedők értekezletet, amelyen a szakma legkiválóbb képviselői személyesen voltak jelen. A távolmaradtak szintén bejelentették csatlakozásukat a mozgalomhoz. Az értekezleten mindenekelőtt Bárdi József, a Bárdi-Részvénytársaság igazgatója szólalt fel, kifejtvén, hogy az automobilkereskedelem nagyarányu fejlődése, másrészt az a körülmény, hogy az automobil és alkatrész-kereskedők az üzleti reputációt mélyen sértő közleményekkel szemben teljesen védtelenül állnak, már kivánatossá teszik a kereskedők egyesülését.

Farkas Lajos, a Velodrom-R.-T. igazgatója kijelenti, hogy már évek óta igyekszik az auto-szakma kereskedőit egyesiteni. Részletesen kifejti, hogy eddig az autokereskedők és garagetulajdonosoknál az anyagi eredmény egyáltalán nem felelt meg a munkának. Szükségesnek tartja az egyesülést már a kereskedők társadalmi helyzetének elismertetése céljából is. A garaget szerinte a tulajdonosok eddig csak a vevőközönség biztositása végett tartották fenn általában. Kiterjeszkedik a garage-üzemnek a kereskedőre nézve sérelmes jelenségeire és azok orvoslását a létesitendő kereskedői szakegylet és a Magyar Automobil-Club közös müködésétől várja.

Beck Márton cégfőnök néhány fontos részletben ellenkező véleményen van Farkas igazgatóval, nevezetesen ellenzi a Farkas által ajánlott vételkényszert, mire a többség és Farkas igazgató ezen követelést elejti.

Hornyák Ferenc, a Hornyák és Társa cég főnöke és Vajda Ignác cégfőnök azután néhány szakszerü, a létesitendő egyesülés programmjára fontos megjegyzése után ismét Bárdi igazgató veszi át a szót és kifejti, hogy az egyesülés célja többek között az is lenne, hogy egységes árak megállapitása által a konkurrenciának a kereskedőkre nézve már-már végzetessé váló elfajulását megakadályozzák és ezáltal a közönség bizalmát is megnyerjék, mely a különféle árak folytán az auto-üzlet jó hirnevét alaposan megingatta.

Vajda Ignác csak akkor látja hasznát az egyesülésnek, ha az összesek részvétele biztosittatik és felhivja a jelenlevők figyelmét az osztrák kereskedők várható konkurrenciájára.

Miután még többen a soffőrkérdés rendezését is kivánatosnak jelezték, végül a következő határozatot fogadta el az értekezlet: Az egybegyültek az egyesülés létesitéséhez elvileg hozzájárulnak és a létesitendő egyesület programmjának kidolgozásával Bárdi József igazgató urat bizzák meg.

A budapesti lapokban megjelent közlemény tehát végeredményben a kereskedők szorosabb egyesülését eredményezte. Mi a szövetkezeti garage létesitését tényleg nem tartjuk olyan kitünő ideának, mint aminőnek a hir hangja után itélve, az ismeretlen kezdeményezők azt tartják, mert, amint más helyen lesz alkalmunk kifejteni, a garage-üzem maga egyáltalán nem hasznothajtó.

Hirlapirói kötelességünknek tartjuk e helyen regisztrálni, hogy a szövetkezeti garage eszméjének megpenditőjeként felsőványi Baruch Elemért emlegetik, de, hogy egy másik verzió szerint, a lapokban megjelent hir nem egyéb, mint egy ügyes ballon d'essai.

GARAGE FENTARTÁSI KÖLTSÉGEK. A szó-beszéd tárgyát képező és nézetünk szerint talán tulságosan felfujt szövetkezeti garage kérdése előtérbe hozta a garagirozás árainak kérdését s ezért talán nem érdektelen egy jelentékenyebb garage rövid költségvetésének ismertetése, amelyből kitünik, hogy a garagirozás egymaga nem lehet kereskedő jövedelmi forrása, mert arra feltétlenül ráfizet. Ha tehát a szövetkezeti garage tényleg létesül, ugy annak nemcsak garagirozással kellene foglalkozni, hanem az automobilizmus összes szükségleteinek kielégitésével, ami óriási tőkét és munkát igényel és végeredményben aligha ad kedvezőbb eredményt, mint a mai rendszer. A kérdést tehát ugy tehetjük fel végeredményben: szüksége van-e fővárosunknak egy ujabb garage és autokereskedelmi vállalatra, vagy sem és erre határozott nemmel kell felelnünk, mert a budapesti garagok árai nem nevezhetők tulzottaknak és bár némely tekintetben még fejleszthetők volnának, általában megfelelnek a követelményeknek. A költségvetés a következő:

Bevétel:

6 darab boxban tartott kocsi után, mosással à 100 korona	7200 K.
10 darab szabad kocsi, mosás nélkül, à 30 k.	3600 „
14 darab szabad kocsi, mosással, à 75 kor.	12600 „
Egyes automobilok időszakos garagirozásából	1500 „
	24900 K.

Kiadás:

Helységbér	8000 K.
Világitás	3000 „
Alkalmazottak (1 hiv., 1 garagem., 3 kocsimosó, 2 kapus) fizetése	10000 „
Fütés	1000 „
Vizdij	1000 „
Biztositás	1500 „
Nyomtatványok	150 „
Póstaköltség	150 „
Telefon	300 „
Berendezések, amortiz.	400 „
	25500 K.

Megjegyezzük itten, hogy ezen összeállitásnál a Magyar Automobil-Club által kiadott garage-szabályzatot tartottuk szem előtt, amelynek árai azonban rendesen redukáltatnak.

CÁFOLAT. A Vas Géza és fia cég a következők közlésére kér:

„Ezennel a leghatározottabban cáfoljuk meg ama tendenciózus hireszteléseket, mintha automobilok eladásával akarnánk foglalkozni. Mi cégünket fenn akarjuk tartani és ilyen kétes vállalkozásokba nem mehetünk bele. Tehát nem igaz, hogy Panhard, Napier, Stoewer vagy Martini képviseleteit átvettük volna. Minden ezzel ellenkező hireszteléses rágalom."

PARSON-GRIPPA. E kitünő antidérapant képviseletét, mint értesülünk, a Vas Géza és fia cég vette át és máris igen szép eladásokról számolhat be. Egyébként több ujdonságot is hoz ez igen ágilis cég, melyekről időnként fogunk beszámolni.

A Magyar Automobil-Klub hivatalos közleményei.

Tiszteletbeli tagok: *Frigyes* magyar kir. herczeg, *József* magyar ki. herczeg, *Sarolta* szászweim. kir. herczegnő, *Kossuth Ferencz*, m. kir. kereskedelmi miniszter, *Bibescu György* h rczeg a Román Automobil-Club elnöke, *Pötting Persting Gusztáv* gróf, az Osztrák Automobil-Club tsb. elnöke, *Ratibor Viktor* herczeg, a berlini Császári Automobil-Club elnöke, *Zuylen De Nyevelt De Haar* báró, a francia Automobil-Club elnöke. Tiszteletbeli elnök: *Szapáry Pál* gróf, a francia Automobil-Club stb. tagja. ***Elnök:*** *Andrássy Sándor* gróf ***Elnökhelyettes:*** Zichy Béla Rezső gróf. ***Igazgatóság:*** Blathy Otto Titusz, Esterházy Moricz gróf, Hatvany-Deutsch Károly, bátorkeszi Kubek Kornél, *Krisztinkovich Béla* ***(ügyvezető igazgató),*** Molnár Akos dr. ***(ügyész),*** Thoroczkai Viktor gróf, Vécsey László báró, ***A választmány tagjai:*** Az igazgatóság tagjain kivül Andrássy Géza gr. Atzél Elemér br. Bayer Dezső dr., Benke Gyula, Born Frigyes br., Csorba János, Edelsheim-Gyulay Lipót br. győri Farkas Lajos, Fényi Béla, Gerbeaud Emil, Hatvany-Deutsch József, Harkányi János br. Jakabffy István, Károlyi Mihály, gr. kisczétényi Kovács László, Nagy Sándor dr., Nyirák Lajos, Varró Indár dr., Zsolnay Miklós. ***Club-titkár:*** ifj. Krisztinkovich Béla. ***Club-helyiség:*** Budapest, IV. Kigyó-tér 1., Királyi bérpalota. ***Hivatalos irodai órák:*** d. u. 5—7-ig. Könyvtár, szaklapok, szabadalmi irások és szakárjegyzékek gyüjteménye. 10—12-ig és 4—6-ig nyitva. ***Sürgönycim:*** Autoclub Budapest. ***Telefonszám:*** 11—70.

Az Oesterreichischer Automobil Club folyó hó 29-én tartja báliját a bécsi Sophiensaal-ban. A Magyar Automobil Club azon tisztelt tagjai, kik az osztrák klub ezen ünnepélyén részt kívánnak venni, tiszteletjegyeiket a klub titkáránál vehetik át.

Krisztinkovich, titkár.

A SZÉKES-FŐVÁROSI
M. KIRÁLYI ÁLLAMRENDŐRSÉG FŐKAPITÁNYI HIVATALÁNAK
GÉPEREJŰ JÁRÓMŰVEKRE VONATKOZÓ HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI

ad: 1968. sz.
fők. I. 1908.

Határozat.

P. Róth Lóránt ur, ki folyó hó 15-én automobil-vezetésről vizsgát a szakbizottság előtt sikerrel letette, feljogosittatik a székes-főváros területén automobil-vezetésre.

Fenti rendőrhatóságok pedig felhivatnak, hogy az automobil-vezetők nyilvántartási jegyzékébe 658. folyó szám alatt nagyságos P. Róth Lóránt miniszteri osztálytanácsos urat folytatólag iktassák be.

Budapest, 1908. évi január hó 16-án.

ad: 1971. sz.
fők. I. 1908.

Határozat.

Szadeczky Jenő, ki folyó hó 15-én automobil-vezetésről vizsgát a szakbizottság előtt sikerrel letette, feljogosittatik a székes-főváros területén automobil-vezetésre.

A rendőrhatóságok pedig felhivatnak, hogy az automobil-vezetők nyilvántartási jegyzékébe 656. folyószám alatt Szadeczky Jenőt folytatólag iktassák be.

Budapest, 1908. évi január hó 16-án.

ad: 1972. sz.
fk. I. 1908.

Határozat.

Thomes János, ki folyó hó 15-én automobil-vezetésről vizsgát a szakbizottság előtt sikerrel letette, feljogosittatik a székes-főváros területén automobil-vezetésre.

A rendőrhatóságok pedig felhivatnak, hogy az automobil-vezetők nyilvántartási jegyzékébe 654. folyószám alatt Thomes Jánost folytatólag iktassák be.

Budapest, 1908. évi január hó 16-án.

ad: 1973. szám.
fk. I. 1908.

Határozat.

Szabó Ferenc, ki folyó hó 15-én automobil-vezetésről vizsgát a szakbizottság előtt sikerrel letette, feljogosittatik a székes-főváros területén automobil-vezetésre.

A rendőrhatóságok pedig felhivatnak, hogy az automobil-vezetők nyilvántartási jegyzékébe 657. folyószám alatt Szabó Ferencet folytatólag iktassák be.

Budapest, 1908. évi január hó 16-án.

ad: 1970. sz.
fk. I. 1908.

Határozat.

Dr. Hirsch Albert úr feljogosittatik, 7685. motorszámu $^{16}/_{20}$ lóerejü Renard gyártmányu automobiljának, a székes-főváros területén való forgalomba hozására.

A rendőrhatóságok pedig felhivatnak, hogy az automobil-nyilvántartási jegyzékbe 249. folyószám alatt nagyságos dr. Hirsch Albert urat mint a fenti számu automobil tulajdonosát folytatólag iktassák be.

Budapest, 1908. évi január hó 16-án.

ad: 1969. sz.
fk. I. 1908.

Határozat.

Hatvany-Deutsch Sándor ur feljogosittatik 7597. motorszámu $^{6}/_{20}$ Ditrick gyártmányu automobiljának, a székes-főváros területén való forgalomba hozására.

A rendőrhatóságok pedig felhivatnak, hogy az automobil-nyilvántartási jegyzékébe 297. folyószám alatt méltóságos Hatvany-Deutsch Sándor urat mint a fenti számu automobil tulajdonosát folytatólag iktassák be.

Budapest, 1908. évi január 16-án.

ad: 1968. sz.
fk. I. 1908.

Határozat.

P. Róth Lórántné urnő feljogosittatik 7033. motorszámu $^{10}/_{12}$ lóerejü Peugeott gyártmányu automobiljának a székes-főváros területén való forgalomba hozására.

A rendőrhatóságok pedig felhivatnak, hogy az automobil nyilvántartási jegyzékbe 319. folyószám alatt nagyságos P. Róth Lórántné urnőt mint a fenti számu automobil tulajdonosát folytatólag iktassák be.

Budapest, 1908. évi január hó 16-án.

Lapunk zárlata

kedden délben *van, miért is kérjük a közleményeket eddig beküldeni. Közlésre alkalmas sportképeket szivesen veszünk.*

A szerkesztőség.

Weszely István

angol sport-, gummi- és acél-árú cikkek raktára

Jégsport felszerelesek téli sport öltönyök és sapkák

A hirneves „ROHONCZY-COLUMBUS“

korcsolyák és **„Achilles“** bokaszijak főraktára, Továbbá **„Les Alexander“, Jackson Haines“, „Mars“, „Mercur“** és **„Halifax“-korcsolyák**

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Weszely István Budapest, IV., VÁCI-UTCA 9. SZ.

ZORN MÓR

BUDAPEST — BÉCS

Butorszállitási és berak-tározási vállalata.

Képviselve bel- és külföldön minden nagyobb városban.

BUDAPEST,

VIII., József-körut 18. sz.

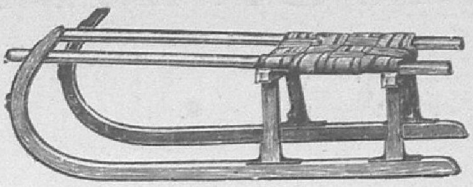

Téli sport-cikkek.

Műkorcsolyázók részére „Les Alexander" legelső minőségü versenykorcsolya 9 forint.

Gyorskorcsolyázók részére, Hagen, Eriksen, norvég és svéd versenykorcsolyák.

Halifax forint 1.50, Mercur, Jackson Haynes Jégvitorlák és vitorlakorcsolyák

Jégjátékok Hockey ütők és labdák. Jéghockey játékszabály 10 kr.

Svéd-, norvég-, svejci-, tiroli-, hallvölgyi- és amerikai **rodel**

Sport és gyermek-szánkók

Rennwolff, Tobbogan, skeleton stb. Norvég **ski-k**, lábszánok. hótalpak.

Lilienfeldi ski párja 15 frt.

Téli sportöltözékek, fejre húzható hósapkák, teljes felszerelések, legnagyobb választékban

Kertész Tódor sport-üzletében

BUDAPEST, IV. ker., Kristóf-tér.

Teljes sport árjegyzék ingyen és bérmentve.

OLBRICH L.

magyar football- és sportkülönlegességek árjegyzéke kivánatra ingyen és bérmentve.

Budapest, VI., Teréz-körút 6.

TELEFON: 80—44.

Nincs többé idegbántalom és tyukszem.

Nincs többé rheuma. Minden előítéletet fellilmul.

I. természetes gyógyitási módszer

saját (otthoni) kezelés

Nincs többé lábdaganat, lábizzadás, lábfájás.

Sportcipők korcsolya- és football-cipők a legjutányosabb árban készitettnek.

Kivánatra több külföldi orvosoktól elismerő levéllel és nyilatkozatokkal is szolgálok.

Hygienikus „MONOPOL" egészségcipő és gőzfejlesztőkészülékem Európa nagyobb államaiban szabadalmat nyert.

Egyedüli szabadalombirtokos:

Rytkó Győző

BUDAPEST, DOB-UTCA 48. SZÁM.

Nincs többé csuz, asthma és testszurás.

Olajfestésü arcképeket

festek 50 koronától feljebb 10 koronás részletekben életnagyságban, élőmintáról vagy fényképről is. Iparművészet tervezések, fabeégetések, tájképek, szentképek, Rákóczi, Kossuth, Petőfi, Aradi vértanuk arcképei, valamint általam is festett mestermüvek másolatokban megrendelhetők

Daróczy Sándor

festőművész műtermében

Budapest, VIII., Szűz-u. 3. sz.

Elsőrendü ajánlatok! **Személyi hitel!** Elsőrendü ajánlatok!

Válaszbélyeg mellékiendő. Kérjen prospektust!

Kezes és kezes nelkül katonatisztek-, papok-, lelkészek-, udvari-, állami-, megyei- és magántisztviselők, tanitók, kereskedők, iparosok, nyugdijjogosult ölgyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak 1/4—20 évig terjedő időre havi, 1/4, 1/2 és egész évi tőkekamat-törlesztéssel!

Különlegesség: A páris-bécsi enquéte értelmében tőkésitem a jövedelmet.

Jelzálog hitel! 300 koronától feljebb I. II. és III. helyre földek-, városi és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdőépületek, malmok, ásványviz és egyéb források és kőbányákra, a becsérték 3/4 részéig.

Épitési hitel! épitésfélben levő ingatlanokra 2—3 részletben, oly arányban, amilyen arányban az épitkezés előrehaladt.

Bank- és magánadósságok konvertálása!

Előnyösen! **Szolid** alapon és **gyorsan** eszközlöm mindezen fenti müveleteket elsőrangu bel- és külföldi intézetek által.

ZÁBORSZKI JÓZSEF leszámitoló és bankiroda, Budapest, VI., Szív-u. 28.

SIMON PÁL

PÁRIS SZÁLLODÁJA

BUDAPEST, Váci-körút 25. sz.
Jóhirnevü szálloda 100 szobával. Sport-egyletek leszállóhelye. A margitszigeti sportteleptől 1/4 órányira. Direkt villamos összeköttetés az összes sporttelepekhez.

Pneumatik-javitások

(tömlö és köpeny) szab. angol vulkanizálási eljárás szerint mérsékelt áron eszközöltetnek.

VAJDA IGNÁC

pneumatik-javitó-müheiye

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 18.

TELEFON 88—36. SZÁM.

Január 10-én

BÁRDI GARAGE

leszállitotta

az összes pneumatik árait.

PEJTSIK KÁROLY

József Föherceg cs. és kir. Ö Fensége kamarai szállitója

fényképészeti czikkek szaküzlete

BUDAPEST

IV., Városház-utca 1. sz.
(vagy Kossuth Lajos-utcza 4.)

Árjegyzékkel és felvilágositással a legnagyobb készséggel szolgál.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

EGGER pasztillái

gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedségnél és elnyálkásodásnál, felülmulhatatlanok a torok és légzési szervek müködési zavaránál, a gyomrot nem rontják és kitünö izüek. Kaphatók minden gyógyszertárban és drogériában. Doboza 1 K. és 2 K. (Próbadoboz 50 f.)

Föraktár:
NÁDOR-gyógyszertár
Budapest, VI., Váczi-körut 17.

EGGER mellpasztilla csakhamar meggyógyitott!

LÉGRÁDY TESTVÉREK, BUDAPEST